

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

DOKTORA PROGRAMI

**KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ’NİN AFETLERE YÖNELİK
HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA**

DOKTORA TEZİ

Ahmet ÖZDEMİR

AĞUSTOS – 2021

GÜMÜŞHANE



GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

DOKTORA PROGRAMI

**KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN AFETLERE YÖNELİK
HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA**

DOKTORA TEZİ

Ahmet ÖZDEMİR

AĞUSTOS – 2021

GÜMÜŞHANE



GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

DOKTORA PROGRAMI

**KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN AFETLERE YÖNELİK
HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA**

DOKTORA TEZİ

Ahmet ÖZDEMİR

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Turgut ŞAHİNÖZ

AĞUSTOS - 2021

GÜMÜŞHANE



BİLDİRİM

Doktora Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma**” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

31 / 08 / 2021

.....
Ahmet ÖZDEMİR

ÖNSÖZ

Deprem, sel, heyelan ve tsunami gibi doğa olayları gerçekleştiğinde insanların canlarına ve mallarına zarar veriyorsa sonuç afet olarak tanımlanır. Sonuç afetse sebep insanların olumsuz tutum ve davranışları olmaktadır. İnsanların doğru tutum ve davranışlar sergileyerek doğa olaylarını afete dönüştürmemeleri dileği ile...

Doktora tez çalışması boyunca emeğini, bilgisini, tecrübesini ve zamanını esirgemeyen sayın danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Turgut ŞAHİNÖZ hocama çok teşekkür ederim. Aynı zamanda öneri ve eleştirileriyle çalışmanın bilimselliğine büyük katısı sağlayan Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA, Dr. Öğr. Üyesi Nesibe ARSLAN BURNAZ, Doç. Dr. Abdullah Osman KOÇAK ve Dr. Öğr. Üyesi Mehtap USTA hocalarıma çok teşekkür ederim. Tez çalışmam boyunca desteklerini benden esirgemeyen kıymetli arkadaşlarım Öğr. Gör. Dr. Galip USTA'ya, Arş. Gör. Dr. Ramazan ASLAN'a, Arş. Gör. Dr. Sefa MIZRAK'a ve Bahtiyar ÇELİK'e çok teşekkür ederim.

Beni büyütüp bu günlere getiren değerli anne ve babama, doktora eğitimim boyunca sürecin getirdiği zorluklara sabreden kıymetli eşime ve ayırmam gereken zamanı ayıramadığım canım çocuklarım Gülşah ve Yasin Efe'ye teşekkürlerimi sunarım.

Gümüşhane - 2021

Ahmet ÖZDEMİR

ÖZET

ÖZDEMİR, Ahmet. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma, Doktora Tezi, 2021, (XVIII+205)

Afet yönetimi, kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, özel sektörün, STK’ların ve halkın işbirliği içerisinde önceden belirlenen yetki ve sorumlulukları yerine getirebilmesi ile başarıya ulaşabilmektedir. Dünyada afet yönetimi politikaları yerelleşme eğilimine girmiş durumdadır. Bu doğrultuda yerel yönetimlerin en önemli parçası olan büyükşehir belediyelerine çok sayıda sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumlulukları yerine getirebilmek için büyükşehir belediyelerinin mali, personel ve teknik açıdan değerlendirilmesi ve gerekli konularda desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca büyükşehir belediyelerine afet yönetimi ile ilgili daha fazla yetki ve sorumluluk verilerek rolleri net bir şekilde belirlenmelidir. Bu çalışmanın amacı Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin afetlere yönelik hizmetlerinin Kocaeli ilinde görev yapan ve afet konusunda çalışan profesyoneller gözünden değerlendirmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir. Ölçüt örneklem yöntemi kullanılarak Kocaeli ilinde görev yapan, afet konusunda çalışan ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile ilişkisi olan profesyoneller katılımcı olarak belirlenmiştir. Belirlenen on iki katılımcı ile yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilip ses kaydı alınmıştır. Elde edilen verilere MAXQDA 2020 nitel veri analiz programı kullanılarak içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinden 33 kategori elde edilmiş olup, bu kategoriler 7 tema altında toplanmıştır. Sonuç olarak genel algı, risk yönetimi, kriz yönetimi, iletişim ve iş birliği, eğitim, halkın katılımı ve güveni, afet hizmetlerine yönelik kurumsal yapılanma temaları altında değerlendirmeler yapılmıştır. Değerlendirme neticesinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin afetlere yönelik hizmetlerinin kısmen başarılı olduğu fakat bu hizmetleri geliştirilmesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Nitel Afet Araştırması, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

ABSTRACT

ÖZDEMİR, Ahmet. Evaluation of Kocaeli Metropolitan Municipality's Disaster Services: A Qualitative Study, Ph.D. Dissertation, 2021, (XVIII+205)

Disaster management is successful when public institutions and organizations, local governments, private sector, NGOs and the community can fulfill their predetermined authority and responsibilities in cooperation. Disaster management policies in the world have entered into a localization trend. Therefore, metropolitan municipalities, which are the most important part of local authorities, have many responsibilities. In order to fulfill these responsibilities, metropolitan municipalities should be evaluated financially, personnel and technically and supported in necessary matters. In addition, greater authority and responsibilities should be given to metropolitan municipalities related to disaster management and their roles should be clearly defined. The aim of this study is to evaluate the disaster services of Kocaeli Metropolitan Municipality from the perspective of professionals working in the province of Kocaeli and working on disasters. The phenomenological approach, one of the qualitative research methods, was adopted in the study. Using the criterion sampling method, the participants were determined as professionals working in Kocaeli, working on disasters and having relations with Kocaeli Metropolitan Municipality. Semi-structured interviews were conducted with twelve selected participants and audio recordings were made. Content analysis was applied to the obtained data using the MAXQDA 2020 qualitative data analysis program. From the content analysis, 33 categories were obtained and these categories were gathered under 7 themes. As a result, evaluations were made under the themes of general perception, risk management, crisis management, communication and cooperation, education, community participation and trust, institutional structure for disaster services. After evaluation, it has been seen that Kocaeli Metropolitan Municipality's services for disasters are partially successful, but these services need to be improved.

Keywords: Disaster Management, Qualitative Disaster Research, Kocaeli Metropolitan Municipality



İÇİNDEKİLER

DIŞ KAPAK

İÇ KAPAK

KABUL VE ONAY	III
BİLDİRİM	IV
ÖNSÖZ.....	V
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VIII
İÇİNDEKİLER	X
TABLolar LİSTESİ.....	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XVI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVIII
 GİRİŞ	 1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TEMEL KAVRAMLAR, AFET, AFET YÖNETİMİ, TÜRKİYE’DE MEVCUT AFET YÖNETİMİ VE BELEDİYELERDE AFET YÖNETİMİ	4-20
1.1. Afet.....	4
1.2. Afetin Etkileri.....	4
1.3. Afet Yönetimi.....	6
1.3.1. Hazırlık.....	7
1.3.2. Zarar Azaltma	7
1.3.3. Müdahale.....	8
1.3.4. İyileştirme	8
1.4. Türkiye’de Mevcut Afet Yönetimi.....	9
1.4.1. İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri.....	12
1.4.2. Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri.....	13

1.4.3. Afet Planları	14
1.5. Türkiye’de Belediyelerde Afet Yönetimi	14
1.5.1. Belediyelerin Afet Yönetimi Açısından Yasal Sorumlulukları	18
1.5.2. Belediyelerin Kurumsal Afet Yönetimi Yapılanmaları	20

İKİNCİ BÖLÜM

2. KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ’NİN AFETLERE YÖNELİK HİZMETLERİ	21-39
2.1. Afet Yönetimi Açısından 2020-2024 Yılı Stratejik Planı	21
2.2. Afet Yönetimi Açısından Kurumsal Yapılanma	22
2.3. Afet Müdahale Planları	24
2.3.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Afet Müdahale Planı.....	25
2.3.2. Kocaeli İl afet Müdahale Planındaki Görevleri	25
2.4. İtfaiye Dairesi Başkanlığının Afetlere Yönelik Hizmetleri	27
2.4.1. Yangın Eğitim Merkezi (KOBİTEM).....	27
2.4.2. Gönüllü İtfaiyecilik Hizmetleri.....	28
2.4.3. Köylere Seyyar İtfaiye Tankeri	29
2.4.4. Su Kazaları Engelleme Hizmetleri (KOSKEM).....	30
2.5. İmar ve Şehircilik Dairesi’nin Afetlere Yönelik Hizmetleri	31
2.5.1. Kocaeli İli İçin Zemin Sınıflaması ve Sismik Tehlike Değerlendirmesi.	31
2.5.2. Kocaeli’nde Yapılacak 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planlarına Altlık Jeolojik, Jeofizik, Jeoteknik Etütlerin Yapılması	33
2.5.3. Heyelan ve Doğal Afet Tehlikelerine Yönelik Çalışmalar	33
2.5.4. İmar Planına Esas Yapılan Jeolojik Ve Jeoteknik Etütlerin Yerleşime Uygunluk Haritasına İşlenmesi ve Zemin Veri Bilgi Bankası	34
2.5.5. Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi	34
2.5.6. Yerel İvme Ölçer Ağı.....	34
2.5.7. Kocaeli Afet Zararlarının Azaltılmasında Akıllı Kent Uygulaması Projesi	35
2.5.8. Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi	35
2.5.9. Güvenli Yaşam Odası	36
2.5.10. Gözlemsel Mahalle Tehlike Analizi	37
2.5.11. 17 Ağustos Anma Etkinlikleri	37
2.5.12. Afete Hazır Anneler Projesi.....	38

2.5.13. Kocaeli İli Bina Envanteri Çalışması.....	38
2.5.14. Hasarlı Binaların Yıkımı.....	38
2.5.15. Afetten Zarar Gören Çiftçilerimize Destek Projesi.....	39
2.5.16. Muhtaç Vatandaş Destekleri	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM VE METODOLOJİ.....	40-53
3.1. Araştırmanın Amacı	40
3.2. Araştırmanın Problemi	40
3.3. Araştırmanın Alt Problemleri.....	40
3.4. Araştırmanın Önemi.....	40
3.5. Araştırmanın Yöntemi.....	41
3.6. Araştırmanın Deseni.....	41
3.7. Çalışma Grubu	42
3.8. Veri Toplama Aracı.....	44
3.9. Verilerin Toplanması	45
3.10. Verilerin Analizi.....	48
3.11. Araştırmacının Rolü	49
3.12. Araştırmanın İnanırlılığı ve Tutarlılığı.....	50
3.13. Araştırmanın Etik Yönü	53
3.14. Araştırmanın Sınırlılıkları	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR.....	54-147
4.1. Genel Algı Teması	55
4.1.1. Kurumsal Önem Kategorisi.	55
4.1.2. Bilgilendirme Kategorisi.....	60
4.1.3. Etkinlikler Kategorisi.....	65
4.1.4. Halka Destek Sağlayacak Kurumlar Kategorisi.....	68
4.2. Risk Yönetimi Teması	70
4.2.1. Risk Yönetimine Genel Bakış Kategorisi.	70
4.2.2. Risk Azaltma Planları Kategorisi.....	73

4.2.3. Tehlike ve Risk Analizleri Kategorisi.....	75
4.2.4. Kentsel Dönüşüm Kategorisi	78
4.2.5. Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakınlığı Kategorisi.	81
4.2.6. Erken Uyarı Kategorisi	84
4.2.7. Kentsel Altyapı Kategorisi.....	87
4.3. Kriz Yönetimi Teması.....	90
4.3.1. Kriz Yönetimine Genel Bakış Kategorisi.	90
4.3.2. Müdahale Planları Kategorisi.	92
4.3.3. AKOM Kategorisi.....	94
4.3.4. Arama Kurtarma Ekibi Kategorisi.	97
4.3.5. İtfaiye Hizmetleri Kategorisi.	99
4.3.6. Mobil Araçlar Kategorisi.	100
4.3.7. Malzeme Konteynırları Kategorisi.....	103
4.3.8. Toplanma Alanları Kategorisi.....	105
4.4. İletişim ve İş Birliği Teması.....	108
4.4.1. Genel İletişim ve İş Birliği Kategorisi	108
4.4.2. KBB ile İl AFAD Müdürlüğü Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi. .	111
4.4.3. KBB ile STK Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi.	114
4.4.4. KBB ile Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi.....	116
4.5. Eğitim Teması	120
4.5.1. Deprem Eğitim Merkezi Kategorisi	120
4.5.2. Afet Eğitim Merkezi Kategorisi.....	122
4.5.3. Yetişkin Eğitimleri Kategorisi.	125
4.5.4. Dezavantajlılar Eğitimi Kategorisi	126
4.6. Halkın Katılımı ve Güveni Teması	129
4.6.1. Halkın Katılımı Kategorisi.....	129
4.6.2. Gönüllü Organizasyonu Kategorisi.....	132
4.6.3. Güven Kategorisi.	134
4.7. Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal Yapılanma Teması.....	137
4.7.1. Kurumsal Yapı Kategorisi.	138
4.7.2. Muhatap ve İrtibat Kategorisi.	140
4.7.3. KBB'nin Rolü Kategorisi.	143

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	148-177
5.1. Tartışma.....	148
5.2. Sonuç	170
5.3. Öneriler	174
KAYNAKÇA	178
 EKLER.....	 198
EK 1. Valilik İzni	199
EK 2. Etik Kurul Onay Formu	200
EK 3. Görüşme Formu	202
EK 4. Aydınlatılmış Onam Formu	204
 ÖZGEÇMİŞ.....	 205

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye’de Bulunan Mevcut Belediyelerin Sayısı	15
Tablo 2. KBB 2020-2024 Stratejik Planı İçerisinde Afet Hizmetlerinin Yeri	21
Tablo 3. KBB 2020-2024 Stratejik Planı Afet Hizmetleri Amaç ve Hedefleri	22
Tablo 4. KBB’nin Afetlerle İlgili Hizmet Veren Müdürlükleri.....	22
Tablo 5. İl Afet Müdahale Planında KBB’nin Görevli Birimleri.....	26
Tablo 6. Katılımcı Bilgileri ve Kod İsimleri	44
Tablo 7. Görüşmelere İlişkin Bilgiler.....	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Teşkilat Şeması.....	11
Şekil 2. Kocaeli İl Afet Müdahale Organizasyon Şeması.....	25
Şekil 3. Toplam Yangın ve Kurtarma İstatistiki Verileri.....	27
Şekil 4. KOBİTEM Eğitim Alanı	28
Şekil 5. Gönüllü İtfaiyeci Müfreze ve Aktif Gönüllü İtfaiyeci Sayısı	29
Şekil 6. Seyyar İtfaiye Tankeri.....	30
Şekil 7. 2005-2020 Yılları Arasında Kurtarma İstatistikleri.....	30
Şekil 8. Kocaeli İli Zemin Sınıfları Haritası	32
Şekil 9. Yerel Deprem Kayıt Ağı İvme Ölçer İstasyonları	34
Şekil 10. Yerel Deprem Kayıt Ağı İvme Ölçer İstasyonları	37
Şekil 11. Temalar ve Kategoriler	54
Şekil 12. Kurumsal Önem Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	55
Şekil 13. Bilgilendirme Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	60
Şekil 14. Etkinlikler Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	65
Şekil 15. Halka Destek Sağlayacak Kurumlar Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	68
Şekil 16. Genel Algı Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları.....	70
Şekil 17. Risk Yönetimine Genel Bakış Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	71
Şekil 18. Risk Azaltma Planları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	74
Şekil 19. Tehlike ve Risk Analizleri Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	76
Şekil 20. Kentsel Dönüşüm Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	78
Şekil 21. Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakınlığı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	81
Şekil 22. Erken Uyarı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	84
Şekil 23. Kentsel Altyapı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	88
Şekil 24. Risk Yönetimi Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları	89
Şekil 25. Kriz Yönetimine Genel Bakış Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	90
Şekil 26. Müdahale Planları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	92
Şekil 27. AKOM Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	94
Şekil 28. Arama Kurtarma Ekibi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	97

Şekil 29. İtfaiye Hizmetleri Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	99
Şekil 30. Mobil Araçlar Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	100
Şekil 31. Malzeme Konteynırları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	103
Şekil 32. Toplanma Alanları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	105
Şekil 33. Kriz Yönetimi Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları	107
Şekil 34. Genel İletişim ve İşbirliği Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	108
Şekil 35. KBB ile İl AFAD Müdürlüğü İletişim ve İşbirliği Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	111
Şekil 36. KBB ile STK Arasındaki İletişim ve İşbirliği Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	114
Şekil 37. KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İşbirliği Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	117
Şekil 38. İletişim ve İş Birliği Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları	119
Şekil 39. Deprem Eğitim Merkezi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	120
Şekil 40. Afet Eğitim Merkezi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	123
Şekil 41. Yetişkin Eğitimleri Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	125
Şekil 42. Dezavantajlılar Eğitimi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	127
Şekil 43. Eğitim Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları.....	128
Şekil 44. Halkın Katılımı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	129
Şekil 45. Gönüllü Organizasyonu Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli.....	132
Şekil 46. Güven Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli	134
Şekil 47. Halkın Katılımı ve Güveni Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları....	137
Şekil 48. Kurumsal Yapı Kod-Alt Kod Modeli	138
Şekil 49. Muhatap ve İrtibat Kod-Alt Kod Modeli	141
Şekil 50. KBB'nin Rolü Kod-Alt Kod Modeli	144
Şekil 51. Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal Yapılanma Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları	147
Şekil 52. Sık Tekrarlanan Kelimeler Bulutu	147

KISALTMALAR LİSTESİ

TÜRKÇE		İNGİLİZCE	
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
KBB	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	UNISDR	United Nations Office for Disaster Risk Reduction
MMB	Marmara Belediyeler Birliği	EM-DAT	The Emergency Events Database
AKOM	Afet Koordinasyon Merkezi	UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
KOSKEM	Kocaeli Sahilleri Su Kazaları Engelleme Merkezi	INSARAG	International Search And Rescue Advisory Group
GESOTİM	Gölcük Arama Kurtarma Derneği		
MAGDER	Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği		
AKUT	Arama Kurtarma		
İSU	Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü		

GİRİŞ

Afet yönetimi politikalarına yönelik dünyadaki köklü değişiklikler 1990'lı yıllarda başlamıştır. Kriz yönetiminden risk yönetimine doğru evirilen bakış açısını uluslararası bir dizi plan ve bildirilerde görebilmekteyiz. Birçok devlet bu akıma ayak uydurarak ulusal afet yönetim politikalarını risk yönetimi ilkelerine uygun olarak yenileme çabası içerisine girmiştir. Ülkemizde yaşanan 1999 Marmara Depremi'nin çok büyük can ve mal kaybına neden olması ve uluslararası alanda yayılmakta olan risk yönetimi anlayışından etkilenerak ülkede mevcut afet yönetim sistemi sorgulanmaya başlamıştır. 2009 yılında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur. AFAD'ın kurulmasıyla ülkede yaşanan afet koordinasyonundaki çift başlılık ortadan kalkmış ve afet yönetimine yönelik politika ve stratejiler artık tek yetkili kurum tarafından oluşturulmaya başlanmıştır. İllerde afet yönetimi AFAD tarafından yetki ve görev verilen İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri tarafından valilik koordinasyonunda gerçekleştirilmektedir. İllerde hazırlanan il afet müdahale planı kapsamında kurum ve kuruluşlara bir takım görevler ve sorumluluklar verilmiştir.

İl genelinde halka en yakın kurumlar olan belediyelerin il afet müdahale planları kapsamında çeşitli hizmet gruplarında görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Özellikle büyükşehir olan illerde yangın ve defin hizmetlerinin ana çözüm ortaklığı büyükşehir belediyelerine verilmiş olup, farklı hizmet gruplarında destek çözüm ortağı görevleri bulunmaktadır. Planlarda görevlerin büyük bir çoğunluğunun büyükşehir belediyeleri tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Büyükşehir belediyelerinin mali gücü ve teknik kapasitesi büyükşehir belediyelerini planın önemli aktörü yapmaktadır.

Şehirleşmenin ve toplu halde yaşamının yaygınlaşması, teknolojinin çeşitlenerek karmaşıklaşması afetlere neden olan olayların da hem nitelik hem de nicelik bakımından artmasına neden olmuştur (Özler, 2019: 147). İnsanların artık yarıdan fazlası şehirlerde yaşamaktadır. Kentsel nüfus giderek artmaktadır. Bu durum kentlerde afet risklerini giderek arttırmaktadır. Bu nedenle kentsel risklerin azaltılması ve şehir planlaması çalışmalarını yürüten yerel yönetimlerin rolünü afetlere karşı

dirençli topluluklar oluşturmak için kilit faktör olarak kabul edilmektedir (Albrito, 2012: 291).

Belediyeler bugün afet yönetimi konusunda her zamankinden daha donanımlıdır. Ancak güçlü bir afet risk yönetimine duyulan ihtiyacı tam olarak anlayamamış ve ilerleme henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Belediyeler tarafından risk yönetimine yeterince öncelik verilmemektedir. Zarar azaltma faaliyetlerine yönelik çabalarında zayıf olduğu görülmektedir. Afet yönetimi anlayışının kriz yönetiminden risk yönetimine doğru geçişi henüz belediyelerde benimsenememiştir. Bu konuda öncelikle belediye başkanları, yardımcıları ve tüm idarecilerinin afet yönetimi konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Belediyelerin AFAD tarafından kendilerine biçilen rolün dışına çıkmak gibi bir eğilimleri bulunmamaktadır. Belediyelerin afet yönetimi konusundaki tutumu proaktif tutumdan çok uzak bulunmakta olup, büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyeler yasalarla kendilerine verilen sorumluluklar hakkında da yeterince aksiyon alamamaktadırlar. Oysa ki dünyada afet yönetiminde yerelde yönetim anlayışı yaygınlaşmaya başlamıştır.

Risk azaltma ve afete dirençli toplum gözetilerek yürütülen afet yönetimi sisteminde vatandaşa en yakın devlet birimi olan yerel yönetimlere ve en çok da belediyelere görevler düşmektedir (Şahin, 2016: 961). Yerel yönetimler, acil durum yönetiminde, kamu güvenliğine yönelik tehditlerin değerlendirilmesinde, hassas noktaların belirlenmesinde ve kaynakları etkin bir müdahale ve hızlı iyileştirme sağlama konusunda kilit bir rol oynamaktadır (Henstra, 2010: 236). Afet yönetiminde, zarar azaltma politikalarının ve risk yönetimi anlayışının öne çıkması ile birlikte, yerel yönetimler afet yönetiminin odak noktası haline gelmiştir (Yavaş ve Yavuz, 2015: 693). Belediyeler ise afet yönetimi sürecinde işlevsel olmaktan çok hizmet gruplarına ilişkin destek görevleri yürütmektedir (Erençin ve Çakır, 2009: 23). Doğal afetlerle ilgili yasal düzenlemelerde yetkilerin tümüne yakınının merkezi yönetimde toplandığı ve yerel idarelerin hemen hemen hiç yetkilerinin olmadığı görülmektedir (Olgun, 2006: 122). Yerel yönetimlerin yetişmiş insan gücü, donanım, malzeme yetersizliği ve uygulama eksiklerinden dolayı kurtarma ve ilk yardım faaliyetlerini merkezi yönetim üstlenmektedir (Aktel ve Çağlar, 2007: 159).

Yerel yönetimlerin teknik anlamda desteklenmesi yönetim kalitelerinin artırılması gereklidir. Acil yardım ve kurtarma hizmetleri için uygulanabilir gerçekçi

planlar, eğitimli ve teçhizatlı elemanlar hazır bulunmalıdır (Aktel ve Çağlar, 2007: 160). En önemli sorun yerel yönetimlerin, görev ve sorumluluklarına paralel olarak kaynak ve kapasiteye sahip olmamasıdır (Yavaş ve Yavuz, 2015: 693). Belediyeler için afet yönetimi konusunda ciddi manada görevlerini yerine getirebilme konusunda yönlendirme eksikliği bulunmakta olup, belediyeler için bir afet yönetim kılavuzu hazırlanması gerekmektedir. Ülkemizde afet yönetiminde başarıya ulaşmak için belediyelere daha fazla yetki ve sorumluluk verilmeli, rolleri net bir şekilde belirlenmelidir. Büyükşehir belediyelerinin ve diğer belediyelerin yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için kurumsal afet yönetim sistemlerinin geliştirilmesi ve mali kaynaklar açısından desteklenmeleri gerekmektedir.

Ülkemizde afet yönetimi açısından en büyük sorunlardan bir tanesi halkın afet yönetim sistemine paydaş olarak katılamamasıdır. Halka en yakın kurum olan belediyeler, halkın günlük yerel ihtiyaçlarının giderilmesinden birinci derecede sorumludur (Akyıldız, 2012: 4422). Belediyeler halkın en rahat erişebildiği devlet kurumu olması nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir. Halkın afet yönetimine katılımı belediyeler aracılığıyla sağlanabilir.

Çalışmamız ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik hizmetleri ile ilgili genel algıyı, risk ve kriz yönetiminin mevcut durumunu, afetlerle ilgili Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile diğer kurumların iletişim ve işbirliği seviyesini, afetlerle ilgili gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerini, halkın yürütülen afetlerle ilgili hizmetlere olan katılımı ve güveni, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afete yönelik kurumsal yapılanması ve üstlendiği rollerin afetler konusunda çeşitli kurumlarda çalışan personellerin gözüyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Zaman kısıtlılığı ve pandemi nedeniyle çalışmamız Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde afetler, afet yönetimi ve belediyelerde afet yönetimini içeren bilgilerden bahsedilmiş, ikinci bölümde Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afetlere yönelik yürüttüğü hizmetlere yer verilmiş, üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi ve metodolojisi bulunmakta, dördüncü bölümde bulgular, beşinci bölümde ise tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TEMEL KAVRAMLAR, AFET, AFETİN ETKİLERİ, AFET YÖNETİMİ VE TÜRKİYE'DE MEVCUT AFET YÖNETİMİ

1.1. Afet

Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylar afet olarak tanımlanmaktadır (AFAD, 2014a: 23). Afetler insan yaşamı ve dünyanın kendisi için yeni olgular değildir. Normal yaşamın temel yönleri olarak görülebilirler. Afetler genellikle toplumların ekonomik ve sosyal olarak kendilerini yapılandırma biçimlerinin sonuçları olarak tanımlanır (Kusumasari vd., 2010: 438). Bir afet, bir topluluğun işleyişinde, bir topluluğun başa çıkma yeteneğinin ötesinde insani, maddi, ekonomik ve çevresel kayıplara neden olan ciddi bir bozulmadır (UNOOSA, 2021: 1). Doğal afetler, insanları ve doğal çevreyi rahatsız eden, yaralanmalara, can kayıplarına, maddi hasarlara ve iş kesintilerine neden olan tehlikeli jeofizik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik ve/veya biyolojik olaylardır. Afetler, önemli insan, malzeme ve çevre kaybı gibi büyük tahribata neden olma potansiyeline sahiptir (Whittaker vd., 2020: 53). Bir topluluğun veya bir toplumun ciddi tehlike, yaralanma ve yıkım ya da toplumun sosyal yapısının ve temel işlevinin bozulmasını deneyimlediği ve paylaştığı bir olayı ifade eder (Lin Moe ve Pathranarakul, 2006: 399). Afet olasılığını yaratan, hassas bölgelerindeki insanların, fiziksel yapıların ve ekonomik faaliyetlerin varlığıdır (Solway, 2004: 307).

1.2 Afetlerin Etkileri

Afet etkileri arasında can kaybı, yaralanma, hastalık ve mülkün zarar görmesi, hizmetlerin kaybı, sosyal ve ekonomik bozulma ve çevresel bozulma ile birlikte insanın fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı üzerinde olumsuz etkileri vardır (UNISDR, 2009: 9). Afet, doğal veya insan kaynaklı olabilen bir felakettir. Afetler genellikle insan topluluklarında, ekosistemlerde ve çevrede kalıcı değişikliklere yol açar. (Choksi vd.,

2018: 1). Afetler, insanlar, mülkler ve çevre üzerinde ciddi olumsuz etkilere sahiptir (Shaluf, 2007a: 687). Afetler dünyanın en yoksul bölgelerinde önemli sayıda insanı etkilemektedir (Tselios ve Tompkins, 2019: 162). Afetlerin son on yılda artan sıklığı ve şiddeti, ekonomik ve yaşamsal zorluklara neden oluyor. Doğal afetler gelişmekte olan ülkelerde yoksullar üzerinde orantısız bir etkiye sahiptir ve yoksullukla güçlü bir şekilde bağlantılıdır. Orta veya düşük gelir düzeyine sahip olup, hem de zayıf yönetişime sahip ülkelerde afetler, mevcut olan yoksulluk ve eşitsizlik sorunlarını daha da karmaşık hale getirebilir ve kalkınma kazanımlarını tersine çevirebilir. Afetler, doğrudan ekonomik kayıplar gibi kısa vadeli etkilerinin yanı sıra, uzun vadeli insani gelişmeyi ve toplum güvenliğini de etkilemektedir. Afetlerin ulusal ekonomiler üzerindeki etkisinin, özellikle sağlık ve eğitim alanlarındaki sosyal yatırımları da olumsuz etkilemekte olup, istihdam ve gelir getiren yatırımları azalttığına dair önemli kanıtlar bulunmaktadır (OECD, 2010: 11). Dünyanın dört bir yanındaki insanlar halihazırda bu tür bileşik afetler yaşıyor. Sel, fırtına, kuraklık, sıcak hava dalgaları ve orman yangınlarının daha da kötüleşmesi bekleniyor. Küresel ısınma, deniz seviyesinin yükselmesi ve salgın hastalıkların artışının devam etmesiyle birlikte yoksulluk, kentleşme ve diğer nüfus eğilimleriyle birleştiğinde tüm ülkelerde milyonlarca insanın etkileneceği anlamına geliyor (IFRC, 2020: 22). Afetlerin etkilerinin sadece insani boyutları değil, çevresel boyutları da vardır. Çevresel koşullar bir afetin etkisini şiddetlendirebilir (Srinivas ve Nakagawa 2008: 4). Bu etkiler tamamen önlenemez, ancak doğal afet yönetimine entegre bir yaklaşımla bunları en aza indirmek ve riskleri azaltmak mümkündür (Lin Moe vd., 2007: 803).

Günümüz dünyasında insanlık afetlerle yaşamayı öğrenmek zorunda kalmıştır. Afetler daha çok insanın kontrolü dışında meydana gelen olaylar olarak kabul edilse de teknolojinin gelişmesi, insanın çevreyi bilinçsizce tahribi vb. nedenlerle artan doğal afetler günümüzde de yaşamın bir parçası olmaya başlamıştır (Karatop vd, 2020: 383-385). Son yıllarda afetlere karşı dirençli topluluklar oluşturmak, küresel olarak afet yönetimi alanındaki temel hedeflerden biri haline gelmiştir (Rifat ve Liu, 2020: 1-2). Gelecekteki büyük ölçekli afetlere yanıt olarak, mevcut tüm kaynakların harekete geçirilebileceği yüksek düzeyde işbirliğine dayalı bir çerçeveye acil ihtiyaç vardır (Norio vd., 2011: 34). Afetlerin sebep olabileceği zararların azaltılması ve meydana getirdiği etkinin giderilebilmesi için ekonomik kaynak ihtiyacının bulunması; afetlere

yalnızca kurtarma faaliyetlerinde destek olan değil, sosyal ve kültürel açıdan hazır bir toplum yapısı oluşturulması; teknolojide meydana gelen gelişmelerin afet yönetimi alanında kullanılması gibi afet yönetimi alanına direkt etkisi olan faktörler bulunmaktadır (Korkut, 2019: 149).

1.3. Afet Yönetimi

Afet Yönetimi özet olarak, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılabilmesi için, afet öncesi, sırası ve afet sonrasında yapılması gereken teknik, idari ve yasal çalışmaları belirleyen ve uygulamaya aktaran, bir olayla karşılaşıldığında etkili bir uygulama yapabilmeyi sağlayan ve her olaydan elde edilen derslerin ışığında mevcut sistemi geliştiren bir yönetim biçimidir (Özmen vd., 2005: 1472). Daha geniş bir anlatımla afet yönetimi; afetlerin önlenmesi veya zararların azaltılması amacıyla bir afet olayının zarar azaltma, önceden hazırlık, kurtarma ve ilk yardım, iyileştirme ve yeniden inşada yapılması gereken çalışmaların planlanması, yönlendirilmesi, koordinasyonu gerektiren geniş bir kavramdır (Özden vd., 2012: 87). Afet yönetimi tüm afet aşamalarını içermelidir. İyi bir hazırlık olmadan, sınırsız kaynaklara sahip bir afet müdahalesi bile yalnızca kısa vadeli etkilere sahip olabilir. Güvenlik açıkları belirlenmeli, planlar ve politikalar geliştirilmeli, afet sonuçlarını azaltmak ve ekipleri belirlemek, eğitmek ve iyi durumda tutmak için önlemler alınmalıdır. Daha da önemlisi, risk altındaki toplulukların acil durumlarla başa çıkmaya hazır olmaları gerekir. Bu, birçok kişi ve kuruluşun özveri ve koordinasyonunu gerektiren uzun vadeli bir girişimdir (Burnham ve Gospodinov, 2008: 20-21). Afet yönetimi, afet riskini önlemeyi/azaltmayı ve istenmeyen bir olay meydana geldiğinde hızlı ve etkili müdahaleyi sağlamayı amaçlayan önlemlerin planlanması ve uygulanmasından oluşan karmaşık ve çok disiplinli bir süreçtir (Benssam vd., 2014:1). Afet yönetiminin aşamaları aynı anda çalışabilir, çünkü bu aşamalar birbiriyle ilişkilidir. Afet yönetimi döngüsü açık uçlu bir süreçtir. Afet yönetimi döngüsü dört aşamaya ayrılmıştır: azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme. Döngüyü oluşturan dört aşama, azaltma ile başlar ve biter, bu döngüde aşamaların birbirini dışlamadığı unutulmamalıdır (Shaluf, 2008: 114-124).

1.3.1. Hazırlık

Hazırlık safhası, afet risk yönetimi kapsamında yürütülür ve her türlü acil durumu verimli bir şekilde yönetmek ve düzenli olarak gerçekleştirmek için gereken kapasiteleri oluşturmayı amaçlar. Hazırlık, afet risklerinin sağlam bir analizine ve erken uyarı sistemleriyle iyi bağlantılara dayanır ve acil durum planlaması, ekipman ve malzemelerin stoklanması, koordinasyon için düzenlemelerin geliştirilmesi, tahliye ve halkı bilgilendirme ve ilgili eğitim ve saha tatbikatları içerir (UNISDR, 2009: 21). Hazırlık aşamasında, hükümetler, kuruluşlar ve bireyler hayat kurtarmak, afet hasarını en aza indirmek ve afet müdahale operasyonlarını geliştirmek için planlar geliştirir (Warfield, 2004: 1). Zamanında ve etkili erken uyarıların verilmesi ve insanların ve mülklerin tehdit altındaki yerlerden geçici olarak tahliye edilmesi de dahil olmak üzere, tehlikelerin etkilerine etkin bir şekilde yanıt verilmesini sağlamak için önceden alınan faaliyetler ve önlemlerle ilgilenir (Lin Moe vd., 2007: 790). Hazırlık genellikle hükümetlerin, kuruluşların, toplulukların ve bireylerin afet durumlarına hızlı ve etkili bir şekilde yanıt vermesini sağlayan önlemler olarak kabul edilir (Carter, 2008: 53).

1.3.2. Zarar Azaltma

Zarar azaltma terimi genel olarak, bazı afet etkilerini önlemek mümkün olsa da, diğer etkilerin devam edeceğini, ancak uygun önlem alındığında değiştirilebileceğini veya azaltılabileceğini ifade eder (Carter, 2008: 53). Zarar azaltma faaliyetleri, afetin meydana gelme olasılığını fiilen ortadan kaldırır veya azaltır (Kusumasari vd., 2010:448). Zarar azaltma faaliyetleri, doğal tehlikelerin, çevresel bozulmanın ve teknolojik tehlikelerin olumsuz etkilerini sınırlamak için üstlenilen yapısal ve yapısal olmayan önlemleri içerir (Lin Moe vd., 2007: 789). Zarar azaltma, önceden alınan önlemlerle potansiyel olumsuz etkilerden tamamen kaçınma kavramını ve niyetini ifade eder. Örnekler arasında sel risklerini ortadan kaldıran barajlar veya bentler, arazi kullanım düzenlemeleri sayılabilir. Yüksek riskli bölgelerde herhangi bir yerleşime izin verilmemesi ve olası bir depremde kritik bir binanın hayatta kalmasını ve işlevini yerine getirmesini sağlayan sismik mühendislik tasarımları örnektir. Çoğu zaman kayıpların tamamen önlenmesi mümkün değildir ve görev burada zarar azaltmaya dönüşür (UNISDR, 2009: 22).

1.3.3. Müdahale

Müdahale, afet sırasında veya hemen sonrasında hayat kurtarmak, sağlık üzerindeki etkiyi azaltmak, kamu güvenliğini sağlamak ve etkilenen insanların temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayarak acil durum hizmetleri ve kamu yardımının sağlanmasıdır (OECD, 2010: 5). Müdahale aşaması, afet planının fiilen uygulanmasıdır. Afet müdahalesi, olaya ve sonrasına müdahale etmek için kullanılan faaliyetlerin organizasyonudur. Müdahale aşaması öncelikle acil yardıma odaklanır: hayat kurtarmak, ilk yardım sağlamak, hasarlı sistemleri (iletişim ve ulaşım) en aza indirmek ve onarmak, bu sistemlerin temel yaşam gereksinimlerini karşılamak. afetten (yiyecek, su ve barınak) etkilenenlere zihinsel, sağlık ve manevi destek ve bakım sağlamak (Herrmann, 2007: 11). Deprem gibi doğal afetler binlerce insanı etkiler ve büyük maddi kayıplara neden olabilir. Bu nedenle, bir doğal afetin hemen ardından etkin bir müdahale, olumsuz etkileri en aza indirmek için hayati önem taşımaktadır (Fereiduni ve Shahanaghi, 2016: 117). Müdahale, afet sırasında veya afetten hemen sonra, etkilenen insanların yaşamlarını koruma ve temel geçim ihtiyaçlarını karşılamak için yardım veya müdahale sağlanması anlamına gelir. Ani, kısa vadeli veya uzun süreli olabilir (Lin Moe vd., 2007: 790).

1.3.4. İyileştirme

İyileştirme aşamasında, hasarın üstesinden gelmek için gereken yetenekler, hasarlı evleri ve kamu hizmetlerini/tesislerini yeniden inşa etmek, ticari ve endüstriyel tesisleri yeniden kurmak için enkaz kaldırma ve afet yardım becerilerini içerir. Geçici barınma yerinin değiştirilmesi, ekonomik kısıtlamaların hafifletilmesi, topluma sermaye enjekte edilmesi ve mevcut ekonomik girişimin desteklenmesi ve güçlendirilmesi gibi çıktılar bu aşamada görülebilir (Kusumasari vd., 2010: 448). İyileştirme en iyi şekilde, tehlike sona erdikten sonra hayatınızı ve çevreyi yeniden düzenleyerek normal bir hayata hızla devam etme yeteneği olarak tanımlanır (Penasir, 2018: 27). Bir afet meydana geldikten sonra, iyileştirme süreci, etkilenen toplulukların duygusal, sosyal ve fiziksel refahları ile desteklenmesinin yanı sıra fiziksel altyapının yeniden inşasını ve ekonomik ve çevresel restorasyonu içerir (BCC, 2018: 44). İyileştirme aşaması, ancak olay tamamen kendi seyrini tamamladıktan sonra başlar ve olay öncesi aşamanın tüm unsurlarının yeniden üretilmesini gerektirdiğinden tamamlanması yıllar alabilir

(Escaleras ve Registe, 2010: 170). İyileşme, bir afet sonrasında toplulukların ve ulusun uygun işlevsellik düzeylerine geri dönmelerine yardımcı olma sürecidir. İyileşme süreci çok uzun olabilir (Carter, 2008: 55). İyileştirme, afet riskini azaltmak için gerekli ayarlamaları teşvik ederken ve kolaylaştırırken, afetten etkilenen topluluğun afet öncesi yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla bir afet sonrasında alınan kararları ve eylemleri içerir (Lin Moe vd., 2007: 790).İyileştirme faaliyetleri, tüm sistemler normale dönene veya daha iyi olana kadar devam eder (Warfield, 2004: 1).

1.4. Türkiye’de Mevcut Afet Yönetimi

Ülkemizde doğal afetlere ilişkin politikalar ilk olarak 1939 Erzincan Depremi sonrası geliştirilmeye başlanmış; 1959 yılında çıkarılan 7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun” ile konuyla ilgili yasal boşluk giderilmeye çalışılmıştır. Afetlerle ilgili yasal düzenlemeler 1988 yılında devletin tüm imkânlarının afet bölgesine en hızlı şekilde ulaşmasını ve afetzede vatandaşlara en etkin ilk müdahalenin yapılmasını sağlamak amacıyla çıkarılan “Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik” ile devam etmiştir (AFAD, 2021: 1).

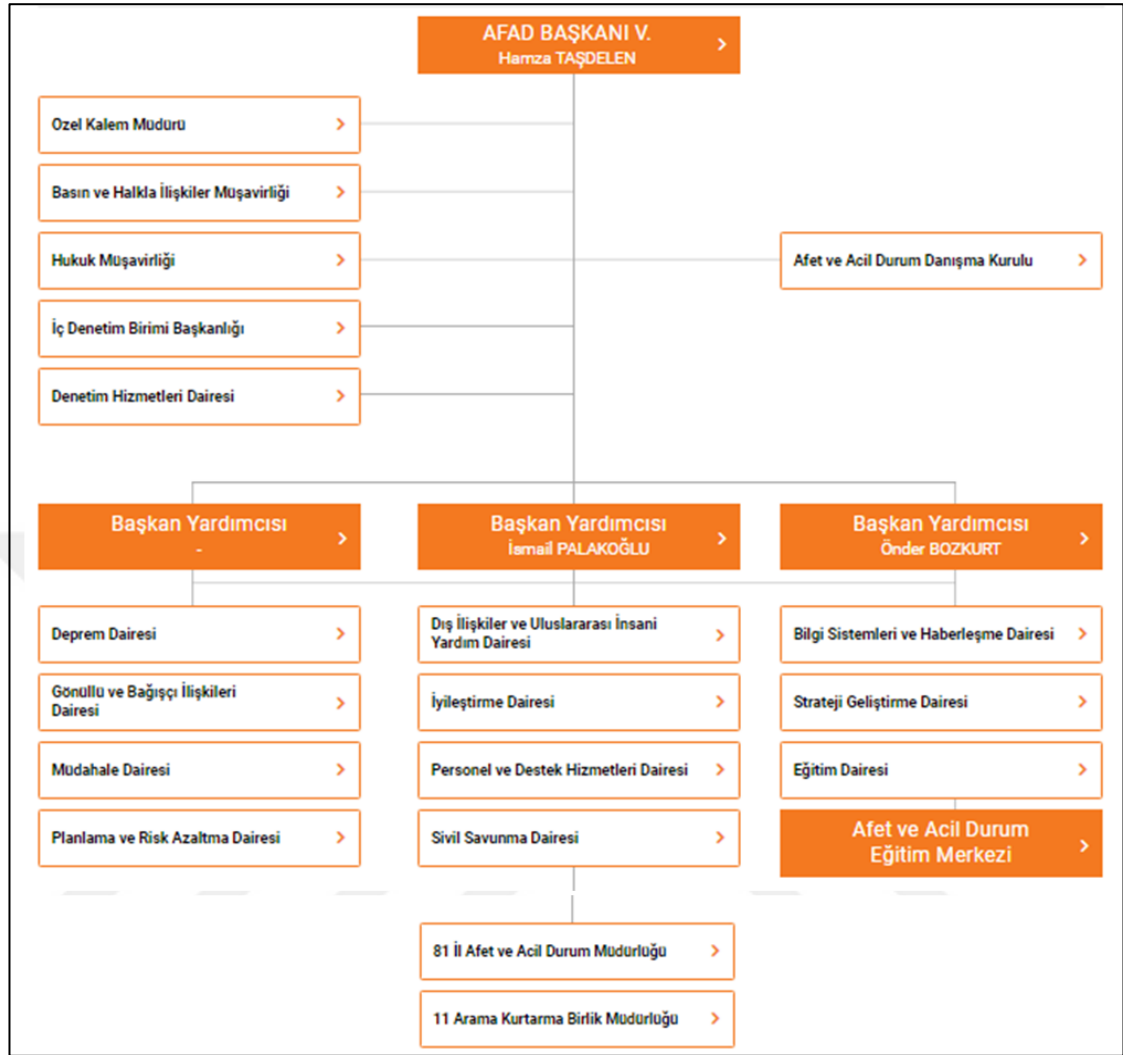
Uzun yıllar boyunca afet yönetimi afet anında kriz yönetimi ve sonrası yara sarma faaliyetleri ile devam etmiş olup, afetzedelere yardımlar yapılması ve zararların karşılanması amacıyla çok sayıda yasal düzenleme yapılmıştır. 17 Ağustos 1999 depreminin neden olduğu maddi ve manevi kayıpların çok büyük olması ülkede uygulanan afet yönetim ve koordinasyonunun dünyanın çok gerisinde olduğunu ortaya koymuştur. 17 Ağustos 1999 depremi Türkiye’de afet yönetimi açısından bir kırılma noktası olarak kriz yönetiminden risk yönetimine evrilen bir anlayışla sebep olmuştur. Bu amaçla çeşitli kanun ve yönetmelikler çıkarılmış olup, afet yönetimi açısından kurumsal yapılanmada değişikliklere gidilmiştir.

Öncelikle 2009 tarih ve 5902 sayılı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir. 5902 sayılı kanunun kapsamı “Bu Kanun; afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme

alışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması ve bu konularda politikaların üretilmesi ve uygulanması hususlarını kapsamaktadır” şeklinde ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 2009). Bu kanunla; afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetleri yürütmek üzere, Başbakanlığa bağlı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı” (AFAD) kurulmuştur. Kanun; afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması ve bu konularda politikaların üretilmesi ve uygulanması hususlarını kapsar (zmen ve zden, 2014: 17).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın kurulmasıyla daha önceden afet yönetiminde etkin sorumluluk ve görevleri olan üç kurum Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ve Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü’nün görevlerine son verilerek kapatılmışlardır. Böylece afet yönetimi açısından önemli sorunlardan birisi olan çok başlılık ortadan kaldırılmıştır. İlk kurulduğunda Başbakanlığa bağlı olan AFAD, Cumhurbaşkanlığı Hkmet Sistemi ile ilgili yapılan düzenlemeler kapsamında, 2018 yılında İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. AFAD’ın örgütlenmesi merkezi ve taşra örgütlenmesi şeklinde oluşmuştur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı merkezi teşkilat şeması aşağıdaki şekil 1’deki birimlerden oluşmaktadır:

Şekil.1 Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Teşkilat Şeması



Kaynak: AFAD, 2009: 1.

2018 yılında deprem danışma kurulu kaldırılmış olup, yerine Afet ve Acil Durum Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Afet ve Acil Durum Danışma Kurulu hakkında afet ve acil durumlardan korunmayı, afet ve acil durum risklerini azaltmayı, afet ve acil durum sonrası yapılacak faaliyetler hakkında öneriler sunmayı, politikaları ve öncelikleri belirlemeyi amaçlıyor. Kurul üyeleri arasında Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Kızılay Derneği'nden daire başkanı düzeyindeki birer temsilci ile afet ve acil durumlar konusunda çalışmaları bulunan ve Yüksek Öğretim Kurulu tarafından bildirilecek en az on üniversite öğretim üyesi arasından Başkan tarafından belirlenecek

beş üye ile akredite edilmiş ilgili sivil toplum kuruluşlarından Başkan tarafından belirlenecek üç üye bulunuyor. Yılda en az iki kez toplanan Afet ve Acil Durum Danışma Kurulu, ihtiyaç halinde, Kurul başkanının çağrısı üzerine olağanüstü de toplanabilmektedir (AFAD, 2020).

AFAD Başkanının üç adet başkan yardımcısı bulunmaktadır. Başkan yardımcılara bağlı birimler: Deprem Dairesi, Gönüllü ve Bağışçı İlişkileri Dairesi, Müdahale Dairesi, Planlama ve Risk Azaltma Dairesi, Dış İlişkiler ve Uluslararası İnsani Yardım Dairesi, İyileştirme Dairesi, Personel ve Destek Hizmetleri Dairesi, Sivil Savunma Dairesi, Bilgi Sistemleri ve Haberleşme Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi, Eğitim Dairesi ve Afet ve Acil Durum eğitim Merkezi bulunmaktadır. Taşra teşkilatları ise illerde doğrudan valiye bağlı İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ve 11 ilde bulunan Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüklerinden oluşmaktadır.

1.4.1. İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri

AFAD illerdeki hizmetlerini ve koordinasyonu il müdürlükleri üzerinden yürütmektedir. İllerde bütünleşik afet ve acil durum yönetiminin tüm unsurlarını içerecek şekilde, Başkanlığın taşra teşkilatı olarak valiye bağlı İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri kurulmuştur. Müdürlüğün sevk ve idaresinden, ildeki afet ve acil durum faaliyetlerinin yönetiminden vali sorumludur. Müdürlük personelinin il dışı geçici görevlendirmesi Başkanlık ve/veya vali tarafından yapılır (Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018: Madde, 52).

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 52. Maddesine göre İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinin görevleri şunlardır:

- a) İlin afet ve acil durum tehlike ve risklerini belirlemek, afet ve acil durum hazırlıklarını yapmak.
- b) Afet ve acil durum risk azaltma, müdahale ve iyileştirme il planlarını, mahallî idareler ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyon içinde yapmak, uygulamak ve uygulatmak.
- c) İl afet ve acil durum yönetim merkezini yönetmek, kesintisiz ve güvenli haberleşmeyi sağlamak.

- ç) Afet ve acil durumlarda meydana gelen kayıp ve hasarı tespit etmek veya ettirmek.
- d) Afet ve acil durumlara ilişkin eğitim faaliyetlerini yapmak veya yaptırmak.
- e) Sivil toplum kuruluşları ile gönüllü kişilerin afet ve acil durum yönetimi ile ilgili akreditasyonunu yapmak ve belgelendirmek.
- f) Afet ve acil durumlarda, gerekli arama ve kurtarma malzemeleri ile halkın barınma, beslenme ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılacak gıda, araç, gereç ve malzemeler için depolar kurmak ve yönetmek.
- g) İlgili mevzuatta yer alan seferberlik ve savaş hazırlıkları ile sivil savunma hizmetlerine ilişkin görevleri illerde yerine getirmek.
- ğ) Başkanlığın belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme çalışmalarını diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte yapmak.
- h) Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer maddeler ile benzeri diğer teknolojik maddelerin tespiti, teşhisi ve arındırılması ile ilgili hizmetleri yürütmek, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- ı) Başkanlıkça belirlenen yıllık çalışma programlarını uygulamak, yıllık faaliyet raporları hazırlayarak Başkanlığın onayına sunmak.
- i) Yıllık bütçe teklifini hazırlamak.
- j) Başkanlığın ve valinin vereceği diğer görevleri yapmak.

1.4.2. Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri

Başkanlık tarafından belirlenecek illerde il afet ve acil durum müdürlüğü bünyesinde afet ve acil durum arama ve kurtarma birlik müdürlükleri kurulabilir. Bu müdürlükler, il afet ve acil durum müdürlüğü emrinde görev yaparlar. Bu şekilde kurulacak müdürlük sayısı yirmiye geçemez (Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018: Madde, 53). Birlik müdürlükleri çevre illeri kapsayacak biçimde Sakarya, İstanbul, Bursa, Erzurum, İzmir, Diyarbakır, Adana, Afyonkarahisar, Samsun, Van, Ankara'da bölge yapılanması biçiminde örgütlenmiştir.

1.4.3. Afet Planları

Türkiye Afet Müdahale Planı 2013 yılında hazırlanmıştır. Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre hazırlanan Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) 03 Ocak 2014 tarih ve 28871 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (Baradan, 2015: 1). Türkiye Afet Müdahale Planının (TAMP) amacı; afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak hizmet grupları ve koordinasyon birimlerine ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, afet öncesi, sırası ve sonrasındaki müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemektir. Afet ve acil durum hizmetlerinin koordinasyonundan, eğitim politikalarının oluşturulmasından ve bu konularda mevzuat düzenlemeleri yapılmasından AFAD sorumludur. Ulusal düzey hizmet grubu planlarının hazırlanması ve uygulanmasından hizmet grubundan sorumlu ana çözüm ortağı olan bakanlık, kurum ve kuruluşlar asli sorumlu olmakla birlikte, hizmet grubu planlarında görevlendirilen destek çözüm ortağı bakanlık, kurum ve kuruluşlar, özel sektör, STK'lar ve gerçek kişiler de ayrı ayrı sorumludur. Bakanlık, kurum ve kuruluşlarda planların hazırlanması ve uygulanmasından en üst yöneticiler, il afet müdahale planlarının hazırlanması ve uygulanmasından valiler, özel kuruluşlarda ise sahipleri veya yetkili temsil organları sorumludur (AFAD, 2014b: 1) 2015 yılı itibariyle 81 il genelinde il afet ve acil durum müdürlükleri tarafından il afet müdahale planları hazırlanmıştır. 24 Ocak 2020 Elazığ Depremi ve 30 Ekim 2020 İzmir Depremi'nde il afet müdahale planlarının başarıyla uygulandığı görülmüştür.

Afet Planları incelendiğinde Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesinin hazırlıklarının devam ettiği bilinmektedir. Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP) hazırlama çalışmaları devam etmekte olup, bazı pilot illerde il afet risk azaltma planları hazırlanmıştır. 81 il genelinde il afet ve acil durum müdürlükleri tarafından il afet risk azaltma planı hazırlama çalışmaları devam etmektedir. Türkiye Afet İyileştirme Planı ise henüz hazırlanamamıştır.

1.5. Türkiye'de Belediyelerde Afet Yönetimi

Belediyeler, şehir halkının yerel nitelikli, ortak ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kamu tüzel kişilikleridir. Yerel düzeydeki hizmetler en etkili, en rasyonel ve de en hızlı şekilde yereldeki yönetim tarafından görülebilir (Urhan, 2008: 96). Türkiye'de mevcut

belediye çeşitleri; büyükşehir belediyesi, il belediyesi, büyükşehir ilçe belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyelerinden oluşmaktadır. Türkiye’de bulunan mevcut belediyelerin sayısı Tablo 1’de verilmiştir.

5216 sayılı Kanunda büyükşehir belediyesi en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini; ilk kademe belediyesi ise belde belediyelerini ifade eder. 2008 yılındaki 5747 sayılı torba Kanunla ilk kademe belediyelerin çok azına büyükşehir ilçe belediyesi statüsü verilirken kalan büyük kısmının yerel yönetim birimi statüsü ortadan kaldırılmıştır (Özgür ve Yavuzçehre, 2016: 915-916).

Tablo 1. Türkiye’de Bulunan Mevcut Belediyelerin Sayısı

Belediye Türü	Sayısı
Büyükşehir Belediyesi Sayısı	30
İl Belediyesi Sayısı	51
Büyükşehir İlçe Belediyesi Sayısı	519
İlçe Belediyesi sayısı	403
Belde Belediyesi Sayısı	386
Toplam Belediye Sayısı	1389

Kaynak: İçişleri Bakanlığı, 2021.

Türkiye, jeolojik ve topoğrafik yapısı, iklim değişikliği ve çarpık kentleşmenin etkisiyle afetlerle sık karşılaşan ülke konumundadır (Şengün ve Küçükşen, 2019: 206). Ülkemizde 1950’li yıllardan sonra yaşanan hızlı ve denetimsiz kentleşme ve yapılaşma süreci, kentlerimizin doğal afetler ve insan kaynaklı tehlikelere karşı dirençsiz ve savunmasız bir biçimde büyümesine neden olmuştur (KENTKES, 2010: 7). Hızlı bir şekilde büyüyen ve aynı şekilde değişen çevresel ve sosyal koşulların etkilediği şehirlerde, geniş kapsamlı ve büyük sorunlarla karşılaşılmalıdır (Öztürk ve Tekin, 2019: 31). Dünyanın varoluşundan bu yana insan toplumlarının doğal ve teknolojik kaynaklı olaylardan etkilendiği bir vakadır. Kentleşmenin ve toplu halde yaşamının artması, teknolojinin çeşitlenerek karmaşıklaşması afetlere neden olayların da hem nitelik hem de nicelik bakımından artmasına neden olmuştur (Özler, 2019: 147). Dünya

daha fazla teknoloji benimsenirken, daha fazla sanayileştikçe, daha hızlı kentleşmeye devam ettikçe ve daha yoğun bir nüfusa sahip oldukça, teknolojik afetlerin meydana gelmesi ve etkilerinin daha sık ve şiddetli olması muhtemeldir. (Shen ve Hwang, 2016: 361). Büyükşehirlerin belirli özellikleri, insanların savunmasızlığını artırır. Şehir ne kadar büyüksün ve büyüme hızı ne kadar yükselse, kalkınmayı yönetme ve kontrol etme sorunları da o kadar zordur (Solway, 2004: 308). Afet riski akut ve gittikçe artan bir kent sorunu haline gelmiştir. Kötü planlanmış kentsel ortamlar, zayıf kentsel yönetim, eski ve kırılgan bir altyapı ve hızlı nüfus artışı kentlerde afet riskini arttırmaktadır (Albritto, 2012: 291).

Halka en yakın, dolayısıyla da halkın günlük yerel ihtiyaçlarının giderilmesinden birinci derecede belediyeler sorumludur (Akyıldız, 2012: 4425) Yerel yönetimler dünya genelinde kentlerin en önemli hizmet yüklenicisidirler. Türkiye için de aynı durum söz konusudur. Bu kapsamda Türkiye ölçeğinde belediye, il özel idaresi ve köy yönetimleri tarafından yerel nitelikli hizmetler yürütülmektedir. Bu yerel yönetimler içerisinde sahip olunan yetki ve mali güç ile en öne çıkan belediyelerdir (Yılmaz, 2018: 732).

Yerel yönetimlerin afetler sırasında en aktif rolü oynaması nedeniyle, toplumu savunmasızlıktan korumak ve afet etkilerini azaltmak yerel yönetimin sorumluluğundadır (Kusumasari, 2010: 438). Yerel yönetimlerin görevlerinden biri de toplumlarının günlük hayatlarının herhangi bir anında karşılaşabilecekleri risklere karşı güvenliğini sağlamaktır (Mkhwanazi ve Mpanza, 2020: 1). Ayrıca, yerel yönetimler, sorumluluğundaki bölgenin ve toplumun güvenliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak üzere afet planlarını hazırlayıp, bu duruma göre yerel düzeyde olmak üzere plan ve stratejiler geliştirerek afet yönetimine ilişkin tüm süreçlerde aktif rol oynamaktadır (Azimli Çilingir ve Örçen Güler 2020: 156-157). Bir yerel yönetimin acil durum planlamasının kalitesi, afet meydana geldiğinde müdahale çabalarının etkinliğini büyük ölçüde belirler (Henstra, 2010: 236). Şehrin geleceği açısından imar planı yapma ve değiştirme yetkisi belediyelerdedir. Bu da afetin etkilerinin azaltılması konusunda belediyelerin en önemli birim olduğunu göstermektedir (Akyel, 2005: 27). Risk azaltma ve afete dirençli toplum odaklı olarak düzenlenen afet yönetimi sisteminde yerel halka en yakın idari birim olan yerel yönetimlere ve özellikle Belediyelere önemli görevler düşmektedir (Şahin, 2016: 961). Türkiye’de il düzeyinde afet yönetim sisteminin planlanması ve geliştirilmesi ve afetler sonrasında uygulanması valinin

sorumluluğu altında yürütülmektedir. Belediye ise afet yönetimi sürecinde işlevsel olmaktan çok hizmet gruplarına ilişkin destek görevleri yürütmektedir (Erençin ve Çakır, 2009: 23). İl afet müdahale planlarında belediyeler birçok hizmet grubunda destek çözüm ortaklıkları bulunmaktadır. Belediyeler bu insan gücü gerektiren işlere ek olarak elinde bulunan güncel ve kıymetli coğrafi verileri kullanarak afet öncesi ve sonrasında daha aktif rol almaları gerekmektedir (Ünsal vd., 2017: 1).

Belediyeler afet yönetimi konusunda bir takım sıkıntılar yaşamaktadır. Afetleri önleme, afet zararlarını azaltma, halkın afetlere karşı bilinçlendirilmesi gibi birçok görev ve sorumluluk yerel yönetimlerin uhdesindedir. Bu noktada temel sorun yerel yönetimlerin, görev ve sorumluluklarına paralel olarak kaynak ve kapasiteye sahip olmamasıdır (Yavaş ve Yavuz, 2015: 693). Belediyelerin sorunları arasında mali imkânlarının azlığı, personelin yetersizliği, kanunlardan kaynaklanan zorluklar, altyapı eksiklikleri, plansızlığın neden olduğu kaçak yapılaşma yer almaktadır (Karasu, 2012: 170). Son yıllarda birçok yerel yönetim organı, afetleri yönetmek için yetersiz bilgi ve yeteneklere sahip oldukları için afetlerle mücadelede zorluklarla karşılaşmıştır (Kusumasari, 2010: 439). Küçük belediyelerin genellikle afet riskini azaltmak için önlemler almak için gerekli mali, insani ve idari kaynaklara sahip olmadığına inanılmaktadır (Wilkinson, 2012: 155). Yapı denetimini uygulamakla ve imar iznini vermekle görevli olan yerel yönetimlerin bu görevini en iyi şekilde yerine getirmelerini sağlayacak insan gücüne, tekniğe, malzemeye ve denetim gücüne kavuşturulması gerekmektedir (Aktel ve Çağlar, 2007: 159).

Yerel yönetimler, halka en yakın yönetim birimleri olarak afet yönetiminde artan oranda sorumluluk yüklenmesi gereken ve afet yönetimi konusunda halkın güven duyması gereken yerinden yönetim kuruluşlarıdır (Özer, 2017: 31). Afetler söz konusu olduğunda, yerel idarelere daha fazla yetki verilmesi gerektiği, zira afetlerin yerel olduğu ve bu anlamda afetlere, yerel idarelerce daha etkin cevap verilebileceği gibi hususlar önemsenmelidir (Olgun, 2006: 122). Son yasal düzenlemelerle, afet yönetimi süreçlerinde kısıtlı rolleri olmasına rağmen yerel yönetimlere de önemli görevler verilmeye başlanmıştır. Ancak bu düzey yeterli olmayıp, yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının artırılması gerekmektedir. Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce sağlanacak afet hizmetlerinin ayrıştırılması ve iyi tanımlanması gerekir (Tercan, 2018: 117). Türkiye'nin afet yönetimi sistemine bakıldığında merkeziyetçi yapıya sahip

olduğu, yetkilerin büyük oranda merkezde toplandığı görölmektedir. Merkezi idare, mali kaynakları elinde tutmaktadır. Bu durum ölkemizde özellikle de modern afet yönetim anlayışının gelişmesi açısından sıkıntılar oluşturmaktadır.

1.5.1. Belediyelerin Afet Yönetimi Açısından Yasal Sorumlulukları

Büyükşehir belediyeleri ve diğ er belediyelere afet hizmetleri konusunda yasal sorumlulukları bulunmaktadır. Bu görev ve sorumluluklar 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ele alınmıştır. Bu kanun hükümleri içinde afet konusunda aşağıda listelenen hususlara yer verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Madde 7- u bendi:

- İl düzeyinde yapılan planlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili planlamaları ve diğ er hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak;
- Gerektiğinde diğ er afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek;
- İtfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek;
- Patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini denetlemek
- Konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğ er afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek

Madde 7-r bendi: büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve derelerin ıslahını yapmak ile yükümlüdür

Madde 7- Ek-f **(Ek: 12/11/2012-6360/7 md.)** Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak

5393 Sayılı Belediye Kanunu Madde 53:

- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğ er doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.
- Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğ er acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğ er mahallî idarelerin görüşleri alınır.

- Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.
- Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği (Resmi Gazete, 2013)

Madde 16 - (3) Sorumluluk alanlarına göre büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından afet ve acil durumlar göz önüne alınmak suretiyle yeterli büyüklükte, afet risk değerlendirmesi yapılmış geçici barınma alanları belirlenerek olanaklar dâhilinde bu yerlerin altyapısı hazır hale getirilir. Geçici barınma alanı olarak belirlenen yerler hiçbir şekilde başka amaçla kullanılamaz. Belediyelerce geçici iskân alanı olarak kullanılabilecek mevcut pazaryeri, park, bahçe ve yeşil alanların altyapıları afetlerde kullanılabilir hale dönüştürülür.

(4) Sorumluluk alanlarına göre büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından afet ve acil durumlar göz önüne alınmak suretiyle ihtiyaç duyulabilecek yapı stoğu envanteri, güncel cadde ve sokak isimleri, toplu kullanım alanları gibi her türlü veri kent bilgi sistemlerine işlenir ve güncel tutulur. Bu veriler Başkanlığın kullanımına açık tutulur.

Madde 21 – (1) Başkanlık, valilik, kaymakamlık ve belediyeler gönüllülüğü özendirici ve teşvik edici çalışmalar yapar, gönüllülere eğitim, teçhizat gibi ihtiyaçları konusunda destek verir, farklı toplumsal grupların afet ve acil durum yönetimine katılımını sağlar.

2014 yılında Türkiye Afet Müdahale Planı'nın yürürlüğe girmesiyle illerde il afet müdahale planları hazırlanmıştır. Bu il afet müdahale planları kapsamında büyükşehir belediyelerine, il belediyelerine, ilçe belediyelerine ve belde belediyelerine çeşitli görev ve sorumluluklar verilmiştir.

Afetler, uzun yıllar sorumluluğu kaldıran bir sebep olarak ele alınmış ve mücbir sebep olarak değerlendirilmiş ise de, son yıllarda, özellikle deprem, heyelan, sel gibi mücbir sebep olarak nitelendirilen doğa kaynaklı olayların, ancak normalin üstünde bir şiddete sahip olması durumunda sorumluluğu kaldıracağı kabul edilmeye başlanmıştır. Gerekli tedbirleri almayan idarenin, afetler sonucunda meydana gelen zararlardan

sorumluluğunun doğacağı idari yargı yerlerince de kabul edilmekte ve idarece zararların tazmini yoluna gidilmektedir (Azimli Çilingir, 2019: 216-217).

1.5.2. Belediyelerin Kurumsal Afet Yönetimi Yapılanmaları

Büyükşehir Belediye, Belediye Kanunu ve diğer kanunlar ile belediyelere birçok görev sorumluluklar verilmiştir. Bu görev ve sorumlulukların yanı sıra zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için belediyelerin kurumsal bir afet yönetim sistemine sahip olması gerekmektedir. Çalışmamız kapsamında 30 adet büyükşehir ve 51 adet il belediyesinin kurumsal web sitelerinden organizasyon şemaları incelenmiş olup, büyükşehir belediyelerinin çok azında afetlerle ilgili daire başkanlığı olduğu, büyük bir kısmında konu ile ilgili müdürlükler olduğu tespit edilmiştir. İl belediyelerinde ise afet hizmetlerinin yürütüldüğü herhangi bir müdürlüğe rastlanılmadığı, az sayıda il belediyesinde afetlerle ilgili çalışmalardan sorumlu sivil savunma uzmanlarının olduğu belirlenmiştir. Çok az sayıda büyükşehir belediyesinde afet koordinasyon merkezi (AKOM) olduğu görülmüştür. İl belediyelerinde ise afet koordinasyon merkezinin bulunmadığı, İstanbul ve Bursa illerinde bazı ilçe belediyesinin gücü nispetinde afet koordinasyon merkezlerini olduğu tespit edilmiştir.

Birçok belediye bu planda kendilerine verilen rolleri yerine getirme konusunda sıkıntılar yaşamaktadır. Bu sıkıntıların başında mali, teknik ve personel kapasitesindeki yetersizlikler gelmektedir. Müdahalenin yanı sıra zarar azaltma ve hazırlık aşamalarındaki sorumluluklarını yerine getirme konusunda da yetersiz gözükmektedirler.

Yerel düzeyde afetlerle mücadele kapasitesinin gerek teknik gerekse toplumsal boyutta artırılmasına yönelik yasal düzenlemeler yürürlükte olmasına rağmen ülkemizde afet zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmalar henüz uygulama açısından istenilen seviyeye ulaşamamış olarak görünmektedir (Gerdan, 2019: 275). Afet yönetiminde belediyelerin tüm aşamalarda yetkileri kullanan ve sorumlu birim olarak afeti yönlendiren mercilerden olması gerekmektedir. Yetki ve sorumlulukların farklı birimlerde olması çağdaş yönetim anlayışına da aykırıdır. Bu aykırılık afet mevzuatında yapılacak değişikliklerle giderilmeli, belediyeler afet planlamasından yönetimine kadar her aşamada sorumluluk üstlenmelidirler (Akyel, 2005: 27).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN AFETLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

2.1. Afet Yönetimi Açısından 2020-2024 Yılı Stratejik Planı

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik planı afet ile ilgili hizmetler konusunda incelenmeye çalışılmıştır. Buna göre Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 stratejik planında 3 dönüşüm alanının altında 11 hizmet alanı belirlediği tespit edilmiştir. Tablo 2'de gösterildiği gibi afet yönetimi hizmetlerine kentsel dönüşüm alanı altında yer verilmiştir (KBB, 2019a: 18).

Tablo 2. KBB 2020-2024 Stratejik Planı İçerisinde Afet Hizmetlerinin Yeri

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı					
Dönüşüm Alanı	Hizmet Alanı	Stratejik Amaç	Hedef Sayısı	Proje/Faaliyet Sayısı	Göstergeler Sayısı
Kentsel Dönüşüm	Afet Yönetimi Hizmetleri	KE.5 Afetlere karşı bilinç düzeyini artırarak etkin bir afet yönetim sistemi oluşturmak	4	13	35

Kaynak: KBB, 2019a: 18.

Stratejik plan incelendiğinde stratejik amacın “Afetlere karşı bilinç düzeyini artırarak etkin bir afet yönetim sistemi oluşturmak” olarak belirlendiği görülmektedir. Bu amaca uygun olarak dört adet stratejik hedef belirlenmiştir. Belirlenen stratejik hedefler doğrultusunda konu ile ilgili faaliyet ve projeler yürütülmektedir. Stratejik hedeflerin, yürütülen faaliyet ve projelerin isimleri Tablo 3’de gösterilmiştir.

Afet Yönetimi Hizmetlerine yönelik 2020-2024 yılları arasında 38.014.000 TL bütçe planlanmış durumdadır (KBB, 2019a: 122). Ayrılan miktarın büyüklüğüne bakarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afet yönetimine önem verdiği söylenebilir.

Tablo 3. KBB 2020-2024 Stratejik Planı Afet Hizmetleri Amaç ve Hedefleri

Stratejik Amaç	KE.5 Afetlere karşı bilinç düzeyini artırarak etkin bir afet yönetim sistemi oluşturmak	
Kodlar	Stratejik Hedefler	Faaliyet ve Projeler
KE.5.1	Afetlere müdahale kalitesini ve performansını artırmak.	Her tür araç-gereç ve ekipman kalitesini artırmak ve bakımlarını yaptırmak Afet planlarının hazırlanması-güncellenmesi ve duyurulması Planlanmış ve talep edilen eğitimlerin gerçekleştirilmesi
KE.5.2	Afetlerle ilgili kent risklerini ortaya koyarak analiz çalışmalarını yapmak.	Zemin etüt ve araştırmalarının yapılması Afet Odaklı Sosyal Hasar Görebilirlik Projesi
KE.5.3	Paydaşlarla işbirliği yaparak, afet bilincine yönelik bilgi ve farkındalık düzeyini artırmak.	Kocaeli Fay Etkinliği Araştırma Projesi Eğitim tesisi kurulması, koşullarının iyileştirilmesi Farkındalık ve tanıtım amaçlı etkinlikler düzenlemek ve düzenlenen etkinliklere katılımın sağlanması Ekipman, araç-gereç ve malzeme yardımlarının gerçekleştirilmesi Doğal Afetler Eğitim Parkı Projesi Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi Afetlere Hazır Anneler Projesi
KE.5.4	Binaların yangından korunmasına yönelik önlemlerin alınması için denetim faaliyetlerini sürdürmek	Yangın emniyet tedbirleri yönünden binaların denetlenmesi

Kaynak: KBB, 2019: 82-86.

2.2. Afet Yönetimi Açısından Kurumsal Yapılanma

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi organizasyon yapısı incelendiğinde Başkan, Genel Sekreter, dört Genel Sekreter Yardımcısı, 21 Daire Başkanlığı ve 99 Şube Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu birimler içerisinde afetlerle ilgili konularda doğrudan hizmet veren İtfaiye Daire Başkanlığı ile İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı bulunmaktadır. Aşağıda tablo 3.'de bu daire başkanlıklarında bulunan afetlerle ilgili hizmetlerde veren müdürlükler gösterilmiştir (KBB, 2021).

Tablo 4. KBB'nin Afetlerle İlgili Hizmet Veren Müdürlükleri

İtfaiye Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı
AFKOM Şube Müdürlüğü	Zemin ve Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü
Müdahale Şube Müdürlüğü	Şehir Planlama Şube Müdürlüğü
Önleme ve Eğitim Şube Müdürlüğü	Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Planlama Şb. Md.
Sivil Savunma Uzmanlığı	

Kaynak: KBB. (2021).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi birimleri içerisinde afet yönetimi ve koordinasyonundan sorumlu birim AFKOM Şube Müdürlüğü olarak görev görmektedir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği incelendiğinde AFKOM Şube Müdürlüğünün Görevleri aşağıdaki gibidir: (KBB, 2011).

Madde 7

7.1. Afet önleme çalışmaları

- a) Afet Yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla Büyükşehir Belediyesi ile bağlı kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon sağlamak.
- b) Ulusal ve Uluslararası düzeyde uzman kişi ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde, Belediye sınırları dahilinde afet önleme çalışmalarına katkı sağlamak.
- c) İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları yasal mevzuatı takip ederek Büyükşehir ölçeğinde yaparak, afet önleme çalışmalarına katkı sağlamak.
- d) İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı ile işbirliği içerisinde deprem, Jeolojik, sismik, aktivite bilgilerini takip etmek gerekli kuruluşları bilgilendirmek.
- e) İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı ile işbirliği içerisinde Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması için gerekli önlemlerin alınmasını, kısa ve uzun vadeli planların hazırlanması bilgi bankalarının kurulmasını izlemek ve değerlendirmek.

7.2. Afete hazırlıklı olma çalışmaları

- a) İlgili kurum, kuruluşlar ve Sivil Toplum Örgütlerinin, Arama ve kurtarma birlikleri ile ekiplerinin kurulması, eğitilmesi ve göreve hazır halde bulundurulmalarını sağlamak.
- b) Sivil Toplum Örgütlerinin koordinasyonunu sağlamak.
- c) Belediye sınırları içerisinde afetle ilgili acil ulaşım ve eylem planlarını yapmak.
- d) Hızlı ve etkileşimli haberleşme sistemlerinin kurulmasını sağlamak.
- e) Bölgesel risk belirleme çalışmalarını yapmak, bu risklere göre senaryolar hazırlayıp, müdahale planları geliştirmek.
- f) Lojistik merkezler kurmak.
- g) Halkın afet bilincine kavuşması için bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları yapmak. (Seminer, broşür, ilan, görsel ve yazılı yayınlar)

7.3. Afet müdahale çalışmaları

- a) Başta itfaiye ve sağlık birimleri olmak üzere ilgili tüm birimlerin olaya müdahale etmelerini sağlamak.
- b) Afet mahallinde gerekli incelemeleri yaparak Belediyece yapılabilecek hizmetleri acilen tespit etmek.
- c) İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı ile işbirliği içerisinde alternatif ulaşım yollarını araştırıp müdahale birimlerine bildirmek.
- d) Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı ile iş birliği içerisinde gezici ilk yardım sağlık merkezleri oluşturulmasını sağlamak.
- e) Gerekli hallerde afet bölgesinde seyyar komuta merkezi oluşturarak tüm çalışmaların buradan yönlendirilmesini sağlamak.

7.4. Afet sonrası iyileştirme çalışmaları

- a) Afetten etkilenen vatandaşların yiyecek ve içecek ihtiyaçlarını hijyenik şartlarda karşılanmasını sağlamak.
- b) Afetten etkilenen vatandaşların geçici barınma ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak.
- c) Çevreye ve insanlara zarar verebilecek tehlikelerin ortadan kaldırılmasını sağlamak.
- d) Kurtarma çalışmalarının bittiği uzmanlarca belirlenen yerlerde enkaz kaldırma çalışmalarının başlatılmasını sağlayarak koordine etmek.
- e) İl sınırları dışında meydana gelen afetlere gönderilecek, araç, gereç ve malzeme desteğini koordine etmek.

Yönetmelik incelendiğinde AFKOM Şube Müdürlüğü'nün afet koordinasyonunu sağlaması için gerekli olan yetkilere sahip olduğu söylenebilir. Fakat AFKOM Şube Müdürlüğü'nün afet koordinasyon merkez binası bulunmamaktadır. Personel sayısı yeterli seviyede değildir. Afet işleri ile ilgili İtfaiye Daire Başkanlığı'nda görev yapan bir sivil savunma uzmanı da bulunmaktadır.

2.3. Afet Müdahale Planları

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin il afet müdahale planı ile uyumlu afet müdahale planı bulunmaktadır (KBB, 2020a: 169). Ayrıca il afet müdahale planı ile ilgili görev ve sorumlulukları ile ilgili hazırlıklarını yürütmektedir.

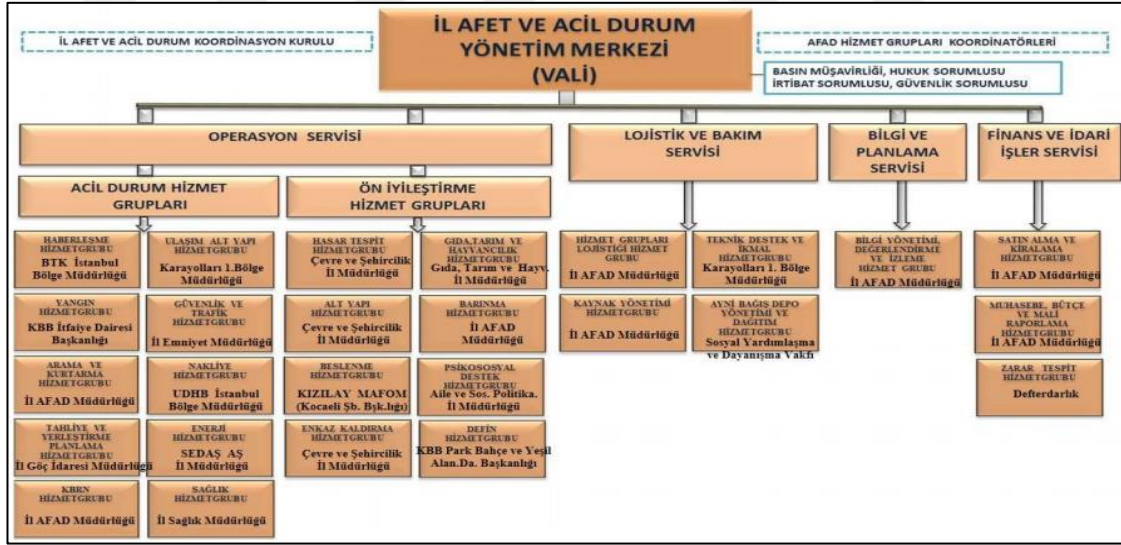
2.3.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Afet Müdahale Planı

Büyükşehir Afet Müdahale Planı hazırlanarak kitapçık halinde basımı yapılmış, ilgili daire başkanlıklarına gönderilmiş. Planın alt detay planlamaları hazırlanarak ilgili daire başkanlıklarına ve iştiraklere gönderilmiştir. KBB Afet Müdahale Planı ve planın alt detay planları hakkında ilgili daire başkanlıklarına ve yöneticilerine gerekli seminer ve eğitimler verilmiştir. Ayrıca Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında hazırlanan il afet müdahale planındaki güncellemeler de yapılmaktadır (KBB, 2020a: 169).

2.3.2. Kocaeli İl Afet Müdahale Planındaki Görevleri

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında illerde il afet ve acil durum müdürlükleri koordinasyonunda il afet müdahale planları hazırlanmaya başlanmıştır. Kocaeli İl Afet Müdahale Planı 2016 yılında onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Planın güncelleme çalışmaları düzenli aralıklarla yapılmaktadır. Kocaeli İl Afet Müdahale Organizasyon Şeması Şekil 2.'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Kocaeli İl Afet Müdahale Organizasyon Şeması



Kaynak: Kocaeli AFAD, 2020: 61.

Kocaeli İl Afet Müdahale Planının amacı; afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak hizmet grupları ve koordinasyon birimlerine ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, Kocaeli'nin afet öncesi, sırası ve sonrasındaki müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemektir. Kocaeli İl Afet Müdahale

Planı, ilimizde yaşanabilecek her tür ve ölçekte afet ve acil durumlara müdahalede görev alacak kurum ve kuruluşlar, özel kuruluşlar, STK'lar ve gerçek kişileri kapsamaktadır (Kocaeli AFAD, 2020: 12).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin il afet müdahale planında birçok görevi bulunmaktadır. Planda görevli olduğu 2 adet ana çözüm ortaklığı ve 39 adet destek çözüm ortaklığı Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. İl Afet Müdahale Planında KBB'nin Görevli Birimleri

Hizmet Grubu	Ortaklık Türü	Görevli Daireler
Yangın	Ana Çözüm	İtfaiye Dairesi Başkanlığı
	Destek Çözüm	Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
		Zabıta Dairesi Başkanlığı
Defin	Ana Çözüm	Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı (Mezarlıklar Müdürlüğü)
Haberleşme	Destek Çözüm	İtfaiye Dairesi Başkanlığı, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
Enerji	Destek Çözüm	Yapı Kontrol Daire Başkanlığı
Tahliye, Yerleştirme ve Planlama	Destek Çözüm	Fen İşleri Dairesi Başkanlığı
Ulaşım Alt Yapı	Destek Çözüm	Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, Ulaşım Dairesi Başkanlığı
KBRN	Destek Çözüm	İtfaiye Dairesi Başkanlığı, Çevre Kontrol ve Koruma Dairesi Başkanlığı
Güvenlik ve Trafik	Destek Çözüm	Ulaşım Başkanlığı, Zabıta Dairesi Başkanlığı
Nakliye	Destek Çözüm	Ulaşım Dairesi Başkanlığı,
Hasar Tespit	Destek Çözüm	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı
Barınma	Destek Çözüm	İmar ve Şehircilik, Emlak ve İstimlak, Yapı Kontrol, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar, Destek Hizmetleri Daire Başkanlıkları
Beslenme	Destek Çözüm	Kaynak Geliştirme ve İştirakler Daire Başkanlığı
Alt Yapı Hizmet Grubu	Destek Çözüm	İSU Genel Müdürlüğü
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	Destek Çözüm	Veterinerlik Hizmetleri Şube Müdürlüğü
Psikososyal Destek	Destek Çözüm	Sağlık ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Teknik Destek ve İkmal	Destek Çözüm	Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, İSU Genel Müdürlüğü
Kaynak Yönetimi	Destek Çözüm	Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Ayni Bağış Depo Yönetimi ve Dağıtım	Destek Çözüm	Destek Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Zarar Tespit	Destek Çözüm	Yapı Kontrol Daire Başkanlığı ve Fen İşleri Daire Başkanlığı
Satın Alma ve Kiralama	Destek Çözüm	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Zabıta Daire Başkanlığı
Muhasebe, Bütçe ve Mali Raporlama	Destek Çözüm	Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı

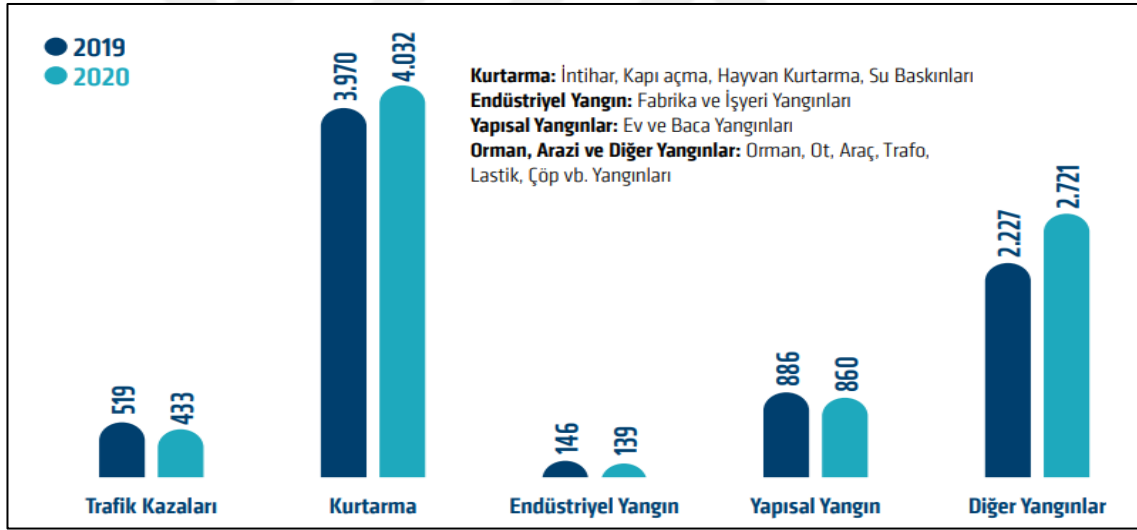
Kaynak: Kocaeli AFAD, 2020: 34-51.

2.4. İtfaiye Dairesi Başkanlığının Afetlere Yönelik Hizmetleri

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Kocaeli ilinin tüm bölgelerine hizmet vermektedir. Yangınlara; ev, baca, fabrika, işyeri, orman, ot, araç, trafo, lastik ve çöp müdahale etmektedir. Ayrıca Kurtarma; intihar, kapı açma, hayvan kurtarma, su baskınları, sahillerde cankurtaranlık gibi hizmetleri de gerçekleştirmektedir. Yangın ile ilgili olarak, öğrencilere, STK temsilcilerine, gönüllülere, özel şirketlere, kamu kurumlarına eğitimler de vermektedir.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 12 ilçede bulunan 18 adet itfaiye istasyonu ile vatandaşlara ihtiyaç duydukları her an ulaşarak mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla yıl boyunca 7 gün 24 saat faal ve aktif olan bir birimdir. 2019 ve 2020 yıllarında gerçekleştirilen yangın söndürme ve kurtarma ilgili istatistikler Şekil 3'te gösterilmiştir (KBB, 2020a: 166).

Şekil 3. Toplam Yangın ve Kurtarma İstatistik Verileri



Kaynak: KBB, 2020a: 166.

2.4.1. Yangın Eğitim Merkezi (KOBİTEM)

İtfaiye Daire Başkanlığına bağlı olarak hizmet veren Yangın Eğitim Merkezi (KOBİTEM) bulunmaktadır. Merkezde kurum içi personellere, öğrencilere, diğer yerli ve yabancı itfaiye çalışanlarına, özel sektöre 2010 yılında beri yangın eğitimleri verilmektedir. Kurumlara ve okullara giderek de yangın eğitimleri gerçekleştiriliyor. Sadece 2019 yılında, 14 bin 752 kişi KOBİTEM Eğitim Alanı'nda teorik ve pratik eğitimler almıştır. Eğitim verilen kişiler arasında işyeri çalışanları, gönüllü itfaiyeciler,

ilkokul, ortaokul, lise öğrencileri, belediye kursiyerleri ve otobüs şoförlerinden oluşmaktadır. Türkiye Belediyeler Birliği ile yürütülen proje kapsamında KBB tarafından 14 bin 752 kişiye temel itfaiyecilik eğitimi, yüksek açılı kurtarma eğitimi, yangınla mücadele teknikleri eğitimi, trafik kazalarından kurtarma ve müdahale eğitimi, uygulamalı yangın bilgisi eğitimi verilmiştir (KBB, 2020a: 166). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Yangın Eğitim Merkezi'nde isteyen kamu ve özel kurumların ekiplerine yangın eğitimleri verilmektedir. Yangın Eğitim Merkezi'nde verilen eğitim anları Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. KOBİTEM Eğitim Alanı



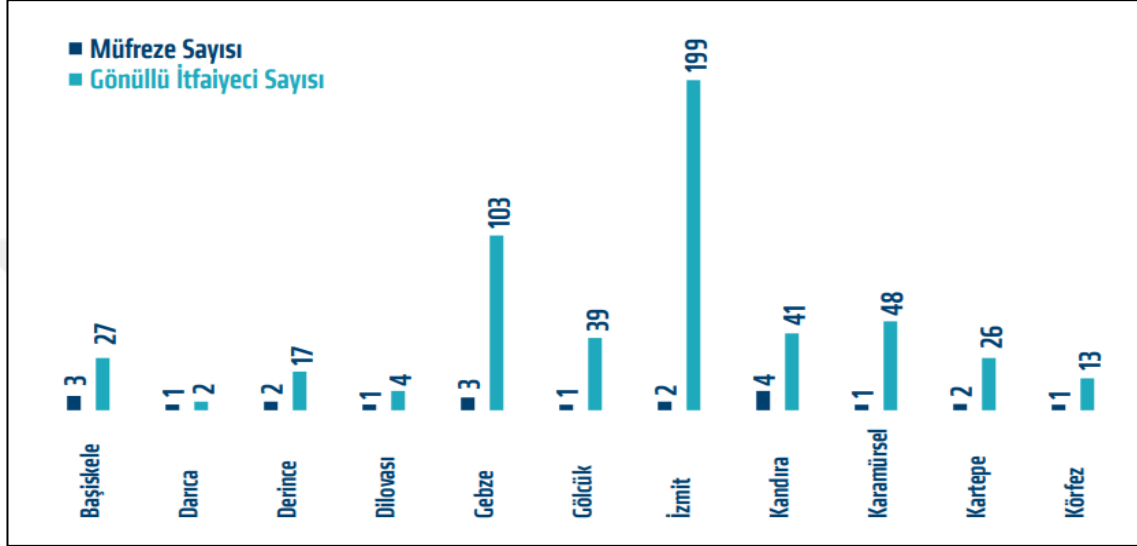
Kaynak: KBB, 2020a: 166.

2.4.2. Gönüllü İtfaiyecilik Hizmetleri

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi gönüllü itfaiyeci hizmetiyle yangınlara erken müdahale edebilecek ve yangın mahallindeki kişileri doğru bir şekilde yönlendirerek olayın en az zararla atlatılmasını sağlayabilecek bir organizasyon oluşturmayı başarmıştır. Gönüllü İtfaiyecilik uygulaması ile kentin her bölgesinde olaylara müdahale edebilecek kişiler yetiştirilmektedir. Bu eğitimlere öğrenci, işçi, mühendis, gazeteci, ev hanımı, sağlık personeli gibi toplumun her kesiminden gönüllü itfaiyeciler katılmaktadır. 40 saat teorik ve uygulamalı eğitimlerin sonunda 40 saat İtfaiye müfrezelerinde staj yaptırılarak Gebze'den 36, Kartepe'den 21, İzmit'ten 30, Gölcük'ten 24, Karamürsel'den 21 olmak üzere toplam 132 yeni gönüllü itfaiyeci 2019 yılında kazandırılmıştır (KBB, 2019c). 2020 yılı itibarıyla mevcut müfreze ve gönüllü itfaiyeci sayıları Şekil 5'de gösterilmiştir.

Gönüllü itfaiyeciliğin başladığı 2001 yılından bu 109 dönem halinde 1.819 kişiye Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Gönüllü İtfaiyecilik Yönetmeliği kapsamında İtfaiye Dairesi Başkanlığında görev almak isteyen gönüllü itfaiyeci adaylarına 40 ders saati gönüllü itfaiyecilik eğitimleri verilmiştir (KBB, 2020a:170).

Şekil 5. Gönüllü İtfaiyeci Müfreze ve Aktif Gönüllü İtfaiyeci Sayısı



Kaynak: KBB, 2020a: 170.

2.4.3. Köylere Seyyar İtfaiye Tankeri

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırlarının tüm il mülki sınırlarına kadar büyümesiyle birlikte tüm köylerin itfaiye hizmetlerinden Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sorumlu olmuştur. Kocaeli sınırları içerisindeki kırsal köylerde, yangınlara kısa sürede müdahale edilebilmesi amacıyla, KBB tarafından 2012 yılından itibaren toplam 79 adet köye tankeri dağıtımı verilmiştir. Bu tankерlerden 78 adedi aktif olarak kullanılmakta ve tankерler 3 ton su kapasitesine sahip olup traktör arkasına takılarak çalıştırılmaktadır. Bu tankерleri kullanacak köylülere gönüllü itfaiyecilik eğitimleri ve tankерle ilgili pratik eğitimler verilmektedir. Köy tankерlerinin periyodik bakım ve onarımları düzenli olarak yapılmakta, sürekli aktif olması sağlanmaktadır (KBB, 2020a: 170). Şekil 6’da seyyar itfaiye tankерleri gösterilmiştir.

Kocaeli ilinde Mollafenari, İshakçılar, Akçaova, Akmeşe ve Eşme köylerinde, aynı şekilde Kocaeli İtfaiye Daire Başkanlığı’na birer itfaiye aracı teslim edilmiş ve yaklaşık 10’ar gönüllü itfaiyeci eğitilerek hizmete sokulmuştur (Pektaş, 2017: 2104).

Şekil 6. Seyyar İtfaiye Tankeri

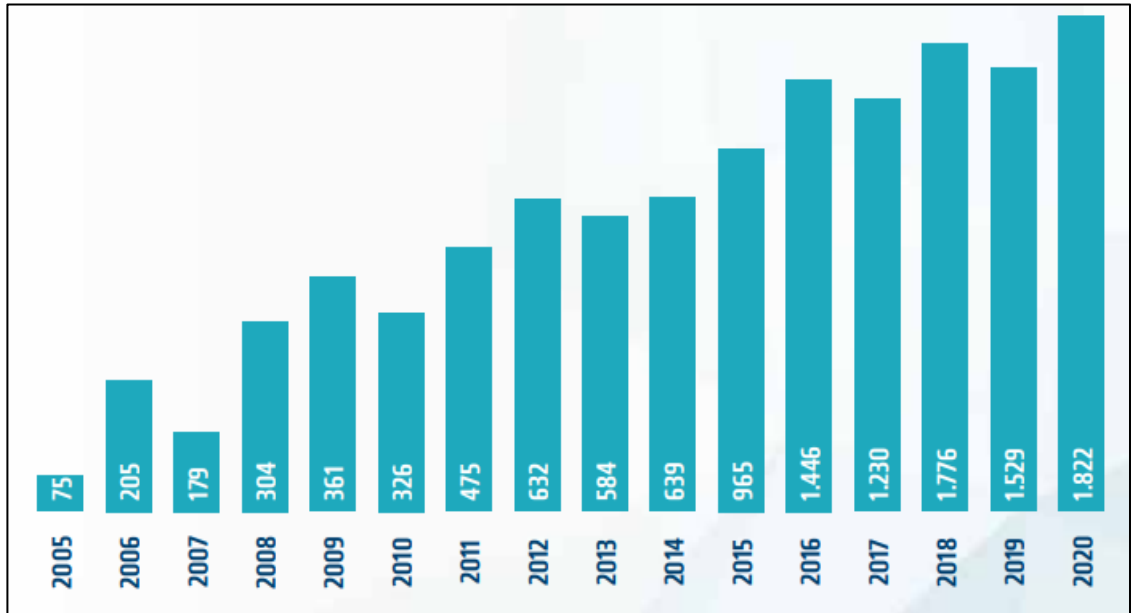


Kaynak: KBB, 2020a.

2.4.4. Su Kazaları Engelleme Hizmetleri (KOSKEM)

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kandıra sahillerinde ve Marmara sahillerinde vatandaşların emniyetli bir şekilde denize girebilmeleri için su kazalarını, boğulmaları önlemek amacıyla Kocaeli Sahilleri Su Kazaları Engelleme Merkezi (KOSKEM) faaliyet göstermektedir. Yaz sezonlarında 11 sahilde haftanın her günü saat: 10.00-18.00 arasında cankurtaranlık hizmeti verilmektedir. Sahillerde 2020 yılı yaz döneminde çalışma saatleri arasında 1.822 kişi kurtarılmıştır.

Şekil 7. 2005-2020 Yılları Arasında Kurtarma İstatistikleri



Kaynak: KBB, 2020a: 167.

Sahillerdeki yaşanan boğulma ile ilgili istatistikler incelendiğinde, seneler geçtikçe boğulma sayılarında azalma, boğulmaktan kurtarılan kişi sayısında artış görülmüştür. Eskiden yüksek olan boğulan kişi sayısı, artık yapılan cankurtaranlık hizmetleri sonucunda ciddi miktarda düşürülmüş olup, 2018-2019-2020 yılı yaz döneminde, görev yapılan sahillerde ve görev saatleri içinde boğulma vakası gerçekleşmemiş, sezon kayıpsız olarak kapattığı gözükmemektedir (KBB, 2020a: 167). Yıllara göre kurtarma istatistikleri Şekil 7’de verilmiştir.

İlimiz sahillerindeki su kazaları engelleme hizmeti, Belediyemiz birimleri, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü vatandaşlarımızdan oluşan 117 kişilik ekiple yapılan ortak çalışma sonucunda gerçekleştirilmiştir. Proje, ülkemizde bir ilk olup, halkımız ile yerel yönetimimizin kaynaşmasına örnek teşkil etmiştir (KBB, 2020a: 167).

2.5. İmar ve Şehircilik Dairesi’nin Afetlere Yönelik Hizmetleri

İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı’na bağlı olan Zemin ve Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü tarafından çok sayıda afetlere yönelik hizmet gerçekleştirilmektedir.

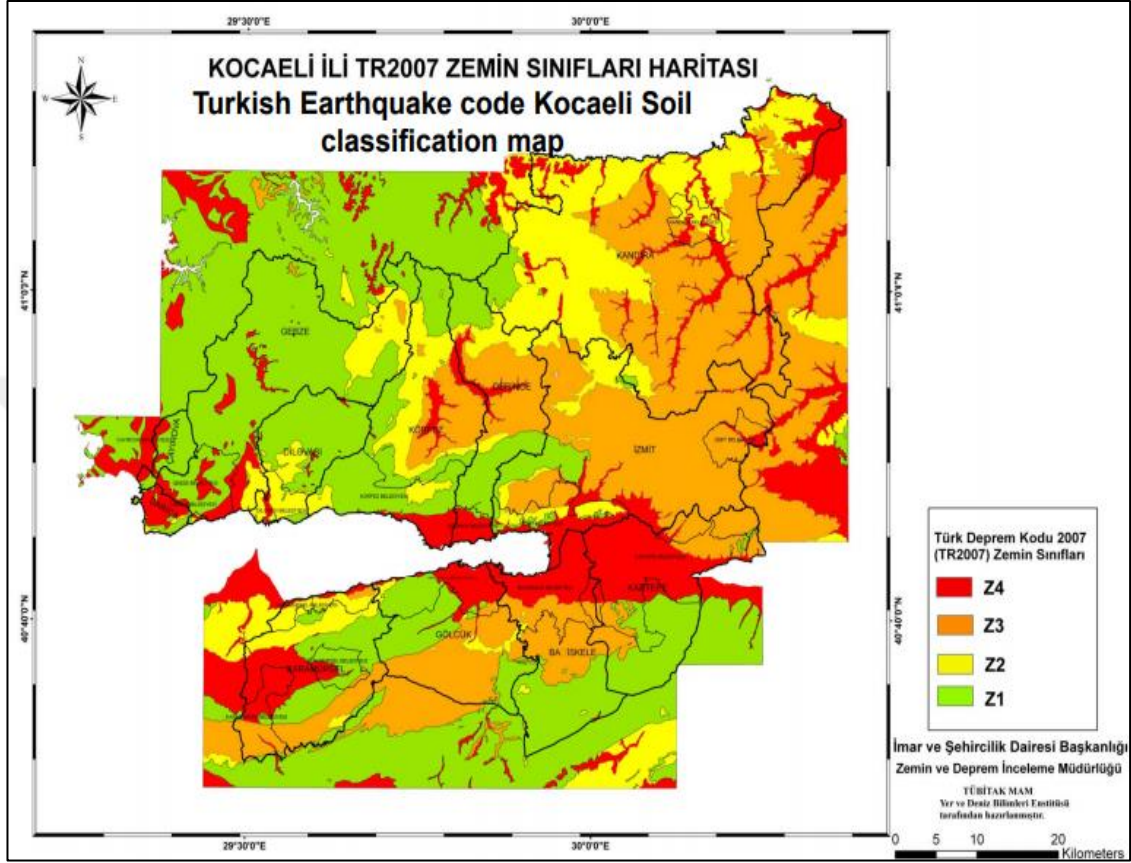
2.5.1. Kocaeli İli İçin Zemin Sınıflaması ve Sismik Tehlike Değerlendirmesi

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve TÜBİTAK MAM işbirliği ile “Kocaeli için Zemin Sınıflaması ve Sismik Tehlike Değerlendirme” projesi kapsamında Kocaeli ili için hasar oluşturabilecek depremler olmadan önce zeminin deprem açısından davranışını inceleyerek, yüksek sismik tehlike oluşabilecek alanların ve bu alanların deprem güvenliği açısından yerleşime uygunluğun belirleyerek daha güvenilir imar planları ve kent planlaması yapılabilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda öncelikle makro ölçekte bir sismik bölgelendirme ve tehlike değerlendirmesinin yapılması için etüd ve analizler gerçekleştirilmiştir (Sancılı vd., 2007: 16).

Deprem kaynaklı tehlikelerden oluşacak risklerin azaltılması ve güvenli bölgelerde yerleşim alanlarının seçilmesine yardımcı olacak olan Kocaeli İli Zemin Sınıfları Haritası Şekil 8’de gösterilmiştir. Kocaeli İli İçin Zemin Sınıflaması ve Sismik Tehlike Değerlendirme Projesi kapsamında hazırlana diğer haritalar; Zemin Büyütme Değerleri Haritası, Zemin Hakim Titreşim Periyodu Haritası, Kocaeli İli Deprem Tehlike Haritası, Kocaeli İlçe Belediyeleri Birleştirilmiş Sismik Tehlike Bölgeleri Haritası, Kocaeli İli Mevcut Akaryakıt İstasyonları ve Fabrikaların Deprem Risk

Haritasına Göre Dağılım Haritası, Kocaeli İlinde Mevcut Fabrikaların Deprem Risk Haritasına Göre Dağılımı haritalarıdır (KBB, 2016: 18-22).

Şekil 8. Kocaeli İli Zemin Sınıfları Haritası



Kaynak: KBB, 2016: 17.

Kocaeli İli için Zemin Sınıflaması ve Sismik Tehlike Değerlendirme Projesinden Sağlanan Faydalar: (KBB, 2016: 23-26).

- Kocaeli Büyükşehir Belediyemizin sınırlarının tamamını kapsamaktadır.
- Olası İstanbul depremi ve bölgemizi etkileyecek depremlerin etki alanı belirlenmiştir.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sınırlarının tamamında deprem riski ve tehlikesi belirlenmiştir.
- Türkiye’de ilk defa Büyükşehir Belediyemiz ve TUBİTAK tarafından gerçekleştirildi.
- Depremden etkilenecek mevkilerdeki mühendislik yapılarının güçlendirilmesine öncelik verilecektir.

- Yerleşim planları ve güvenli yapılaşma alanları ve gelecekteki yapılaşma ve planlara altlık olacaktır.
- Bölgemizde olası depremlerde potansiyel ağır hasar mevkileri önceden saptandığından gerekli iyileştirme ve önlemler alınacaktır.
- Bölgemizde acil eylem planlarının yapılmasına katkı sağlamak üzere altlık veri sağlanmıştır.
- Büyük sanayi kuruluşları, barajlar, elektrik santralleri ve yerleşim alanları için uzun dönemli deprem riskinin belirlenmesi için önemli bilgi birikimi sağlanmıştır.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Deprem Master Planına altlık bilgi sağlanmıştır.
- Deprem tehlikesi azaltma çalışmalarındaki büyük maliyetler aşağı çekilecektir.
- Tübitak–MAM ile Zemin ve Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü arasında yakın işbirliği ve bilgi transferi sağlanarak Büyükşehir Belediyemiz ve Müdürlük teknik personeli uluslararası düzeyde bilgi ve uzmanlık kazanmaktadır.
- Proje kapsamında Müdürlüğümüze coğrafi bilgi sistemi kurulmuştur.
- Proje kapsamında Büyükşehir Belediyemiz internet sitesinde her vatandaşımızın mahalle sokağına kadar evinin zemin depremsellik özellikleri internet ortamında görülebilmesine yönelik altlık veri oluşturulmuştur.

2.5.2. Kocaeli’nde Yapılacak 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planlarına Altlık Jeolojik, Jeofizik, Jeoteknik Etütlerin Yapılması

Kocaeli sınırları ve mücavir alanlar içerisinde 06.10.2008 tarihli ve 10337 sayılı plana esas jeolojik, jeofizik, jeoteknik ve mikro bölgelendirme etüt genelgesi doğrultusunda revizyon imar planları, mevzi imar planları ve ilave imar planlarına esas olmak üzere Müdürlüğümüzce 2020 yılı içerisinde 3 adet 1/1000 ölçekli imar planına esas jeolojik, jeofizik, jeoteknik çalışmalar yapılmıştır (KBB, 2020a: 169).

2.5.3. Heyelan ve Doğal Afet Tehlikelerine Yönelik Çalışmalar

İlimizde meydana gelen heyelanlara yönelik çalışmalar belediyeler ve vatandaşlarımızdan gelen talepler doğrultusunda teknik personelimiz tarafından yerinde gözlemsel inceleme sonucu rapor hazırlanarak taleplere cevap verilmektedir. 2020 yılında 4 adet heyelana yönelik gözlemsel rapor hazırlanmıştır (KBB-a, 2020:170).

2.5.4. İmar Planına Esas Yapılan Jeolojik Ve Jeoteknik Etütlerin Yerleşime Uygunluk Haritasına İşlenmesi Ve Zemin Veri Bilgi Bankasının Oluşturma Çalışmaları

Büyükşehir Belediyemiz sınırlarında yapılmış bulunan Afet Acil Durum Yönetimi Başkanlığı veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından onaylı imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporları sayısal olarak arşivlenmektedir. İlimize ait tüm zemin verileri girilerek bir zemin veri bilgi bankası oluşturulmaktadır. Çalışmalar devam etmektedir (KBB, 2020-a:170).

2.5.5. Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi

İmar ve Şehircilik Dairesi Zemin ve Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışmakta olan Sismolojik İzleme Deprem Eğitim Merkezi'nde yerel sismolojik izleme faaliyetleri yapılmakta olup, ayrıca deprem ve afet eğitimleri gerçekleştirilmektedir.

2.5.6. Yerel İvme Ölçer Ağı

Sismolojik İzleme Deprem Eğitim Merkezi'nde Kocaeli ili sınırları içerisinde deprem tehlike ve riskinin belirlenmesine yönelik olarak yerel ivme ölçer ağı bulunmaktadır. Deprem kayıtları tutan ivmeölçer istasyonları Şekil 9.'de gösterilmektedir. 2021 yılı itibariyle merkezin sahip olduğu ivme ölçer sayısı 41 adete ulaşmıştır (KBB, 2016: 46).

Şekil 9. Yerel Deprem Kayıt Ağı İvme Ölçer İstasyonları



Kaynak: KBB, 2016: 45.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile yapılan bir protokolle faaliyetler birlikte sürdürülmektedir. Protokol ile veri paylaşımı, deprem verilerinin değerlendirilmesi, deprem istasyonu kurulması, yer seçimi gibi çalışmalar birlikte gerçekleştirilmektedir. Kocaeli ili sınırları içerisinde farklı noktalara yerleştirilen Deprem Kayıt İstasyonları ile deprem anında oluşan yer ivmesini ölçerek, tüm yapılara depremle gelen ve hasar oluşturabilecek kuvvetlerin belirlenmesi, Kocaeli ili için yerel deprem tehlike haritasının güncellenmesi, acil müdahale sisteminin hazırlanması, ilimizdeki stratejik değere sahip yapıların deprem riskleri, deprem bölgeleri haritasının oluşturulmasına yönelik kayıtların arşivi, deprem veri tabanının hazırlanması ve deprem senaryoları için veri tabanı hazırlanmaktadır (KBB, 2016: 46).

2.5.7. Kocaeli Afet Zararlarının Azaltılmasında Akıllı Kent Uygulaması Projesi

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 17 Ağustos 1999 Depremi sonrası deprem zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmalarına devam ettirmektedir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Gebze Teknik Üniversitesi ortaklığıyla “Afet Zararlarının Azaltılmasında Akıllı Kent Uygulaması Projesi” için 2018 yılında protokol imzalanarak çalışmalar başlanmıştır. Bilimsel ve teknik açıdan üniversitenin katkı sunacağı proje kapsamında deprem erken uyarı ve erken müdahale sistemleri kurulması planlanmaktadır. Erken uyarı sisteminden alınacak sinyallerle Kocaeli ilinde bulunan kritik tesisler ve sanayi kuruluşlarının elektrik, gaz, su gibi kesilerek afet sonrası olası kazaların ve patlamaların önüne geçilmesi hedeflenmektedir (KBB, 2020a: 297).

2.5.8. Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi

Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi, Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü ve Kocaeli Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirilen yetişkinlere yönelik bir afet eğitim projesidir. Üç kurum tarafından 2016 yılında imzalanan işbirliği protokolü ile proje başlamıştır. Projenin tüm mali sorumluluğunu ve yürütücülüğünü Kocaeli Büyükşehir Belediyesi üstlenmiştir. Kocaeli Üniversitesi ve İl AFAD Müdürlüğü ise eğitimlerin bir kısmını üstlenmiştir. Projenin 1. etabı iki yıl sürmüş, 5 ilçede 22 mahallede eğitimler verilmiştir. Hedef kitle mahallenin toplum temsilcileri;

öğretmenler, imamlar, muhtarlar ve mahalle sakinlerinden oluşmaktadır. İki tam gün süren eğitimler; afet bilinci, KBRN, hafif arama kurtarma, yangın, ilkyardım, psikolojik ilkyardım, zarar azaltma ve eşya sabitleme eğitimleri verilmiştir.

Bu eğitimin en önemli çıktısı: Afete dirençli toplum oluşturmada görevi bulunan belediye, AFAD ve üniversitenin ortak iş birliği ile hayata geçirilmiş olmasıdır. Bu eğitimler sonucunda üç kurum çalışanları arasındaki iletişim üst seviyeye çıkarılmıştır. AFAD, KBB ve üniversite personellerini bir arada ve organize olmuş bir halde gören halktan çok olumlu tepkiler alınmıştır. Üniversitenin akademik katkıları, İl AFAD Müdürlüğü'nün tecrübesi ve KBB'nin teknik kapasitesi projenin başarılı olmasında önemli etkenlerdir. Ocak 2020 tarihinde 2. etap eğitimleri için üç kurum yeni protokol imzalamıştır. Fakat pandemi nedeniyle 2. etap eğitimleri ertelenmiştir. 2018 yılında Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi AFAD tarafından afete dirençli toplum oluşturma konusunda iyi uygulama örneği seçilmiştir. 2020 yılında Marmara Belediyeler Birliğinin düzenlediği Altın Karınca Belediyecilik Yarışmasında afet yönetimi alanında birincilik ödülü almıştır (Özdemir vd., 2018: 36-41; Gerdan vd., 2018: 445; MBB, 2020).

2.5.9. Güvenli Yaşam Odası

Güvenli Yaşam Odası uygulaması Kocaeli Mahalle Halkı Projesi kapsamında geliştirilmiştir. Depreme yapısal olmayan risklerin azaltılmasına yönelik olarak eşya sabitlemesinin öğretildiği bir uygulamadır. Bir konteynır tasarlanmış olup, konteynırın dış yüzeylerinde deprem ve yapısal olmayan riskler görseller kullanılarak anlatılmıştır. İç kısmında ise televizyon, masa, kitaplık, duvarlarda asılı objeler ve mutfak dolapları, sabitlenmiş ve sabitlenmemiş eşyalar bulunmaktadır. Özellikle çocuklara İnteraktif bir oyunla tehlike avı oyunu oynatılarak hediyeler verilmektedir. Eşya sabitleme konusunda farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır. Güvenli Yaşam Odası deprem eğitim merkezinde ve deprem anma faaliyetlerinde şehrin çeşitli yerlerinde gezdirilerek halkın yapısal olmayan riskler konusunda bilinçlendirilmeye çalışılmaktadır (Özdemir vd., 2017: 1-10).

2.5.10. Gözlemsel Mahalle Tehlike Analizi

Gözlemsel Mahalle Tehlike Analizi Eğitimleri Kocaeli Mahalle Halkı Eğitim Projesi'nde geliştirilen bir uygulamadır. Eğitimin gerçekleştirildiği mahallelerde sahada tehlike analiz yapılmaktadır. Önce eğitime katılan mahalle halkına teorik eğitimler verilmektedir. Teorik eğitimden sonra eğitmenlerin gözetiminde önceden belirlenen sokaklarda katılımcılarla birlikte gezilmektedir. Katılımcılar Ellerinde bulunan kontrol listesinde işaretlemeler yaparak tekrar salona dönerler. Sonra hep birlikte istişareler yapılarak halkın hem tehlike ve riskler konusunda bilinçleniyor hem de çözümün bir paydaşı olma şansı kazanıyor (Gerdan ve Özdemir, 2017: 11-19).

Şekil 10. Güvenli Yaşam Odası



Kaynak: KBB, (2018).

2.5.11. 17 Ağustos Anma Etkinlikleri

KBB gelenekselleştirerek her yıl düzenlediği 17 Ağustos Anma Etkinlikleri kapsamında 2020 yılında da İzmit yürüyüş yolu Fevziye Camii mevkiinde stant kurmuştur. Yürüyüş Yolu'na kurulan stantta, Deprem Gerçeği ve Kentleşme Çalıştayı, Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi ve KBB'nin deprem ile ilgili gerçekleştirdiği çalışmaları içeren dergi ve kitapçıklar vatandaşlara verilmiş, bunların yanı sıra stant da bulunan görevli personel, fotoğraflarla Büyükşehir Belediyesinin deprem ile ilgili gerçekleştirdiği eğitim ve diğer faaliyetlerle ilgili vatandaş bilgilendirilmiştir (KBB, 2020-a: 173).

2.5.12. Afete Hazır Anneler Projesi

Kocaeli Büyükşehir Belediye Deprem Eğitim Merkezi'nde öğrencilere yönelik deprem eğitimleri verilmektedir. Fakat eğitim alan öğrencilerin evlerine gittiklerinde ailelerini tehlike avı yapma, eşya sabitleme ve aile deprem planı hazırlama konularında ikna edemediği görülmüş olup, ailenin temeli olan annelere yönelik, özellikle deprem eğitim merkezine gelen öğrencilerin annelerine okullarında afete hazırlık eğitimleri verilmeye başlanmıştır. Fakat pandemi nedeniyle eğitimlere ara verilmiştir. Afete Hazır Anneler Projesi kapsamında 2019 ve 2020 yıllarında 9 eğitim düzenlenmiştir. Eğitimlerden yaklaşık 600 anne katılım sağlamıştır (Anadolu Ajansı, 2020).

2.5.13. Kocaeli İli Bina Envanteri Çalışması

Zemin ve Deprem İnceleme Müdürlüğümüzce 24 Temmuz 2019 tarihinde başlayan Kocaeli İli Bina Envanteri veri girişi çalışmaları devam etmektedir. Şimdiye kadar Körfez, Başiskele Kartepe, Gebze, Gölcük, Darıca, Dilovası ilçelerinde ki veri girişleri tamamlanmış olup şimdiye kadar 85238 adet veri girişi yapılmıştır. Aynı zamanda bu çalışma Afet Zararlarının Azaltılmasında Akıllı Şehir Uygulama Projesi ne de altlık teşkil edecektir (KBB, 2020-a: 297).

2.5.14. Hasarlı Binaların Yıkımı

Kocaeli Valiliği İl Afet Acil Durum Müdürlüğü tarafından tarafımıza gönderilen Kocaeli ilinde bulunan ağır ve orta hasarlı binalar listesi tarafımızca yapılan arazi çalışmaları neticesinde güncellenmiş ve metruk binaların güvenlik bakımından doğurduğu sakıncaların, görüntü kirliliğinin ve çevre sakinlerine verdiği rahatsızlıkların önlenmesi amacıyla 2016/15 No'lu İçişleri Bakanlığı Genelgesi uyarınca metruk binalara ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların takibi yapılmaktadır. Ayrıca 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin (z) bendi gereği ilçe belediyelerinin talepleri doğrultusunda yıkımlara araç gereç desteğinin sağlanmaktadır. Bu kapsamda 2020 yılında 71 adet binanın yıkımı gerçekleştirilmiştir. Kocaeli ilinde bulunan ağır ve orta hasarlı binalar listesi (toplamda 1616 bina) tarafımızca yapılan arazi çalışmaları neticesinde güncellenerek veri tabanı haline getirilmiş ve koordinasyon sağlanması amacıyla Bakanlık, Valilik ve İlçe Belediyeler nezdinde erişime açılmıştır. (KBB, 2020-a: 134).

2.5.15. Afetten Zarar Gören Çiftçilerimize Destek Projesi

Dolu, sel gibi afetlerden dolayı ürünleri zarar gören 15 mahallemizden yaklaşık 100 çiftçimize silajlık mısır ve erkenci fasulye tohumluk desteği verilmiş, toplamda 1.500 dekar araziye destek sağlanmıştır (KBB, 2020a: 154).

2.5.16. Muhtaç Vatandaş Destekleri

Yaşanan afetler veya imkânsızlıklar sebebiyle yardıma ihtiyacı olan vatandaşlarımızın, Belediyemizin ilgili birimi tarafından uygun görülmesi şartıyla ekiplerimiz tarafından yapılacak teknik keşif sonrası belirlenen miktarda inşaat malzemesi desteği sağlanmaktadır. Bu çerçevede 2020 yılı içerisinde 16 muhtaç vatandaşımıza destek sağlanmıştır (KBB, 2020a: 163).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM VE METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik gerçekleştirdiği hizmetleri afet alanında çalışan kişilerin gözünden değerlendirmektir.

3.2. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmada “Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik gerçekleştirdiği hizmetler yeterli midir? Sorusuna cevap aranmıştır.

3.3. Araştırmanın Alt Problemleri

1. KBB'nin afet yönetimine yönelik kurumsal yapılanması ne düzeydedir?
2. KBB'nin afet risk yönetimi ne düzeydedir?
3. KBB'nin afet kriz yönetimi ne düzeydedir?
4. KBB'nin afetlere yönelik iletişim ve işbirliği ne düzeydedir?
5. KBB'nin gerçekleştirdiği afet eğitimleri ne düzeydedir?
6. KBB'nin afetlere yönelik hizmetlerine halkın katılımı ve güveni ne düzeydedir?

3.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de afet yönetimi AFAD tarafından yürütülmektedir. Ülke genelinde afet yönetimi ile ilgili politikalar ve stratejiler AFAD tarafından oluşturulmaktadır. İl bazında gerçekleştirilen afetlere yönelik çalışmalar il afet ve acil durum müdürlükleri tarafından koordine edilmektedir. Büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyeler kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmeye çalışmaktadır. Belediyelere yardımcı veya destek olma rolü biçilmiştir. Oysaki dünyada afet yönetimi yerleşmeye doğru evrilmekte olup, belediyelere daha fazla yetki ve sorumluluk verilmeye çalışılmaktadır. Belediyelerin afet yönetimi alanında kapasiteleri güçlendirilerek daha fazla yetki ve sorumluluk almaları sağlanmalıdır. Bu kapsamda

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik olarak kurumsal yapılanması ve gerçekleştirdiği hizmetler incelenerek Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afet yönetim sistemine ve bu alanda literatüre katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamızda özellikle sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılmakta olan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel çalışmalar araştırmacıları bulguları genellemek yerine derinlemesine açıklamalar ve anlamlar sağlamaya yönelir (Carminati, 2018: 2094). Nitel araştırmanın amacı sorulara sistematik prosedürlerle yaklaşılarak cevaplar bulmaktır. Nitel araştırma düzenli olarak farklı sosyal ortamları ve bu ortamları oluşturan grupları ya da bireyleri inceleyerek cevaplar arar. Dolayısıyla nitel araştırmacılar insanların kendilerini ve ortamlarını nasıl düzenledikleri ve bu ortamdaki yaşayanların çevrelerini semboller, ritüeller, sosyal yapılar, sosyal roller ve bunun gibi şeylerle nasıl anlamlandırdıkları ile çok ilgilidir (Berg ve Lune, 2019: 20). Nitel araştırmacılar, belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun “ne kadar” ya da “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok daha geniş bir bakış açısı elde etmek isterler (Büyüköztürk vd., 2016: 98). Nitel araştırma yöntemlerinin kullanılması, bireylerin yaşanmış gerçekliğine erişim sağlayarak, insanların yaşamlarının keşfedilmesini kolaylaştırır (Morgan ve Drury, 2003: 74). Nitel bir tasarımın seçimi öncelikle araştırma probleminin doğasına, araştırma sorusuna/sorularına ve aranan bilimsel bilgiye bağlıdır (Korstjens ve Moser, 2017: 274). Nitel yöntemler ilk ve en önemli araştırma yöntemleridir. Bu yöntemler, gözlemleyerek, mülakatlar yaparak ve dokümanları analiz ederek insanların ne yaptıklarını, ne bildiklerini, ne düşündüklerini ve ne hissettiklerini ortaya çıkarma yollarıdır (Patton, 2018: 145). Diğer yandan nitel teknikler araştırmacıların diğer insanların anlayış ve algılarından pay almalarına ve insanların günlük yaşamlarını nasıl yapılandırıp anlam verdiklerini de keşfetmelerine olanak sağlamaktadır (Berg ve Lune, 2019: 20).

3.6. Araştırmanın Deseni

Çalışmamız fenomenolojik anlayış ile desenlendirilmiş bir nitel çalışmadır. Nitel araştırmalarda en çok karşılaşılan tipi fenomenolojidir. Fenomenolojik araştırma yaparken, araştırmacı, bir veya daha fazla kişinin bir fenomeni nasıl

anlamlandırdıklarını anlamaya çalışır. Fenomenolojik araştırmada en önemli unsur araştırmacının insanların kendi bakış açılarından bir fenomeni nasıl anlamlandırdıklarını anlamak için çalışmaktır (Johnson ve Christensen, 2014: 48). Bu nedenle, nitel bir araştırma çalışmasında yorumlayıcı fenomenolojik analiz yaklaşımının kullanılması, temel amacının ve özünün, katılımcılarının deneyimlerini keşfetmek ve araştırma bulgularını deneyimleri aracılığıyla anlatmalarına izin vermek olduğu gerçeğini yineler (Alase, 2017: 9). Bir olayla ilgili yaşam deneyimlerinin öznenin bakış açısından incelenmesine dayanır. Bu yaklaşım, insan yaşamının en karmaşık yönlerinin, ölçülebilir yönlerin ötesinde olanın analizine dayanmaktadır (Fuster Guillen, 2019: 217). Olgu bilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 78).

3.7. Çalışma Grubu

Çalışmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi olarak belirlenmiştir. Amaçlı örneklemlerde araştırmacılar katılımcıları çalışma için en uygun özelliklerine göre belirler. Örneğin, katılımcılar çalışılan konu ile ilgili önceki deneyimleri ya da bu konu hakkındaki bilgileri nedeniyle seçilebilir (Başkale, 2016: 26). Ölçüt örnekleme, bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşabilir. Bu durumda örnekleme için belirlenen ölçütü karşılayanlar örnekleme alınır (Büyüköztürk vd., 2016: 92). Ölçüt örnekleme yönteminde temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 140). Bu bağlamda araştırmanın amacı ve sorularına yönelik belirlenen ölçütler şu şekildedir:

- Afetlerle ilgili işlerde çalışan ve afetler konusunda uzman kişiler.

- Kocaeli ilinde yaşayan kişiler.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile afetlerle ilgili konularda ilişkisi olan kişiler.

Nitel araştırmalarda örneklemin amacı, bir olguyu netleştirebilecek ve derinleştirebilecek olan belirli olgu ya da olayı elde etmektir. Bütün dikkatler incelenerek konunun süreçleri hakkında bilgi toplamaya elverişli örneği bulmaya odaklanır. Dolayısıyla, temsil gücünden çok, örneğin araştırma konusu ile olan ilgisi dikkate alınır (İslamoğlu ve Alınacak 2016: 220). Yaygın olarak kullanılan amaçlı örneklemede, katılımcıları belirli bir araştırma sorusuyla ilgili önceden seçilmiş kriterlere göre gruplandırır. Veri toplamadan önce tahmin edilemeyen örneklem büyüklükleri, çalışmanın amaçları kadar mevcut kaynaklara ve zamana da bağlıdır. Amaçlı örneklem büyüklükleri genellikle verilerin doygunluğu ulaşması temelinde belirlenir (Mack, 2005: 5, Patton, 2018: 244). Birçok nitel araştırma uzmanı daha fazla gözlem ve görüşmenin yorumlamayı etkilemediği (Ghaljaie vd., 2017: 3), veri doygunluğu, nitel araştırmalarda örneklem büyüklüklerini tahmin etmek için en yaygın kullanılan kavram olmuştur (Guest vd., 2020: 1). Bir nitel araştırmada yeni katılımcılardan toplanan veriler eski verilerden elde edilen bulguların tekrarı olmaya başlıyor veya yeni kod ve temaların ortaya çıkmasına vesile olmuyorsa bu durumda veri doygunluğuna erişilmiş demektir (Creswell, 2017: 82). Araştırma kapsamında belirlemiş olduğumuz ölçüt kriterlerine uyan kişilerle görüşmeler yapılmış olup, 12'nci kişi ile yapılan görüşme sonucunda verilerin doygunluk seviyesine ulaştığına karar verilerek görüşmelere son verilmiştir.

Araştırma sürecinde katılımcılara kod isimler verilmiş ve gerçek isimleri kullanılmamıştır. Örneklemlerimiz üç farklı gruptan oluşmakta olup, öğretim üyelerine Ü1, Ü2, Ü3, STK temsilcilerine S1, S2, S3, S4, S5 ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü çalışanlarına ise A1, A2, A3, A4 kod isimleri verilmiştir. Araştırma katılımcılarının 8'i erkek 4'u kadındır. En genç katılımcı 35, en yaşlı katılımcı 65 yaşında olmak üzere katılımcı yaşı ortalaması 52'tir. Katılımcıların 2'si lise, 1'i ön lisans, 5'i lisans ve 4'ü lisansüstü mezunudur. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin tanımlayıcı bilgiler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Kod İsim	Ünvan	Kurum	Öğrenim Durumu	Yaşlar	Cinsiyet
A.1	Memur	Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü	Lisans	35-40	Erkek
A.2	Memur	Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü	Lisans	45-50	Erkek
A.3	Memur	Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü	Lisans	50-55	Kadın
A.4	Memur	Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü	Lisans	35-40	Erkek
S.1	Esnaf	MAGDER Kocaeli Şubesi	Önlisans	60-65	Erkek
S.2	Esnaf	GESOTİM, Gölcük Arama-Kurtama Derneği	Lise	55-60	Erkek
S.3	Öğretmen	AKUT Kocaeli Şubesi	Lisans	45-50	Erkek
S.4	Muhtar	Türkiye Radyo Amatörleri Cemiyeti Temsilcisi	Lise	60-65	Erkek
S.5	Öğretim Üyesi	Kızılay Kocaeli Temsilcisi, Medeniyet Üniversitesi	Lisansüstü	55-60	Erkek
Ü.1	Öğretim Üyesi	Kocaeli Üniversitesi	Lisansüstü	50-55	Kadın
Ü.2	Öğretim Üyesi	Kocaeli Üniversitesi	Lisansüstü	55-60	Kadın
Ü.3	Öğretim Üyesi	Kocaeli Üniversitesi	Lisansüstü	50-55	Kadın

3.8. Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmaların yürütülmesinde önemli olan konu, kullanılan veri toplama yöntemine bağlı olarak toplanan verilerin kalitesidir. Görüşme, nitel araştırmacılar için veri toplama tekniklerinden biridir. Görüşmelerin diğer yöntemlerden üstün olan benzersiz özellikleri vardır (Adhabi ve Anozie, 2017: 86). Derinlemesine görüşme, araştırmacının görüşme yaptığı kişiden aldığı cevapları sınıflayarak ve o cevaplardan hareketle yeni sorularla konuyu mümkün olduğunca detaylı bir şekilde incelemeye çalıştığı esnek ve keşfedici bir veri toplama tekniğidir (Tekin ve Tekin, 2006: 103). Görüşme nitel araştırmada en sık kullanılan veri toplama aracı görüşme olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşmenin etkili ve verimli bir veri toplama yöntemi olarak kullanılabilmesi için bu yöntemin temel özelliklerini, güçlü ve zayıf yönlerini iyi anlamak, nitel veriye ulaşmayı kolaylaştıracak bir görüşme formu hazırlamada ve görüşmeyi gerçekleştirme sürecinde dikkate alınması önerilen ilkeleri özümseyerek işe koşmak gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 147). Çalışmamızda nitel araştırma

yöntemlerinde sıklıkla kullanılan bir veri toplama tekniği olan derinlemesine görüşme tekniği tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ve görüşmede alınan notlar kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler, nitel araştırma için en yaygın kullanılan görüşme formatıdır ve bireysel veya gruplar halinde gerçekleşebilir. Tamamlanması 30 dakika ile birkaç saat arasında sürer (DiCicco-Bloom ve Crabtree 2006: 315) Yarı yapılandırılmış görüşmede, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırlar (Türnüklü, 2000: 547). Yarı yapılandırılmış formda tüm sorular araştırmanın konusuna bağlı olarak açık uçlu sorulardan oluşmalı ve geniş kapsamlı olmalıdır (Oun ve Bach, 2014: 254).

Araştırma kapsamında yapılan literatür taramasında araştırmada kullanılmak üzere uygun bir ölçeğe rastlanılmamıştır. Konu hakkında literatür incelenerek tez danışmanı ile birlikte sorular uzman görüşü için hazırlanmış olup, 1 profesör ve doktora tezlerinde nitel yöntem kullanan 2 doktor öğretim üyesine sorular incelenmek üzere gönderilmiştir. Öğretim üyeleri geri dönüş sağlayarak görüşlerini bildirmişlerdir. Uzmanların görüşleri dikkate alınarak görüşme formu düzenlenmiştir. Soruların anlaşılabilirliğini test etmek üzere örneklemlerimizle benzer özelliklere sahip afet alanında çalışan iki uzmana personelle pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama sonrası anlaşılması zor ve açık olmayan sorular tekrar gözden geçirilerek düzenlenmiştir. Son olarak görüşme formu dil açısından değerlendirilmek üzere 1 öğretim üyesine gönderilmiştir. Dil değerlendirilmesinden geçen görüşme formuna tez danışmanının oluru ile son şekli verilmiştir. Hazırlanan görüşme formu iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım katılımcıların demografik özellikleri, çalıştığı kurum ve görevi gibi bilgileri içermektedir. İkinci kısım ise konuyla ilgili özgün maddelerin olduğu 9 adet yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşmaktadır (Ek 3.).

3.9. Verilerin Toplanması

Mülakat yaptığınız kişinin söylediklerini kayıt altına alamadığınız taktirde hangi mülakat yaklaşımını kullandığınızı ve soruları ne kadar iyi kurguladığınızı hiçbir önemi yoktur. Artık çoğu insan ses kayıt cihazına alışık olduğundan ve kendilerini ses kayıtları alınırken rahat hissettiklerinden dolayı, böyle kelimesi kelimesine not tutma bir istisna haline gelmiştir. Veri toplamada doğruluğu arttırmanın ötesinde ses kayıt cihazı

kullanmak araştırmacıyı katılımcının söylediklerini daha dikkatli dinlemesine imkân verir (Patton, 2018: 380-381). Yeni dijital kayıt cihazları çok etkilidir, ancak kullanımı karmaşık olabilir. Bu nedenle, bir araştırma çalışmasında kullanmadan önce bir kayıt cihazıyla pratik yapmak çok önemlidir (DiCicco-Bloom ve Crabtree 2006: 318). Araştırmacı ne kadar iyi not tutarsa tutsun kayıt cihazının bize sunduğu imkânlarla ulaşması mümkün değildir. Çünkü kayıt cihazı, sahadan ayrıldıktan sonra bile görüşme ortamında yaşanan her şeyi en ince ayrıntısına kadar hem görüntülü hem de sesli tekrar tekrar dinleme ve izleme olanağı sunacaktır (Tekin ve Tekin, 2006: 114). Görüşme verilerinin daha etkili bir şekilde elde edilmesi için, görüşmelerin kaydedilmesi uygun bir seçim olarak kabul edilir. Görüşmenin kaydedilmesi, araştırmacının görüşme içeriğine ve sözlü yönlendirmelere odaklanmasını kolaylaştırır ve böylece transkripsiyon uzmanının görüşmenin “bire bir dökümünü” oluşturmasını sağlar (Jamshed, 2014: 87-88). Görüşmeler katılımcıları kendilerinin isteği mekânlarda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler bizzat araştırmacı tarafından ses kaydı alınarak röportaj şeklinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar arasından 3 kişi pandemi nedeniyle görüşmeyi internet üzerinden yapmak istemiştir. Bu katılımcılarla görüşmeler zoom üzerinden gerçekleştirilerek video kaydı alınmıştır.

Nicel örneklemede olduğu gibi nitel örneklemede de katılımcıların çalışma hakkında bilgilendirilmesi, gönüllü katılımlarının sağlanması ve gerekli yasal izinlerin alınması gerekir (Creswell, 2017: 82). Bilgilendirme onam formu temelde insan deneklerinin başına gelebilecek potansiyel riskleri engelleme ya da en azından bu riskleri belirleyip onları bilgilendirme gerekliliği üzerine ortaya çıkmıştır. Onam bireylerin kendi seçimi sonucunda katılımını onayladığını ve her türlü hile, kandırma ve manipölasyona uğramayacağını bilmesi anlamına gelir (Berg ve Lune, 2019: 80). Görüşmeleri gerçekleştirilmeden önce katılımcılarla 2 adet aydınlatılmış onam formu okutularak imza altına alınmış olup, onam formlarının biri katılımcıya verilmiş diğeri ise araştırmacı tarafından muhafaza altına alınmıştır. Ayrıca ses kaydı alınmaya başlandığında ilk olarak aydınlatılmış onam formu araştırmacı tarafından sesli okunarak katılımcılardan onay alınmıştır. Katılımcılardan 9 kişi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş olup, geri kalan 3 kişi ile internet üzerinden (Zoom) görüşülerek görüntülü video kaydı alınmıştır.

İnternet üzerinden online yapılan görüntülü görüşmeler gerçek zamanlı olan bir soru ve cevap alışveriş mekanizması sağladıkları sürece yüz yüze etkileşime benzer bir deneyim sunar (Berg ve Lune, 2019: 143). İnternet üzerinden görüşülen katılımcılardan da görüşme başlangıcında sesli onay alınmıştır. Sonradan kendileriyle yazılı aydınlatılmış onam formları imza altına alınıp bir nüshası kendilerine verilmiştir (Ek 4.).

Tablo 7. Görüşmelere İlişkin Bilgiler

Kod İsim	Grup	Görüşme Şekli	Görüşme Yeri	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi	Kelime Sayısı
A.1	AFAD	Yüz Yüze	İl AFAD Müdürlüğü Katılımcı Ofisi	21.05.2021	77,19 dk.	6423
A.2	AFAD	Yüz Yüze	İl AFAD Müdürlüğü Katılımcı Ofisi	27.04.2021	66,25 dk.	5696
A.3	AFAD	Yüz Yüze	İl AFAD Müdürlüğü Katılımcı Ofisi	20.05.2021	41,23 dk.	3361
A.4	AFAD	Yüz Yüze	İl AFAD Müdürlüğü Katılımcı Ofisi	28.04.2021	65,33 dk.	5446
S.1	STK	Yüz Yüze	MAGDER Kocaeli Ofisi	26.04.2021	65,26 dk.	5112
S.2	STK	Yüz Yüze	GESOTİM Gölcük Ofisi	29.04.2021	57,24 dk.	4883
S.3	STK	Yüz Yüze	Katılımcı Evinin Bahçesi	25.05.2021	71,37 dk.	5722
S.4	STK	Yüz Yüze	Muhtarlık Ofisi	27.04.2021	44,57 dk.	3445
S.5	STK	Yüz Yüze	Kızılay Kocaeli Şubesi	26.05.2021	57,41 dk.	4051
Ü.1	Üniversite	Online	Zoom	12.05.2021	83,65 dk.	6723
Ü.2	Üniversite	Online	Zoom	15.05.2021	72,15 dk.	5723
Ü.3	Üniversite	Online	Zoom	17.05.2021	66,24 dk.	5496

Görüşmeler kapsamında toplam 767 dakika görüşme gerçekleştirilmiştir. En kısa görüşme 41 dakika en uzun görüşme 83 dakika olmak üzere görüşme süresi medyan

değeri 63 dakika olarak saptanmıştır. Transkripsiyon ile elde edilen metinler 62.081 sözcükten oluşmaktadır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin bilgiler Tablo 7’de verilmiştir.

3.10. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik Analizi, yazılı belgelerde ya da diğer iletişim ortamlarında yer alan bilgileri ve sembolleri, yani içeriği inceleme tekniğidir (Neuman, 2013: 67). İçerik analizi amaçları belirleme, kavramları tanımlama, analiz birimlerini belirleme, konu ile ilgili verileri belirleme, mantıksal bir yapıyı geliştirme, kodlama kategorilerini belirleme, sayma, yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından oluşur (Büyüköztürk vd., 2016: 251). Toplanan verilerin kodlanması ve bu kodlara göre sınıflandırılması yeterli değildir. İlk aşamada ortaya çıkan kodlardan yola çıkarak verileri, genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategoriler altında toplayabilen temaların bulunması gerekmektedir. Temaların bulunması için önce kodlar bir araya getirilir ve incelenir. Kodlar arasında ortak yönler bulunmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:268). Nitel araştırmacı, büyük olasılıkla verileri aynı anda hem toplar, hem analiz eder ve hem de yorumlar; bu adımlar arasında gidip gelir (Johnson ve Christensen, 2014: 2).

Günümüzde araştırmacılar, karmaşık veri analiz araçlarını kullanarak aynı süreci etkinleştirmek için nitel yazılım kullanma seçeneğine sahiptir. Nitel yazılım kullanımının ortaya çıkışı, araştırmacıların kodlama döngüleri boyunca çalışabilme yollarını genişletmiştir. Ek olarak, daha gelişmiş nitel yazılım paketleri, kodlama sürecini kapsayan istatistiksel analiz için fırsatlar sağlar. Araştırmacı yine de kodlamanın her aşamasında ilerlemek zorundadır; yazılım, araştırmacıların kodlamasını ve anlam inşasını daha kolay yakalamayı destekler (Williams ve Moser, 2019: 48). Bilgisayar ve yazılımlar analize yardım eden araçlardır. Yazılım gerçekte nitel veriyi analiz etmez. Nitel yazılım programları veri depolamayı, kodlamayı, geri çağırma ve birleştirmeyi kolaylaştırır ama analizi insanlar yapar. Yazılım, belirli bir şekilde elle kodlanmış paragrafın yerini bulmak gibi eski hantal işi kolaylaştırmaktadır. Analiz programları kodlanmış temaları yerleştirme sürecini, veriyi kategoriler içerisinde gruplandırmayı, dökümlerdeki parçaları veya alan notlarından olayları karşılaştırmayı hızlandırır (Patton, 2018: 442, Oun ve Bach, 2014: 256).

Nitel araştırmalarda kodlama, araştırmacıların teoriyi tanımlamasını, organize etmesini ve inşa etmesini sağlar. Bir çalışmanın araştırma hedeflerine ulaşmak için kritik öneme sahiptir. (Williams ve Moser, 2019: 54). Kodlama, görüşme veya odak grup verilerini kullanan birçok bilim insanı için nitel araştırmanın ayrılmaz bir parçasıdır. Bununla birlikte, kodlamadaki mevcut uygulamalar, kodlamadan önce işitsel/görsel verilerin transkripsiyonunu gerektirir. (Parameswaran vd., 2020: 630).

Mülakat verilerinin içerik analizinde MAXQDA 2020 nitel veri analiz programından faydalanılmıştır. Veri toplama süreci 1 ay sürmüştür. Görüşmelerden elde edilen 12 katılımcıya ait ses kayıtları bilgisayara aktarılmıştır. Ses kayıtları defalarca dinlenerek Word belgelerine kaydedilmiştir. 195 sayfalık Word dokümanı elde edilmiştir. Dokümanlar tekrar tekrar özenli bir şekilde okunarak noktalama işaretleri ve imla yanlışlıkları düzeltilmiştir. Konu ile ilgisi olmayan geçersiz ve anlamsız veriler ayıklanmıştır. MAXQDA programı kullanılarak çözümlemeler yaklaşık 2 ay sürmüştür. İçerik analizinde başlangıçta 689 adet kodlama yapılmış, Veriler devamlı okunarak bazı kodların birleştirilmesi ve anlamsız kodların ayıklanması ile kod sayısı 459'a düşürülmüştür. Daha sonra kodlardan kendi aralarında benzer olanlar bir araya getirilerek 33 farklı kategoriye ve bu kategorilerden 7 temaya ulaşılmıştır. İçerik analizinin son aşamasında ise ortaya çıkan temalar ve kategoriler yorumlamıştır.

3.11. Araştırmacının Rolü

Dış güvenilirlik konusunda araştırmacının alabileceği en önemli önlem; gerek araştırmanın temel aşamaları, gerekse araştırma sürecindeki kendi konumu ve yaklaşımı hakkında ayrıntılı ve açık bilgi vermektir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 296). Hem verilerin toplanması hem de verilerin yorumlanması araştırmacı tarafından gerçekleştirildiği için araştırmacının düşünceleri ve beklentileri araştırma sonucuna yansiyabilir. Bu nedenle nitel araştırma gerçekleştiren birinin tarafsız davranması ve ön yargılarından kurtularak araştırmayı sürdürmesi gerekir (Büyüköztürk vd., 2016: 257). Araştırmacının veri kaynağına yakın olması, alanda oluşan gerçeklikleri yaşaması ve verinin doğasına uygun yöntem ve süreçlerle veri toplaması nitel araştırma sonuçlarının geçerliliğini arttıran özellikleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 308). Bu kapsamda araştırmacı hakkında konu ile ilgili yaklaşımı ve özellikleri hakkında bilgi verilmiştir:

Araştırmacı tez çalışmasını yürüttüğü sırada 42 yaşındadır. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği programında ve yüksek lisans eğitimini ise Gümüşhane Üniversitesi Afet Yönetimi programında tamamlamıştır. Memuriyet hayatına polis memuru olarak başlamıştır. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'nda 6 yıl çalıştıktan sonra kurumlar arası geçişle Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nde göreve başlamıştır. 8 yıldır Kocaeli Büyükşehir Belediyesine bağlı Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi'nde jeofizik mühendisi olarak çalışmaktadır. Merkezde afet zararlarının azaltılmasına yönelik mühendislik çalışmalarında ve ayrıca deprem eğitimlerinde eğitmen olarak çalışmaktadır. Toplumda afet bilincini oluşturmaya yönelik çeşitli sosyal projelerde görev almıştır. Araştırmacı kendi çalıştığı birimin ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afet yönetimi kapasitesine katkı sağlayabilme düşüncesiyle afet yönetimi alanında yüksek lisans ve doktora eğitimi almaya karar vermiştir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin gerçekleştirdiği afete yönelik hizmetlerle ilgili makale ve bildirileri bulunmaktadır. Araştırmacı bu araştırmaya başlamadan önce 12 saatlik online düzenlenen Maxqda ile Nitel Veri Analizi Eğitimi'ne katılmış ve nitel yöntem hakkında yazılan kitaplardan istifade etmiştir.

3.12. Araştırmanın İnanırlılığı ve Tutarlılığı

Geçerlilik ve güvenilirlik kavramlarının, özellikle araştırmacının fenomenlerin anlamını ve yorumunu sorgulamak ve anlamakla daha fazla ilgilendiği durumlarda, nitel paradigmaya katı bir şekilde uygulanamayacağı tartışılmıştır. Bununla birlikte, nitel araştırmacılar metodolojik yaklaşımlarını belgelemeye ve doğrulamaya ve bu fenomenlerle ilişkili anlamları inşa etmelerine, şekillendirmelerine ve birleştirmelerine yardımcı olan kritik süreçleri ve prosedürleri ayrıntılı olarak tanımlamaya hazır olmalıdır (Morgan ve Drury, 2003: 77). Nitel araştırmalara yöneltilen en önemli eleştirilerden birisi, özellikle güvenilirlik konusunda nicel araştırmalarda olduğu gibi yaygın olarak kullanılan tanımların, yöntemlerin ve testlerin olmayışıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 289).

Nitel araştırmalarda niteliğin ölçülmesinin tartışmalı bir konu olmakla beraber nitel araştırmalarda kesin bir nitelik arttırıcı ölçüt belirlemenin mümkün olmadığı görülmektedir. Nitel araştırmanın esnek ve dinamik nitelikleri ile nitel araştırmalara yön veren farklı paradigmaların zaman içindeki değişimleri farklı geçerlik ve güvenilirlik

ölçütlerinin geliştirilmesine yol açmıştır (Arastaman vd., 2018: 63-64). Şener ve arkadaşları (2017: 15), 1990 ile 2015 yılları arasında yayınlanan 31 adet nitel araştırmada kullanılan geçerlik ve güvenirlik ölçütlerinin incelendiği bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu incelemede nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik yerine kullanılan ana ölçütlerin inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmamızda bu ölçütleri sağlamak ve geliştirmek için aşağıdaki aşamalar uygulanmıştır:

- Üçgenleme yöntemi ile çoklu veri kaynakları veya çoklu veri toplama yöntemleri kullanılarak verilerin çapraz kontrolü gerçekleştirilir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012: 458). Fenomene farklı yollar ile bakmaya imkân tanıdığı için, aynı zamanda varılan sonuçlara olan güveni güçlendirerek inanılrlığa katkıları bulunduğundan dolayı (Patton, 2018: 556) veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi, farklı özelliklere sahip katılımcıların araştırmaya dahil edilmesi ve bu şekilde farklı algıların ve yaşantıların ortaya konarak çoklu gerçekliklere ulaşılması bakımından önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 289). Bu kapsamda, araştırmada inandırıcılığı sağlamak için kaynakların üçgenlemesinden faydalanılmıştır. Tek bir grup yerine Kocaeli İl AFAD çalışanları, öğretim üyeleri ve STK temsilcileri olmak üzere üç farklı grup seçilerek veri kaynaklar çeşitlenmesi gerçekleştirilmiştir.
- Katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, veri çeşitlemesi yöntemi ile güçlendirilmiştir. Bu amaçla doküman olarak KBB Faaliyet Raporları ve yerel medya haberlerinden, görüşme metinlerinden ve saha notlarından faydalanılmıştır.
- Nitel araştırmalarda inandırıcılığı arttırmada en kullanılışlı yöntem üye kontrolüdür. Katılımcılar bu raporu okuyarak verilerin tamlığını, analizlerin kendi gerçekliklerini yansıtmadaki yeterliğini ve sonuçların kendi algılarına ve yaşantılarına ilişkin olup olmadığını değerlendirerek araştırmacıya yazılı olarak düşüncelerini belirtirler (Başkale, 2016: 24). Bu uygulama üye kontrolü olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda araştırmada ses kayıtları yazılı hale getirilip, düzeltmeler yapıldıktan sonra yazılı dokümanlar katılımcıların bir kısmına e-posta yoluyla yollanarak bir kısmına elden götürülerek, katılımcıların ifade ettikleri bilgileri teyit etmeleri istenmiştir. Bazı katılımcılar hiç düzeltme

yapmadan ifadelerini onaylamıştır. Geri kalan katılımcılar ifadelerinin daha anlaşılır olması açısından ekleme ve çıkarma yaparak geri dönüş gerçekleştirmişlerdir.

- Katılımcılardan alıntıların yapılması ve alıntıların ekleme yapılmadan olduğu gibi verilmesi güvenilirliği arttırmaktadır (Büyüköztürk vd., 2016: 256). Bu araştırmada katılımcıların ifadelerinden alıntılar yapılmış ve alıntılar doğrudan herhangi bir değişiklik yapılmadan verinin doğasına sadık kalınarak olduğu gibi sunulmuştur. Böylece araştırmanın inandırıcılığı artırılmaya çalışılmıştır.

- Görüşmeler yarı yapılandırılmış sorulardan oluştuğu için karışıklıkların önlenmesi için görüşmenin seyrine göre sorulan sorular görüşme sırasında not alınmıştır.

- Araştırmada edilen bulgular “Tartışma” bölümünde literatür ile karşılaştırılmıştır. Karşılaşılan benzerliklerin ve farklılıkların üzerinde tartışılmıştır.

- Araştırmada kullanılacak veri toplama aracı olan görüşme formu ile ilgili ve araştırmada belirlenen temalar ve kategoriler için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

- Araştırma kapsamında katılımcılar ile görüşme öncesinde ikna ve davet amacıyla en az iki defa iletişim kurulmuştur. Görüşmelerin sağlıklı ve verimli olabilmesi için katılımcılarla görüşmelerde iletişime özen gösterilmiştir. Gerek olması durumunda kendileriyle tekrar görüşülebileceği katılımcılara aktarılmış olup, tekrar görüşme konusunda onayları alınmıştır.

- Araştırma örnekleme ile ilgili katılımcıların hakkında tanımlayıcı bilgilere yer verilmiştir.

- Katılımcılarla yapılan görüşmelerin yerleri ve zamanları hakkında detaylı betimlemeler yapılmıştır.

- Bulguların yanı sıra araştırmacı tarafından tutulan saha notlarından istifade edilmiştir.

- Elde edilen verilen ayrıntılı bir şekilde betimlenerek sunulmaya çalışılmıştır.

- Araştırma boyunca, görüşme soruları, temalar ve bulgular arasında tutarlılığa dikkat edilmiştir. Ayrıca amaca uygun yöntem, örneklem ve analizlerin seçilmiş olması tutarlılığı arttırmaktadır.

- Görüşmelerin birbirleriyle tutarlı olabilmesi için görüşmelerde görüşme formları kullanılmıştır.
- Verilerin analizinde kuramsal çerçeve baz alınarak temalar oluşturulmuş ve tez danışmanı ile akran araştırmacılarla görüşmeler yapılarak araştırmanın tutarlılığı arttırılmaya çalışılmıştır.
- Araştırma kapsamında araştırmacının rolü ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.
- Araştırma sonucunda elde edilen ham veriler, görüşme formları, saha notları, temalar, kategoriler, kodlar tez danışmanına teyit ettirilmiştir.
- Araştırma kapsamında elde edilen tüm dokümanları güvenli bir şekilde arşivlenmiştir.

3.13. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmada kullanılmak üzere oluşturulan mülakat formu Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kuruluna sunulmuş olup, Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından kabul edilmiştir (EK 2.). Araştırmanın gerçekleştirildiği Kocaeli ilinde Kocaeli AFAD İl Müdürlüğü personeli, STK temsilcileri, Muhtarlarla ve afet alanında görevli kişilerle mülakat yapma izni Kocaeli Valiliğinden 29.03.2021 tarihli ve E-82175785-806.01.03- sayılı yazı ile olur alınmıştır (EK 1.).

3.14. Araştırmanın Sınırlılıkları

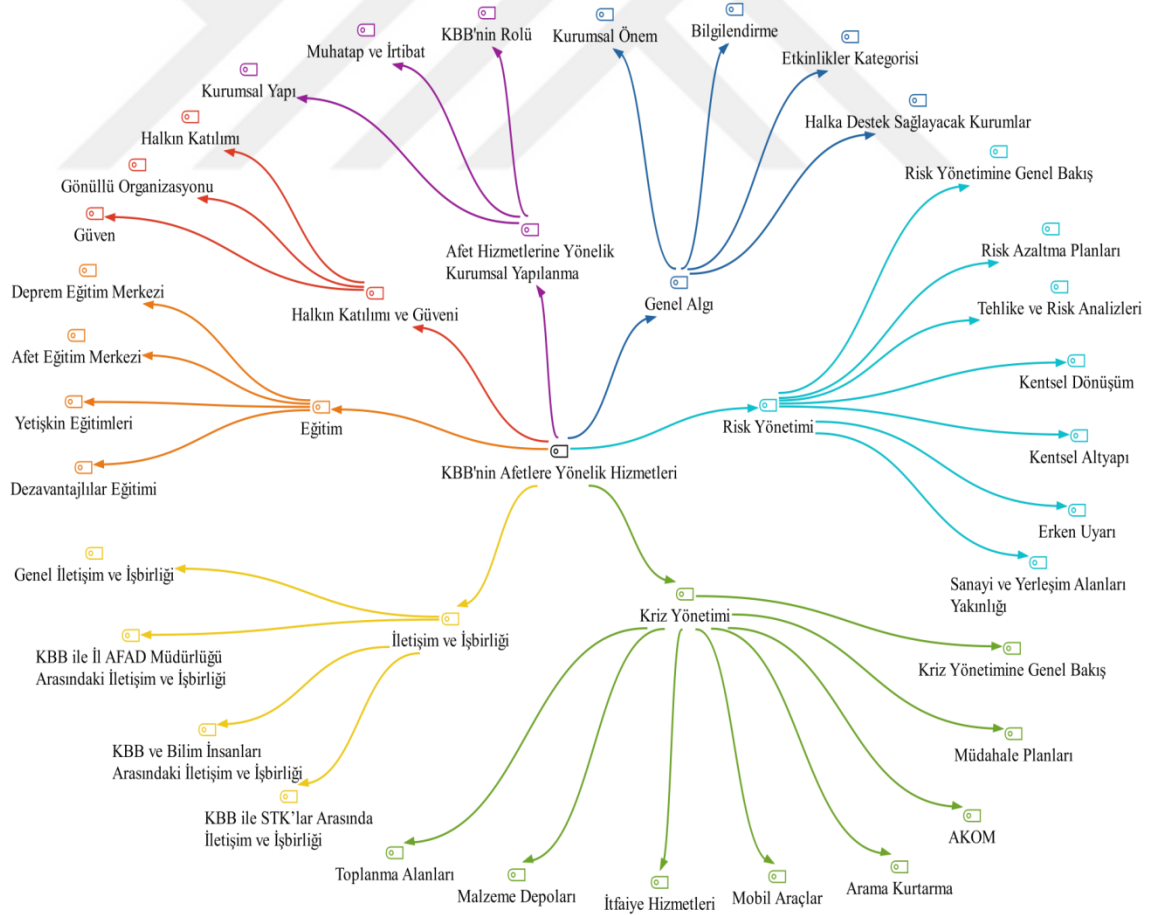
Araştırma boyunca karşılaşılan kısıtlılıkların başında COVID-19 pandemisinin getirdiği olumsuz şartlar gelmektedir. Araştırmacının yüksek risk grubunda olması, katılımcıların pandemi konusunda tedirgin olmaları ve görüşmeler için planlanan tarihler arasına tam kapanma dönemlerinin denk gelmesi birtakım güçlüklerin yaşanmasına sebep olmuştur. İkinci sınırlılık örneklem için belirlenen ölçütlere uyan fakat devlet memuru olmalarından dolayı araştırmaya katılmak istemeyen kişiler olmuştur. Bir devlet kurumu ile ilgili görüş bildirmekten çekinerek araştırmaya katılmamalarının veri doygunluğuna ulaşmada olumsuz etki yaptığı düşünülebilir. Üçüncü kısıtlılık ise zaman kısıtlılığı ve pandemi nedeniyle araştırmanın sadece Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile sınırlı kalmış olmasıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırma kapsamında katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin yazılı hale getirilerek kodlanmıştır. Kodlamalardan kategorilere, kategorilerden ise temalara ulaşılmıştır. Kategoriler ile onu destekleyici alt kategorilerin detayları çalışmanın devamında başlıklar halinde sunulmuştur. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik hizmetlerine ilişkin 7 adet tema ve 33 adet kategori oluşturulmuştur. Elde edilen temalar ve kategoriler Şekil 11'de verilmiştir.

Şekil 11. Temalar ve Kategoriler



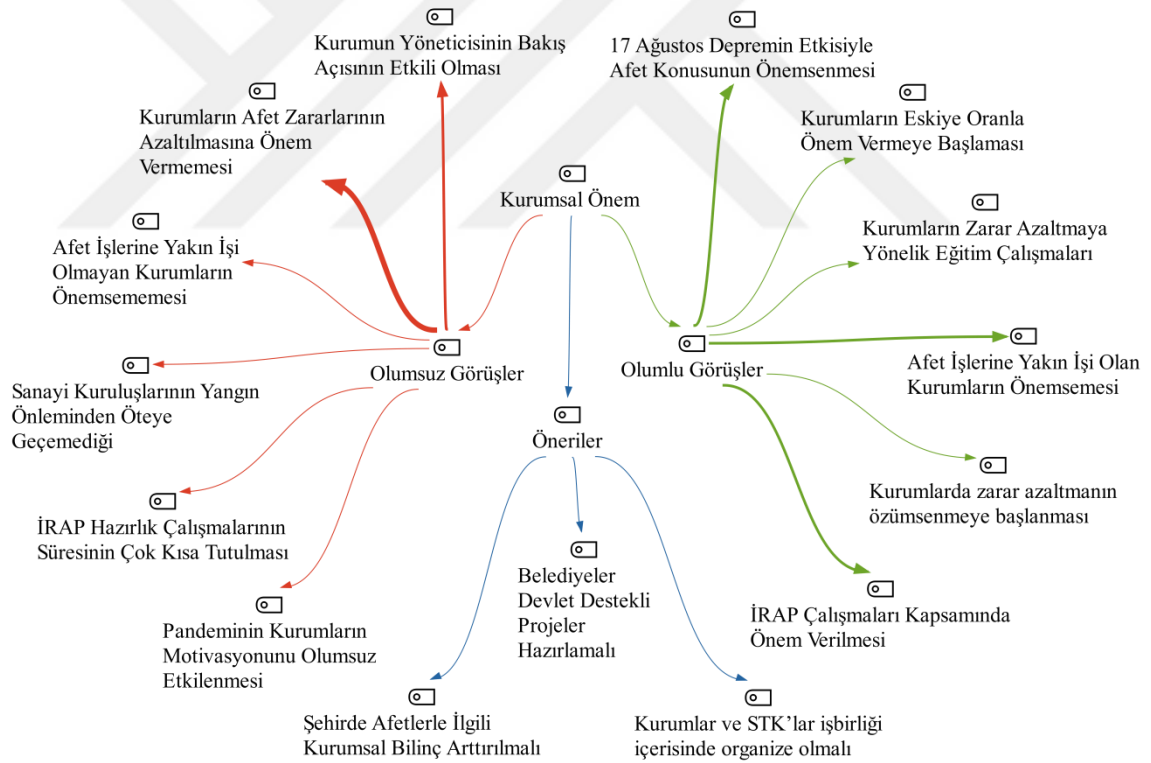
4.1. Genel Algı Teması

Genel algı teması altında il genelinde yapılan afet risk ve zarar azaltma çalışmalarının hangi kurumlar tarafından ne düzeyde yapıldığı ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin bu konudaki çalışmalarına yönelik algılar belirlenmeye çalışılmıştır. Genel algı teması altında “Kurumsal Önem, Bilgilendirme, Etkinlikler, Destek Sağlayacak Kurumlar” olmak üzere 4 adet kategori oluşturulmuştur.

4.1.1. Kurumsal Önem Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Kurumsal Önem” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 12).

Şekil 12. Kurumsal Önem Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

İl genelinde kurumların afet zararlarının azaltılması ve afet hizmetlerine vermiş oldukları önemle ilgili olarak katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

A.2 bu konuda TAMP'dan sonra kurumların görevlerini eskiye göre daha iyi yaptıklarını şu sözlerle açıklamıştır:

AFAD'a geleli yaklaşık 6 yıl oldu. Bu 6 yılda afetleri tanıma imkanım oldu. Hem belediye hem de kamu kurumlarında çalıştığım için sivil savunmadan gelen alışkanlıkları biliyorum. Afetlerle ilgili konularda sivil savunmanın aktif olduğu bilinmekteydi. Son dönemlerde TAMP ile birlikte kurumların yapması gerekenler açık şekilde anlatıldı. TAMP'da müdahale bazında yapılması gerekenler çok güzel anlatıldı. Örneğin KBB Mezarlıklar Müdürlüğü normal zamanlarda da defin hizmeti görevini gerçekleştirmekte olduğundan TAMP kapsamında da bu görev bu birime verilmiştir. Afet anında ise bunu planlı bir şekilde yapması için gerekli planlar yapıldı. Tatbikatlarla kurumlar görevlerini daha iyi kavramaktadır. Yeterli mi bana kalırsa tabii ki yeterli değil fakat eskiye göre bir gelişme olduğu söylenebilir.

Ü.2 bu konuda AFAD'ın, yerel yönetimlerin, STK'ların ve diğer kurumların yaptığı çalışmaları gördüğünü şu sözlerle ifade etmiştir.

Tabii ki ilimizde 1999 depreminden sonra çeşitli hazırlık ve zarar azaltma çalışmaları yapılıyor. Yani belediyeler buna dahi edilebilir. AFAD'ın 2009'da kurulması sonrası varlığını alanda çok daha fazla hissetmeye başladık. AFAD'ı özellikle halk eğitimlerinde daha çok görüyoruz. AFAD'ın okullarda yapmış olduğu eğitimleri ve tatbikatları görme fırsatım oldu. Bunun dışında sivil toplum kuruluşlarının da birçok etkinliğini görmek mümkün. STK yetkilileri üniversitemize de birkaç defa gelmişlerdi.

A.3 normal zamanlarda afet işlerine yakın hizmetler gerçekleştiren kurumların konuya çok daha hazır olduğuna şu şekilde ifade etmiştir:

Yapılanların genelde kağıt üzerinde kaldığı söylenebilir. Ama hazırlıklar bağlamında gerçekten konuya eğilen kurumlar var. Bu kurumlar genelde normal zamanlarda afet işlerine benzer hizmetler yürüten kurumlardır. Belediyelerin itfaiye birimleri, sağlık kurumları, polis, jandarma ve STK'lar bu kurumlar arasındadır.

A.1 de benzer olarak ‘benzer işleri yaptığımız kurumlar biraz daha afet işine önem veriyorlar. Neden çünkü aynı işleri yapıyoruz. İtfaiye Daire Başkanlığı bu kurumlardan bir tanesi, işte STK'lar işin içerisine katılacaksa benzer işi yaptığımız STK'ların algıları daha açık duruyor’ ifadesiyle benzer işleri yaptıkları kurumların bu konuda daha hassas olduklarını belirtmiştir.

S.3 bu konuda ‘...direnci olmanın en önemli yolu zarar azaltma yani o afetin etkilerini ortadan kaldırmaktan geçer. Tabii ki Türkiye'de yeni bir yaklaşım, bu yaklaşımın benimsenmesi ve özümsemişi biraz zaman alabilir. Son iki üç yıldır devlet politikasını bu yönde geliştirmeye başladığı söylenebilir’ ifadesiyle bu şekilde devam ederek zarar azaltmanın özümsemişe başlandığı vurgulamıştır.

Ü.1 bu konuda “il risk azaltma planı (İRAP) kapsamında AFAD risk azaltma çalışmalarında kurumlar arası koordinasyonu sağlıyor. AFAD ilin genel risk profilini ortaya çıkarıyor ve zarar azaltma çalışmalarını sürdürüyor” ifadesiyle İRAP kapsamında AFAD’ın zarar azaltma kısmında etkin çalıştığını belirtmiştir.

A.4 de benzer olarak AFAD ve diğer kurumları afete hazırlık konusunda yeterli bulduğunu şu cümlelerle aktarmıştır:

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, AFAD, okullar ve üniversiteler eğitimlere daha fazla özen göstermektedir. Bildiğiniz üzere 2021 yılı afet eğitim yılı ilan edildi. Bu kapsamda ciddi çalışmalar yapılıyor. STK'larla birlikte bir çalışma gerçekleştiriliyor. Yapılan bu çalışmalarla birlikte ilimizde afete hazırlık noktasında çalışmaları yeterli olduğunu düşünüyorum.

Ü.3 bu konuda “Kocaeli’nin depremi yaşamış bir il olması nedeniyle afet denince ilk önce deprem üzerine çalışmaların yapıldığını görüyoruz. Çünkü büyük bir hasar almıştı ve sanayi kenti olması nedeniyle çalışmalar yapılıyor” ifadesiyle depremi yaşamış bir şehir olması nedeniyle çalışmaların yapıldığını vurgulamıştır.

A.3 de benzer olarak Kocaeli’ndeki kurumların Marmara Depreminden dolayı hazırlık çalışmalarını önemsediklerini şu sözlerle ifade etmiştir:

Her ilde bu kadar büyük sahiplenmede yok. Kocaeli'nin yaşadığı o büyük Marmara depremi aslında afete daha hazırlıklı olma konusunda bir bilinç oluşturdu. Her ne kadar insanlar olumsuz şeyleri hep beyinlerinin arka tarafını atmaya çalışsalar da kurumsal bir bilinç var. Kocaeli şehrinde de bu kurumsal bakışı görebiliyoruz. Yani Kocaeli ve Marmara Bölgesi'nin hazırlıklı olması açısından kurumsal faaliyetlerin öncelendiğini görüyoruz.

Olumsuz Görüşler:

İl genelinde kurumların afet zararlarının azaltılması ve afet hizmetlerine vermiş oldukları önemle ilgili olarak katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

Ü.3 bu konuda “üniversiteler ve kurumlar aracılığıyla birçok çalışma yapılıyor. Yapılan çalışmalarda üniversitede eğitim bağlamında kalıyor. Uygulamaya yönelik çok çalışması bulunmuyor” ifadesiyle üniversitelerin sadece eğitim bağlamında kaldığını uygulama çok yapamadıklarını belirtmiştir. Ü.3 ayrıca sanayi kuruluşlarının da gerekli önemi vermediğini yangın hazırlığından öteye geçemediklerini şu şekilde ifade etmiştir:

Sanayi kuruluşları açısından özellikle sempozyum zamanı gezdiğimizde gördük evet depremden korkuyorlar. Özellikle büyük firmalar sanayi kuruluşları depremi gerçekten önemsiyorlar. Özellikle de 17 Ağustos'ta hasar almış olan ya da sorun yaşamış olan köklü fabrikalar büyük kurumsal firmalar biraz daha olaya ciddi bakıyorlar. Fakat firmalara genel olarak baktığımızda

yangın önlemlerinden öteye gidilmediğini görebiliyorum. Açıkçası deprem konusunda da eğitim kısmında kaldıklarını görüyorum.

A.4 bu konuda pandemi nedeniyle tüm kurumlarda yoğunluk olduğunu ve tüm kurumların afete bakışını motivasyonunu olumsuz etkilediğini şu cümleler ile ifade etmiştir:

Şunu da ilave etmek isterim özellikleri pandemi kurumları çok etkiledi. Gerçekten bizim de bakışımızı değiştirdi. Bir yıldır pandemi ile uğraşıyoruz ve önümüzü göremiyoruz. Bu da kurumların bakış açısını motivasyonunu gerçekten olumsuz yönde etkiledi. Afetler açısından şu an ben konuşurken bile bilinçaltında pandemi var. Fakat ben kurumların buna destek verdiklerini düşünüyorum. Şu dönemde birçok kamu kurumunun pandemiden dolayı ciddi iş yoğunluğu olduğunu düşünüyorum. Bu yoğunluklar da ister istemez kurumların bazen afete bakış açısını daraltıyor verdiği önemi azaltıyor.

Ü.1 ise il risk azaltma planının çok kısa sürede bitirilmeye çalışılmasının yanlış olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

İçişleri Bakanlığı İRAP kapsamında İl AFAD'a gönderdiği görevde ben de çalışmalara dahil oldum. KBRN ile ilgili hazırlıkların üç ay gibi kısa bir süre içerisinde tamamlanması isteniyor. Ankara'dan gelen direktifler doğrultusunda dört ayda risk azaltma planının yapılması bekleniyor. Bence bu konu üzerinde çok daha uzun çalışılmalıdır. Bu konuda niyet çok güzel ama uygulama yanlış.

A.2 bu konuda kurumun başındaki kişinin eğer daha önce afet yaşamışsa konuyu daha fazla önemseyeceğini şu şekilde açıklamıştır:

Afet konusunu önemseyen kurumlarda var kurum başındaki yöneticilerin daha önce böyle bir geçmişi varsa eğer daha önceden afet yaşamış veya bu konularda görev almışlarsa tecrübesi varsa onun daha fazla önemseyeceğini görüyoruz. Fakat böyle bir tecrübesi olmayan bir yönetici çok da fazla konuyu önemsemiyor. Bu tavır kurumun tamamına yansıyor.

A.1 de benzer olarak yöneticinin bakışının kurumun bakışına dönüştüğünü şu cümlelerle ifade etmiştir:

Mesela bizim göç idaresinde planımız vardı tahliye yerleştirme grubu ile ilgili bir plan göç idaresi müdürlüğündeyken o arkadaşların dördüncü beşinci işleriydi öncelikleri işleri değildi. Şu an Donanma Komutanlığı Lojistik merkezi bakıyor. Bu konuya korkunç bir ivme var her hafta bir toplantı yapıyorlar. Önümüzdeki hafta benden tatbikatta bir afet anında ilçe komutanlıklarına ve karakol komutanlıklarının neler yapılması gerektiği konusunda Brifing bekliyorlar. Yönetici bakışı ile hareket ediyor kurumlar....

S.2 bu konuda ‘‘şimdi kafadan söyleyeyim 1999’dan bugüne 21 sene içerisinde geçen en kötü gerçekleştirilen faaliyetlerinden bir tanesi zararları azaltmadı. Ancak geçen 21 senelik süre içerisinde hazırlık pozisyonunda zarar azaltma çalışmaları

hakkında gerekli dersi aldığımızı kesinlikle düşünmüyorum’’ ifadesiyle zarar azaltma konusunda yeterli dersin alınmadığını vurgulamaktadır. A.1 de benzer olarak ‘‘genel olarak şöyle açıklamak gerektiğini düşünüyorum, hazırlık ve zarar azaltma çalışmalarını açısından Kocaeli 1999 depreminde aldığı yaradan dolayı aslında çok da tetikte olması gereken bir ildir. Ama kurumlarda o proaktif yaklaşımı yani bir şeyleri erken yapalım yaklaşımını açıkçası çok fazla göremiyoruz’’ ifadesiyle hazırlık ve zarar azaltma çalışmalarını kurumların fazla önemsemediği belirtmektedir. Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Kamu kurumların bu konulara çok fazla önem gösterdiğini düşünmüyorum. Kurumlar bu konulara sadece yıldönümlerinde önem veriyorlar (S.4).

1999 depreminden sonra çeşitli hazırlıklar ve azaltma çalışmaları bir ivme kazanmıştır. Ancak bu istediğimiz düzeyde değildir. Tabii ki 1999 depreminden sonra bütün hazırlıklar komut düzeyinde ve kamu kurumları düzeyinde olmaktadır (S.5)

...son yıllarda, afete hazırlık konusunda AFAD'ın afete hazırlık ile ilgili bir takım çalışmaları var ama bunlar yeterli düzeyde değil, bunlar genelde afet bilinç düzeyini yükseltmeye yönelik farkındalık çalışmaları şeklinde yürütülüyor (S.1).

Zarar azaltma ve hazırlıklar konusunda Kocaeli ilinin Türkiye genelinde belli bir noktada iyi olduğunu düşünüyorum ama bu genel olarak yeterli mi sorusunun cevabı bence değil. Sadece Kocaeli'nin değil Türkiye'nin afetlere hazırlık konusunda belli bir aşamaya geldiğini ama istenilen aşamaya geldiğini düşünmüyorum (A.4).

Risk çalışması pahalı bir çalışma fakat sonuçlarına göre ucuz bir çalışma biz bunu anlayamıyoruz. Zarar azaltma çalışmaları bize biraz angarya geliyor. Yapılıyor mu evet ancak kâğıt üzerinde yapılıyor. Gerçekten yapılıyor mu diye sorarsanız yapılmıyor (S.1).

Afete bakış açısı tüm kurumlarda aynı düzeyde değil rutin çalışma durumunda olan afet ya da acil durumlarla ilgili olmayan kurumların olaya bakışı biraz daha zayıf (A.3).

Öneriler:

İl genelinde kurumların afet zararlarının azaltılması ve afet hizmetlerine vermiş oldukları önemle ilgili olarak katılımcıların önerileri ilişkin vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

S.1 bu konuda ‘‘yerel yönetimler çok önemlidir. Bu konudaki riskleri en iyi bilen kurumlar belediyelerdir. Belediyeler projesini hazırlar hükümete sunar ve hükümet destek verirse bu iş çözülür’’ ifadesiyle belediyeler önemli ama devlet desteği ile bu işlerin çözüleceğini vurgulamaktadır. S.4 de benzer olarak ‘‘ilimizde şu an genellikle takip ettiğim kadarıyla gönüllü STK'lar bu iş üzerinde hassasiyetle duruyor. Esasında

bu işi devlet kurumları ile STK'lar işbirliği içerisinde yapmalıdır. Birlikte yapılacak organizasyonların daha inandırıcı olacağını düşünüyorum'' ifadesiyle devlet kurumlarının ve STK'ların işbirliği içerisinde organize olması gerektiğini belirtmektedir.

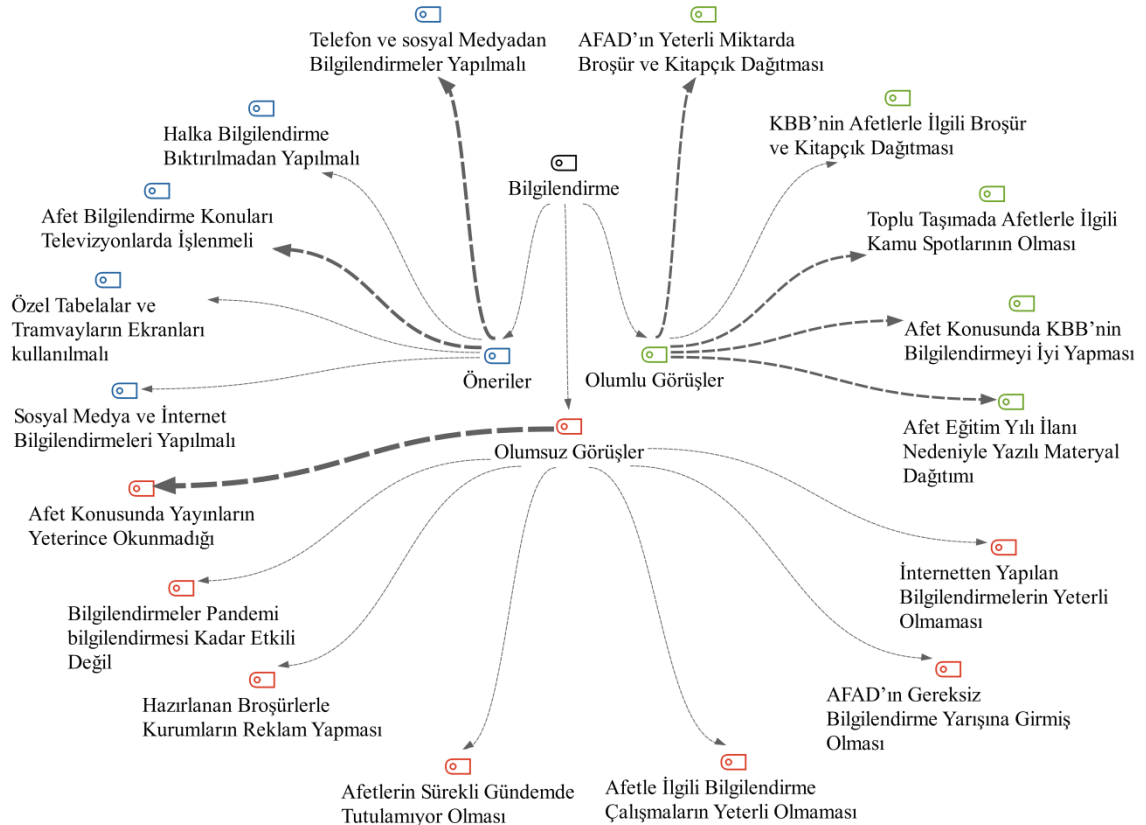
A.2 bu konuda hem toplumun hem de kurumların bilinçli olması gerektiğini şu şekilde ifade etmektedir:

Kocaeli'nde alternatif yollar güzergâhında kimyasal riskler içeren yerler var. Fabrikaların yol alanı içerisinde olması yerleşim alanları ile iç içe olması biraz sorun oluşturuyor diye düşünüyorum. Diğer taraftan sel bizim için önemli bir risk teşkil ediyor. Bütün bunların var olduğu bir şehirde mutlaka bilinçli olmamız gerekir. Toplumumuzun çok bilinçli olması gerekir. Kurumların bilinçli olması ile bu durumun vatandaşa yansıtılacağını düşünüyorum. Atacağımız her adımı afetlere yönelik olmalıdır. Yani afet odaklı düşünmeliyiz.

4.1.2. Bilgilendirme Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve "Bilgilendirme" kategorisi altında "Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler" başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 13) .

Şekil 13. Bilgilendirme Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

İl genelinde kurumların afet bilincine yönelik olarak hazırladığı broşür, kitapçık, yazılı ve materyal, internet bilgilendirmelerine ilişkin olarak katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

A.3 bu konuda *“sürekli broşür ve kitapçıklar yapıyoruz. Biz broşürlerimizi diğer kurum kuruluşlara da dağıtıyoruz. Biz sadece kendimiz dağıtmıyoruz. Diğer kurumlar aracılığıyla da dağıtım yaptırıyoruz. KBB’nin bu konuda bir sahiplenmesi var diyebilirim”* ifadesiyle AFAD’ın ve KBB’nin bilgilendirmeye yönelik materyal dağıttığını ve konuyu sahiplendiğini belirtmiştir. A.4 de buna ek olarak *“kurumların bakış açısı ile birlikte hazırlık noktasında yeterli olduğunu düşünüyorum KBB’nin yolcu otobüsüne bindiğim zaman toplu taşıma araçlarında kamu spotu olarak bilgilendirme videoları dönüyor. Billboardlara baktığım zamanda bunları görüyorum”* ifadesiyle kurumların ve KBB’nin yaptığı bilgilendirmeyi yeterli bulduğunu ifade ediyor. Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB’nin bilgilendirmeyi iyi yaptığını düşünüyorum. Yani bu konuda onlar da bu misyonu paylaşıyorlar (A.3).

AFAD’ın afet konusunda dağıttığı kitap ve broşürlerin yeterli olduğunu düşünüyorum (A.2).

2021 yılı afet eğitim yılı ilan edildiği için biz tüm toplu taşıma araçlarında, tramvayda kamu spotları yapmaya çalışıyoruz. Reklam panolarında, billboardlarda görsel afişlerle aktarım yapmaya çalışıyoruz. Ayrıca TV’lerde ve basında bunu aktarmaya çalışıyoruz (A.2).

Broşürlerin bilgilendirmenin yeterli olduğunu düşünüyorum (A.2).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi aktif bilgilendirme yapıyor. Bu konuya KBB Başkanlığının çok kıymet verdiğini düşünüyorum. KBB Başkanının bu konuda yaptığı yatırımlar farklı şekillerle bunu gösteriyor (S.2).

Genel olarak KBB’nin bu konudaki çabalarını, hazırlıklarını biliyorum. Eğitimlerde kullanılacak kitapların kitapçıkların ve broşürlerin hazırlandığını gördüm. AFAD’ında hazırlamış olduğu broşürler kitapçıklar var. AFAD’ın da çalıştaylarda ve çalışmalarda dağıttığı dokümanlar var (Ü.1).

Bildiğiniz üzere 2021 yılını afet eğitim yılı ilan edildi. Bugün biz ders yaptık. İş güvenliği dersi Gebze Teknik Üniversitesi’nde öğrencim var. Bu kapsamda AFAD eğitim vermiş kendilerine broşürler vermiş. Evet, burada baktığımız zaman bir kuruma eğitim verilmiş. Eğitim alan kurum çalışanlarının yaşam alanlarına yaygınlaştırma açısından şehirde pozitif bir etki yapacağını düşünüyorum (Ü.1).

Olumsuz Görüşler:

İl genelinde kurumların afet bilincine yönelik olarak hazırladığı broşür, kitapçık, yazılı ve materyal, internet bilgilendirmelerine ilişkin olarak katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

S.1 bu konuda “*yeterince görsel yayın yapıyor. Fakat halkımız bunları okuyor mu buna bakmak lazım ben okunduğundan pek emin değilim. Normalde dünyanın en az kitap okuyan ülkelerindeniz. Bu nedenle değerli bir çalışma yapsanız dahi hedefe ulaşmayabiliyorsunuz*” ifadesiyle yayınların yeterince yapıldığını fakat okunmadığından dolayı hedefine ulaşmadığını ifade ediyor. Ü.3 de benzer olarak “*bir de biz millet olarak görünüşte bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Ama sonrasında kullanılmasını önemsemiyoruz. Bir şeyler yapmak lazım broşür dağıtmak da lazım fakat biz okuyan bir millet değiliz broşür hiçbir işe yaramayacaktır*” ifadesiyle okuyan bir millet olmadığımızdan broşürlerin hiçbir işe yaramayacağını vurgulamıştır. Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Bu işin şakası yok, bu tiyatro değil gerçekten ciddi bir olay, yani bunu yaşayan bir kişi olarak söylüyorum. Bu konuda bilgi beceri internetten verilen bilgilendirmeleri yeterli bulmuyorum. Bu bilgilendirme kitapçıkları yapılan bilgilendirmeleri yeterli bulmuyorum (S.2).

...Ankara'dan gelen talimatlar doğrultusunda Kocaeli'nde Ankara'nın belirlediği bir hedef ve o hedefe ulaşılması ile alakalı bir bilgilendirme yarışması var. Bu birazda 2021 yılının afet eğitim yılı olmasından da kaynaklanıyor (S.3).

Kocaeli özelinde en zayıf konulardan bir tanesi broşür kitapçık konuları olduğunu düşünüyorum. Biz genelde basılı materyallerimizi iş bağlamında değil de parantez içinde söylemek gerekirse reklam bağlamında kullanıyoruz. Bunu samimiyetle söyleyebiliriz bir şeyler yapıyor çalışmalar kurum reklamı gibi bir şey oluşturmaktan öteye geçemiyor. Bakın biz bunu yaptık deyip oluşturulmuş çalışmalar gibi geliyor. Bu konuda çok zayıf olduğunuzu düşünüyorum (A.1).

Ben açıkçası yeterli bulmuyorum Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu bilgilendirme faaliyetlerini sosyal medyadan sıkı takip eden birisi olarak söylüyorum. Özellikle Kitap Fuarı gibi büyük organizasyonların çok ilgi çektiğini görüyorum. Fakat afetle ilgili bilgilendirme konusunda yapılan çalışmaların çok zayıf olduğunu düşünüyorum (A.4).

Broşürlerin önemli bir ölçüde desteği olduğuna inanıyorum. Ama bu hiç önemli değildir. Çünkü Afet bilinci bir toplumsal bilinç olmalı ve bunun sürekli gündemde tutulması gerekir (S.5).

Biz farkındalık çalışması yapmak için daha önce torbalarla afet kitapları dağıttık. Ama bu kitapların okunduğunu sanmıyorum. KBB'nin ve diğer kurumların yaptıkları da bence bu şekildedir. Fazla okunmadığını amacına ulaşmadığını düşünüyorum (S.1).

AFAD'ın 2009'dan sonraki bütün broşür, afiş ve kitapçık hazırlama çalışmalarına katıldım. Çalıştaylarda vesaire çokça broşür ve afiş bastıklarını biliyorum. Örneğin ben onları alıp okula da getirdim zaman zaman öğrencilere, eşe dosta dağıtmaya çalıştım. İnanır mısınız broşür dağıtmanın çok da dikkat çekici olduğunu düşünen bir insan değilim. Halka dokunmak gerekiyor dokunmadığınız takdirde öyle kitapla broşürle sonuç alınamıyor (Ü.2).

Maske mesafede olduğu gibi pandemi sürecindeki çabaları gördük. KBB'nin yapmış olduğu pandemi için bilgilendirmeyi başarılı buluyorum. Ama afet yönetimi ya da afetle ilgili bilgilendirmeyi bizim anladığımız anlamda yaptığını düşünmüyorum (Ü.1).

Biz AFAD'a 2014 yılında kitapçıklar hazırlamıştık. O kadar çok kitapçık hazırlandı. Bende de vardım kitap hazırlama işinde, Bu kitaplar tozlu rafları süslüyor. Maalesef o kitapların pek de fazla insanlara ulaştığını düşünmüyorum. Ulaştıysa bile insanlar maalesef bunları önemsemedi. Akademik çalışmalar için önemli bir şey bir kaynak olması açısından yapılan çalışmaların iyi bir şey ama halka broşür ile kitap ile kesinlikle ulaşamıyorsunuz (Ü.2).

Öneriler:

İl genelinde kurumların afet bilincine yönelik olarak hazırladığı broşür, kitapçık, yazılı materyaller, internet bilgilendirmelerine ilişkin olarak katılımcıların önerileri şu şekildedir:

A.4 bu konuda broşür ve kitapçıklardan ziyade sosyal medya ve internet bilgilendirmelerine ağırlık verilmesinin çok daha etkili olacağını şu sözlerle aktarmıştır:

Broşür ve kitapçıkların çok fazla etkili olmadığını bundan ziyade sosyal medyanın kullanımının daha etkin olacağını düşünüyorum. Özellikle gençlere ulaşma konusunda daha etkili olduğunu düşünüyorum. Ben de sosyal medyayı karıştırırken etrafımdaki insanlara da bakıyorum sosyal medyadaki reklamlar ve haberler daha çok ilgimizi çekiyor. Açılan stantlar veya billboard çok fazla dikkat çekemeyebiliyor. Algıda seçicilik dediğimiz olay var sosyal medyada daha fazla afetin işlenmesi gerektiğini sosyal medyanın daha etkin kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Afiş ve broşürlerin çok fazla etkili olmadığını sosyal medyaya bu konuda daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini düşünenlerdenim.

S.1 de benzer olarak ifadesiyle okumaktan ziyade televizyondan öğrenen bir toplum olduğumuzu bu nedenle konunun televizyonlarda işlenmesinin çok daha etkili olacağını şu şekilde ifade etmiştir:

Örneğin KBB bu dizilerden herhangi bir filmde yapımcıyla anlaşarak içinde afet ve deprem konusu olan bölümler ya da diziler çektilerilecek mesajlar verip vatandaş bilinçlendirmeye çalışabilir. Çok sevilen bir dizide bu konunun işlenmesinin çok daha etkili olacağını düşünüyorum. Bunun benim ya da KBB Başkanın söylenmesinden çok daha etkili olacağını düşünüyorum. Televizyonlarda bu konunun işlenmesi toplumu öğrenmesine daha fazla fayda sağlayacaktır. Bizim toplumumuzun öğrenme şekli de televizyonlar olduğunu düşünüyorum.

Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

...ama televizyon izleyen evde telefonu ile yaşayan bir milletiz hiç bunlardan ayrılmıyoruz. Bence oralara biraz ağırlık vermesi gereklidir. Yapılan işlerde teknolojinin daha fazla kullanması gerekiyor. Belki KBB olarak ya da üniversiteler olarak her gün bilgilendirme yapılırsa insanlar sıkılabilir. Ama her hafta telefonlara bir bilgi mesajı göndermenin daha etkili olacağını düşünüyorum (Ü.3).

...vatandaşları uyaracaksın, duyarlı olmaları için çalışacaksın, sosyal medyayla ve televizyonla bilgilendirme yapmaya çalışacaksın. (S.2).

...ya da çok kötüyü daha kötülerini göstermeliyiz vatandaşlara, afet çantan olması önemli demek yeterli olmuyor. Bu konuyu biraz da korku filmlerinde ya da filmler üzerinden göstermenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bir deprem filmi çekerek insanların bu konudaki dikkatinin daha fazla çekilebileceğini düşünüyorum (A.2).

...bu konuda bir kere bilgilendirdiğimiz zaman artık biz olayı çözdük gibi düşünüyoruz. Oysa bunu tamamen bir afet kültürü mantığı haline getirilmelidir. Sürdürülebilir bir hale getirmek ve bunu belki de ara sıra kontrol etmek gerekiyor. Eksik alanlarımızdaki bilgilendirmeyi yenilemek gerekiyor (S.3).

Aslında Kocaeli olarak imkânlarımız çok fazladır. Kamunun bir hizmeti olarak özel tabelalar ve tramvaylarımızda ekranlarımız var bunlar kullanılabilir. Aslında birçok aracımız, kullanabileceğimiz imkan var ama bunun için çok az zaman ayrıldığını düşünüyorum (A.1).

Bilgilendirme konusunda sosyal medyanın önemli bir ayak olduğunu düşünüyorum. Günümüzde insanlar sosyal medyayı daha çok kullanıyor. Afet konusunda bilinçlendirme sosyal medyadan daha etkin yapılabilir. Farkındalık görselleri ile bu oluşturulabilir. Animasyon önemli bir yer tutar, videolar önemli bir yer tutar. Bütün bunlar olursa zannediyorum toplum çok iyi bir şekilde bilgilendirilmiş olur. Zaten bizim amacımız bu bilgilerden eğitimden yoksun olan toplumu güçlendirmek afete hazırlıklı hale getirmek (S.5)

Sosyal medyayı da çok önemsiyorum. Bütün afiş ve broşürlerin hepsinin önüne geçmiş durumda daha etkin kullanılmalıdır. Televizyonda zaman zaman İçişleri Bakanlığı'nın yapmış olduğu afet farkındalığı için kamu spotları var, ben onları çok etkili buluyorum. Sosyal medya araçlarını daha etkili kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Halkımız okumuyor, yazmıyor ama akşama kadar internette vakit geçiriyor. Bu nedenle internet kanalının en iyi şekilde kullanılması gerekmektedir (Ü.2)

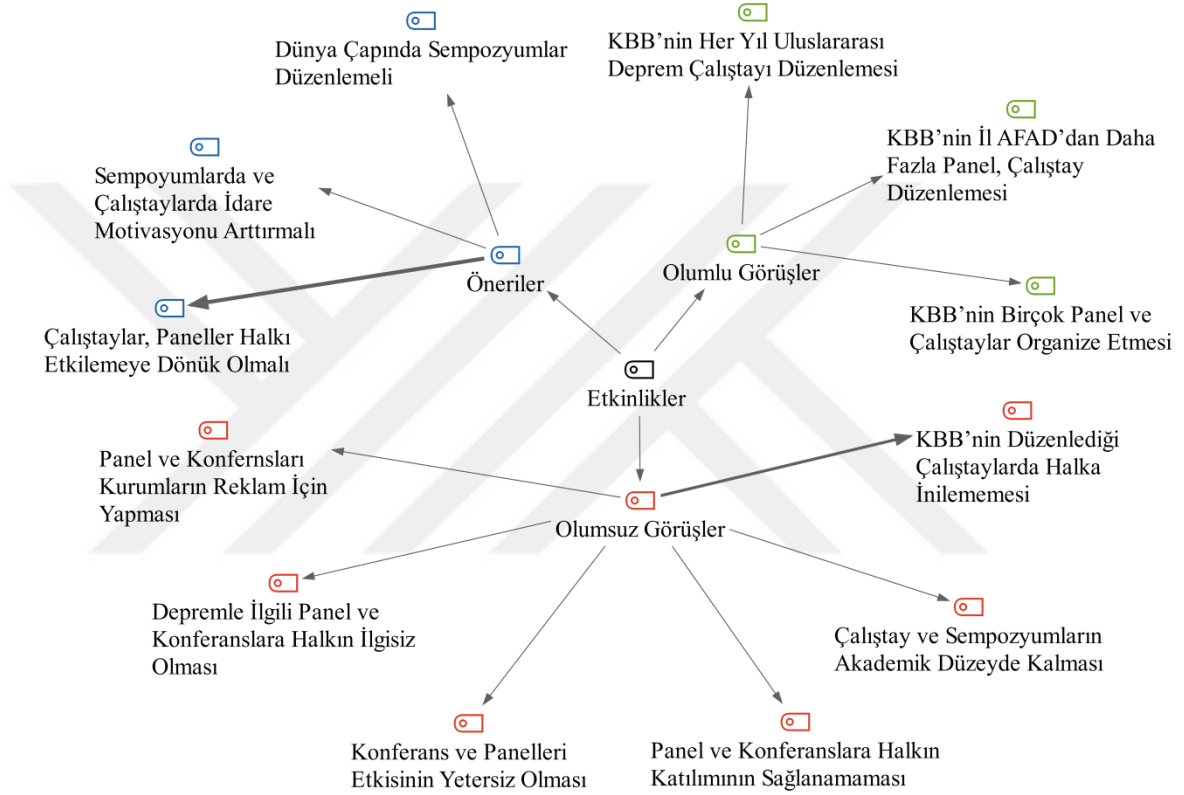
Halka inmekte biraz zorlanıyoruz. Yani halk bildiğini biliyor zaten, belki bilgiyi bizlerin sunmakta bir hatası var. Halkta aynı şeyleri duymaktan bıkmış. Günümüzde Korona ile ilgili aşı, maske ve mesafe konuları duymaktan bıktığı gibi, deprem ile ilgilide aynı şeyleri yaşıyorlar. Her konuda olduğu gibi bu konuda da deprem konusunda bıkkınlık seviyesine gelmemelidir (Ü.3).

KBB tarafından İnterteks Fuar alanında 23 Nisan etkinlikleri yapılıyor. Çocukların gelmesi için çok güzel lansman duyuru yapılıyor. Afetle ilgili olarak da İnterteks Fuar alanında KBB'nin aynen 23 Nisan etkinlikleri gibi afetlerle ilgili etkinlikler düzenleyerek vatandaşlara, çocuklara ulaşabileceğini düşünüyorum (A.4).

4.1.3. Etkinlikler Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Etkinlikler” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 14).

Şekil 14. Etkinlikler Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

İl genelinde afetlerle ilgili yapılan panel, seminer, çalıştay ve sempozyum gibi etkinlikler hakkında katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

A.1 bu konuda “KBB’nin bu konuda AFAD’dan daha iyi olduğunu düşünüyorum. Çok fazla kongre, panel ve seminer düzenleniyor. Bunun da KBB’nin önemli bir bütçeye sahip olmasından kaynaklı olduğunu düşünüyorum” ifadesiyle KBB’nin konuya güçlü baktığını ve AFAD’dan daha fazla panel, seminer, çalıştay ve sempozyumlar düzenlediğini belirtmiştir. S.5 de benzer olarak “KBB bu konuda gerçekten önemli bir vizyon ve çalışmanın yerini dolduruyor öyle kabul ediyorum. KBB

her yıl özellikle zemin deprem inceleme müdürlüğü çabalarıyla uluslararası bileşenleri topluyor ve çalıştaylar yaparak katkıda bulunuyor’’ ifadesiyle KBB’nin önemli bir vizyonla uluslararası çalıştaylar düzenlediğine vurgu yapmıştır. Ü.2 de yine ‘‘KBB’nin yaptığı birçok çalışma var. Bu yaptığı çalışmalara ben de katıldım. Yok değil zaman zaman çok güzel çalıştaylar ya da paneller KBB gerçekleştiriyor’’ ifadesiyle KBB’nin zaman zaman güzel çalıştaylar gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

Olumsuz Görüşler:

İl genelinde afetlerle ilgili yapılan panel, seminer, çalıştay ve sempozyum gibi etkinlikler hakkında katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

Ü.3 bu konuda ‘‘KBB’nin, üniversitenin ya da valiliğin toplantıları, konferansları hiçbir şekilde halka inmiyor. Bunlara katılan kişiler kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kişiler ve görev icabı zorunlu olarak oraya gelen kişilerden oluşuyor. Zaten o kişiler de bu işi biliyorlar’’ ifadesiyle düzenlenen bu toplantı ve konferanslarla halka inilemediğini ve zorunlu olarak gelenlerin dışında katılım olmadığını belirtmiştir. Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Ben bu sempozyum ve çalıştayların akademik düzeyde kaldığına inanıyorum. Halk düzeyine kesinlikle inmez. Bu şöyle olur zaman zaman deprem araştırmacılarının da Kocaeli’ye getirdik konuşurduk. Ama yaklaşık 15-20 kişiye ancak ulaşabildik buna halk bazında da yaptık ama olmuyor (S.5).

Çok fazla panel ve konferans düzenleniyor. Bana sorarsanız bu tür panel konferans gibi yerlere genelde bilindik insanlar geliyor. Vatandaş katılımı çok zayıf, oradan basın aldığı kadarını aktarmaya çalışıyor. Özellikle Türk toplumunda konferans veya paneller televizyon kadar film kadar etkili olmuyor. Sadece belli bir kısmı bilgilendirme gibi oluyor. Katılım sağlayan kişiler zaten bu konuyu bilen ve bu konuda çalışan insanlar oluyor (A.2).

1999 depremi sonrası dönemin KBB başkanı ‘Kocaeli Depreme Hazır mı’ diye bir panel gerçekleştirdiğinde panele dört beş kişi katıldı. Böyle olunca rahmeti Ahmet Mete Işıkara programı iptal etti ve program yapılmadı. Şimdi o günden bugüne bir şey değişmedi. Yine deprem deyince konuyu kapatın diyorlar, önemsenmiyor ve akla getirmeyin diyorlar (S.2).

17 Ağustos’ta ve deprem haftalarında sivil savunma haftalarında yapılan etkinlikleri inandırıcı bulmuyorum. Yapmacık yapıyorlar ve kendilerini göstermek için yapıyorlar. Bu haftalarda birtakım panel ve konferanslar düzenleniyor (S.2).

17 Ağustos geldiği zaman işte evet güzel şeyler yapılıyor ama anmak bir çözüm değil anmak bir vefa borcudur. Bu vefanın bir sonucu olarak da daha fazla insanımızın ölmemesi için çözüm odaklı çalışmalar yapmak gerekiyor (S.3).

KBB’nin gerek finanse ettiği gerek kendisinin yaptığı, destek olduğu çalıştay ve sempozyumlarda, seminerlerde, panellerde daha çok kurumların

kendi içerisinde kabul günü gibi bir ortam oluyor. Halka inme konusunda büyük bir problem yaşıyor (A.1).

Öneriler:

İl genelinde afetlerle ilgili yapılan panel, seminer, çalıştay ve sempozyum gibi etkinlikler hakkında katılımcıların önerileri şu şekildedir:

S.4 bu konuda çalıştayların, etkinliklerin geniş katılımlı olması ve vatandaş etkilemeye dönük çalışmalar olması gerektiğini şu cümlelerle ifade etmiştir:

KBB uluslararası deprem çalıştayını gerçekleştiriyor. Kartepe Zirvesi gibi kapsamlı bir çalıştaylar yapması gerekir. Devlet büyüklerinin bu çalışmaya katılım sağlanmasının çok daha etkili olacağını düşünüyorum. Kartepe Zirvesi ve kitap fuarı gibi etkinlikler çok daha etkili oluyor. KBB'nin deprem çalıştayını tıpkı bu etkinlikler gibi kapsamlı gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çalışmalarda devamlılık olmalı ve vatandaşlara ulaşmalıyız. Sonuç odaklı olmalı ve vatandaşları etkilemeye dönük olmalı yapılan çalışmalar.

Ü.2 ise otoritenin konuyu ciddiye alması ve motivasyonu arttırması gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir:

Bizim yani olayı ciddiye aldığını gösteren otoritelere ihtiyacımız var. Biz çalıştay ve sempozyum düzenliyoruz. Bu çalıştay ve sempozyumlarda bizim o otorite dediğimiz kişiler geliyorlar ve açılış konuşmasından sonra hızla salonu terk ediyorlar. Protokol gittikten sonra basın ve tüm ilgi oradan kayboluyor. Benim için en önemli kriter bakalım bu idareci otorite bu işi ciddiye alıyor mu almıyor mu, hemen çıkıp gitmiyorsa kalıp izliyorsa ciddiye aldıklarını anlarım. Çünkü oradaki insanların da motivasyona ihtiyacı var. Bir otoritenin onları desteklemesi gerekiyor.

Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Halkın katılımı artırılmaya çalışılabilir. Tabi ki bu pandemi her şeyi etkiledi. Ama pandemi harici konuşuyorum ben şimdi bu aktarımlar yapılırken daha halka açık olabilir. Daha böyle şova dönüştürülebilir. Daha hani şov derken tatbikatlı eğlenceli hale getirilebilir (A.3).

Kocaeli sadece Türkiye'de değil dünyada bu alanda en tecrübeli illerden bir tanesidir. Öncelikle tecrübeyi kullanabiliyor olması lazım. Nasıl ki işte Kobe depreminden sonra orada bir algı ortaya çıktı ve dünyaca ünlü sempozyumlar yapılmaya başlandı ve bu tecrübeleri dünya ile paylaşıldı. Türkiye'de de Kocaeli depremi bu konuda dünyadaki en önemli tecrübelerden bir tanesi, KBB olarak da bu tecrübesini belki Kocaeli Üniversitesi ile diğer üniversitelerle pekiştirerek çok daha etkin bir hale getirmesi gerekir (S.3).

Bence bunlar daha sağlıklı bir planlama içerisinde olabilir. Yapılmıyor desek yalan olur ama daha böyle içi dolu içi hedefe uygun ve bunun bu bilginin halka kazandırılmasını ölçecek işler yapmak gerekir (Ü.1).

4.1.4. Halka Destek Sağlayacak Kurumlar Kategorisi.

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Halka Destek Sağlayacak Kurumlar” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 15).

Şekil 15. Halka Destek Sağlayacak Kurumlar Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

İlimizde bir afet durumunda etkin destek sağlayacak kurumlar hakkında katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

A.2 bu konuda “*halka destek sağlayacak kurumların başında AFAD’ı görüyorum. Fakat personel ve ekipman gücü olarak baktığımızda güçlü bir destek çözüm ortağımız KBB destek sağlar diyebilirim*” ifadesiyle AFAD’ı temel aktör olarak gördüğünü KBB’yi ise güçlü bir destek çözüm ortağı olarak gördüğünü ifade etmiştir. A.1 ise “*halka halihazırda gerek psikolojik olsun gerek sosyal yönden olsun dokunan kurum ve kuruluşlar var. Kızılay halihazırda Lojistik kısım olarak bambaşka bir işi var onlar da halka dokunacaktır*” ifadesiyle Kızılay’ında halka dokunacak kurumlar

arasında olduğunu ifade etmiştir. Bu konu ile ilgili benzer ifadeler belirten katılımcıların cevaplarından yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Şehirde bu konudaki en temel aktör kurumun AFAD olduğunu düşünüyorum (S.1).

Temel aktör olarak tabii ki AFAD'ı görüyorum. KBB bunun çatısı altında güçlü bir partner ama en yetkili kurum AFAD (A.3).

...bunların da ötesinde halka hangi kurum ve kuruluşun halka destek sağlayacağı konusunda halkın yerel yönetimlerden de beklentisi olacaktır (Ü.1).

Temel aktör olarak AFAD'ı görüyorum. Fakat KBB'nin yapmış olduğu çalışmaları da göz ardı edemeyiz (A.4).

Burada tabii ki halkın beklentisi ve halkın bu kurumları bilip bilmemesi önemlidir. Örneğin, yaşanan depremlerde AFAD'ın ön plana çıkmasıyla artık toplumda afetlerle ilgili işlerde bir beklenti oluştu. Afetlerle ilgili kurumlar eşittir AFAD. AFAD diye bir kurum var ve afetleri yönetiyor diye bir algının oluştuğunu düşünüyorum. Özellikle bu eğitim işlerinde de olmalarının da etkisi var (Ü.1).

...diğer taraftan da alışkanlık olarak baktığımızda Kızılay'dan çadır ve gıda yardımı yapılması konusunda halkın bir beklentileri olabilir (Ü.3).

Afet anındaki destek ve yardım konusunda asıl işi afet hizmetlerine çok yakın olan kurumlardan çok daha fazla destek bekliyoruz. KBB'nin ilgili birimleri özellikle itfaiyenin yayılmış müfreze yapılanması ile müdahale bağlamında halkla topyekün olacaklarını düşünüyorum (A.1).

Kocaeli ilinde işin başında AFAD var gibi dursa da gene baş aktör Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olacaktır. Yerinden yönetim yerel yönetim her zamanki gibi olay anında ön plana çıkacaktır. Burada AFAD'ın maalesef gücü de çok yok. Bunun yönetim kısmı özellikle iyileştirmede barınma var işeler var ama yük yine KBB'de gözükiyor. KBB devletle koordineli bir şekilde çalışacaktır (S.3).

Olumsuz Görüşler:

İlimizde bir afet durumunda etkin destek sağlayacak kurumlar hakkında katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

Bu konuda Ü.1 ‘KBB belki halka destek sağlayabilir. Fakat şu an Kocaeli KBB'nin buna yetkisi yok. TAMP kapsamında yapması gereken rol belli, yapması gereken hizmet belli, yapmak istese de bunu yapamaz konumu itibariyle. Ama halkın beklentisi ise bu yönde olacaktır’ ifadesiyle halkın KBB'den afet anında beklentisi olduğunu fakat TAMP kapsamındaki rollerinin dışına çıkamayacağını belirtmektedir.

Şekil 16. Genel Algı Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
Genel Algı													0
Kurumsal Önem	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	23
Bilgilendirme	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	31
Etkinlikler Kategorisi	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	16
Halka Destek Sağlayacak Kurum	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11
TOPLAM	9	10	7	8	5	6	6	3	5	8	7	7	81

Genel algı teması altında 81 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 16). Bu temada en fazla kodlamanın bilgilendirme kategorisinde, en az kodlamanın ise halka destek sağlayacak kurumlar kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın A.2 belgesi, en az kodlamanın ise S.4 belgesi üzerinde yapıldığı görülmüştür.

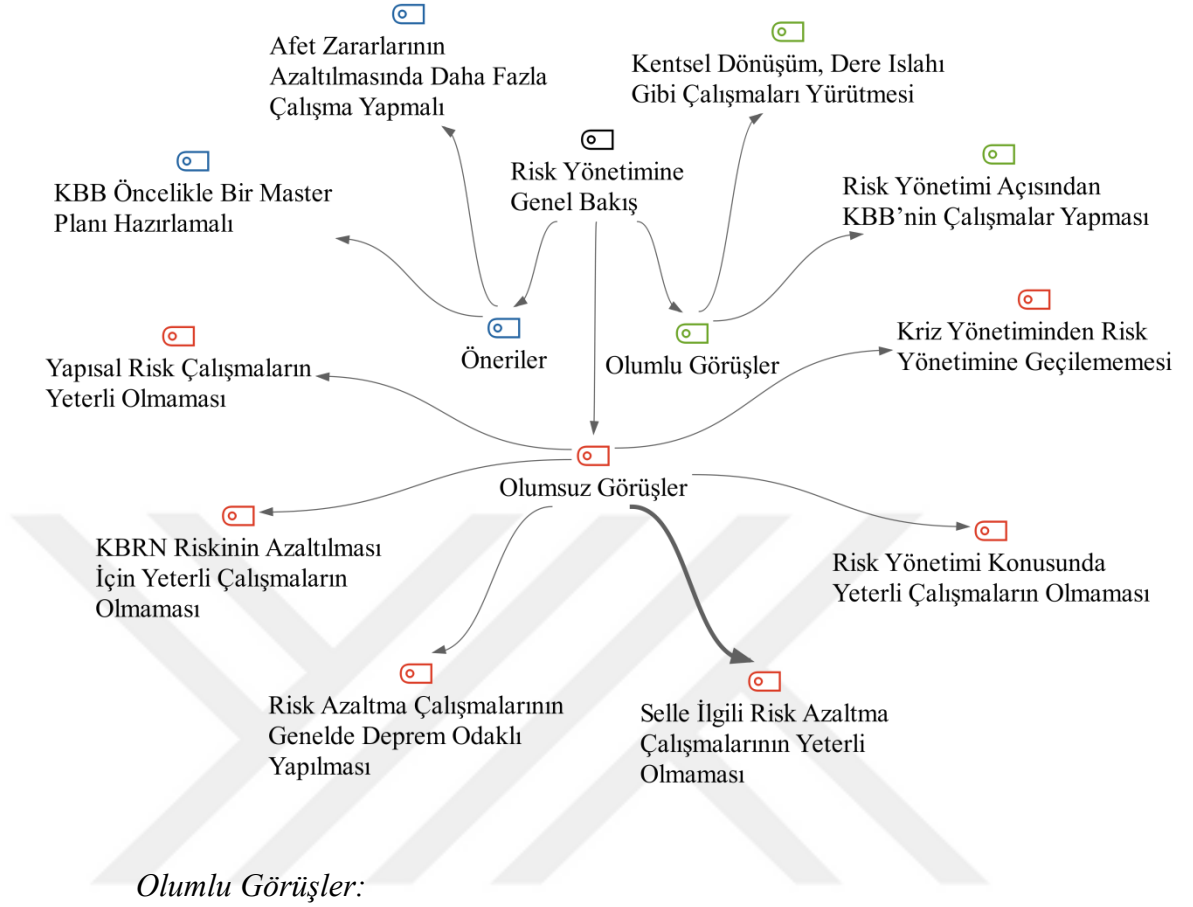
4.2. Risk Yönetimi Teması

Risk Yönetimi Teması değerlendirildiğinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin risk yönetimi ile ilgili hizmetleri, bakış açısı ve öneriler belirlenmeye çalışılmıştır. Risk Yönetimi teması altında ise “Risk Yönetimi, Risk Azaltma Planları, Tehlike ve Risk Analizleri, Kentsel Dönüşüm, Sanayi ve Yerleşim Alanları, Erken Uyarı ve Kentsel Altyapı” olmak üzere 7 adet kategori oluşturulmuştur.

4.2.1. Risk Yönetimine Genel Bakış Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Risk Yönetimine Genel Bakış” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 17).

Şekil 17. Risk Yönetimine Genel Bakış Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Katılımcıların Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin risk yönetimi çalışmalarına ilişkin vermiş oldukları olumlu cevaplar şu şekildedir:

S.4 bu konuda risk yönetimi açısından KBB'nin çalışmalar yaptığını şu şekilde ifade etmiştir:

Risk yönetimi ile alakalı kentsel dönüşüm çalışmaları yapıyordu. Bu bağlamda düşünenecek olursak risk yönetimi noktasında genel olarak çalışmalar uygun mudur diye soracak olursak bence yapıyor. KBB'nin bunu yapmaya çalıştığını düşünüyorum ve yapması gerektiğini de düşünüyorum.

Ü.1 ise KBB'nin bu konuda duyarsız olmadığını ve şehirde yaptığı her türlü kentsel dönüşümün hizmetlerinin risk azaltma çalışması olduğunu şu cümlelerle ifade etmiştir:

KBB'nin kente yönelik yapmış olduğu her türlü çalışma aslında bir iyileştirme olarak gözüktüyor iyileştirme aslında bir hazırlık ve zarar azaltmadır. Aslında biz ne diyoruz afet döngüsü içerisinde döngüsel bir yapıdadır iyileştirme zarar azaltmanın temellerini oluşturur diyoruz. Burada işte kötü yapı bölgesini kentsel dönüşümle dönüştürerek ve şu kadar kişiye yeni konutlar vermesi demek aslı risk azaltmadır. Şu kadar dereyi ıslah ettik, deniz kıyılarını temizledik demek bunların hepsi risk azaltmadır. KBB'nin bu anlamda

çok duyarsız kaldığını düşünmüyorum ama ben ne kadar biliyorum ancak tanıtım videolarından gördüğüm kadarını biliyorum.

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin risk yönetimi çalışmalarına ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

A.2 bu konuda *“Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin risk yönetimine yeterli önemi verdiğini düşünmüyorum. Afet risklerinin azaltılması konusunda ciddi manada bir çalışma olduğunu ben tam olarak bilmiyorum”* ifadesiyle KBB'nin risk azaltma çalışmalarına önem vermediğini ve yeteri kadar çalışma görmediğini belirtmiştir. Aynı şekilde çalışmaya katılan görüşmecilerin verdikleri cevaplardan yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Zarar azaltma tarafında KBB'nin çok çok faydalı çalışmalar yaptığını sanmıyorum. Çünkü burada başka konular devreye giriyor. Yapısal risklerin azaltılması ilgili Kocaeli'nde siyasi kaygılar var. Orta hasarlı çok sayıda yapı var, belediye kanununa göre bunların yıkılması gerekiyor. Ama siyasi kaygılar, araya giren telefonlar ile birçok şey değişebiliyor (A.3).

KBB diğer kurumlar gibi kriz yönetiminden risk yönetimine geçiş için gerekli yatırımları yapamadı. Aslında Türkiye'deki yapılan hazırlıklar neyse KBB'de yapılan hazırlıkların da aynı olduğunu düşünüyorum (S.1).

Belediye bazında baktığımızda deprem ağırlıklı çalışmalar yapılmakta ve diğer afetlere karşı çok az çalışma yapılıyor (Ü.3).

Dere yataklarına evler yapıldı. Bunun bedeli çok ciddi şekilde ödenecek bu konuda endişeliyiz. Su akar yolunu bulur şimdi buradaki o dere yatağı kapatılmış oldu. Vadilerin toprakla kapanan dolgu bölgelerinden doğa elbet bir gün intikamını alacaktır. Yağmayan yağmur bir gün çok şiddetli yağarak bu bölgelerde afetlere yol açabilir. Karadeniz'i görüyoruz, birçok yerleri görüyoruz bir gün gelecek doğa alanları yerle bir edecek. Geçmişten beri bu şeyler bu hatalar devam ediyordu. (S.2).

Deprem büyük bir afet değil mi çapı var etki seviyesi var. Ama Kocaeli'nde sıkça karşılaştığımız bir durumda su basma olayı, sel, taşkın olayları mesela KBB'nin ve ilçe belediyelerinin yapıyor dediklerimizden bir tanesi menfez sistemlerinin temizliği gibi su basacak bölgelerdeki alıp pompa istasyonları ile denize basılması gibi daha çok daha yüzeysel zarar azaltma kısmen zarar azaltma sayılmayacak çalışmaları görüyoruz (A.1).

KBRN ile ilgili risk azaltma ve analiz çalışmalarında Kocaeli'nde KBB de dahil olmak üzere AFAD da dahil olmak üzere çok güçlü olduğunu ben düşünmüyorum. Maalesef Türkiye'nin en riskli KBRN bölgesi olan Marmara bölgesinde bulunuyoruz (A.3).

Kocaeli'nde olan son dönem sellerin hepsinin altyapı sorunundan kaynaklı olduğunu biliyorum. Artı doğa çok fazla müdahaleyi kabul etmiyor. Yanlış müdahale yanlış mühendislik hizmeti ve yanlış belediyeciliktir. Selin tamamen yanlış uygulamalardan kaynaklı olduğunu düşünüyorum (A.3).

Risk azaltma ile ilgili maalesef yeterince çalışma yok. Neden bunu bu kadar net söylüyorum bırakın bir afet boyutunu bir yağmur yağdığında bile bu süreci yönetmekte zorluk çekiliyor. Bunun altyapı sorunları ile ilgili alakalı

olduğunu söyleyebiliriz. Bunu sadece itfaiye üzerinden çözmeye çalışıyorlar. Aslında itfaiye burada sadece müdahale ekibi olarak görev yapıyor (S.3).

KBB'nin tabii eğitim kısmı iyi işler yapıyor. Önlemler kısmında risk yönetimi ile ilgili şimdi ben dışarıdan bakıyorum KBB ne yapıyor. Deprem eğitimi veriyor, zamanı geldiğinde anma etkinlikleri düzenliyor, çalıştay yapıyor. Bunu uluslararası yapıyor. Zemin bölümü kendi çerçevesinde deprem ile alakalı işleri daha dikkatli yapıyordur. Onun dışında belediyenin çok etkin bir yapısal çalışmasını göremiyorum (Ü.3).

Öneriler:

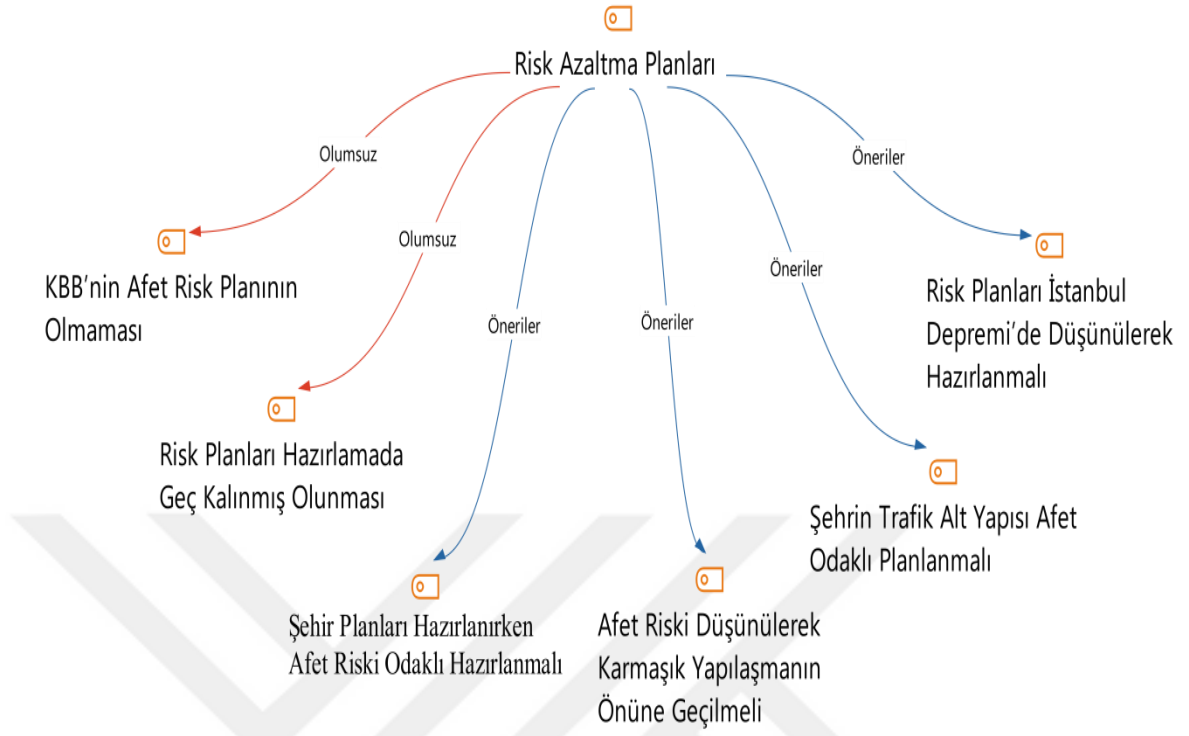
Katılımcıların Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin risk yönetimi çalışmalarına ilişkin vermiş oldukları öneriler şu şekildedir:

S.5 bu konuda *“KBB öncelikle bir master planı hazırlanmalıdır. Sel riski farklı zaten iklim değişikliği var bugün karbondioksit gazlarının sera gazlarının vesaire ciddi anlamda bir yük getiriyor ve bunlarda iklim değişimine neden oluyor”* ifadesiyle KBB'nin bir afet master planı hazırlaması gerektiğini ve önümüzde risklerden birinin meteorolojik afetler olduğuna vurgu yapmıştır. A.4 ise *“afete hazırlık konusunda bence zarar azaltma çalışmalarında KBB'nin daha çok çalışmalar yapmasının daha verimli olacağını düşünüyorum”* ifadesiyle KBB'nin daha fazla zarar azaltma çalışmaları yapması gerektiğini belirtmiştir.

4.2.2. Risk Azaltma Planları Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Risk Azaltma Planları” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 18).

Şekil 18. Risk Azaltma Planları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların risk azaltma planlarına ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

A.2 bu konuda yerleşim alanlarının afet odaklı planlanması gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

KBB'nin afet risk azaltma planı olmadığı biliyorum. Bu konuyla ilgili KBB'nin bir çalışması var mı bilemiyorum. Ama gördüğüm kadarıyla çok başarılı olmadığını düşünüyorum. Neden başarılı olmadığı konusunda biz insanlar gittikten yerleştikten sonra plan yapıyoruz 20-30 hane olduktan sonra yerleşim olduktan sonra biz buraya yol lazım, su lazım, buraya altyapı lazım deyip yapmaya çalışıyoruz. Plancılık 100 yıl sonra burada yerleri değiştirmeden kalacak şekilde planlanmalı, nüfus yoğunluğu öngörülerek planlanmalıydı.

S.3 ise risk planlarının hazırlanmasında geç kalındığını oysaki artık sadece planların güncellenmesi gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir:

İRAP'da gördük ki bunlar hala kağıt üzerinde planlanıyor. Kağıt üzerinde planlamalar yapılıyorsa ve uygulamaya geçilememiş demektir. Oysaki Kocaeli'nin geçmişten gelen tecrübeleri ile artık bu yeni planlamalar yapılmamalıydı. Artık sadece planlamaların revizyonunun yapılması gerekirdi. Burada da eksik olduğumuzu geç kalındığını düşünüyorum.

Öneriler:

Katılımcıların risk azaltma planlarına ilişkin vermiş oldukları öneriler şu şekildedir:

A.2 bu konuda imar planları hazırlanırken tüm afet riskleri düşünülerek afet odaklı hazırlanması gerektiğini şu şekilde vurgulamıştır:

Biz ikili görüşmelerimizde şunu belirttik imar planları hazırlanırken oralaradaki afete dönük projeler de ne olmalı diye mutlaka AFAD'dan görüş alınmasını istemiştik. Örneğin toplanma alanı belirliyorsunuz toplanma alanlarında neler olmalı, alt yapısında neler yapılmalı, oraya vatandaş ulaşabileceği yolları iletişim sağlanacağı noktaları, çocuklar için direkt aktivite alanları, depremde sonra insanların toplanacağı imar alanındaki bölgenin ona göre planlaması gerekmektedir. İmar planlarının afetler düşünülerek yapılması gerekir.

Ü.3 ise “...siz bir tarafa üç kat yapıyorsunuz, bir tarafa gökdelen yapıyorsunuz, bir tarafı pembe yapıyorsunuz, bir tarafı mavi yapıyorsunuz diğer tarafı farklı binalar yaparak bu karmaşık yapılanmanın önüne geçilmesinin zor olduğunu düşünüyorum” ifadesiyle planların belli bir tema üzerine olması ve karmaşık yapılaşmanın önüne geçilmesine dikkat çekmiştir.

A.4 bu konuda “en son İzmir depreminde de biz bunu yaşadık müdahale edecek ekipler 3 buçuk 4 saat sonra trafiğin çözilememesi nedeniyle olaya geç müdahale edebildiler. Trafik altyapısının afet odaklı tasarlanması gerekmektedir” ifadesiyle trafik alt yapısının afet odaklı planlanması gerektiğini ifade etmektedir.

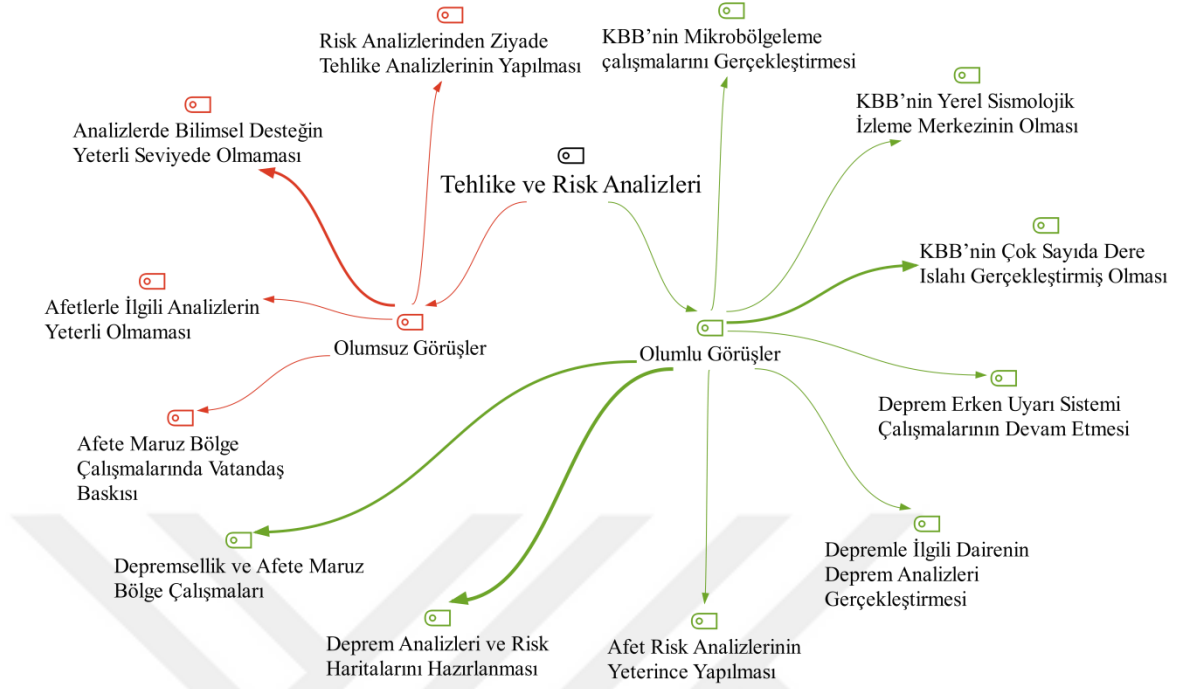
Ü.3 ise ifadesiyle olası İstanbul Depreminde İstanbul'dan gelecek yaralıların hastaneye nakilleri için liman ve nakil yolları yapımı için KBB'nin çalışma yapması gerektiğini şu cümlelerle ifade etmiştir:

Olası İstanbul Depreminde İstanbul'dan deniz araçları ile hastalar geldiğinde hastaneleri nakledilecek kullanılmak üzere yollar yapılmalıdır. Limanlara doğrudan yol yapılmalı şehir hastanelerine ulaşabilecek gemi ya da neyle geliyorsa geldiği anda hasta nakil aracına konulduğu anda hasta nakil aracının doğrudan depremden etkilenmeyecek bir şekilde doğrudan şehir hastanesinde ulaştırılması lazım. Çok büyük bir kolaylık sağlayacaktır bunun da yapılması gereklidir. Özel limanlar ve diğer iskelelerde kullanmalı bunlardan hastaneye bağlantı yolları oluşturulmalı yoksa KBB bu konu ilgili çalışmalar yapabilir.

4.2.3. Tehlike ve Risk Analizleri Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Tehlike ve Risk Analizleri” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 19).

Şekil 19. Tehlike ve Risk Analizleri Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların Büyükşehir Belediyesinin tehlike ve risk analizleri ile ilişkin vermiş oldukları olumlu cevaplar şu şekildedir:

A.3 bu konuda “*depremsellik ve afete maruz bölge için yapılan teknik çalışmaların yeterli olduğunu düşünüyorum. Afete maruz bölge kararları ve analizlerinin teknik tespitler testlerin her türlü mühendislik hizmetinin ben yeterli olduğunu düşünüyorum*” ifadesiyle depremsellik ve afete maruz bölge teknik çalışmalarının yeterli olduğunu belirtmiştir. A.4 benzer olarak “*depremle alakalı kendi işimizi alakalı olduğunu biliyorum depremle alakalı KBB'nin analizler yaptığını biliyorum olan depremleri ve deprem risk haritaları hazırlıklarını biliyorum*” ifadesiyle depremle ilgi analizlerin yapıldığını deprem risk haritalarını hazırladığını bildiğini belirtmiştir. Aynı şekilde çalışmaya katılan görüşmecilerin verdikleri cevaplardan yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB’de depremle ile ilgili daire çok güzel analizler yapıyor ve teknolojiyi de kullanıyorlar bunu biliyoruz (A.3).

Afete maruz bölgeler noktasında kesinlikle değerlendirmelerin yapıldığını düşünüyorum. Bununla ilgili çalışmalar yapılıyor zemin etütleri yapılıyor AFAD’daki arkadaşlar da gidiyorlar belli bölgeler KBB ile birlikte afete maruz bölgeler ilanları yapılıyor ortaklaşa yapıldığını bu konu ile ilgili çalışmalar olduğunu biliyorum (A.4).

Daha önceden yapılmış deprem tehlikesi ile ilgili projeler var deprem tehlike haritaları ile alakalı bölgenin depremselliği alakalı yapılmış çalışmalar haritalar var. Fakat başka bir afet ile alakalı duymadım... (Ü.1).

...Selle ilgili dere ıslahı sayısını bilmiyorum ama çok sayıda dere ıslahı yaptıklarını, Gebze'de ve birçok bölgede dere ıslağı yaptıklarını belirtiyorlar (Ü.1).

Yapılmış adı geçen çalışmalar olduğunu biliyorum mesela akıllı şehirlerle ilgili bir proje vardı. Bu proje Gebze Teknik Üniversitesi, AFAD ve KBB ortak yapılan bir projeydi (A.1).

Su baskınları ile ilgili ve dere ıslahı ile ilgili olarak ve drenaj çalışmaları ve tahliye istasyonların yapıldığını da biliyorum (A.4).

KBB'nin katkılarından bir tanesi de zeminle alakalı parsel bazlı güzel bir zemin sınıflama haritası hazırlamış olmalarıdır. Bunu çok kıymetli bir şey olduğunu düşünüyorum. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan bu çalışma afet risk haritalarının altlığını oluşturabilecek bir çalışma binadan eşdeğer diyebiliriz. Kocaeli Büyükşehir yaptığı bu zemin sınıflama haritası 81 ile yayılırsa çok da faydalı olur (A.1).

KBB tarafından çok güzel bir mikrobölgeleme çalışmaları yapıldı. Kocaeli'nde zemin bilgileri tam anlamıyla biliniyor. Bu bilgisayar ortamında birçok veriyi anda analiz edebilecek donanımları da var, birçok bilginizde var hepsini üst üste koyarak daha sağlıklı analiz yapılabilecek kapasitesi var (Ü.3).

Deprem konusunda zaten zemin profillerini incelemesi gibi konuları yapıyor. KBB 42 tane istasyon, ivmeölçer istasyonu deprem incelemesi için kurdu (S.5).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların Büyükşehir Belediyesinin tehlike ve risk analizleri ile ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

A.2 bu konuda ifadesiyle risk analizi konusunda KBB'nin çok büyük çalışmalar yaptığını düşünmediğini ve riskten çok tehlikeye yakın bir bakış açısının olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir:

Risk analizleri konusunda ben Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin çok büyük çalışmalar yaptığını düşünmüyorum. Biz hala tehlike tanımlaması konusundayız, risk kavramını da çok afet literatürüne çok oturtmuş durumda değiliz. İRAP çalışmaları yürütüyoruz KBB oranında paydaşlarından bir tanesidir. Risk dediğiniz zaman içine daha çok hesap kitap giriyor. Bizim riskten anladığımız tehlikeye yakın bir bakış olduğunu düşünüyorum KBB'de de durum böyle....

Benzer şekilde çalışmaya katılan görüşmecilerin verdikleri cevaplardan yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Tabi bu yapılan analizler ne kadar bilimsel yapılıyor bilmiyorum. Üniversite bunun neresinde gerçekten bilmiyorum. Bu konuda gerçekten sıkıntılar olduğunu düşünüyorum (S.1).

Denetim sistemi ile ilgili bazı sıkıntılar var. Afete maruz alanların ilanı, mevcut alanlar ile ilgili dönüşümler için kullanılan bilimsel yöntemler yetersiz gözüküyor. Daha çok rant ile ilgili kaygılar var (S.1).

Analiz konusunda depremle alakalı da çok fazla bir şey göremiyorum. Çok takip ediyorum literatürü afet konusundaki çok az çalışmalar var (S.5).

hızlı olacağını düşünüyordum. KBB iştiraki olan Kentkonut güzel çalışmaları gerçekleştirdi. Ama son dönemde kentsel dönüşümle alakalı hızlı bir dönüşüm olduğunu söyleyemeyeceğim. Olması gerektiği gibi yapılmadığını düşünüyorum şu an çok yavaşladı son yıllarda neredeyse yapılmıyor.

Ü.2 de benzer olarak 1999 depremi sonucu çalışmaların yapıldığını fakat kentsel dönüşüm iyi anlatılamadığından dolayı düzgün yapılamadığını şu şekilde vurgulamıştır:

Kentsel dönüşüm konusunda çalışmalar var. 1999 depreminden sonra özellikle Bulvar bölgesinde çok sayıda çalışmalar yapıldı. Yıkılabilen birtakım binalar var. Kentsel dönüşüm iyi anlatılamadığından sanki düzgün yapılmadığını düşünüyorum. Kentsel dönüşümle ilgili bildiğim kadarıyla KBB’de bir birimde var. Onların da sayfalarına baktım hiçbir şey göremedim hiçbir çalışma yok. Varsa bir çalışmanız kentsel dönüşümle ilgili olarak bunu internet sitesi üzerinden en azından bilgilendirmelerinizi yapın vatandaş baktığı zaman bunları neler yapıldığını görebilsin.

Ü.3 ise ifadesiyle vatandaşların komşularından, mahallelerinden ayrılmamak gibi nedenlerden dolayı evlerini terk etmek istemediklerini ve bunun sorun olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir:

Gölcük belediye başkanı da aynı şeyi söyledi. Gölcük ilçesinin merkezinde binalar çok kötü yıkılacağı belli ama boşaltamıyorum diyor. Bunlara ne olacak diyor, orada sanayimi var yok, orada ne var insanlar yaşanmışlıkları var. Binasından çıkıp alışveriş yapıyor. Şehrin merkezinde oturmak için oradan çıkmak istemiyor. Komşuları orada depremi düşünmüyor, yarın ne olacağını görmüyor. Bunun Türk halkının yapısal bir sorunu olduğunu düşünüyorum. Türk halkına elle tutulur, gözle görülür bir şey sunmadığınız sürece etkileyemiyorsunuz. Böyle bir tehlike ile karşı karşıyasınız dediğinde olmuyor, mutlaka tehlike ile karşılaşmalıdırlar.

Öneriler:

Katılımcıların KBB’nin Kentsel Dönüşüm çalışmalarına ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

Katılımcılardan A.1,A.2, A3 ve Ü.3 Kocaeli’nde uygulanan üç buçuk kat iskan zorunluluğunun kentsel dönüşümün önünü tıkayan bir etken olduğunu KBB’nin bu sorunu çözmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Örneğin parsel bazlı olarak Denizevler Mahallesi vardı. 1999’dan beri duruyordu, yakın zamanda yıkılabilirdi. Öncelik gerçekten afet riskini bertaraf etmek ise kozmetik kaygılardan uzaklaşmalıyız diye düşünüyorum. Kocaeli toprağı, arsası para eden küçük bir şehirdir. Arsa maliyeti burada çok yüksek, eski yapıların kaldığı yerlerde arsaları insanlardan kolayca alınabilir (A.4).

Mevcut verilmesi gereken imar 3 kat fakat şu an 10 katlı binalar var. Bulvar bölgesinde bu durum kentsel dönüşümün önünü tikiyor. Üç buçuk kat iskan kentsel dönüşümün önünde bir engel olarak gözüktüyor ama KBB bunu

esnetecek olsa buna müdahale edebilecek durumdadır yapabileceğine inanıyorum (A.1).

5 kat binanın yıkılıp 3 kat izin verilmesinin, kentsel dönüşümün önünü tıkayan kanunu yaptırımlardan biri olduğunu düşünüyorum. İmar planlarının bir kere kesinlikle yeniden çalışılması gerekiyor. (A.2).

Kocaeli'nde üç buçuk kat iskan verilmesi kat yüksekliğinin az olması da kentsel dönüşümle alakalı sıkıntı oluşturduğunu düşünüyorum. Zemine göre kat yüksekliğinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunun yanlış bir uygulama olduğunu düşünüyorum her zemin yapısına uygun bina tasarımı yapılması gerektiğini düşünüyorum. Denizin ortasında yüksek katlı binalar yapıldığını görüyoruz dünyada örnekleri var. Bu kat yüksekliğine bir an önce el atılması gerektiğini düşünüyorum (A.3).

Her yerde üç buçuk kat yüksekliği sınırlaması olmasının hiçbir anlamı yok, zaten sağlam zemine de üç buçuk diyorsun, yanına kendin toplu konut olarak 10-12 katlı binalar yapılıyor. Tabii ki bir dengesizlik oluyor. İster kamu kurumu olsun, ister inşaatçılar olsun, müteahhit olsun kurallarınızı koymalı ve herkese aynı şekilde kuralları uygulamalısın (Ü.3).

Katılımcılardan S.2,S.3 ve S.5 kentsel dönüşüm konusunda devlet, yerel yönetim ve vatandaş güveninin oluşturulması gerektiğini, tüm tarafların memnun olmasıyla sorunun çözülebileceğini belirttikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İstişare masaları oluşturulmalı, vatandaşla istişare edilmeli vatandaşa kentsel dönüşüm çok iyi şekilde anlatılmalıdır. Ben yaptım oldu politikaları izlememelidir. İzmit İlçesinde Cedit mahallesinde çok ciddi sorunları vardı. KBB çözüm bulmaya çalışıyor. Eğer bu işi ben yaptım oldu yaparım bir zihniyet taşırlarsa belediye başkanları bunun karşısında göğsümü gererek onlara engel olmaya çalışırım. Ben yaptım oldu zihniyeti ile olmamalı (S.2).

Özellikle kentsel dönüşümlerde devlet, yerel yönetimler ve vatandaş güveni oluşmadığı için kentsel dönüşüm artık rantsal dönüşüme dönüşüyor. Vatandaş da bu işin içerisine sokularak ve güven sağlanarak hızlı bir şekilde bu dönüşümün sağlanacağına inanıyorum. Bina sahiplerinin hakları var ama diğer insanların da yaşam hakkı olduğu için bunu ortak bir konsorsiyum ile ortaya çıkması gerekiyor. Onları çok mağdur etmeden ama bina sahipleri de şunu bilmesi gerekiyor, eğer bir fotoğraf varsa o fotoğrafın içerisinde doğru bir şekilde bulunulması gerekiyor. Özgürlüğün her zaman ben istediğimi yaparım mantığı ile olmaması gerekiyor (S.3).

Deprem yönetmeliğine uygun binaların devam etmesi gerekiyor. Eski binaların zaten kentsel dönüşüm çerçevesinde KBB tarafından hızlı bir şekilde yıkımları gerçekleştiriyor. Tabii bu idari davalarda dönüşlerde önemli bazı binada yıkamıyorsun. Bunlar hızla yıkımı yapılmalı, kentsel dönüşüme hazırlık yapılmalı kentsel dönüşüm çok önemli bir ayak bu hepimizi mutlu edecek bir durum. Müşteri ile mal sahibini buluşturmalıyız iki tarafı da memnun etmeliyiz bu konuda halk kadar devletinde taşın altına elini sokması lazım (S.5).

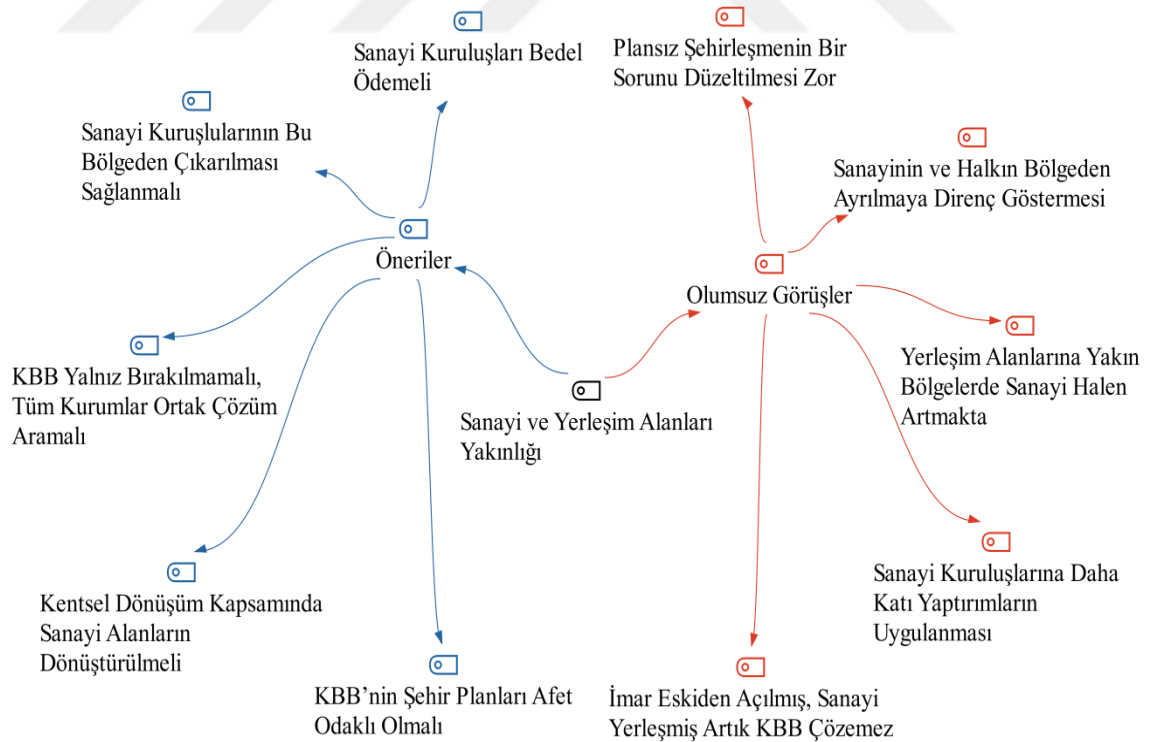
S.3 ise depremde önce yapılan binaların kontrol edilmesi ve bunun tek başına KBB'ye yıkmamak gerektiği, yetki ve kaynak verilmesi gerektiğini şu cümlelerle ifade etmektedir:

Yeni yerleşmeler ile alakalı bir çalışma yapıldığını biliyorum fakat eskilerle alakalı bir çalışma yok. Bu sadece eskilerle ilgili değil Kocaeli'nin bir de şöyle bir sıkıntısı var 1999 depreminde birçok bina hırpalandı ve dayanımını kaybetti. Bir sonraki depremde bunlar sıfır bina gibi değil yeni bir bina gibi değil hasarlı bir bina gibi görülmesi gerekiyor. Depreme karşı dayanımları çok da az olacaktır. Bu göz önüne alınarak bu binaların tekrar kontrol edilmesi gerekiyor. Tabii bu da çok ciddi bir çalışma gerektiriyor. Bunu sadece KBB'ye yıkmamak gerekiyor. Bu sorumluluğu onlara verdiğiniz zaman onlara kaynak ve yetki de verilmesi gerekiyor.

4.2.5. Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakınlığı Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Sanayi ve Yerleşim Alanları” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 21).

Şekil 21. Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakınlığı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplara bakıldığında sanayi ve yerleşim alanlarının iç içe olmasının çok ciddi risk oluşturduğu fakat bunun çözümü için çok geç kalındığından, sanayi kuruluşlarının da vatandaşların da bulundukları alanları terk etmek istemediklerinden bahsettikleri görülmüştür. Görüşmecilerin ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İlimizde tehlikeli maddelerle üretim yapan sanayi kuruluşu yerleşim alanlarına yakın olması bu çok büyük bir risk taşıyor. KBB'nin burada hiçbir çalışma yapacak hali yok. Zaten önceden imarı açılmış izinleri verilmiş sanayi bu bölgelere yerleşmiş. Bu saatten sonra ne yapılabilir bir ara konuşuldu güvenli bölgeler ve tampon bölgeler oluşturulması ile ilgili ama hiçbir tanesini de ciddi bir başarıya ulaşmadı (S.1).

KBB burada aciz durumda kalıyor. Çünkü fabrikalarının çoğunun merkezi İstanbul'da bulunuyor. Burada sadece fabrikaların binaları duruyor merkezleri İstanbul'da, burada sadece kiracı gibi davranıyorlar şehri ve insanları maalesef düşünmüyorlar. Bu nedenle daha net daha katı yaptırımlarla bu işi çözmeye çalışılabilir (S.3).

1999'dan bu zamana kadar oralarda oturan insan sayısında kat ve kat artış var. Nedir bunun çözümü bugün bakın TÜPRAŞ'ı kapatmak gibi ya da oradaki tesisleri kapatmak mümkün değil. Yanlışı en başta yapmışız en verimli topraklarda tarım topraklarında belki turizm yapabileceğimiz bölgelere sanayi kurmuşuz. Benim memuriyete girdiğim 11 yıl içerisinde bile liman kapasitesi neredeyse iki katına çıktı (A.1).

Sanayi ve yerleşim alanları ile alakalı hiçbir şey yapamazsınız. Dilovası onun bir örneği maalesef. Fabrikalar biz sizi çağırdık mı diyorlar 1940'larda 1950'lerde biz burayı yaparken siz yoktunuz diyor. Ayrıca nereden geldiniz diyorlar. Diyorlar ki niye sanayiye buradan taşıyayım sen git diyor, haklı ben sizden önce geldim diyor senin ne işin var burada diyor. Baca gazının altını niye geldin, burada yaşamak zorunda mısın diyorlar. Şehirleşmenin kirli şehirleşmenin getirdiği bir durum bunun düzeltilmesi çok zor (S.5).

Hiçbir zaman bu sanayiye de yerleşimi de başka yere taşıyamayız. Ne sanayiciye nede vatandaşa kalk buradan git diyebilirsiniz. Kaldı ki Dilovası için konuşalım, Dilovası'nda sanayi çok fazla ve yerleşim alanlarına çok yakın durumda bulunmaktadır. Sanayinin atıklarından dolayı maalesef kanser vakalarının çok fazla Dilovası İlçesinde. Bu bölgede yaşayan insanlar kaldırılıp başka bir yere taşınmak istense önce onlar istemiyorlar (Ü.3).

Sanayi ve yerleşim alanlarının yakınlığı konusunda belediyelerin çözüm üretebilmesi zor gibi gözüküyor. Kocaeli'nin en zor çözülebilecek sorunlarından bir tanesi bu ve gerçekten fabrikaların hayatı işlevleri var. 1999 depremi bize fabrikaların çok büyük tehlike oluşturabileceğini gösteriyor. 1999 depreminden sonra bunların teker teker il dışına alınması gerekirdi ama bu mümkün gözüküyor. Hatta zamanla daha iyi yerleşik hale geldiler (Ü.2).

Öneriler:

Katılımcıların sanayi ve yerleşim alanlarının yakınlığı sorununa ilişkin vermiş oldukları öneriler şu şekildedir:

Dilovası mesela orada yerleşim birimleri depremi bırakın şu anki sağlıklı yaşam koşulları açısından orada yerleşim olmaması gerekmektedir.

Ama bu bölgede vatandaşları siz oradan çıkarmaya kalksanız en başta oradaki vatandaşlar bunlara tepki gösterecektir. Sanayi alanları yakınındaki yerleşim alanlarının arsa değerleri çok yüksek olduğundan vatandaşlar bu konuda defans göstermektedir. O yüzden bazı şeyleri bozmak değil ilk yapım aşamasındayken onları doğru planlamak gerekmektedir. Bu konuda da KBB'ye çok iş düşmektedir. Biz Türk milleti olarak planlamadan daha ziyade kervan yolda dizilir misali işe başlayıp sonradan düzeltmeye çalışıyoruz. Bu nedenle KBB tarafından yapılacak şehir planlarının afet odaklı olması gerekmektedir (S.3).

Kesinlikle %100 bir şekilde Sanayi alanlarının yakınında bulunan yerleşim alanları için bir çözüm bulunmalı, bunun için çalışmalar başlatılmalı. Beni kirleten yıllardır beni sömüren, havamı kirleten sanayi kuruluşları da bu sorunun düzeltilmesi için bedel ödemelidirler. Buralarda eğer ki yerleşim alanları farklı bölgelere taşınacaksa bunun finansmanının belirli bir kısmını belki de büyük bir kısmının da sanayi kuruluşlarından alınmalıdır. O bölgedeki yerleşim alanlarına yakın olan sanayi kuruluşlarından alınması gerektiğini düşünüyorum. Bütün yükün devlete bırakılmaması gerekiyor. Devlet bunlardan da almalı ama maalesef yok. Kimsenin aklına da gelmiyordur doğa ile oynuyorlar ve şehirde ölüyor (S.2).

Sanayi ve yerleşim alanlarının birbirinden uzaklaştırılması için şu ana kadar hiçbir çözüm bulunamadı. Ben Petkim'den emekliyim. Petkim'in hemen yanında dibinde Samsun Mahallesi var. Ben bildiğimden beri orası 40 yıldır kalkacak. En riskli bölgelerden bir tanesi İGSAŞ fabrikasıdır. İçinde amonyak tankı var. Bu çok tehlikeli keza Dilovası bölgesinde de birçok zararlı madde ile üretim yapan birçok fabrika var. Yerleşim alanları ile iç içe burada da çok büyük bir risk var. Burayla da ilgili çalışmalar yapılması gerekiyor. Yerleşim yeri ile sanayi arasında sıkıntı var bu tip bölgelerden sanayinin çıkması gerekiyor. Deprem bölgesinden değil Anadolu'nun çok daha sağlam bölgelerine bu zararlı madde üretimi yapan fabrikaları taşınmasının gerektiğini düşünüyorum (S.4).

Sanayi ve yerleşim alanları ile ilgili KBB'nin çalışmalar yapması gerekmektedir. TÜPRAŞ gibi petrokimya tesislerin, zararlı maddelerle üreten veya kullanan tesislerin bir tampon bölge oluşturulması ben bildim bileli konuşuluyor. Fakat bir türlü uygulamaya bu konuda geçilemedi. Gerçekten tesislerin böyle tehlikeli tesislerin çok yakınında evlerin yerleşim alanları olduğunu görüyoruz. Bence bunun için kesinlikle önlem alınmalıdır. Riskli yapı olarak sadece depremde yıkılacak binalar değil aynı zamanda böyle petrokimya ve kimyasal açıdan da zararlı üretim yapan binalar da kentsel dönüşüm kapsamına sokulup bunlara da bir çözüm oluşturulabilir (A.3).

Şehrimizde sanayi ve yerleşim alanlarının yakın olmasından kaynaklı riskler var. Bu çok kapsamlı bir konu, bir anda çözülebilecek bir şey değil. Biz bunu KBRN ile ilgili olarak bir sızıntı olsa ne yapabiliriz diye düşünüyoruz. Bunun için düzgün bir plan yapılmalı en azından şu andakinden daha kötüye gidilmemesi gerekir. Halen daha şehrin merkezine yakın noktalarda fabrikalara izin veriliyorsa bu çok sıkıntı bir durum olduğunu gösteriyor. Daha önceden verilen izinler var, yapılan fabrikalar var, ama bu saatten sonra bence bunlara izin verilmemelidir. Tehlikeli madde ile üretim yapan fabrikaların artık organize bölgelerine şehir dışına çıkarılması gerektiğini düşünüyorum (A.4).

Sanayi ile yerleşim alanlarının bu kadar yakın olmaması gerekiyordu ama olmuş yapacak bir şey yok. Siz bütün binaları kaldıramazsınız oradan ama yeni yapılacak sanayi bölgelerine izin verilmemesi lazım. Afet riskleri çok önemlidir. Şimdi konuşurken beş dakika sonra toplu ölümlere sebep olabilecek

bir kimyasal bir patlama ile kaza ile karşı karşıya kalabiliriz. Bunun önlemi çok sıkı denetimler yapılarak sağlanabilir (Ü.3).

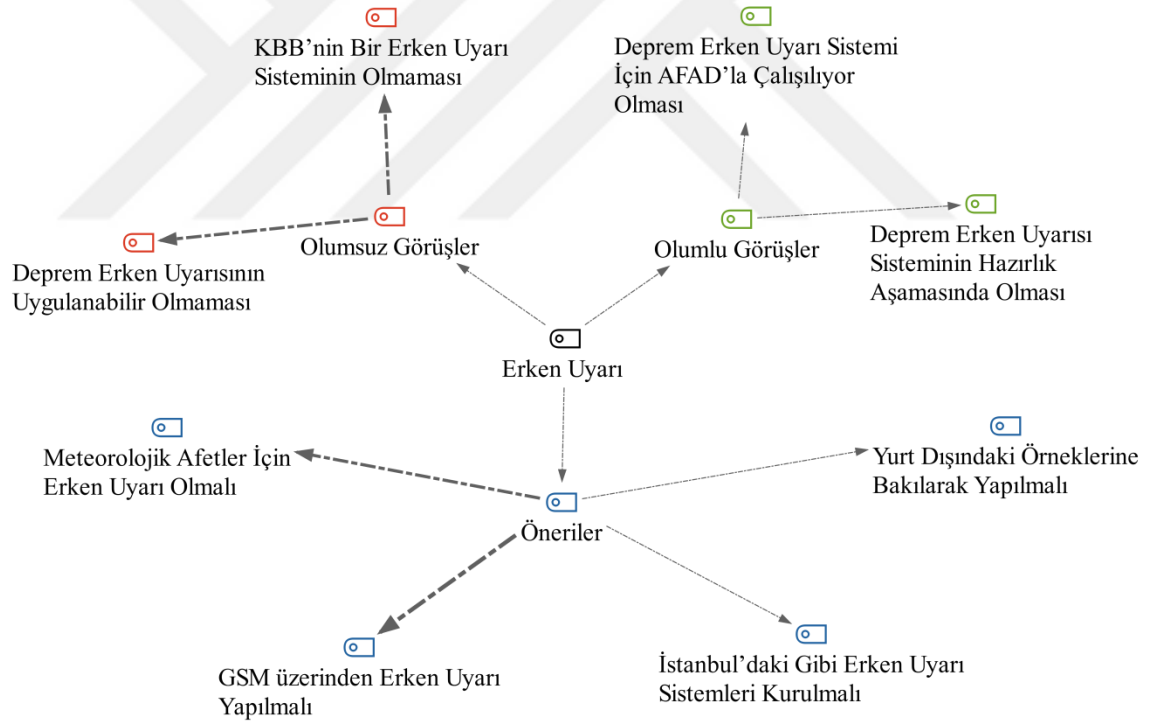
Bu bölgelere geçmişte olduğu gibi izinler verilmemeli. Öyle şehir içinde böyle zararlı maddelerle üretim yapan firmalara izin verilmemeli diye düşünüyorum. Belli bir plan yapılarak, bu plan doğrultusunda yavaş adımlarla da olsa hareket edilebilir. Bundan sonrası için tehlikeli madde üretim yapan fabrikalar şehirden uzağa kurulabilir (A.3).

Bu konu artık sadece KBB ile alakalı bir şey değil, bu merkezi otoritenin de bir sorun haline geldi. Bunun birlikte çözülmesi gereken bir konu olduğunu düşünüyorum (S.1).

4.2.6. Erken Uyarı Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Erken Uyarı” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 22).

Şekil 22. Erken Uyarı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplara bakıldığında KBB'nin erken uyarı sistemleri ilgili olarak sadece deprem erken uyarı ile ilgilendiği ve onların da proje aşamasında olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin AFAD ve Gebze Teknik Üniversitesi ile deprem erken uyarı sistemi ile ilgili bir projesi olduğunu biliyorum. Bununla ilgili çalışmaları devam ediyor. Şu an proje aşamasında olduğunu biliyorum (A.2).

Erken uyarı ile ilgili küçük bir girişim var. KBB'de yabancı bir hibe ile deprem erken uyarı ile alakalı denemeler devam ediyor (A.1).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların erken uyarı sistemlerine ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

Ü.3 bu konuda İstanbul ile Kocaeli arasındaki mesafenin çok yakın olmasından dolayı olası İstanbul depremi için Kocaeli ilini uyarmaya yönelik sistemlerin işe yaramayacağını bu nedenle başka sistemlerle uğraşılması gerektiğinin şu şekilde ifade etmiştir:

Deprem açısından erken uyarı sistemi buraya olmaz. Neden biliyor musunuz, fay kırıldığı zaman bu kadar yakın mesafeden sistem sağlıklı çalışmaz. Bu sistemin işe yarayabilmesi için 15-20 saniye lazım. Fakat İstanbul depremi alacak Kocaeli'nde 7-8 saniye önce haberiniz olur. P dalgası vuruyor sonra S dalgası gelene kadar siz bunun deprem olduğunu analiz edeceksiniz, sinyal vereceksiniz, sonra sistemler kapanacak. Deprem Ankara'da olsa oradan buraya gelene kadar bu sistem kullanılabilir. Marmara denizinde olmuş olsa bile P-S farkı ne bileyim 10 saniye bile olmayacaktır. Fakat İstanbul'da olacak bir deprem için burada erken uyarısı verilmesi pek sağlıklı olmayacaktır. Deprem için erken uyarı sistemlerinin çok fazla işe yarayacağını sanmıyorum. Onların yerine farklı sistemler ile uğraşılması gerektiğini düşünüyorum.

S.3 de benzer olarak “depremle ilgili olarak vatandaşın erken uyarılması çok tartışılan konulardan bir tanesidir. Ne kadar önce bildiğiniz veya vatandaşın bu konuyu bilmesinin ne kadar faydalı olacağı tartışılıyor. Bunların toplumu panikleteceği düşünülüyor. Bu birazcık problem olarak duruyor önümüzde...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcılardan S.1 ve S.2 KBB'nin yaptığı bir erken uyarı duymadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Herhangi bir afet ile alakalı olarak bir uyarı yapılmadı görmedik (S.1).

Kocaeli'nde erken uyarı ile alakalı KBB'nin yaptığı bir çalışma bilmiyorum. Şu ana kadar Kocaeli'nde yaşayan bir vatandaş olarak da herhangi bir bilgilendirme KBB tarafından yapılmadı duymadım (S.3).

Öneriler:

Katılımcıların erken uyarı sistemlerine ilişkin vermiş oldukları olumsuz cevaplar şu şekildedir:

A.2 bu konuda KBB'nin afetlere yönelik erken uyarı sistemlerini kurmasının şehir için önemli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

KBB artık şehir yönetimi haline dönüştü yerinden yönetim algısı gelişti. İnsanların da bu yönde beklentileri de var. Mutlaka daha fazla her konuda olduğu gibi afetler konusunda daha fazla işin içerisine girmeli diye düşünüyorum. Erken uyarı hem kendisi için hem de kendi projeleri için hem de şehir içinde önemli olduğunu düşünüyorum. Meteoroloji üstlenmiş durumda erken uyarıları yapıyor. Meteorolojinin yaptığıнын yeterli olduğunu pek fazla düşünmüyorum. KBB imkânlarını kullanarak vatandaşa duyurulması konusunda çalışmalar gerçekleştirebilir.

Katılımcıların bu konudaki benzer görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin böyle bir çalışması olduğunu bilmiyorum duymadım. Daha önce benim hep kafamda tasarladığım bir şey var Amerika'da bu sistem var. GSM firmaları telefonları abone olmanız şart değil bütün GSM operatörleri resmi bir bölgeye girildiği zaman ya da bir risk olduğu zaman hemen mesaj geliyor bir saat sonra bulunduğunuz bölgede fırtına olacak veya farklı bir afet olacak şekilde uyarılar yapılıyor. Bu da ileride bizim ülkemizde de gerçekleştirilebilir. Erken uyarı sistemlerine büyükşehir belediyelerinin önem vermeleri gerektiğini düşünüyorum (S.4).

Erken uyarı sistemleri de Avrupa'da ya da dünyanın neresinde kullanıyorsa onların alınıp bizim şehrimize kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. KBB'nin de bu konuya destek olmasını isterim. Kesinlikle olmalı erken uyarı sistemlerinin de İstanbul'a olduğu gibi bizim şehrimizde olmalı (S.2).

Vatandaş için herhangi bir erken uyarı sistemi yok. Sadece İZGAZ'ın kendiliğinden gaz kesen cihazları var bildiğim kadarıyla ama vatandaşa yönelik herhangi bir uyarı ben duymadım. Kocaeli'nde olması gerekir. Sonuçta vatandaşa hizmettir muhakkak olmasında fayda olduğunu düşünüyorum. Evet, meraklısı meteorolojiden giriyor. Fakat herkes bunu duymayabilir, bilgilendirme yapılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Erken uyarı ile alakalı bununla ilgili çalışmalar yapılabilir (A.3).

Kocaeli'nde artık özellikle meteorolojik afetlerin önlenmesi için tedbirlerin alınması gerekmektedir. Halkın sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi gerekiyor. KBB bu konuda katkı sağlayabilir. Örneğin pandemide camilerimizin hoparlörlerinden halka sesleniliyor, uyarılar yapılıyor. Aynı burada olduğu gibi sellerden ve bu tip meteorolojik afetlerden önce belediyenin anons sistemi veya camilerin hoparlörlerinden vatandaşlarımız uyarılabilir. Bu şekilde bildirimler yapılarak zarar azaltılabilir (S.3).

Meteorolojik afetlerle ilgili şehirde bir erken uyarı yok. Biz bir uyarıyı aldığımızda kamu kurumlarına haber veriyoruz. Bereket ki sosyal medya var büyük bir güç olduğunu düşünüyorum henüz SMS gelmiyor. SMS'in ben daha çok bakılabilir olduğunu düşünüyorum. KBB bu SMS çalışması üzerine yönelebilir ve SMS üzerinden bu duyuruların yapılmasını sağlayabilir. Telekom, whatsapp ve farklı uygulamalardan uyarı yapılabilir. Bence SMS üzerinden yapılacak uyarıların daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum ayrı bir yerde olduğunu düşünüyorum. KBB özellikle bayramlarda kutluyorlar ya bayramlarımızı kandillerde mesaj atıyorlar ya senede 10 tane özel gün

görüyoruz ama senede bir kere afet uyarısı istemiyor. Belki de iki senede bir kere yapılacak bir afet uyarısı lazım. Bu SMS de çok küçük maliyetli çözebilecek güçleri var. Yerel baz istasyonları idari sınırlar içerisinde buna ulaşmak çok kolay olacaktır. KBB'nin GSM operatörleri ile anlaşma yapıp şehre girenlere ya da şehrin içinden geçenleri dahi SMS bilgilendirmesi yapılarak bir uyarması önemli olacaktır (A.1).

...bunun örnekleri vardır yurt dışında böyle bir şey yapmak KBB için çok kolaydır. Erken uyarı sistemlerinin halkın güveni konusunda çok olumlu etki yapacağını düşünüyorum. Bilgilendirmenin halkın bakışını etkileyeceğini düşünüyorum (A.1).

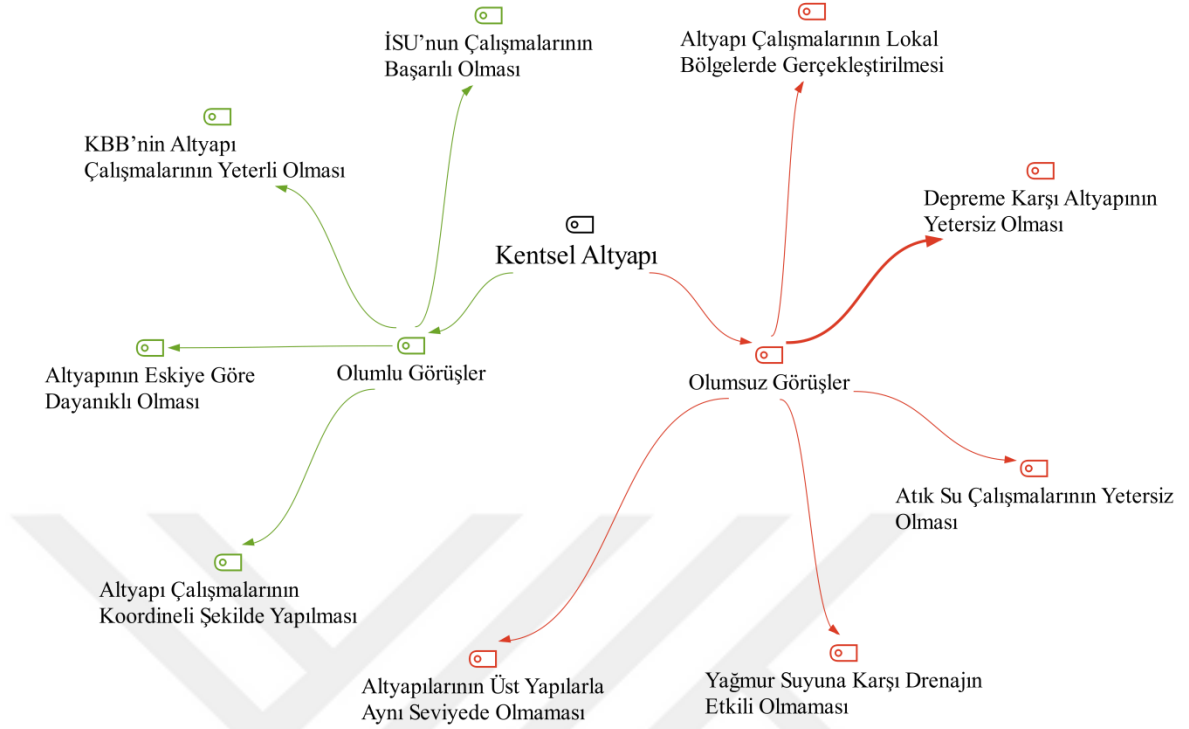
Şöyle bir şey mesela erken uyarı dediğinizde sadece deprem için değil yağmur ve meteorolojik olaylarla ilgili konuda erken uyarı yapılabilir. AFAD bile şehrimizde böyle bir uyarı yapmıyor. Meteoroloji kendi sitesinden sadece bu duyuruları yapıyor. Meteoroloji bu bilgiyi KBB'ye aktarırsa KBB'nin olanakları çok daha fazla bunları etkin bir şekilde duyuru yapabilir. GSM operatörleri üzerinden veya farklı her şeye KBB'den birçok günler için önemli günler için mesajlar geliyor. KBB bu mesajları atabildiğine göre o zaman meteorolojik afetler için de erken uyarı yapması çok güzel bir şey olur. Çok eksik bir konu bunun üzerine çalışılması gerekir. Çok önemli bir konu bu vatandaş açısından da olumlu karşılanacağını düşünüyorum. En azından bayram kutlama mesajları kadar önemli olduğunu düşünüyorum. KBB'den gelen böyle bir uyarıyı muhakkak herkesin okuyacağını ve ilgi duyacağını düşünüyorum (Ü.2).

Diğer afetlerle erken uyarı ile ilgili bir çalışma olmadığını düşünüyorum. Özellikle meteorolojik kökenli afetler konusunda erken uyarı sistemleri çok iyi çalışıyor. KBB üzerine düşen çok büyük bir görev yok burada kurumlar arası iletişimi sağlayıp kendisi sorumluluğu üzerine alıp halkla ile Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasında köprü görevi yapabilir. Bu bir tür sorunun çözülmesi anlamına gelebilir (Ü.3).

4.2.7. Kentsel Altyapı Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Kentsel Altyapı” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 23).

Şekil 23. Kentsel Altyapı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplara bakıldığında KBB şirketi olan İSU'nun su ve kanalizasyon sistemleri konusunda yeterli olduğunu, doğalgaz konusunda da binalarda gaz sensörleri olduğu ve altyapı için kullanılan malzemelerin eskiye göre daha dayanıklı olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İSU'nun tahliyesi ve su kaynakları konusunda ciddi bir çalışmalar yaptığını görüyorum. İSU bu konularda iyi olduğunu düşünüyorum. Özellikle su kaynaklarının verimli kullanılması barajların yapılması konusunda ciddi anlamda bir çalışması olduğunu görüyorum (S.5).

Su kanalizasyon sistemleri eskiye nazaran çok daha iyi vaziyette ama ne kadar depreme dayanıklı olur bunu sanırım yaşayınca göreceğiz. 1999'da yaşadık biz bunları altyapı hasar aldığı zaman o bölgeye elektrik, su, doğalgaz veremiyorsunuz. Özellikle doğalgaz hatlarının belirli yerlerinde otomatik sensörler var. Gerçekten insanın güvenliğini artırıyor. Mahallede belli noktalarda ve bina girişlerinde de gaz kesen sensörler var biliyorum (Ü.3).

Altyapı konusunda bir vatandaş olarak söyleyeyim ciddi reklamlar yapılıyor. KBB altyapı konusunda yaptıklarını anlatmaya ifade etmeye çalışıyor. Beyanlara bakarsanız gerçekten altyapı çalışmaları yapıldığını görüyoruz. Bu konuda KBB yeterli gibi gözüküyor (A.4).

Özellikle doğalgaz elektrik su gibi alanlarda gerçekten artık oldukça güçlü bir alt yapıya sahibiz kullanılan malzemeler de eskiye oranla daha iyi durumdadır. Buda koordineli bir çalışmadan kaynaklanıyor. Önceden su için

kazılır sonra diğeri yapıldı şu an bunlar koordine ediliyor bu da belli bir sistemin ve standardın gelmesini sağlıyor (S.3).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplara bakıldığında kentsel altyapı ile ilgili eksiklerin olduğunu afetler açısından altyapının dayanıksız olabileceğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Genel olarak Türkiye’de, bir kentin üstü tasarlanıp inşa edilir. Sonra altyapısı yapılır. Şehirlerde altyapısının üstü ile aynı seviyede tasarlanmadığını düşünüyorum (Ü.1).

...dışarıdan baktığımda dedim ya su kaçağı çok fazla olduğunu biliyorum. Yukarıdan gelen suların aşağıdaki binaları sıkıntıya uğrattığını biliyorum. Yağmur yağdığında direkt evlerin altına su giriyor. Yamaçtan aşağıya gelen suların herhangi bir gideri yok planlanmamış. Üst sokaktan gelen sulara maruz kalıyoruz. Yağmur suyu binaların altından ya da aralarından geçerek aşağıdaki binaların altına geliyor. Altyapının yüzeysel olarak yeterli olmadığını görüyorum ama teknik olarak yerin altına ne yapıldığını bilmiyorum (A.2).

Su konusunda İzmit’teki atık suyu çalışmalarını pek yeterli olmadığını düşünüyorum (S.4).

28 trilyon lira altyapı için Gölçük’te para harcadı. Deprem Derneği Başkanıydım o zaman da bizzat Ankara’ya gittik geldik. O dönemde altyapısı yapıldı altyapı nasıl yapıldı bir metreküp beton boruları döşediler el Fatiha bunların depreme çok dayanıklı bir altyapı olmadığını düşünüyorum. Gölçük’te şu anki altyapının deprem açısından Allah’a emanet olduğunu düşünüyorum (S.2).

Basit bir dere ıslahları konusunda bile benim çekincelerim var. Kritik altyapıları hastaneleri kamu kurumlarının ve diğer kritik altyapılarının iyileştirilmesinde KBB’nin fazla bir çalışmasının da yetkisinin de olduğunu düşünüyorum. Gördüğüm kadarıyla bunların çoğunu merkezi yönetim yapmaya çalışıyor (S.1).

Kentsel alt yapıda büyük bir sıkıntı olduğunu görüyorum. Afet açısından altyapının çok dayanıksız olduğunu düşünüyorum. Çünkü çok lokal çalışmalar olduğunu görüyorum (Ü.2).

Şekil 24. Risk Yönetimi Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
▼ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
▼ Risk Yönetimi													0
● Risk Yönetimine Genel Bakış	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	14
● Risk Azaltma Planları		●		●			●					●	6
● Tehlike ve Risk Analizleri	●	●	●	●	●				●	●		●	18
● Kentsel Dönüşüm	●	●	●	●		●	●	●	●		●	●	12
● Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakır	●		●	●	●	●	●		●		●	●	12
● Erken Uyarı	●	●	●		●	●	●	●			●	●	15
● Kentsel Altyapı		●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	11
Σ TOPLAM	7	9	9	8	6	6	9	4	9	4	4	13	88

Risk yönetimi teması altında 88 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 24). Bu temada en fazla kodlamanın tehlike ve risk analizleri kategorisinde, en az kodlamanın ise risk azaltma planları kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın Ü.3 belgesi, en az kodlamanın ise S.4, Ü.1 ve Ü.2 belgeleri üzerinde yapıldığı görülmüştür.

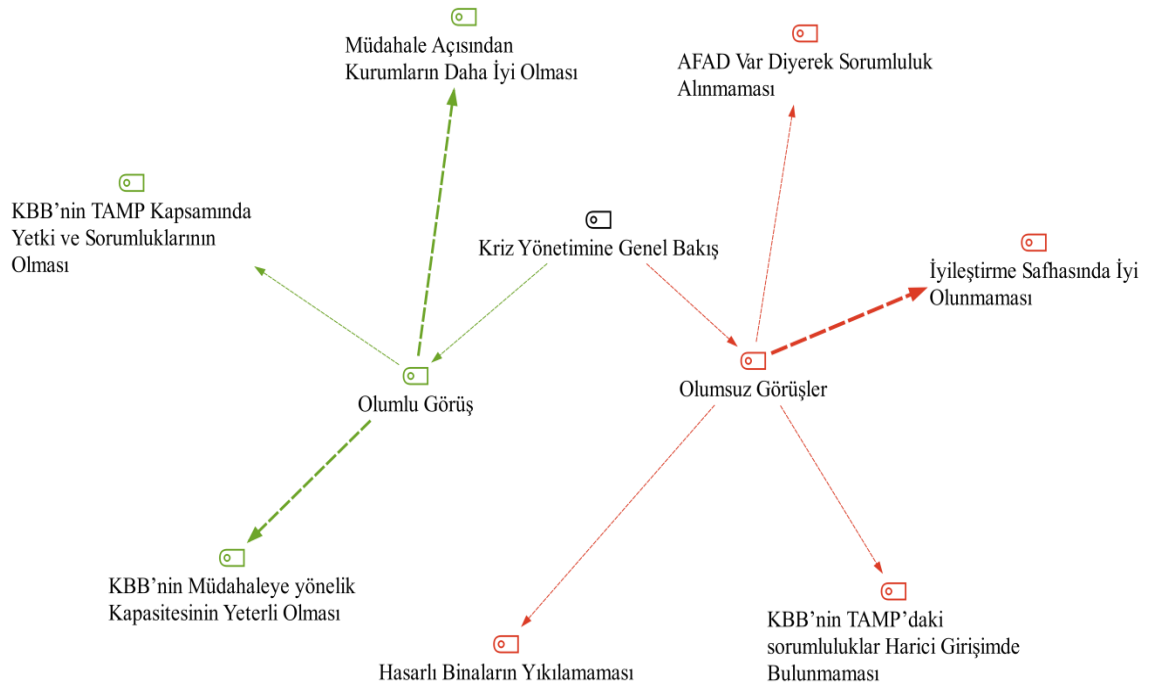
4.3. Kriz Yönetimi Teması

Kriz yönetimi teması değerlendirildiğinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Kriz yönetimi ile ilgili hizmetleri ve bakış açısı belirlenmeye çalışılmıştır. Kriz Yönetimi teması altında “Kriz Yönetimine Genel Bakış, Müdahale Planları, AKOM, Arama-Kurtarma Ekibi, İtfaiyeye Bakış, Mobil Araçlar, Malzeme Depoları ve Toplanma Alanları” olmak üzere 8 adet kategori oluşturulmuştur.

4.3.1. Kriz Yönetimine Genel Bakış Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Genel Bakış” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 25).

Şekil 25. Kriz Yönetimine Genel Bakış Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında kriz yönetimi konusunda TAMP planındaki sorumluluklarını yerine getirebilme konusunda kapasitesinin yeterli olduğunu ve iyileştirme çalışmalarını da birtakım çalışmaların yapıldığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

AFAD'ın müdahalede daha etkin olacağını düşünüyorum. KBB başta olmak üzere aslında müdahalede tüm kurumlar son dönemde iyi görünüyorlar. Müdahale aşamasında afet olduktan sonra kurumların yaraları çok çabuk sarabilecek durumda olduğunu görüyorum (Ü.3).

Müdahale kapasitesi, bu konuda ne kadar farkındalıkları olduğu ile alakalı bir konu, tabii müdahaledeki görevlerini yerine getirebilir. KBB rolünü ve görevini iyi biliyorsa bunu kesinlikle yerine getirebilir getirebilecek elemanı var mı var. Hem bütçesi hem de personel ve ekipmanının bu konuda yeterli olduğunu düşünüyorum (Ü.1).

Şimdi KBB'nin yapacağı işler var zaten AFAD'ın belirlediği Türkiye'nin TAMP il programında yapacağı işler var. Mesela cenaze ile ilgili şeyler var, enkazla alakalı işler var, itfaiye ile yangınla ilgili işler var. İşte sosyal destek anlamında afet sonrası işler var (S.5).

...dünya ülkelerini ziyarete gitmiş olduğumuz zamanlarda keşke bizim de böyle birliklerimiz olsa diye düşündüğünüz birliklerdi. Böyle bir olanaklarımız olacak mı diye hayal ederdik. 21 yıl geçti 1999'dan beri, depremde levye, çekiç dahi bulamamış insanlara katkı verememiştik. Şimdi ise son derece örnek alınacak hale geldik. Malzeme teçhizat ve lojistik malzeme yönünden kıskanılır bir pozisyona geldik (S.2).

İyileştirme hizmetlerinde kendi çapında KBB bir şeyler yapmaya çalışıyor. Ama oy kaygısı vesaire nedeniyle bazı yerlerde de yasal engeller bazen çıkıyor olabilir. Hem yatırımlar yapıldığında hem de insanları mutlu edip bunlarla hedefe ulaşan bir yönetim var. Ne kadar başarılı bilmiyorum ama dışarıdan öyle bir görüntü var (Ü.3).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında kriz yönetimi konusunda müdahalenin geri kalmışlık olduğundan, zaten AFAD var diyerek sorumluluk almama gibi bir durumun olduğundan, inisiyatif almak istemediklerini ve iyileştirme algısının belediyelerde gelişemediğinden, iyileştirme alanında beklenen aksiyonları göremediklerinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Afet olmadan bu orta hasarlı binaların yıkılması gerekiyor. İş müdahaleye kalmadan zarar azaltma ve hazırlıklarla gidilmesi gereken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Müdahale en aciz olunan noktadır yani geri kalmışlıktır. Müdahaleye geliştirmek ancak geri kalmış ülkelerin yaptığı çalışmalardır diye düşünüyorum (A.3).

Afet müdahale planında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi birkaç konuda çözüm ortağı ana çözüm ortaklığı var destek çözüm ortaklıkları var oradaki sorumlulukların haricinde çok da fazla bir şey yaptığını düşünmüyorum (S.1).

İyileştirme ile alakalı bir kere bu konuda daha şeffaf olması gerekiyor. Bu da onların iyileştirmesi iletişim bazında iyi olmadığını ve bu konuda daha çok çalışmak gerektiğini gösterir (S.3).

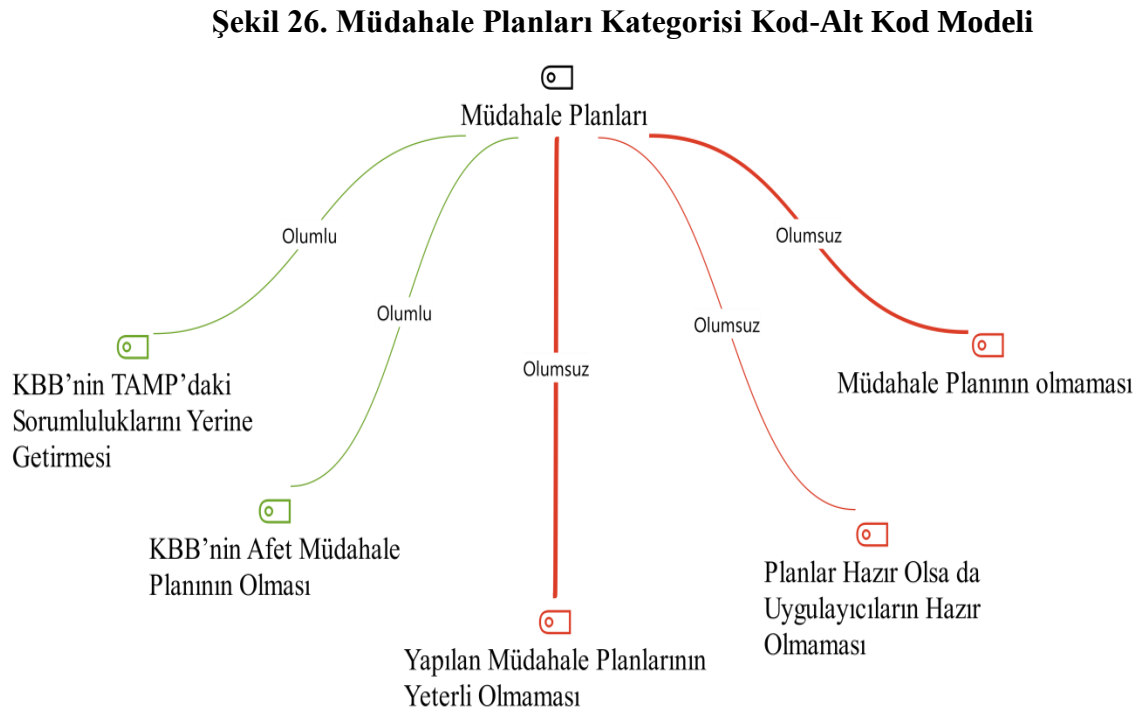
İyileştirmeden kasıt binaların rehabilite edilmesi ve orta hasarlı binalara katkı sağlanması yıkılması gerekenlerin yıkılması ise buralarda bir aksiyon görmüyorum. Aksiyon şu küçük bir afet meydana geldiği zaman küçük kumanyaları hazırlayalım gidelim ilgili yerlerde dağıtalım. Yani iâşe tedarikinden öte büyük bir iyileştirme çalışması görmüyorum (A.1).

...iyileştirmenin özüne baktığınız zaman iyileştirme mevzusu Türkiye'nin geneli için bir iyileştirme planı olmadığı bilinmektedir. Bunu yerel yönetimlerin henüz afet yönetimi algısında oturtmuş olmaları imkânsızdır. Bilmedikleri bir konuda da hizmet nasıl üretecekler burada sıkıntılı bir durum var maalesef (Ü.1).

Afetle alakalı bir şey söylediğinizde zaten afet işlerinden sorumlu AFAD il müdürlüğü var. Biz bu işin içerisinde neden olalım algısı kurumlarda var maalesef. Biz şunu söylemeye çalışıyoruz az önce de ifade ettiğim gibi tüm kurumlar şu an mevcut yapmış olduğu işi afet anında daha planlı yapacaklar. Kimin nerede olacağı planlanacak bu planlanıyor bunu iyi özümsemeleri gerekiyor (A.2).

4.3.2. Müdahale Planları Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Müdahale Planları” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 26).



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında müdahale planları konusunda KBB'nin bir afet müdahale planı olduğunu ve TAMP kapsamında da görev ve sorumluluklarını yerine getirebileceğini düşündüklerinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Afet müdahale planlarının olduğunu biliyorum. Türkiye afet müdahale planı kapsamında da görev ve sorumlulukları var. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi bu sorumluluklarını yerine getirmesinin yeterli olacağını da düşünüyorum (A.3).

KBB'nin afet müdahale planı olduğunu biliyorum. İtfaiye personelleri, arama-kurtarma ekipleri ve teknik kapasitesi ile KBB'nin müdahale hizmetlerine önemli katkı sağlayabileceğini düşünüyorum. İzmir'de şunu gördük eğer çok büyük kapsamlı büyük bir afet olmazsa İzmir'e TAMP'ın işlediğini gördük. Bütün kurumlar taşın altına elini sokmalı ve herkes işini yapmalıdır. Örneğin Kızılay çorba dağıttı, AFAD organizasyonu sağladı ve KBB'nin Antikkapı firması orada yemek dağıttı (A.4).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında müdahale planları konusunda KBB'nin bir afet müdahale planının olmadığını varsa da yetersiz olduğunu etkin olmadığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

2021'de bizde Gölcük'te afet planımızı yaptık 2022 gelecek ve 2023 gelecek tekrar isimleri değiştirerek planımızı güncelleyeceğiz. Arabanın plakası değişmiş görevli personel tayinli başka şehre göçmüş ya da yaşamını yitirmiş ya da emekli olmuş bunları bile planlardan bazen görüyoruz. Değiştireceksin bunları gerçek manada bunları güncelleyeceksin. Şimdi KBB'de değil Türkiye genelinde genelde devletin kadrosunda bile planlamanın afet açısından bu manada yapıldığını düşünüyorum (S.2).

KBB'nin varsa da muhtemelen kağıt üzerinde bir planı olduğunu düşünüyorum (S.4).

En son burada şubat ayında 30 cm bir kar yağdı. Bütün yollar ve hayat felç oldu. Ne kadar hazırlıklı olunduğunu bu kar yağmasında maalesef gördük. Ne oldu bütün belediyelerimiz çuvalladılar hani afet planınız vardı demek ki afet planınız yok ya da uygulamaya hazır değilsiniz. Belki kurumsal bir afet planı kağıt üzerinde olabilir belki ama son yağın kar da bu planın işlevsel olmadığını da gördük (S.1).

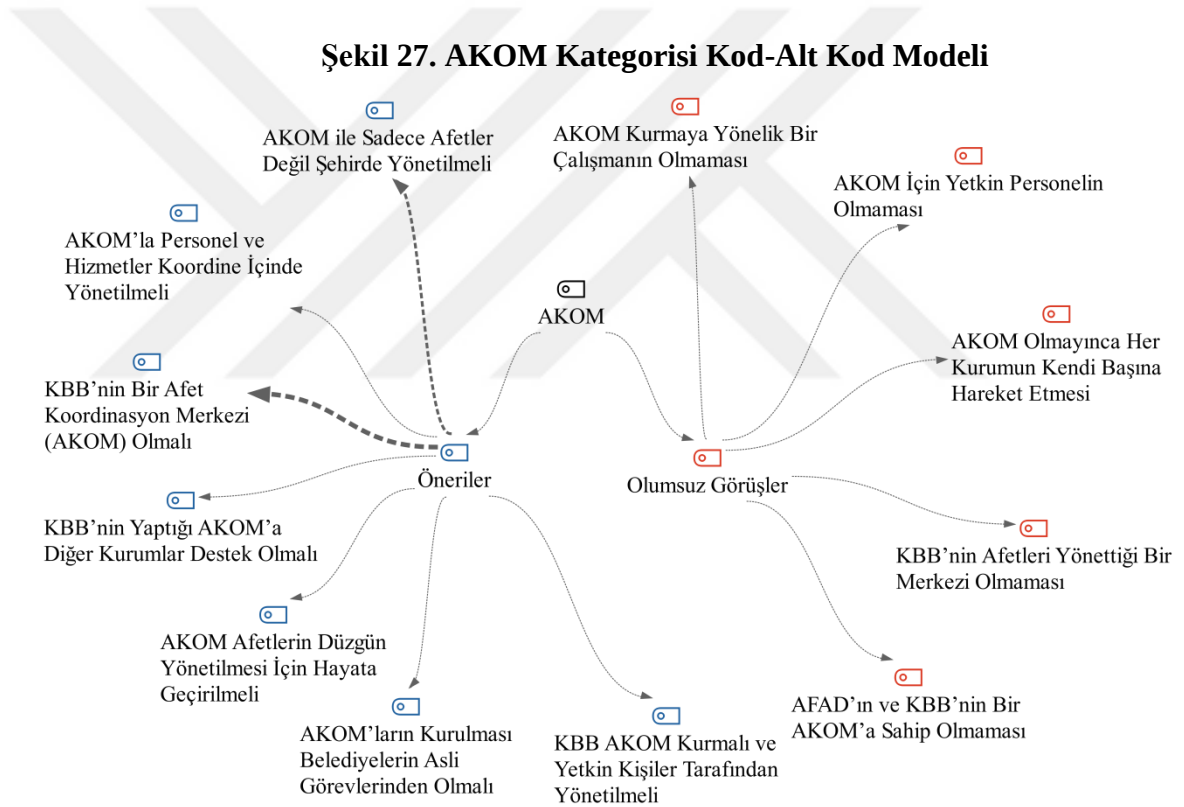
Afet planı ile ilgili olarak yeni yeni çalışmaları başladı. Lakin Kocaeli'nin ihtiyacını karşılayan bir plan var mı bunu bilemiyorum. 2015 yılında İl Afet Müdahale Planı hazırlandığını biliyorum. Kendi kurumsal planları kağıt üzerinde belki vardır ama 9000 kişiyi kapsadığını düşünmüyorum. Sadece o an gerçekleşen AFAD şemsiyesi altında müdahale edebilecek kadar bir hazırlık ya da plan olduğunu onların da kağıt üzerinde isimlerden ibaret olduğunu düşünüyorum (S.3).

TAMP'ın en önemli partneri olarak sorumlulukları görevleri var. KBB'nin kendilerinin bir planın olmadığını veya varsa da yeterli olmadığını düşünüyorum (A.3).

KBB'nin ayrı bir afet müdahale planı olduğunu düşünmüyorum. Bu TAMP'ın çıkması ile ilgili olarak zaten kendisine bir rol verildi. İl tatbikatlarında görüyoruz ve o rolü icra etmeye çalışıyorlar. Kendi kurumu içindeki olaylara müdahale için organizasyonu vardır. Ama il geneli için yapacak hizmetler için bir afet müdahale planı olduğunu düşünmüyorum (Ü.1).

4.3.3. AKOM Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “AKOM” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 27).



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) konusunda KBB'nin afetlerin ve diğer krizlerin yönetilmesi için AKOM'u olmadığından ve krizlerin olay yerinden yönetilmeye çalışıldığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Bu şehrin bir AKOM'a ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Maalesef bir afet koordinasyon merkezi bizim de yok, KBB'nin de yok. Büyük bir afet olması durumunda sadece bir odamız var. Bu odada vali yardımcısı ve görevli teşkilat yöneticileri buradan afeti yönetiyorlar (A.3).

Sadece AFAD değil kentin diğer dinamiklerinde bir arada olduğu bu konuda kafa patlatan insanların bir arada olduğu bir yapıya ihtiyacımız var. Herkes kendi başına kendi dükkânını kurmuş böyle devam ediyor (S.1).

AKOM kurulması için çok defa daha önceki il müdürümüz ile birlikte KBB ile görüşmeler gerçekleştirdik. KBB bu konuda afetin yerinden yönetilmesinin daha iyi olduğunu düşünmektedirler. Zaten Kocaeli Büyükşehir Belediyesi şu an bir trafik kontrol merkezini yönetiyor trafiği yönetiyor, bunları yaparken yangını yönetimi yapıyor, bunları yaparken bir merkezin bunların hepsini içerisinde olduğu bir merkezin olmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. (A.2).

AKOM yapmak için yeterli personel var isterse yeterli teknik kapasitesi ve donanımı da bulabilir. Bunları bulabilecek güçte ama bütçede var ama yapma ile alakalı bir girişimin olduğunu düşünmüyorum (A.1).

Bu alanda yetkin olan insanlar kurum içerisinde çok fazla olmadığından dolayı bu AKOM ilgili çalışmalar gerçekleşmiyor. Liyakat sahibi insanlar oysaki bu yapının içerisinde olmuş olsaydı bu sistem çok daha verimli çalışmış olacaktı (S.3).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplarda önerilere bakıldığında KBB'nin afetleri, diğer krizleri ve şehri yönetmek için mutlaka bir AKOM'a sahip olması gerektiğinden, AKOM için teknik kapasitesi, bütçesinin yeterli olduğunu ve bu merkezde afetler konusunda bilgili liyakatli personelin görevlendirilmesi gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

AKOM için Kocaeli'nde bir an önce çalışmaya başlaması gerekiyor diye düşünüyorum. AKOM aslında afet yönetim merkezi değildir AKOM aslında şehir yönetimidir. Siz zaten şehri yönetiyorsunuz ama bunu yönetirken daha planlı programlı oradan yöneteceksiniz. Zaman zaman KBB başkanı gelecek aç kardeşim bakayım tali yollarımız ne durumda trafik durumu ne durumda haberleşme merkezimiz ne durumda, kentsel altyapı ne durumda barajda ne durumda bütün belge ve bilgiler o noktada toplanacak ve siz oradan şehrin dinamiklerini çok net görebileceksiniz (A.2).

Kesinlikle bu şehrin bir AKOM'a ihtiyacı var. 26 hizmet grubunun birçoğunda çözüm ortağı KBB afetin her anında direkt görevleri var. Büyük bir aile olan KBB'nin personellerinin idaresi ve afet planlarının yürütülmesi açısından böyle bir merkezde ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Afet olduğunda AFAD 3 tane iş makinesi istese Çevre Şehircilik beş kamyon istese nasıl koordine edilecek bunlar bu nedenle muhakkak yapılmalı diye düşünüyorum (A.2).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin AFKOM şube müdürlüğü var ama bir binaları yok. Bence kesinlikle bir AKOM gibi bir binaya bir komplekse ihtiyaç kesinlikle var (S.1).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin bir AKOM'u yok. Koskoca iki milyonluk nüfusa sahip olan Kocaeli ilinde bir afet koordinasyon merkezi yok. Kocaeli gibi bir şehir gerçekten bir AKOM'u hak ediyor. İstanbul'daki AKOM'a benzer bir yer açılmalı. Elbette KBB açsın da tabii bizi de devreye almak kaydıyla yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Herkes uzmanlık alanına göre değerlendirilebilir. Herkese yer verilen bir afet koordinasyon merkezinin olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum (S.2).

Ama KBB'de böyle bir yerin olması gereklidir. Bunun bir uzmanlık işi olduğunu düşünüyorum. Tabii ki böyle bir merkezde diğer ilgili kurumların kalifiye personelleri de görevlendirme ile çalıştırılabilir. İlla hepsi KBB personeli olmayabilir. Elbirliği ile yönetilecek bir merkezdir KBB'nin yeterli personeli olduğunu düşünüyorum ve artı diğer kurumlardan da takviye alabilir (A.3).

İlimizin bir sıkıntısı olduğunu düşünüyorum. Sadece KBB'de değil Kocaeli'nde çok acilen bir koordinasyon merkezinin kurulması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada bürokrasi kim destek verir nasıl işler verir bilmiyorum ama acil bir şekilde AKOM'un kurulması gerektiğini düşünüyorum. KBB'de bu konuda destek vermesi gerektiğini düşünüyorum. Gerçekten olması gerekiyor yakışmıyor şu anki hali (A.4).

Kocaeli sürekli bir afet riski taşıyan bölgededir. Bu afet sadece deprem olarak düşünmemeli sel olduğu zamanda Kocaeli'nin birçok noktasına müdahale etmek gerekiyor. Bunları koordineli bir şekilde yönetmek gerekiyor. Bunları müdahalelerinin bir noktadan yönetilmesi gerekiyor kontrol etmek gerekiyor. Sadece müdahale değil zarar azaltma ve yönetim ile ilgili konularda AKOM'dan gerçekleştirilebilir (S.3).

AKOM tarzındaki bir yapı, sadece ilde olan afet yönetilmesi değil, il dışında oluşabilecek bir afete de çok ciddi manada destek verebilecek organizasyon olacaktır. Çünkü organizasyon yapısına siz önceden çalışmış ve planlamışsanız bu çalışmalar verim sağlayacaktır. Yoksa sadece gider elinizden geleni o bölgelerde yapmaya çalışırsınız plansız programsız bu da çok etkili olmayacaktır (S.3).

KBB'de Afet Koordinasyon Merkezi de kente hizmetin önemli bir parçası olmalıdır. Afeti kenara atalım kente hizmet olarak bile büyük bir rol üstlenirken, Örneğin trafik gibi birçok hizmeti yerine getirilmesinde fayda sağlayabilir dolaylı olarak da afete hizmet etmiş olabilir. Bir yerde yağış birikiyorsa trafiği çözebiliyor. Bu da bir risk yönetimi ve iyileştirmeye hizmetidir (Ü.1).

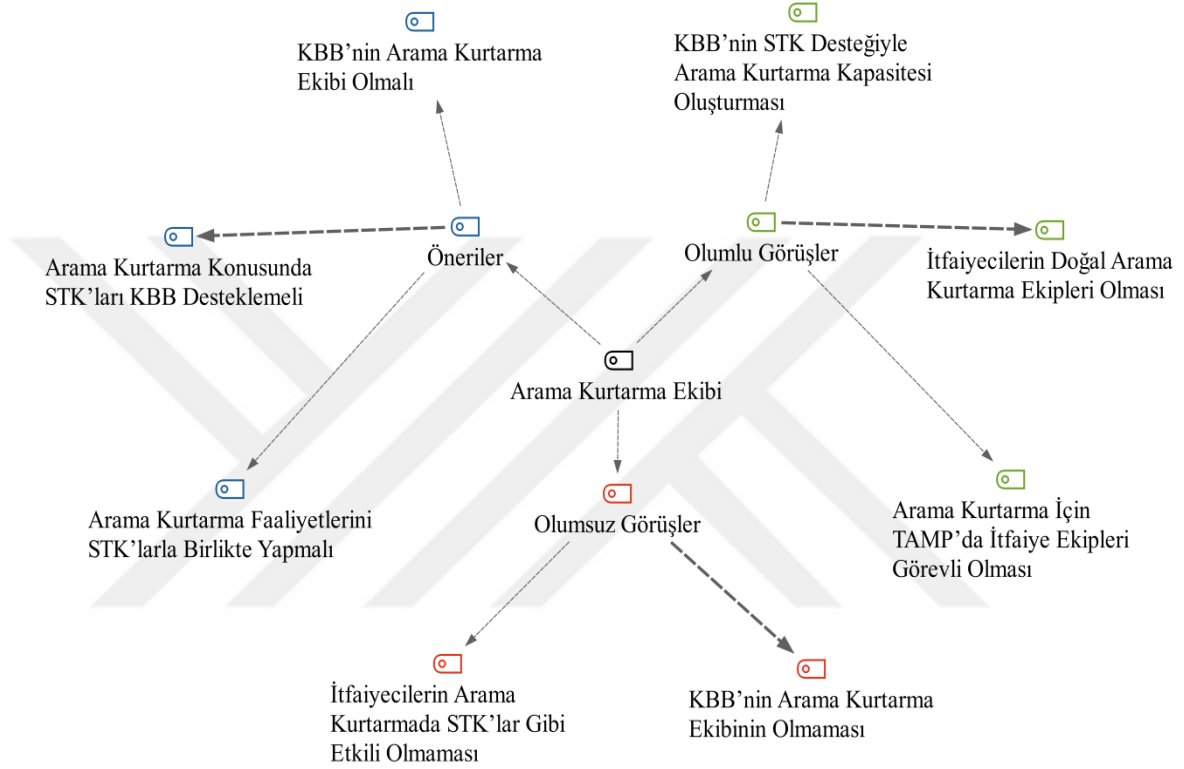
Son yıllarda bakıyorum belediyeler bu konuda AFAD'ın da önüne geçmiş durumdalar. Bazı illerde halkla iletişimi daha kolay olan bir kurum şehri yöneten bir kurum koordinasyon konusunda AFAD'ı tabii ki kabul ediyoruz. Ama bu konulardaki hizmetler bence belediyelerin asli görevlerinden bir tanesi olmalı ve AKOM'ları çok önemsiyorum mutlaka olmalıdır (Ü.2).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde İstanbul Büyükşehir'e benzer bir AKOM olmalıdır. AKOM'da hem yetkin insanlar olacak hem de günlük rutin işleri sıradan çalışanlarla yürüteceksiniz. Ama üstte bir üst akılın oraya konması lazım hem bilimsellik hem yönetsel açıdan yetkin bir birim olması gerekir. O kurula karıştırılmayacak müdahale edilmeyecek, tıpkı bilim kurulu gibi düşünün öyle bir çalışma yapılması gerekiyor, bir an önce bunu yapması gerekiyor (Ü.3).

4.3.4. Arama Kurtarma Ekibi Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Arama Kurtarma Ekibi” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 28).

Şekil 28. Arama Kurtarma Ekibi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB'nin arama kurtarma ekiplerinin olmadığı fakat oluşturulma aşamasında olduğu ve İtfaiye personellerinin arama kurtarma faaliyetlerini yapabildiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Kaza ve kırımelerde itfaiye gidiyor genelde, KBB'nin Arama Kurtarma Ekiplerinin kurulma aşamasında olduğunu biliyorum. Zaten itfaiyeciler doğal olarak arama kurtarma ekipleridir. Onları daha çok geliştirmeleri gerektiğini düşünüyorum (A.2).

Biz buradayız bizim sivil toplum desteğiyle arama kurtarma kapasitesi oluşturulmaya çalışılıyor. KBB ile birlikte bize verdikleri araç desteği ile Elazığ, Malatya depreminde yardıma birlikte organize olarak gittik (S.2).

Müdahaleye yönelik KBB'nin arama kurtarma ekiplerini oluşturmaya çalıştığını biliyorum. Arama kurtarma için bizim TAMP planlarında görevlendirdiği personelin KBB'nin İtfaiye personelleri var (A.3).

İtfaiye bünyesinde bu arama kurtarma hizmetleri gerçekleştiriliyor. KBB'nin İtfaiyesi için her zaman söylüyorum arama kurtarmada yangında da gerçekten çok başarılı bir itfaiye teşkilatıdır. Yurtdışından gelen itfaiyecilere de yurt içinden gelenlere de eğitimler veriyorlar ve yurt dışına gidip eğitimler alıyorlar arkadaşlar (A.4).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin arama kurtarma ekiplerinin olmadığı ve itfaiyecilerin ise arama kurtarma konusunda deneyimlerinin yetersiz olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin bir arama kurtarma ekibi yok bildiğim kadarıyla, olması lazım veya en azından STK'larla protokolleri var. Belki bu konuyu geliştirebilirler ama arama kurtarma ekipleri yok (S.1).

Sadece itfaiyecileri gönderseniz tek başına arama kurtarma konularında bizim kadar deneyimli değiller. Tabii ki itfaiyecilere, itfaiye teşkilatında çalışan personele temel itfaiye eğitimlerinde arama kurtarma eğitimleri veriliyor. Fakat Sivil Savunmadaki ve AFAD'daki ya da STK'lardaki arama kurtarma kadar etkili değiller (S.2).

KBB'nin bu kadar deprem yaşamış tecrübeli bir belediye olmasına rağmen bir kentsel arama kurtarma ekibi yok. Kentsel arama kurtarma başlı başına bir uzmanlık işidir (S.3).

Öneriler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplarda önerilere bakıldığında KBB'nin arama kurtarma ekibi olması gerektiğinden, ayrıca arama kurtarma alanında faaliyet gösteren STK'ları destekleyerek birlikte çalışması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB arama kurtarma ile ilgili müdahale konusunda kapasitesinin olduğunu biliyorum. Arama Kurtarma Faaliyetlerini STK'lar birlikte yaparsa daha etkili olacaktır (S.2).

İlçe belediyesi bize araç verme konusunda geç kaldı. Fakat KBB ilk 72 saatte olay yerine bizim ulaşmamız gerektiğini bildiği için bizi erkenden Elazığ'a ulaştırdı. Biz daha önce İran'a, Pakistan'a, Gürcistan'a birçok ülkeye arama kurtarma faaliyetlerine gittik. Arama kurtarma hizmeti veren bizim gibi STK'lara KBB'nin yapacağı desteğin lojistik açıdan destek olmak olduğunu düşünüyorum (S.2).

Bildiğim kadarıyla arama kurtarma konusunda KBB'nin bir çalışması yok. Zaten bu iş AFAD sorumluluğunda olan bir konuda ekipleri akredite etmeye çalışıyor. İNSARAG kriterlerinin biraz daha yumuşatılarak AFAD

ekipleri akredite ediyor. Bu konuda STK'lar çok önemli, şimdi devletin, belediyelerin, yerel yönetimlerin, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve diğer ilçe belediyelerinin birçoğu daha önceleri arama kurtarma ekipleri kurdular. Bunların hiçbiri başarılı olmadı. Hepsi dağıldı eridi malzemeleri dahi kalmadı. Mevcut olan yerel kapasitesi STK'lar bir şekilde KBB tarafından desteklenmelidir (S.1).

KBB'nin arama kurtarma ekibini hiç duymadım. KBB'nin bence ihtiyacı var benim yaşadığım şehrin arama kurtarma ekipleri olmasını, hem de her dalda arama kurtarma ekibi olması gerektiğini düşünüyorum. Bu arama kurtarma ekiplerinin kimyasal gazlarla alakalı veya bütün arama kurtarma ile ilgili İhtisas sahibi olan kişilerden oluşması hoşumuza gider (S.4).

4.3.5. İtfaiye Hizmetleri Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “İtfaiye Hizmetleri” kategorisi altında “Olumlu Görüşler” başlıklı 1 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 29).

Şekil 29. İtfaiye Hizmetleri Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB'nin İtfaiye Teşkilatının Türkiye'nin en iyi itfaiyelerinden biri olduğunu ve yangınla mücadelede başarılı olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin İtfaiyesi Türkiye'nin önde gelen en iyi itfaiyelerinden bir tanesi olduğunu biliyorum. Müdahaleleri zannederseniz 6 dakika falan ortalama, çok iyi bir zaman ve çok iyi durumdalar (S.1).

Yani her zaman iyyinin iyisi vardır. Ancak KBB'nin itfaiyesini oldukça güçlü buluyorum. Türkiye'nin en iyisi itfaiyelerinden bir tanesi olduğunu düşünüyorum (A.3).

KBB'nin itfaiyesinin başarılı olduğunu söyleyebilirim. Orada çalışan arkadaşlarımız var. Bazı ilçelerde müfrezeleri var gerekli yerlerde müdahale yapabiliyorlar (A.4).

Hala mevcut çalışanlar içerisinde yurtdışında eğitim almış olan kişiler bulunduğunu biliyorum. Şöyle genel geçer baktığımda Kocaeli itfaiyesinin afetlerdeki katkısı açısından olumlu düşünüyorum (Ü.1).

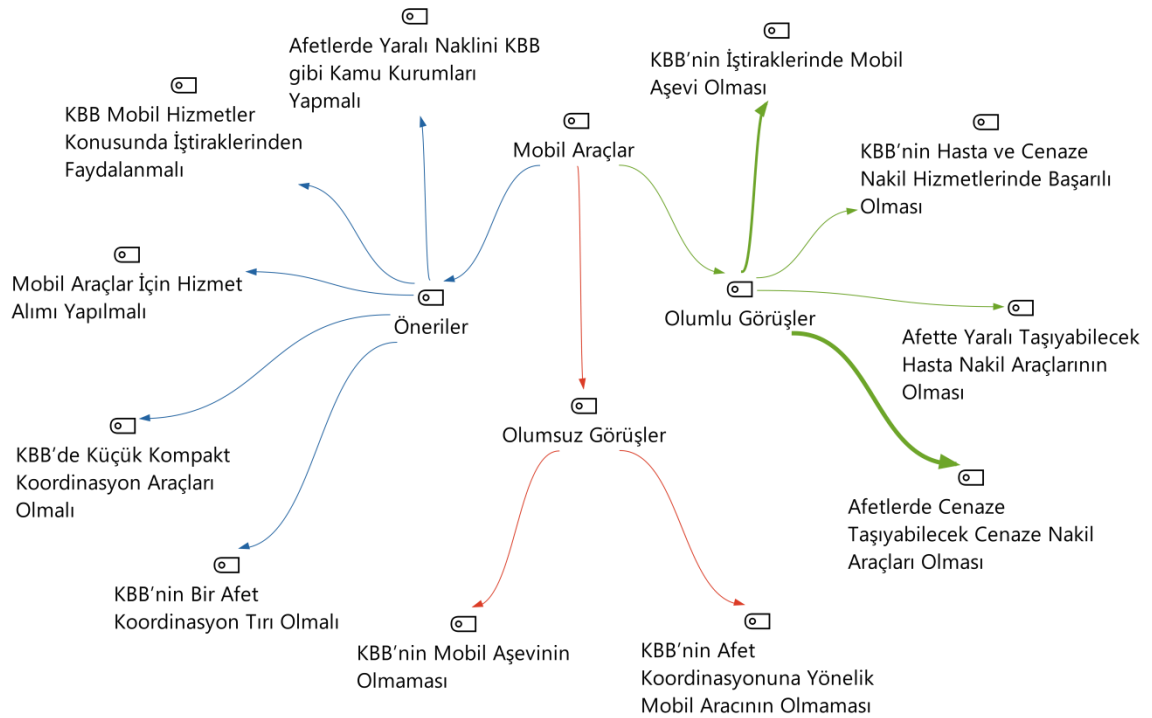
Afet tarafında şöyle anlatayım KBB'nin çok güçlü bir itfaiyesi var. Belki Türkiye'deki iki itfaiye içerisine girer. İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi gerçekten itfaiye anlamında çok büyük durumda duruyor. Bütün Türkiye'de itfaiyeleri eğitir durumdalar ve sayı olarak da çok iyi durumdalar, sayı olarak bizim üç dört tane birlik müdürlüğümüz kadar personelleri var. Afet müdahalesi konusunda çok büyük bir güç var ellerinde müfreze diye bir yapılanmaları var çok güçlüler (A.1).

Ana çözüm ortağı olduğu kendi alanı ile ilgili itfaiye alanında yangın alanında yeterli olduğunu düşünüyorum başarılı olduğunu düşünüyorum. Yangınla mücadele konusunda Kocaeli Büyükşehir Belediyesini başarılı görüyorum (A.2).

4.3.6. Mobil Araçlar Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Mobil Araçlar” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 30).

Şekil 30. Mobil Araçlar Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB'nin afet hizmetlerinde kullanılmak üzere cenaze nakil araçlarının, hasta nakil ambulanslarının ve iştiraki olan Antikkapı'nın mobil aşevi olduğunu, bunların afet hizmetlerinde de etkin kullanılabileceğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Belki en başarılı olduğu alanlardan bir tanesi hastaya nakil araçları ve hizmetleri alanında çok iyiler. Çok yüksek kapasiteleri var. Yani özellikle sağlık destek hizmetlerinde bunu bu hasta nakil araçları kullanılabilir. Cenaze hizmetleri ile ilgili de çok ön plandalar ve çok güzel işler yapıldı. Bunlar kapasitenin depremlerde afetlerde çok etkili olarak kullanılabileceğini düşünüyorum. Gerçekten bu alanda cenaze nakil ve sağlık gibi hizmetlerde afet gibi organizasyonlardan çok çok öndeler. Evet, çok başarılı buluyorum o konuda (S.3).

Çok iyi bir sağlık birimi var. KBB'nin zannedersem 30'a yakın hasta nakil aracı var. Bu konuda iyi çalışıyor, KBB yetişmiş personelleri de var. 17 Ağustos'ta çok az ambulansımız vardı. Daha fazla katkılar sağlayabilir (S.1).

KBB'nin hasta nakil araçları var bunlarda afet anında sağlıkla ilgili olarak hasta nakli ile yaralı nakillerinde bunlar kullanılabilecektir diye düşünüyorum (A.2).

Hasta nakil araçlarını yaralı ya da yaralı taşıma aracı olarak kullanabilirler. 17 Ağustos'ta çok az ambulans varken şu an KBB'nin 30'dan fazla ambulansları olduğunu biliyoruz (A.4).

Mobil araç konusunda KBB'nin cenaze hizmetlerinde çok iyi çalışıyor. Evet, bu hizmetleri afette kullanacaktır. Yani dolayısıyla bu konuda defin konusunda bir sorun yaşayacaklarını düşünmüyorum (Ü.3).

Hasta nakil araçları vardı bir dönem Sağlık Daire Başkanlığının onlarla belki katkı sağlanabilir yaralı taşımada kullanılabilir (A.3).

KBB'de mobil araçlar bol miktarda var. Antikkapı gibi firmalarla iştiraklerinin mobil araçları olduğunu biliyorum. Şu anda bir afet yaşıyoruz pandemide bizim için bir afet depremden çok da fazla ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. 153 aranyor şahısların evlerine kadar KBB'nin yardımları yaparak yiyecek ve diğer malzemeleri kapı önüne kadar götürüyor. İster Karamürsel'de ister Gebze'de Kocaeli neresinde olursa olsun götürüp teslim ediliyor yapılıyor (S.1).

Gıda konusunda Kızılay'ın ana çözüm ortağı KBB'nin Destek çözüm ortağıdır. Bununla ilgili KBB'nin iştiraklerinden Antikkapı'nın afetlerde kullanılmak üzere bir aşevi çalışması var. Bu çok güzel bir çalışma devam olursa daha iyi olur diye düşünüyorum (A.2).

İzmir Depreminde KBB iştiraki olan Antikkapı'dan gelen araçların gıda yardımı yaptığını ve çorba dağıttığını orada gördüm. Beslenme noktasında pek fazla sıkıntı yaşanacağını sanmıyorum. Beslenme hizmet grubuna da KBB'nin destek çözüm ortağı olarak katkı sağlayacağını biliyorum (A4).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin afet hizmetlerinde kullanılmak üzere mobil araçlarının olmadığından bahsettikleri

görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB’de daha kapasiteli iletişim yemek ve koordinasyon gibi mobil araçlarının olduğunu bilmiyorum. Özellikle bunların yapılması gerektiğini bunların hayata geçirilmesinin daha iyi olacağını düşünüyorum. Bu alanda belediyenin çok daha iyi işler çıkarması gerektiğini düşünüyorum (S.3).

Mobil mutfakta alakalı bir mobil araçları olduğunu düşünmüyorum. Beslenme grubunda bunu sormuştum (A.1).

Öneriler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplar içerisinde ki önerilere bakıldığında KBB’nin afet hizmetlerinde kullanılmak üzere mobil araçları yoksa eğer hizmet alımıyla bunları temin edebileceği ve afet anında yaralı nakillerinin KBB gibi güvenilir kurumlar tarafından yapılmasını, afet anında olay yerinde krizi yönetmek ve personelin barınma ihtiyacını karşılamak için mobil koordinasyon araçlarına sahip olması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Van depreminde basit çadırlarla oraya kurtarmaya müdahaleye giden kişiler basit çadırlarda barınmaya çalıştılar. Fakat artık teknoloji çok ilerledi, barınma ve işeyi ihtiyaçları için arama kurtarma ekiplerinin mobil araçlara ihtiyacı var. Biz kendi gittiğimiz bölgede mobil araçlarımızla 10 gün kendi kendimize yetecek kapasiteye sahibiz. Şişme çadırlarımız, yemek çadırımız ve bunlarla ilgili mobil sistemlerimiz var. Mobilizasyon içinde bir tırımız var. Yönetim olarak biz lokal küçük afetlerde daha küçük kompakt karavanları kullanıyoruz. Büyük afetlerde tır götürüyoruz fakat küçük afetlerde karavanlarımızı götürürüz. Küçük karavanlar da bilgisayarla, uydu telefonla organizasyonu sağlıyoruz. KBB’de kompakt karavanları koordinasyon için kullanabilir (S.3).

Afetlere müdahale uzun soluklu iş vardiya sistemiyle çalışılan olaylardır. Kime rapor verileceği, kimin enkazda çalışacağı belli olmalı ve bunların düzgün bir halde yapılabilmesi gereklidir. Oradaki olay yeri yönetiminin koordine edilebileceği bir yere ihtiyacınız var. KBB’nin imkânı varsa bir koordinasyon tırı bunun için muhteşem olur (S.3).

Kamu kurumlarının hasta nakli yapması sağlanmalıdır. O yüzden KBB de bu konuda inisiyatif almalı. Çünkü biz 17 Ağustos’ta organ mafyalarının devreye girdiğini ve burada farklı olayların gerçekleştiğini şahit olduk. Bu manada güvenilir kurumların, kamu kurumlarının ve belediyelerin hasta yaralı nakil işlemlerini gerçekleştirmesi hakkında bir çalışma yapılmalı diye düşünüyorum (S.4).

Afet bölgelerine KBB’ye bağlı Antikkapı şirketinin personeli gidiyor yeterli mi değil tabii geliştirilebilir. Bu konuda hizmet satın almalı, daha önceden hizmet alımları yapılmalı anlaşmalar yapılmalı. 10 tane 20 tane araç alınıp da bekletilmesine yatırılmasının bir anlamı yok. Protokoller, anlaşmalar yaparak böyle bir afet durumunda kullanılabilir (S.1).

Bununla ilgili olarak iştiraklerle ilgili kendi tedarik sistemlerinde taşıma sistemlerinde gerekli hizmetleri de alarak bu işi yürütebilirler diye düşünüyorum (A.3).

4.3.7. Malzeme Konteynırları Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Malzeme Konteynırları” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 31).

Şekil 31. Malzeme Konteynırları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin afet anında vatandaşın erken müdahale için kullanacağı malzeme konteynırlarının olmadığı ve bu malzeme depolarının pek kullanabilir olmadıklarından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Malzeme depoları, konteynırlarla ilgili KBB bir çalışması yok bildiğim kadarıyla. Bu malzeme konteynırlarının yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum (S.1).

Ben bunun çok rantabl olduğuna kullanılabilir olduğunu düşünmüyorum. Daha önce denenmiş 17 Ağustos'tan sonra birçok mahalleye konulmuş. Bunlar sürekli bir bakım istiyor kazma bile metal kazma bile sürekli bakımı istiyor. Devamlı kontrol edilmesi güncellenmesi gerekiyor. Konteyner içerisindeki sıcak ve soğuk da alakalı iklim şartlarından dolayı pas ve çürüme gerçekleşiyor. Bunların sahipleri de olmadığından pek verimli olmuyor. Öyle bir yere konteyner koyuyoruz bir vatandaş geliyor bunların hepsini silip süpürüp alıp götürüyor. Gittiğimizde malzemeleri bulamıyoruz. Ben bunların pek sağlıklı olduğunu düşünmüyorum. Ayrıca KBB'nin böyle bir hizmeti yok sanırım (A.2).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB'nin afet anında vatandaşın erken müdahale için kullanacağı malzeme konteynırlarının yerleştirmesinin çok faydalı olacağını fakat yerleştirdikten sonrada sahiplenerek düzenli aralıklarla malzemelerin bakımlarının yapılması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Malzeme konteynırlarının olması faydalı olur. Dünyanın her tarafında bunlardan var. Konteynırların olması gönülleri de güçlendirerek organize olmalarına vesile olacaktır. Daha önce konulan malzeme konteynırlarının tamamı hırsızlar tarafından talan edildi. İlgilenmezseniz içini boşaltırlar yani sahipsiz kaldıklarını düşünüyorum. Bizim bile şu anki STK olarak binamıza siz 15 gün gelmeyin eşyalar çalınabilir. Sonra 15 günde bir malzemenin çalıştırılması gerekir. Çünkü afet yarın da olabilir bakımları yapılmalı sahiplerini kesin belli olması gerekir. KBB bu konuda çalışmalar yapması gerektiğini düşünüyorum (S.2).

Tabii ki bunlara da KBB'nin katkı sağlayabilir bunlara gerçekten ihtiyaç var KBB bunlarla alakalı da çalışma yapabilir (A.3).

17 Ağustos'da malzeme konteynırlarının kurulmasında kriz merkezinde görevlendirildikten sonra başından beri Hollandalılar ile birlikte çalışma fırsatım oldu. Bu malzeme konteynırları İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Yalova'da bazı mahallelere yerleştirildi. Sonra da bunların arkası desteklenmedi verilen destek devam etmedi. Bu konteynırlara destek verilerek mahalle gönülleri daha çok destek verilmeliydi. KBB örneğin böyle bir organizasyon oluşturarak bazı bölgelere bu malzemeleri koyabilir. Tabii sadece malzeme koymak yetmez mahalleliye bu malzemeleri kullanacak gönüllülere yönelik eğitimler vermelidir (S.4).

Mahallelere bunun devamlılığı sağlanacaksa malzeme konteynırı konulmalıdır. Ama devamlılığı sağlanmayacaksa koymanın bir anlamı yok. Afetler her gün karşınıza çıkan bir olay değil senede ya da ömrünüzde birkaç kere afete maruz kalabilirsiniz. Sıfıncı dakikada bütün binalara ekipler gidemez. Müdahale için kurtarma ekipleri gidemez vatandaş orada kazmasını, küreğini, gerekli malzemeleri bu konteyner alarak bir müdahale gerçekleştirebilmelidir. Mahallede bu araçları kullanacak kişilerin de organize edilmesi eğitimleri alması gerektiğini düşünüyorum. Malzemelerin güncellenmesi ve bakımının yapılması için bu konteynırların bir sahibinin olması gerekiyor (A.4).

Bu proje Türkiye'de ilk olarak Kocaeli'nde başladı. Mahalle afet Gönüllülerinin başlattığı bir projeydi ciddi bir bütçe ile başlamıştı. Ama bu kısa vadeli planlamalarda çok işe yarıyor ama sürdürülebilirlik konusunda sıkıntılar olduğunu biliyorum. Çünkü Kocaeli'nde yapılan çalışmalarda bir kaç yıl sonra bazı malzemelerin ortadan kaybolduğunu, bazılarının çalışmadığından dolayı zamanla atıl hale düştüğünü biliyorum. Sadece malzeme yatırımı değil bu malzemeleri kullanacak ve bakımını yapacak organizasyonlarında yapılması gerekiyor. Bunu yapabilmek için Türkiye'deki mahalle gönüllü organizasyon sisteminin gerçekleştirilmesi gerekiyor. Öncelikle bunun amacını gerekçesini orada yaşayan insanlara anlatmak ve inandırmak gerekir. O malzemeleri kullanacak vatandaşların eğitilmesi organize edilmesi gerekiyor. Belki KBB mahallelerdeki organizasyonu destekleyerek katkı sağlayabilir (S.3).

4.3.8. Toplanma Alanları Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Toplanma Alanları” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 32).

Şekil 32. Toplanma Alanları Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin afetlerde vatandaşın kullanacağı toplanma alanlarıyla ilgili olarak belirlenen alanların altyapısının yetersiz olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Toplanma alanları belirlendi zaten Kocaeli'nde AFAD tarafından belirlendi. Eksik de olsa bir ön çalışma yapıldı. Fakat bunların iyileştirilmesi gerektiğini düşünüyorum, birçoğunun alt yapısının yetersiz olduğunu tuvaletlerin olmadığını görüyoruz (S.1).

Toplanma alanlarına yeterli olduğunu düşünmüyorum. Biz insanları bu toplanma alanlarına topladığımız zaman en basitinden bir suya ihtiyaç olacak el yüz yıkamak için enkazdan çıkacak kişilere oraya getirilecektir. Belki uzak yoldan gelen olacak, su ve ihtiyacı orada muhakkak karşılanmalıdır (A.2).

Üniversitede afet bilinci dersinde öğrencilere bir ödev verdim. Afet planı hazırlamalarını istedim. Öğrencilere toplanma alanlarına buldunuz mu diye sordum. Toplanma alanı resimleri koymuşlar ki kesinlikle oralar toplanma alanı olamaz. O çocuklar da ilk defa gördükleri ve işin profesyoneli olmadıkları halde oradaki birçok eksikliği görebildiler (Ü.2)

Öneriler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında afetlerde vatandaşın kullanacağı toplanma alanlarıyla ilgili olarak belirlenen alanlardaki altyapı eksikliklerinin KBB'nin tarafından giderilmesini ve şehir planları hazırlanırken bu toplanma alanlarının yerlerinin belirlenmesi gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konuda görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

...şehir planlamalarında bu günü değil belki onlarca yıl sonrayı düşünüp buna göre planlama yapmak gerekiyor. Bu şehri planlarken bu şehrin acil durum toplanma bölgelerinde yaşanabilecek tehlikeleri görüp şehrin planlanmasını doğru yapmak gerekiyor. Bunun içinde toplanma alanlarına belki de çok önceden belirlenmelidir. Kapasitesini yeterli bir alanın boş bırakılarak, altyapısının hazırlanması gerekiyor (S.3).

Bu toplanma alanlarının altyapı sorunlarının çözülmesi konusunda eksiklikler var. KBB bu konuda destek olabilir diye düşünüyorum. Yer seçimleri konusunda da yanlışlıklar olduğunu düşünüyorum bu da tekrar gözden geçirilebilir (S.3).

Ben kendi ilçe belediye başkanımı da söylüyorum birkaç sefer söyledim; bakın millet bahçeleri yapıyorsunuz, bu millet bahçelerini önemli buluyorum, zaten yeterli toplanma alanlarımız yok, bunları çoğu doğru dürüst değil, kamu binaları da yeterli değil dedim. Şimdi millet bahçeleri neden önemli bunlar hemen geçici barınma bölgelerine dönüşecek şekilde planlanmalıdır. Buranın suyu, altyapısı, tuvalet giderleri, belki doğalgazı ile bir afet olduğu zaman da hemen kısa sürede dönüşebilen mekanlar olabilir. Şimdi ilçe belediye başkanı bana diyor ki; efendim bunu TOKİ yaptığından dolayı biz müdahale

edemiyoruz. Bir belediye başkanı olarak yönlendirme yapılarak müdahale edilebilir bunun mücadelesi verilebilir. KBB'de bu konuda kesinlikle katkı sağlaması gereklidir (S.1).

Siz KBB olarak bu toplanma alanlarına parklara gerekli altyapı hizmetinin muhakkak götürmelisiniz. Bir tuvalet ihtiyacı düşünülmeli, daha önceden hazırlanan fosseptik çukurlarına AFAD getirip tuvaletleri koyacağı zaman altyapının muhakkak hazır olması gerekir. Sulama sistemlerine çeşmeler takılabilecek şekilde hazırlanmalıdır. Şu an yapılan millet bahçelerinin imar aşamasındayken afet anında dönüşebilen alanlar haline tasarlanmalıydı. (A.2).

Toplanma alanlarında tuvalet su hiçbir altyapı maalesef yok. KBB işte bunlara katkı sağlamalı diye düşünüyorum. Toplanma alanı olarak ilan edildi ise bu alanın altyapısının tamamen yapılması gerekiyor (S.4).

Toplanma alanlarının çok yetersiz halkın toplanma alanının yerini bildiğine inanmıyorum. Bu işleri AFAD koordine ediyor zaten eksiklik AFAD'dan kaynaklanıyor. Bütün eksiklikleri KBB kapatmaya çalışıyor. KBB toplanma alanlarına altyapısını hazırlayarak yardımcı olabilir diyorum (S.2).

Toplanma alanlarımız çok yetersiz, alt yapıları yok, mevcut büyük alanları belirlemekte öteye geçemedik. Çünkü uygun afete hazır, afete duyarlı dirençli bir şehir maalesef değiliz. Bu noktada toplanma alanlarının altyapısını güçlendirmek için çalışmalar gerçekleştirebilir. KBB mevcut açık alanları en azından hazır hale getirebilir. Bundan sonraki açık alanlar planlanırken afet odaklı bir şekilde şehir plancılığını gerçekleştirebilir (A.3).

Toplanma alanlarının işlevsel hale gelmesi gerekiyor. Toplanma alanı var ama toplam alanların altyapısı yok maalesef. Biz orada 24 saat belki zaman geçireceğiz. Vatandaş olarak belki de 48 saat havanın kış olduğunu düşündüğümüz zaman iklim şartları var. Yağmur ve güneşten korunulması için çalışmalar yapılmalı. Lavabo su tuvalet ihtiyaçlarının giderilmesi gerekiyor. Bunlarla ilgili altyapı çalışmalarında KBB katkı sağlayabilir (A.4).

Demek ki bu konuya biraz daha değinmek gerekiyor ve o toplanma alanlarına kontrol etmek standartlarını yükseltmek gerekiyor. Toplanma alanlarının kapasitesinin güçlendirilmesi için KBB destek sağlayabilir (Ü.2).

Şekil 33. Kriz Yönetimi Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
▼ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
▼ Kriz Yönetimi													0
Kriz Yönetimine Genel Bakış	•	•	•		•	•	•		•	•		•	10
Müdahale Planları			•	•	•	•	•	•		•			9
AKOM	•	•	•	•	•	•	•				•	•	16
Arama Kurtarma		•	•	•	•	•	•	•					10
İtfaiye Hizmetleri	•	•	•	•	•	•				•			6
Mobil Araçlar	•	•	•	•	•		•	•				•	16
Malzeme Depoları		•	•	•	•	•	•	•					8
Toplanma Alanları		•		•	•	•	•	•			•		11
Σ TOPLAM	4	11	11	8	12	9	14	5	1	4	3	4	86

Kriz yönetimi teması altında 86 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 33). Bu temada en fazla kodlamanın mobil araçlar ve AKOM kategorilerinde, en az kodlamanın ise itfaiye hizmetleri kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla

kodlamanın S.3 belgesi, en az kodlamanın ise S.5 belgesi üzerinde yapıldığı görülmüştür.

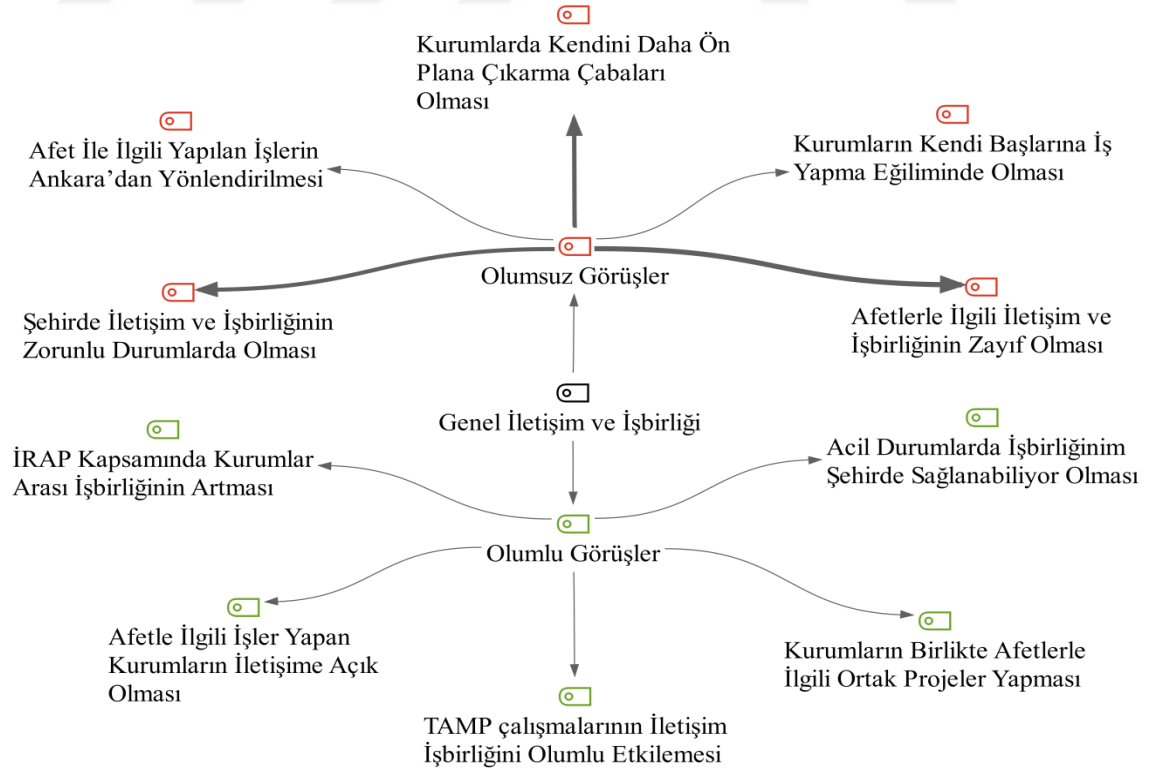
4.4. İletişim ve İş Birliği Teması

İletişim ve İşbirliği Teması değerlendirildiğinde il genelinde afetlerle ilgili olarak KBB ile diğer kurumlar arasındaki iletişim ve iş birliği belirlenmeye çalışılmıştır. İletişim ve işbirliği teması altında “Genel İletişim ve İş Birliği, KBB İle AFAD Arasındaki İletişim ve İş Birliği, KBB İle STK Arasındaki İletişim ve İş Birliği, KBB İle Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği olmak üzere 4 adet kategori oluşturulmuştur.

4.4.1. Genel İletişim ve İş birliği Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Genel İletişim ve İş Birliği” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 34).

Şekil 34. Genel İletişim ve İş Birliği Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında afetlerle ilgili kurumların iletişim ve iş birliklerine genel olarak bakıldığında İRAP ve TAMP çalışmaları etkisiyle il genelinde kurumların afet ile ilgili konularda iletişiminin geliştiğinden, asıl işleri afet hizmetlerine yakın kurumların algılarının daha açık olduğundan, yönetici bakışının da müspet olması durumunda sahada güzel işler yapılabildiğinden, kurumların ortak projeler yapılabildiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Şu an Kocaeli'nde zarar azaltma kısmında İRAP kapsamında bütün kurumlar koordineli bir şekilde çalışmaya başlıyor. Öncelikle bu güzel bir şey kamunun, STK'ların ve yerel idarelerin birlikte çalışmaya başlaması güzel bir durum (S.3).

Kurumlar arasındaki iletişim ve işbirliğinin TAMP aracılığıyla sağlandı. Çok büyük bir depremle sınanmadık ama İzmir ve Elazığ'da hatta ufak tefek lokal olaylarda beraber çalıştık biliyorum. İtfaiye, AFAD, Çevre Şehircilik, STK'lar diğer kurumlar böyle afetlerde ufak tefek olaylarda da işbirliği içerisinde çalışıyoruz diye işbirliği olduğunu düşünüyorum (A.4).

Yani işi bize daha yakın olan kurumlardaki algı daha açık. Örneğin Aile Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü, hali hazırda bu hizmetleri vermek durumunda oldukları için afetlerde psikolojik destek vermek konusunda algıları daha açık duruyor (A.1).

Kocaeli'nde kurumlar arası işbirliğinin var olduğunu düşünüyorum. Sadece afet değil biz acil durumlarda bu testi yapıyoruz sahada elbirliği ile güzel bir çalışma olabiliyor (A.3).

Bizim KBB, Kocaeli Üniversitesi ve İl AFAD Müdürlüğü'nün ortaklaşa gerçekleştirdiği afet eğitim projesinde insanların en çok hoşuna giden şey neydi biliyor musunuz, sonradan dönüşlere baktığımızda ilk defa üniversite, KBB ve Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü'nü bir arada gördük dediler. Bu çok hoşlarına gitişmiş işte bu üçlü dörtlü beşli birlikteliklerin bu kapsamda halkın gözünde bir güven oluşturunuyordu (Ü.2).

Olumsuz Görüşler

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında afetlerle ilgili şehirde kurum ve kuruluşlar arasında afet konusunda sağlıklı bir iletişimin olmadığını, olan işbirliklerinin ise zorunluluk yüzünden gerçekleştiğini, her kurumun kendi başına çalışmalar yaptığını ve kendi kurumunu ön plana çıkarmaya çalıştığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Şehirde afetlerle ilgili işlerde sağlıklı bir işbirliği maalesef yok. Ben diğer illerle de çalışıyorum. İller arasında gerçekten koordinasyon en az olduğu

en zayıf olan ilin Kocaeli olduğunu düşünüyorum. Kocaeli'nde şu an kurumlar arası işbirliğinin çok yetersiz olduğunu görüyorum (S.3).

Belediye açısından da kendi çerçevesinde bir şeyler yapmaya çalışıyor ama tabii belediyenin yaptığı çalışmalarda belli bir yerden sonra tıkanıyor. Valilik şimdi bir şeyler yapmaya çalışıyor, yani İRAP kapsamında yani ne kadar olur bilmiyorum. Ama şu bir gerçek ki her kurum ya da kuruluş kendi bağlamında bir şeyler yapmaya çalışıyor (Ü.3).

Afetlerle ilgili konularda il genelinde kesinlikle bir işbirliği olduğuna inanmıyorum. Çünkü sen ben konusu var. Kendini ön plana çıkarma ve çalıştığı kurumu çıkarma durumu var. Ben bunu anlamıyorum biz demeyi öğrenmediğiniz sürece bir adım bile ileriye gidemeyiz (S.2).

Şehirde kurum ve kuruluşlar arasında afet konusunda herhangi sağlıklı bir iletişimin olduğuna inanmıyorum. Yani ben seni beğenmiyorum toplantıma çağırmiyorum, o onu beğenmiyor başkasını toplantısına çağırmiyor. Böyle bununla ilgili bir toplantı olduğunda beğenmediğini çağırıyor. Herkes ben yaparım diyor, yani kendini ön plana çıkarma durumunda. Kocaeli'nde gördüğüm STK'lar ve kamu kurum ve kuruluşlar en iyisini ben yaparım söylemi içerisindeler (S.4).

Şehirde afetlerle ilgili konularda kurumlar arası sağlıklı bir iletişim ve işbirliği olmadığını düşünüyorum. Neden olmadığını düşünüyorum, şimdi TAMP'da tüm kurumları çalıştırmaya çalışıyoruz. Fakat kurumların bu konuda aidiyeti çok fazla değil maalesef, kurumlarda hala afet ile ilgili işler sadece bir kişi üzerinden dönüyor (A.2).

...Kocaeli'ndeki bu kurumların birlikte karar verdiği değil de daha ziyade Ankara'dan gelen kararlar uygulanmaktadır. Buradaki kurumlar sadece uygulayıcı olması ve bunu bir zorunluluk olarak görmeleri bu çalışmaların tam özümsemesi engellemektedir. Oysaki bu çalışmaların çok daha yönetim şeklinde ve birlikte çalışmayı başarabilecek şekilde yapılması çok daha fayda sağlayacaktır (S.3).

Yani sürdürülebilir değil şöyle mesela oturup da hiç kimseye söylemeden belediyeler, AFAD ve bu diğer kurumlar zorunluluk yoksa bir araya gelemiyorlar. Bana bunu hiç kimse söylemeden yapıyoruz diyorlarsa, ben onlar arasında ancak o zaman bir iletişim ve işbirliği var derim. Bunu biri yap demeden yapmıyorlarsa benim için afet açısından işbirliği ve sürdürülebilirlik açısından bir iletişim ve işbirliği olmadığını düşünüyorum (Ü.1).

Ben bir iş birliğinin olduğunu iletişimin olduğunu açıkçası düşünmüyorum. Sadece KBB ile değil hiçbir kurum arasında böyle bir iletişim olduğunu düşünmüyorum... (Ü.1).

Her kurum kendini ön planda tutmak adına kendisi yapıyor. Ortak bir çalışma pek fazla göremiyorum. Ortak sağlıklı işleyen bir işbirliği göremiyorum. Ortak yapılmaya kalkındığı zaman da en üstte olma kavgası görünürlük için en önde olma kavgası içerisine giriliyor (Ü.3).

Sağlıklı bir iletişim için bizim zaten bir AFAD koordinasyonunda bir WhatsApp grubumuz var. Bu WhatsApp grubu üzerinden haberleşiyoruz. Kararlar alınıyor bu kararları yapmak zorundayız, bir zorunluluk var. Yani bunun dışında başka bir çalışma yapılmıyor. Kurumlar arası ortak bir işbirliği çalışmaları yok. Herkesin bir görevi var TAMP programı kapsamında bir sorumluluk var. Onun dışında herhangi bir çalışma ya da iletişim yok (S.5).

Bu anlamda koordinasyonu sağlayacak biricik kurumumuz AFAD, bunda bir sıkıntı yok. Yani AFAD'ın bu konudaki önderliğini belki biraz eksik olduğunu belirtmem gerekiyor. Tabii bu 2009'dan beri ilde yapılan çalışmalarda özellikle eğitim bakımından yapılanlara dahil olmuştum. Orada gördüğüm manzara şöyle zaman zaman iletişimler var, birlikte bir şeyler

yapılmaya çalışıyor ama kopuk kopuk bunlar yani bir süreklilik arz etmiyor maalesef. Türkiye'deki tüm işlerde olduğu gibi sürdürülebilirlikle ilgili bir sıkıntımız var maalesef. Yoksa çalışmalar yok değil var tek tek baktığımızda çalışmalar var bunların görebiliyoruz (Ü.2).

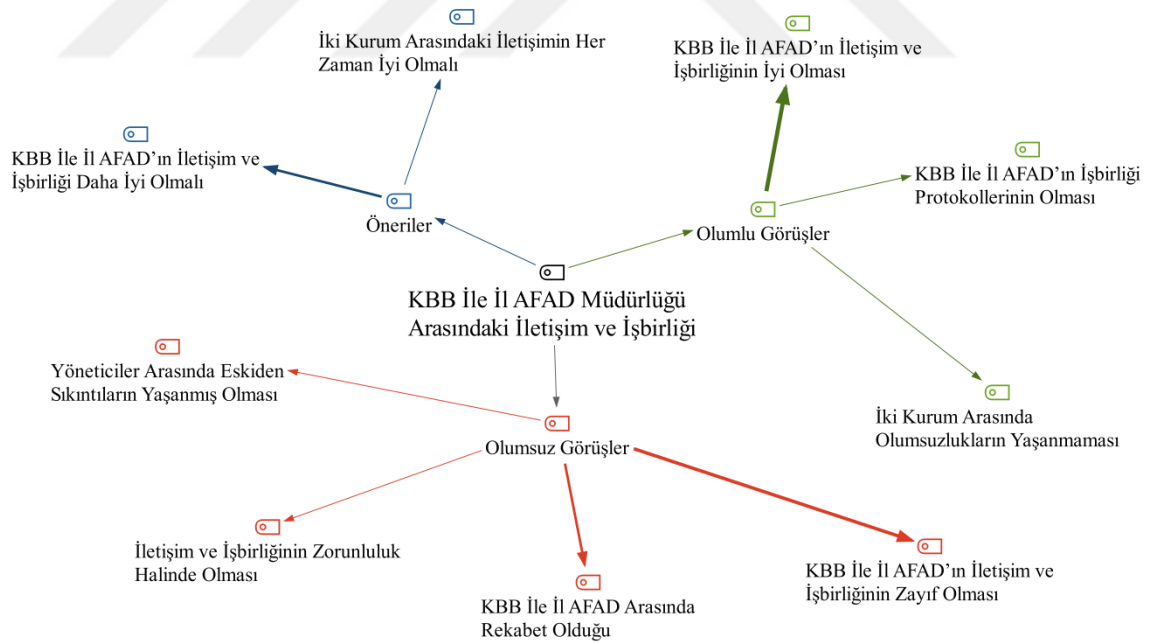
Afet açısından kurumlar arasında yani anlık işbirlikleri var. Mesela diyelim afetle ilgili bir çalıştay yapılacak işbirliği yapılıyor tabii buna işbirliği denir mi bilmiyorum. Tabii küçük şeyler bunlar anlık işbirlikleri oluyor. Bu organize bir şekilde kurumların aylık ya da yıllık toplantılar yapılmıyor. İlimizde neler oluyor neler bitiyor neler yapmalıyız diyerek konuşulan bir sürece girildiğini sanmıyorum (Ü.2).

4.4.2. KBB ile İl AFAD Müdürlüğü Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “KBB ile İl AFAD Müdürlüğü Arasındaki İletişim ve İş Birliği” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 34).

Şekil 35. KBB ile İl AFAD Müdürlüğü İletişim ve İş Birliği Kategorisi Kod-

Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB ve Kocaeli İl AFAD Müdürlüğü arasında iletişim sıkıntısının yaşanmadığını ve aralarında iyi bir

işbirliğinin olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Ben AFAD ve KBB'nin iyi bir işbirliği içerisinde olduğunu düşünüyorum. Hem müdahale hem de gerek hazırlık aşamasında iyi bir iletişim olduğunu düşünüyorum. Kaygı oluşturacak olumsuz bir durumun asla olacağını düşünmüyorum açıkçası. AFAD'ın ilk kurulduğu yıllarda KBB ile AFAD arasında sıkıntılı durumlar ilk başlarda vardı. Fakat şu an birlikte çalışabiliyoruz. İlk zamanlar tepeden bir bakış vardı. Gerçekten AFAD'ın ilk yapılanma dönemlerinde KBB'den tepeden bir bakış vardı (A.3).

KBB'de Bilgi İşlem Dairesi ile bir çalışma içerisinde bulunduk. CBS şube müdürlüğü ile ilgili gayet iyi çalıştık yardımcı oldular ve gerçekten çok memnun kaldım ellerinden gelen yardımı yaptılar. Protokol hazırladık karşılıklı İşbirliği Protokolü yaptık artık 2016 yılında bir tatbikat gerçekleştirmiştik o dönem 34 kurum tarafından 3 veya 4 daire başkanlığı ile buraya katkıda sağladılar. Bir sorunda yaşamadık iki kurum arasında ortak çalışmaya işbirliğine oldukça yakın bir yaklaşım var (A.3).

Bir olumsuzluk direkt yaşamadık. Tabii aktarıyoruz konularla ilgili yapılması gerekenleri destek konusunda taleplerimiz oluyor. Direkt bir destek verilmeyeceği gibi katkısı olmayacağı gibi herhangi bir şey bize bugüne kadar söylenmedi (A.2).

Eğitim ile ilgili çalışmalarımız, afet gönüllüleri çalışmasını birlikte gerçekleştirdik. Çok güzel geçtiğini düşündüğüm çalışmada ben de orada görevliydim. Hayatımın güzel resimlerinden güzel olaylarından bir tanesiydi. Ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz çalıştaylar var buralarda da sıkıntı yaşamadık. Ciddi manada bir sıkıntı hiç yaşamadık. Yaşayacağımızı da düşünmüyorum (A.4).

Çok büyük afetlerde değil ama küçük çaplı olaylarda müdahale bağlamında çalışma fırsatımız oldu. Bir afet olduğu zaman beraber çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Müdahale açısından bakacak olursak Kocaeli AFAD İl Müdürlüğü'nün toplamda 20 tane müdahale için elemanı var. KBB'nin itfaiyede 500 civarı elemanı var. KBB ile müdahale konusunda iletişimimiz olmazsa olmaz mecburen iletişimimizin iyi olması gerekir. Biz buradan Gebze'ye en uzak ilçe kalkıp gidene kadar orada bulunan itfaiye müfrezesindeki arkadaşlarla görüşüyoruz. Onlar zaten gerekli müdahaleleri gerçekleştiriyorlar (A.4).

AFAD ve KBB'nin aralarındaki ilişkinin iyi olduğunu düşünüyorum...(Ü.3).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB ve İl AFAD Müdürlüğü iletişim ve işbirliği açısından sağlıklı bir ilişkinin olmadığından, gerçekleşen ilişkinin zorunluluklar sonucunda olduğundan, aralarında zaman zaman çekişmelerin olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İlimizde AFAD İl Müdürlüğü ve KBB arasındaki iletişimi ve işbirliğini yeterli bulmuyorum. Maalesef ikisinin koordineli çalıştıklarını göremiyorum. Koordineli çalışıyoruz diyebilir ama düzgün çalıştıklarını ben dışarıdan

gözlemleyemiyorum çıktıkları yok. AFAD diyor ki ben devletim, KBB de diyor ki ben de devletim gördüğüm kadarıyla bu konuda bir çift başlılık var (S.4).

Kesinlikle İl AFAD ve KBB arasında sağlıklı bir iletişim olduğunu düşünmüyorum. Yani şöyle değerlendirelim asgari standartları sağlıyor muyuz kısmen diyelim sağlıyoruz. Ama yapılabileceğimizin neresindeyiz oranın herhalde yüzde birinde değildir. İlişkiler çok zayıf kurulabilecek ilişkilerin çok azı şu an mevcut, birlikte çok kocaman şeyler yapabiliriz iki değil üç yapabiliriz ama hiç böyle bir şey yok maalesef (A.1).

Şu anki duruma baktığımız zaman pekiyi bir iletişim kurduklarını ve ortaklaşa çalışma yapamadıklarını göremiyoruz (S.3).

KBB ile AFAD arasında yani şöyle gerçek anlamda samimi ve bu işi özümsemiş olarak sürdürülebilir, belirli periyotlarla üretilebilen bir iş yok. Sadece Ankara'dan gelen direktifler doğrultusunda evet bu iş belediyelerle ilgili yapılacak bir iş orayı arayalım. Bu iş onlarla yapılacak arayıp görüşelim, Ankara'dan görev geldiği zaman gelen işin kapsamında bir iletişim oluyor. Belli bir süre sonra iş tamamlanıp bittiğinde bu süreç tamamlanıyor. Yeni bir komut ya da direktif Ankara'dan geldikten sonra zorunlu bir iletişim başlatılıyor. Ama hiç kimseden bir komut gelmeden zorunluluk olmadığı zaman işbirliği yapılmalıdır. Bunlar AFAD'dan Ankara'dan, İç İşleri Bakanlığından, örneğin toplanma alanları için gelen direktifler sonucunda İl AFAD ve KBB ile toplanma alanları konusunda işbirliği yapmak üzere çalışmalar yapıyor (Ü.1).

KBB afetle alakalı olacak hizmetlerin içerisinde olmazsa olmaz konumdadır. Fakat yetkileri yok yetkilerin tümüyle AFAD'da olması orada bir sıkıntı oluşturuyor. Belediyeler bununla alakalı bir iş yapsa neden yaptın yetki bende diyerek AFAD sınırılıyor belediyeleri. Benim işim diyor AFAD müdürlüğü çekişme var aralarında gibi görüyorum (S.2).

AFAD ile kendi aralarında bir rekabet görüyorum veya tanımlanmış bir ilişki yok öyle söyleyelim, orada bir anlaşmazlık var gibi gözüküyor (S.1).

İl AFAD Müdürlüğü ve KBB arsında kurumlar arasında olmasa da yöneticiler arasında dönem dönem hissettiğimi çekişmeler vardı (Ü.2).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında ilde gerçekleşecek afet İl AFAD koordinasyonunda gerçekleştirilecek ve il afet planındaki en büyük destek ortağı olan imkânları en fazla olan kurum KBB'nin iletişim ve işbirliklerinin en üst seviyede olması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İl AFAD en yetkili kurum olarak gözüküyor. Fakat KBB'nin de güçlü bütçesi var. KBB'nin de çok da fazla sorumlulukları var yaptığı birçok hizmetler var. Bu hizmetler sadece afetler değil birçok konu da var. Bu konuda AFAD'ın projeler getirmesi, KBB'ye daha yakın olması gerekmektedir. KBB'de egolarını bir kenara koyarak çalışmalıdır (S.2).

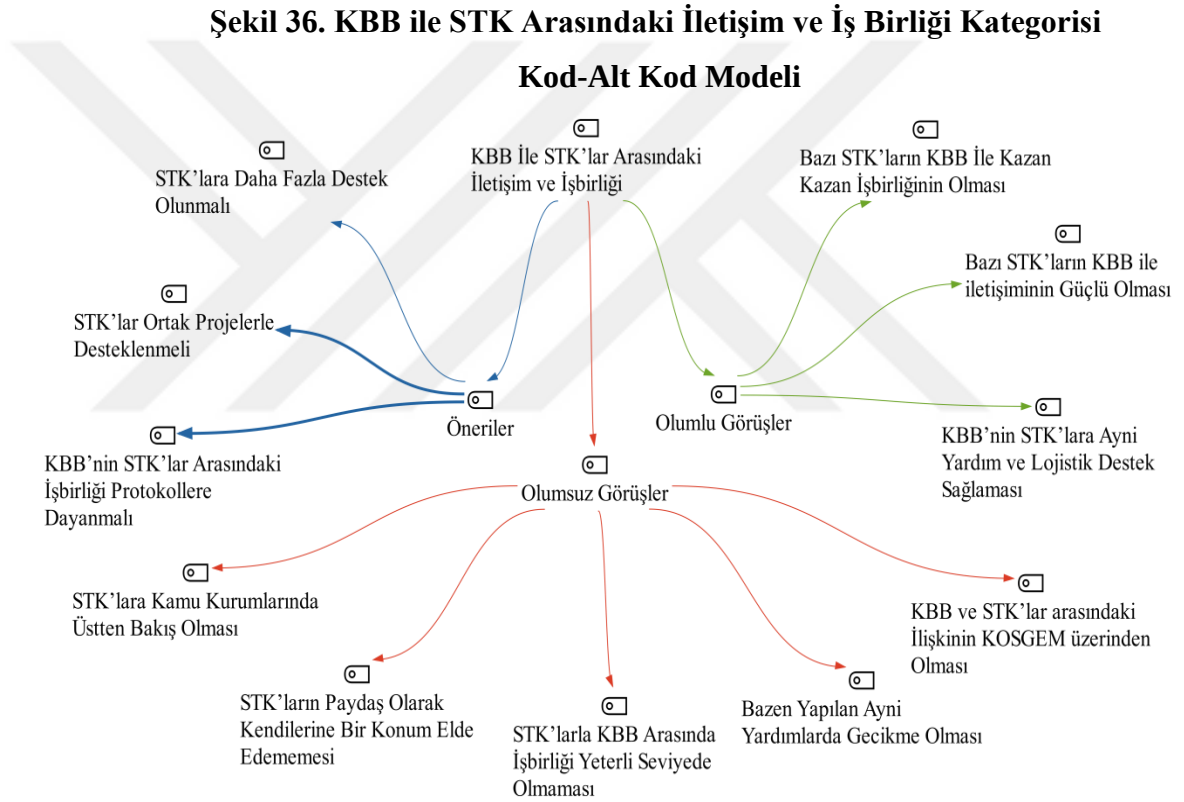
AFAD İl Müdürlüğü olarak KBB ile iletişimiz var. Her zaman destek olacaklarını ifade ediyorlar istenildiğinde istediğiniz kadarını verileceği söyleniyor. Fakat çok daha fazla olmasının ilimize çok daha fazla şey katacağını düşünüyorum. Afet öncesinde şehir planlanırken afetlere dönük planlanması bile büyük bir iştir. İletişim iyi olursa bu bile büyük bir iştir. Çok

daha iç içe olmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani afet olmadan önce normal iletişiminizi de çok iyi düzeye getirmeliyiz diye düşünüyorum (A.2).

AFAD koordinasyonu başındaki kurum olması gerekiyor. KBB ile mutlaka bir işbirliği olması gerekiyor KBB'nin imkanları çok hareket kabiliyeti çok daha fazla bir AFAD'daki hareket kabiliyeti ile KBB'nin hareket kabiliyeti kıyaslanamaz (S.1).

4.4.3. KBB ile STK Arasındaki İletişim ve İşbirliği Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “KBB ile STK arasındaki İletişim ve İşbirliği” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 36).



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında STK temsilcilerinden S.1 ve S.2 KBB ile olan iletişimlerinin son dönemde kazan kazan mantığında iyi olduğunu ve ortaklaşa çalıştıklarından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

STK'larla KBB arasında karşılıklı kazan kazan işbirliğimiz var. Biz kendimiz 18 yıldır cankurtaranlık projesi içerisindeyiz ve KOSKEM çatısı altında sahillerde insan kurtarıyoruz. Burada KBB bizi destekliyor ama maddi

destek değil aynı destek kıyafet gibi katkıları var. KBB ile uyum içerisinde KOSKEM'de sahillerde çalışıyoruz. Şimdi gayet de iyi mantık çerçevesinde bize STK gibi baktığından dolayı sıkıntı yaşamıyoruz (S.1).

Şimdi doğruyu söylemek gerekirse KBB ile afetle alakalı bir merkez yok. Biz başkana WhatsApp üzerinden iletiyoruz durumu anlatmaya çalışıyoruz. Başkan ilgili genel sekreter yardımcısına yönlendiriyor ve biz onunla irtibata geçiyoruz. Biz ilişkimiz güçlü olduğu için doğrudan başkanla iletişime geçebiliyoruz. Son dönemlerde sürekli olarak KBB ile çalışıyoruz. İletişim konusunda da bireysel ilişkilerimiz güçlü olduğundan dolayı iletişimimiz iyi durumda. (S.2)

KBB sivil toplum desteğiyle arama kurtarma kapasitesi oluşturulmaya çalışılıyor. KBB beraber birlikte bize verdikleri araç desteği ile Kocaeli Elazığ Malatya depreminde yardıma birlikte organize olarak gittik (S.2).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında STK'larla KBB arasında sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin olduğunu düşünmediklerini, KOSKEM kapsamında sınırlı bir çalışmanın olduğunu, afetlerle ilgili başka bir ortak çalışmanın olmadığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

STK'larla KBB arasında bir işbirliği olduğunu düşünmüyorum. Eskiden beri devam eden KOSKEM var. Sadece o alanda çalışılıyor. Şu an afete bakış açısı kısmından ortak çalışma açısından herhangi bir çalışma maalesef KBB ile STK'lar arasında yok. Afetlerle ilgili bir çalışma gerçekleştiremedik. KBB ile sadece KOSKEM (Kocaeli Sahilleri Su Kazaları Engelleme Merkezi) ile sahillerde cankurtaranlık hizmetlerinde birlikte çalıştık. Çalıştık ama şu an onların mantığı sadece KOSKEM ile sınırlı sadece cankurtaranlıkta işbirliği yapabileceğini düşünüyorlar (S.3).

Şimdi herhangi bir taleplerimiz oluyor. Örneğin Vefa Destek Grubu'nda görevimiz var tekrar kapanma var. 400 gündür sokakta alanda çalışıyoruz. İzmir Depremi'ne giderken buradan 150-200 koli götürüp kendi iaşemizi sağladık. Geri kalanları ihtiyaç sahiplerine dağıttığımız için şu an depolarımız boş. Bununla ilgili olarak söyledik gıda ihtiyacımız olduğunu çünkü olası deprem esnasında depolarımızın dolu olması gerekiyor. 100 koli gıda istedik. Bekliyoruz talepte bulunduk fakat o konuda bazen sıkıntılar yaşıyoruz (S.2).

Bir STK temsilcisi olarak STK'larla KBB arasında bir işbirliği göremiyorum. Bizimle KBB arasında da yok (S.5).

Kamu kurumları ile ilişkilerde genelde bize STK'lara kendi askeriymiş gibi bakıp genelde üst perdeden bize karşı bir tavırları var bizi çalışanları gibi görüyorlar (S.1).

KBB, AFAD ve Kocaeli Üniversitesi olarak gerçekleştirdiğimiz bir eğitim projesine katılımcı olarak çağırdığımız STK üyeleri biz neden bu projenin içerisinde paydaş olmadık diye de sitem ettiler açıkçası onu görmüştüm. Burada sürekli bir paydaş olarak kendilerine bir konum elde edememişler. Bundan dolayı rahatsız olduklarını gördüm bundan yola çıkarak sağlıklı bir iletişim olmadığını görüyorum (Ü.1).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde öneriler bakıldığında KBB'nin mutlaka afet çalışan STK'larla işbirliği protokolleri yapmasını, STK'ları destekleyerek ortaklaşa çalışmalar yürütmesi gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Bunlar protokolle sivil toplum kuruluşları proje ile desteklenmeli diye düşünüyorum. Yapılan işlerin mutlaka bir çıktısı olması gerekir ne yaptık sonuç ne bunun değerlendirilmesi gerektiğinin ölçülendirilmesi gerektiğini düşünüyorum (S.1).

KOSKEM'de işbirlikleri var. Bunlar tabii ki güçlendirilebilir paydaşlarla işbirliği aslında protokollere dayanır. STK'larda olsa farklı kurumda olsa öncelikle protokoller üzerinden bu işler yürümeli kurumsal olarak olmalı. Herkes diyecek ki benim gücüm bu ben bu katkıyı sağlayabilirim şeklinde bir paylaşım olmalı... (Ü.1).

17 Ağustos Depremi'ni yaşayan bir şehir olan Kocaeli'nde afetle ilgili çalışan STK'lara destek sağlanmalı, KBB bunu yapmalı arama kurtarmaya gerekli desteği olmalı ve daha fazla sorumluluk almalı (S.2).

En azından biz onlara gitmiyorsak bile Kocaeli'nde bir STK olarak KBB'nin gelip bizim kulağımızdan tutup gelin birlikte çalışalım demesi lazım (S.3).

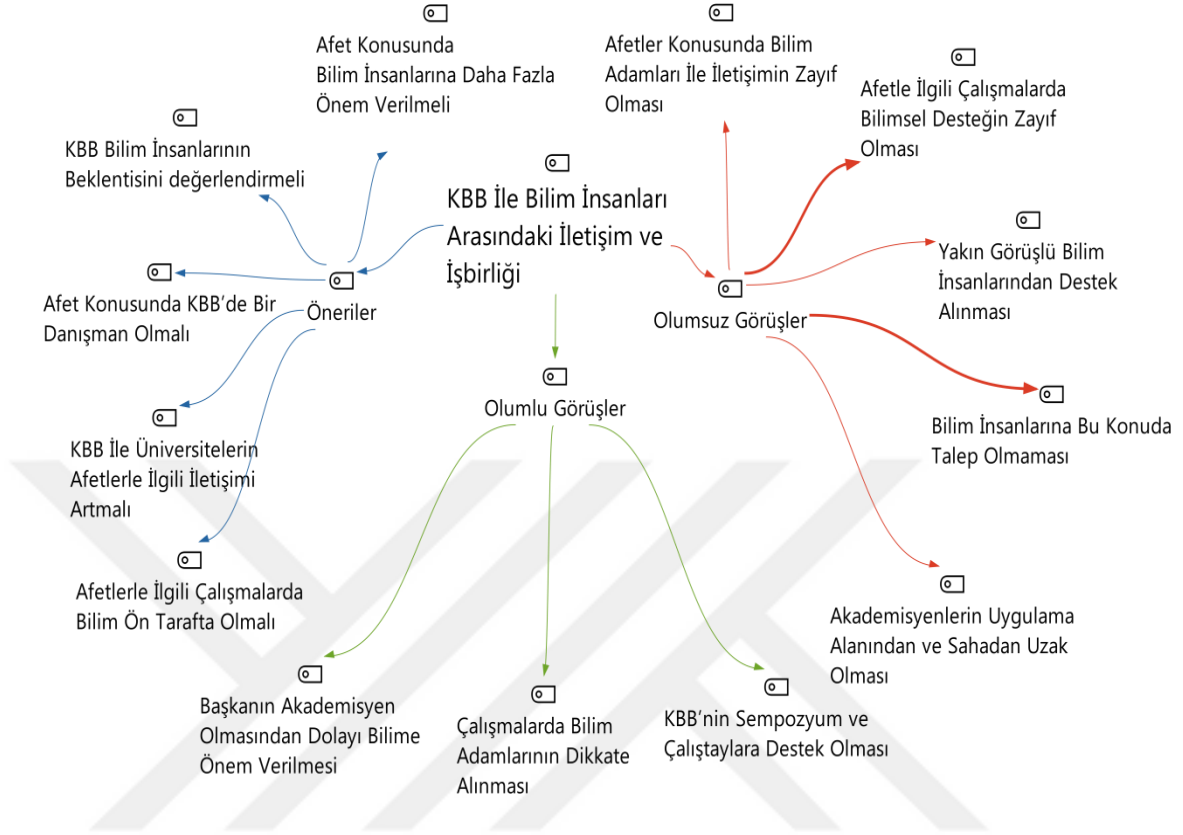
KBB bir çözüm ortağı zaten koordinasyonda da afet eğitiminde de ciddi bağlamda katkıda bulunabilir. Tabii bu bir gönül işi buna ne kadar destek olur bilmiyorum. Afet eğitimi konusunda STK'larla protokol yaparak birlikte toplumu eğitebiliriz işbirliği içerisinde ortak işler yapabiliriz (S.5).

4.4.4. KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 37).

Şekil 37. KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği Kategorisi

Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB Başkanının akademisyen olması nedeniyle bilime ve bilim adamlarına önem verildiğini düşündüklerini, Üniversitenin hazırladığı sempozyumlar KBB'nin destek olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Şöyle bizde bir algı var, vatandaş olarak başkanımızın da akademisyen olması sebebiyle bilimsel çalışmalara önem verdiğini düşünüyorum ilgi gösterdiğini tahmin ediyorum (A.4).

...Ama belediyenin hazırlamış olduğu çalıştaylara katkı veya üniversitenin yaptığı deprem sempozyumuna KBB ekonomik destek sağlamışlardı, sempozyumda sponsor olmuşlardı (Ü.1).

Afetle ilgili çalışmalarda bilim adamlarının söylediklerini dikkate aldıklarını düşünüyorum ve hani tabii biraz deprem nedeniyle biraz da şimdiki belediye başkanının akademisyen olması nedeniyle biraz daha dikkate alındığını düşünüyorum (Ü.3).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin afet konularında bilim adamlarına önem vermediğini, görüşlerini ve önerilerini işlerine katmadıklarını, afet işleri ile ilgili sürdürülebilir bir akademik destek alınmadığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Bilim adamları ile alakalı görüş ve önerileri işlerine katmadıklarını tahmin ediyorum. Neden böyle bir kaniya vakfım, yapılan projeler de öne çıkması lazım, lansmanın yapılması lazım, siz kentsel dönüşüm ya da şehir planı yaparken ya da herhangi bir köprü yaparken bu bilimsel destek bahsetmelisiniz. Ama başka bir noktada ulaşım toplantılarına katılıyorum, üniversitelerden görüş alınıyor. Afetlerle ilgili hangi uygulamada böyle bir görüş alındı açıkçası bilmiyorum (A.2).

Kocaeli Üniversitesi ile daha öncesi ortak çalışmalar yapıyorlardı. KBB daha önceden iyi ilişkileri vardı. Fakat şu an Kocaeli Üniversitesi'nden hocalarımızla konuştuğumuz kadarıyla bu iletişimde onlarla KBB arasında kopukluk olduğunu söylüyorlar. (S.3).

Genelde belediyeler birçok belediye bu konularda bilim adamlarına desteklerine bakıldığında, genelde kendi görüşlerine yakın olan bilim adamlarından destek alıyorlar. Bu da pek fazla kazanım sağlamaz (S.2).

Afetlerle ilgili eğer bir şey yapılacaksa üniversiteden katkı bağlamında biz yardımcı olmak istiyoruz. Fakat bir talep de olduğunu göremiyorum (Ü.2).

Bilim adamlarından çok bir destek aldıklarını düşünmüyorum açıkçası. Üniversite hocalarının da içinde olduğu çalışmalar olmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum (A.3).

KBB afet planı yaparken bize gelip bir şey sordu mu ki böyle bir plan afet planı nasıl yapılır diye. Üniversiteye gelip herhangi bir danışmanlık talebinde bulunmadılar... (Ü.1).

...bu önemli sıkıntılardan bir tanesi, bu politikaları geliştirmek için mesela ilimizde bir üniversite var ve bu üniversitedeki hocalar bu konuda neler yapmışlar hangi çalışmaları yapmışlar diye KBB idarecilerinin bakması gerekir diye düşünüyorum (Ü.2).

...akademisyenler Türkiye'de da halka inemediler. Özellikle teorik bilgilerinin uygulamada ve alanda ne kadar başarılı olduğunu görmeden bunları sadece kendi aralarındaki makale ve sempozyumlarda kullanmaya başladılar (S.3).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında siyaseti bir kenara bırakarak gerçekten önyargısız objektif bir bakış açısıyla afet ile çalışmalarda bilim insanlarından bilimsel destek alınmasını, afetlerle ilgili karar mekanizmalarına bilim insanlarının katılımının sağlanmasını, üniversitede hocalarının böyle bir beklentisi olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Akademik olarak yazıyoruz da onlar okuyor mu acaba, hayır okumuyorlar o zaman bizim sıkı bir işbirliği yapmamız şart kurumsal olarak belediyeler ve üniversiteler küskünlük vesaire bazı kişisel egoları bir tarafa bırakıp gerçekten topyekün bir mücadele girişilmesi gerekiyor (Ü.2).

Yani KBB'nin yaptığı çalışmaların eskiye göre daha mı iyi, evet birçok şey eskiye göre daha iyi ama bilimin ön tarafa konulması gerektiğini düşünüyorum. Bir şey bilimsel değilse ne yaparsanız yapın alacağınız sonuç tesadüftür gerçekten tesadüftür (S.1).

Çalışmalar var bence bu konuda, objektif bir bakış açısıyla afet konularına bakılmalıdır. Bir alanda iyi ise o kişilerden önyargısız istifade edilmeli ve onlardan katkı alınmalı diye düşünüyorum. Siyasetle hiçbir alakası yok afetin, bu konuda zıt görüşte de olsa bu işin uzmanı kimse onlardan yardım alınması gerektiğini düşünüyorum. Siyasi olaylar bir kenara bırakılmalı. Bilim adamlarının katkılarını önemsiyorum daha fazla değinilmeli bu konuya (S.2).

Geçmişte bu tür şey bilimsel desteğin olduğu çalışmalar var. Siz verileri kurumlarla paylaşırsanız akademisyenlerle paylaşırsanız o da üniversiteye katkıda bulunabilir. Üniversitelerden bu verilerin bir ürüne dönüşmesi konusunda bir destek alabilirsiniz. Bu birinci aşama alamadıysanız, bu sefer verimin nasıl alınacağı konusunda bir destek alırsınız. Afet konusunda ve akıllı binalar konusunda muhakkak bir danışman olmalıdır (S.5).

...ancak bir sempozyum ya da bir çalıştay yapılacağı zaman davet ediyoruz. Onun haricinde bir düşünce geliştirme amacıyla bu konuda üniversite ne diyor acaba gidelim onlarla istişare edelim gibi bir şey görmedim. Üniversitede hoca olarak aslında böyle bir beklentimiz var (Ü.2).

Şekil 38. İletişim ve İş Birliği Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
▼ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
▼ İletişim ve İşbirliği													0
☑ KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İşbirliği		●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	16
☑ KBB ile STK'lar Arasındaki İletişim ve İşbirliği					●	●	●		●	●			13
☑ KBB ile İl AFAD Müdürlüğü Arasındaki İletişim ve İşbirliği	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	17
☑ Genel İletişim ve İşbirliği	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	19
Σ TOPLAM	2	4	4	4	6	10	7	2	4	11	7	4	65

İletişim ve işbirliği teması altında 65 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 38). Bu temada en fazla kodlamanın genel iletişim ve işbirliği kategorisinde, en az kodlamanın ise KBB ile STK'lar arasındaki iletişim ve işbirliği kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın Ü.1 belgesi, en az kodlamanın ise S.4 ve A.1 belgeleri üzerinde yapıldığı görülmüştür.

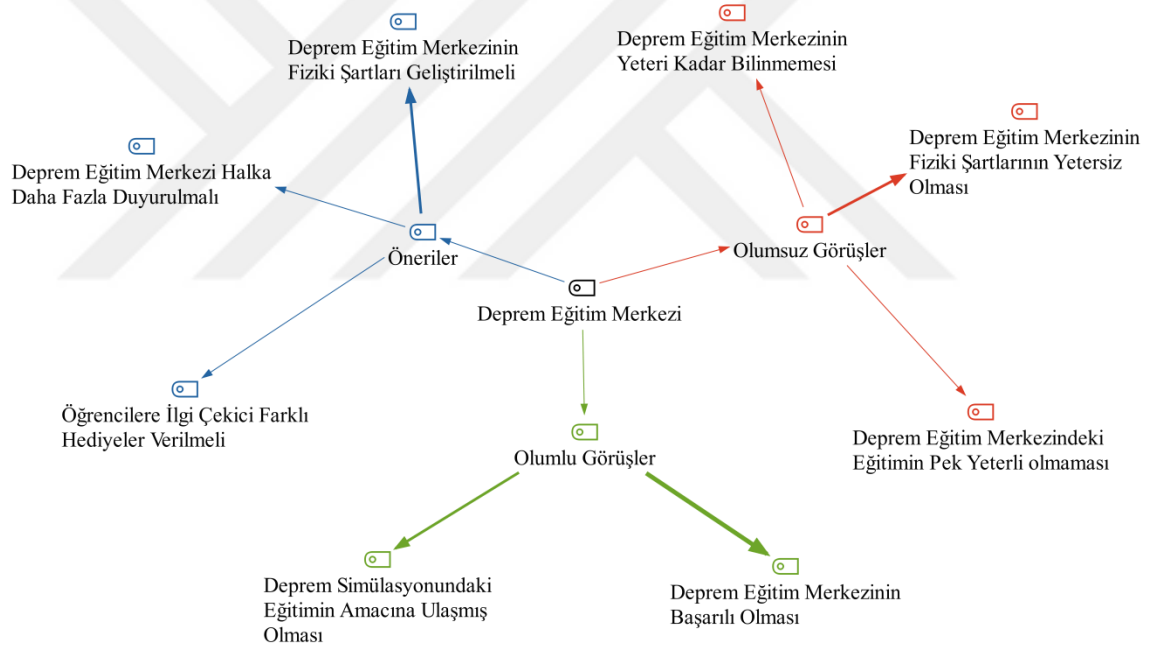
4.5. Eğitim Teması

Eğitim temasında KBB tarafından gerçekleştirilen afet eğitimleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Eğitim teması altında ise “Deprem Eğitim Merkezi, Afet Eğitim Merkezi, Yetişkin Eğitimleri ve Dezavantajlılara Yönelik Eğitimler” olmak üzere 4 adet kategori oluşturulmuştur.

4.5.1. Deprem Eğitim Merkezi Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Deprem Eğitim Merkezi” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 39).

Şekil 39. Deprem Eğitim Merkezi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında deprem eğitimi açısından Deprem Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirilen eğitimlerin başarılı olduğunu ve verilen eğitimin sonuca ulaştığını gördüklerinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin çok güzel bir deprem simülasyon merkezi ve bunu uygulamalı olarak çocuklara yönlendirilmesi vardı. Bunun artırılarak devam ettirilmesi

gerektiğini düşünüyorum. Gerçekten çok verimli belki de zamanında Türkiye'deki ilk olmuştur ve başarılı çalışmalardan bir tanesiydi (S.3).

Deprem Eğitim Merkezi'ndeki çalışmaların yeterli olduğunu düşünüyorum. Okullara öğrencilere yönelik çalışmalar bu merkezde yapılıyor. Biz okullara eğitime gittiğimizde çocuklar bize söylüyorlar. İşte deprem çantası hazırladık, Çök-kapan-tutun yapmayı biliyorum diye söylüyorlar. Bizde peki siz bunları nereden öğrendiniz öğretmenlerimiz mi size bunları öğretti diye sorduğumuzda, biz deprem simülasyon merkezine sınıfça gittik ve orada bunu öğrendik diyorlar. Bu da gerçekten bizim açımızdan KBB vermiş olduğu eğitimin sonuca ulaştığını okullarda görmüş olduk. Buraya gelenleri gerçekten etkili güzel bir eğitim verildiğini düşünüyorum (A.4).

Evet haberdarım. Yani deprem simülasyon eğitimini biliyorum. Halka yönelik yapılan projeleri biliyorum. Belli dönemlerde okullarla etkinlik yaparak oyunlar verilmesi var. Geçenlerde İRAP çalışması esnasında bir yetkili vardı, Deprem Eğitim Merkezinde çocuğuna afet pazıl oyunu verilmiş. Pazılı oynayarak evde çok şey öğrendiklerini belirtti. Bunların geri dönüşlerini duyuyoruz. Ara ara açıp biz evde oynuyoruz bunu dedi (Ü.1).

Simülasyon merkezinde öğrencilere uygulamalı eğitim yapıyorlar. Afet bilinci eğitimleri var AFAD ile koordineli bir şekilde yaptıkları var. İtfaiyenin ve Zemin Deprem Müdürlüğü'nün afet türleri ile alakalı vermiş oldukları eğitimler var. Verdikleri eğitimlerin yeterli olduğunu ben düşünüyorum (A.3).

Simülasyon cihazı ile Seka Park alanında deprem eğitimleri veriyorlar. Öğrencilere eğitim sonunda çeşitli hediyeler ve deprem kitapçıkları veriyorlar. Çok faydalı bir eğitim olduğunu düşünüyorum (S.2).

KBB yönünden baktığımızda yıl dönümlerinde yapılan çalışmalar var. Artı KBB'nin eğitimler konusunda okul bazlı eğitimler vermesi çok faydalı olmaktadır. Okullarda özellikle küçük çocuklara verilen eğitimler aslında aileyi de eğitime adına önem taşıyor. Çünkü çocuk gidip evde biz eşyalarımızı niye sabitlemedik diye ailesine sorabiliyor. İster istemez ailede bir tedirginlik yaşıyor ve bu eksikliğini gidermeye çalışıyor. Yani eğitim açısından KBB'nin yaptığı çocukların eğitim konusu çok önemli (Ü.3).

...Deprem simülasyon eğitimi ayrı değerlendirmek lazım çok ciddi ve çok güzel bir eğitim özellikle çocukların bundan yararlandığını düşünüyorum... (Ü.2).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında Deprem Eğitim Merkezi'nde eğitimlerin verildiğini fakat yeterli olmadığından, vatandaşların bu eğitimden ve merkezden haberinin olmadığından, eğitim verilen salonun fiziki şartlarının yetersiz olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İlimizde bir tane deprem simülasyon merkezi var. Fakat ben işin içinde olduğum için biliyorum. Ama çoğu insanın çoğu vatandaşımızın böyle bir merkezden haberi olmadığını düşünüyorum. Bu benim şahsi kanaatim (A.4).

KBB'de afet eğitimiyle ilgili çok fazla faaliyetler yok açıkçası zaman zaman okullarda eğitimler verdiklerini duyuyorum. Simülasyon merkezi ile ilgili okullarla ilgili çalışmalar olduğunu biliyorum öğrencilere eğitim veriyorlar. Bunu pek de yeterli bulmuyorum açıkçası (S.1).

...Deprem Eğitim Merkezinin fiziki şartlarının yeterli olmadığını düşünüyorum. Çok küçük bir eğitim salonu başlangıç için o yıllarda model olarak kurulmuş o zamanın şartlarına göre iyi olabilir. Ama şu an maalesef o salona bir sınıfın bile sağlıklı bir şekilde sığacağını düşünmüyorum... (Ü.2).

Deprem simülasyon merkezinin fiziki şartlarının geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum (Ü.1).

Öneriler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında Deprem Eğitim Merkezi'nin reklamının çok etkili yapılmasını, merkezin fiziki şartlarının iyileştirilmesi salonun büyütülmesi eğitime gelen çocuklara yönelik daha ilgi çekici etki bırakacak hediyeler verilmesinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Deprem Eğitim Merkezi olduğunu biliyorum ama ben içerisinde olduğum için biliyorum. Bence bu konuda daha fazla reklam yaparak böyle bir merkezin olduğu daha fazla duyurması gerektiğini düşünüyorum. Vatandaşları daha fazla duyuru yapmaları gerekiyor. Kitap Fuarı için o kadar etkili reklamı yapıyor ki neredeyse kitap fuarına gitmek zorunda kalıyoruz. Aynen bu şekilde de Deprem Eğitim Merkezi'nin reklamının çok etkili yapılması ve insanların yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum (A.4).

Çocuklara verilen eğitimlerin daha önemli olduğunu düşünüyorum çocuklara verilen eğitimlerle geleceğimizin kurtulacağına inanıyorum. Bu nedenle öğrencilere eğitim verilen bu merkezin fiziki şartlarının geliştirilmesi gerekmektedir (A.4).

Mekan olarak küçük teknik olarak simülasyonu bilemiyorum. Mekan olarak küçük, daha ferah ve daha uygun bir salon olabilir. Başka bir eğitim ortamında bir salonda eğitim verilip sonra simülasyon alanına geçirilebilir. Oturma alanı büyütülebilir. Fiziki şartları çok sınırlı geliştirmesi gerekiyor (Ü.1).

Bu proje gerçekten çok iş gören bir proje mutlaka sürdürülebilir olması için daha geniş bir mekâna alınması şart ve eğitimlerin zaman zaman güncellenmesi gerekir (Ü.2).

Yani amacına uygun bence oraya genelde öğrenciler geliyor. Öğrenciyi oraya çekecek faaliyetler konulabilir daha albenisi yüksek olabilir. Öğrenci geldiğinde öyle mutlu ayrılın ki mesela öğrenciye bir katılım belgesi verilsin çocuk için önemlidir. bir tane çikolata gibi öğrenciyi oraya bağlayacak şeyler verilebilir (Ü.3).

4.5.2. Afet Eğitim Merkezi Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Afet Eğitim Merkezi” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 40).

Şekil 40. Afet Eğitim Merkezi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların olumsuz görüşlere ilişkin vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

Ü.2 bu konuda “*Tabii ki ben şöyle düşünüyorum bir afet koordinasyon merkezinin bile olmadığı bir il düşünün Kocaeli gibi depremi 17 Ağustos depremini geçirmiş bir ilde düşünebiliyor musunuz. Bu büyük bir şanssızlık zaten bunu zorlamak gerekiyor.*” İfadesiyle 17 Ağustos depremini yaşamış bir şehirde afet eğitim merkezinin olmamasının büyük eksiklik olduğunu belirtmektedir.

Öneriler:

Görüşmecilerin verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında Kocaeli şehrinin bir afet eğitim merkezine ihtiyacı olduğunu, KBB'nin yangın eğitim merkezi, ilkyardım eğitim merkezi ve deprem eğitim merkezi olduğunu, bu merkezleri birleştirerek son teknolojiyi kullanarak içerisinde bütün afetlere karşı eğitimlerin simülasyonların olduğu bir modern afet eğitim merkezini şehirdeki diğer paydaşlarının da desteğiyle kurabileceğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Eğitimler de halkın çok daha ilgisini çekecek şekilde yapılmalıdır. Bu nedenle afet eğitim merkezi son teknoloji kullanarak bilimsel bir afet eğitim merkezi simülasyon merkezi ile birlikte oluşturulabilir (A.3).

Vatandaşta bilinç değişikliği oluşturabilecek çalışmalar yapmanız gerekmekte kapsamlı bir afet eğitim merkezi ile yapabileceğinizi düşünüyorum (A.4).

KBB'nin afet eğitim merkezi yapabilecek gücü var yapılabilir tabii çok da faydalı olacağını düşünüyorum. Bu konunun çok güzel olacağını düşünüyorum, bunu da destekliyorum. Bir afet eğitim merkezi Kocaeli'nde mutlaka olmalı KBB'nin bunu yapabilecek güce sahip olduğunu düşünüyorum. Sivil toplum merkezini kuruyorsanız afet eğitim merkezi de kurabilirsiniz (S.1).

Birde Afet Eğitim Merkezi kurulmalı gerçekten güçlü koordineli bir afet Eğitim Merkezi olmalı diye düşünüyorum. Biz afet eğitim vereceğiz gidip vermeliyiz. KBB itfaiye ile alakalı yangınla alakalı eğitimi vermeli, diğer kurumlarda orada toplanıp bu şekilde bir eğitim merkezi olmalıdır. Şehrin gerçekten böyle bir eğitim merkezine ihtiyacı var. KBB'nin tabii ki imkânı fazla o manada bunu yapabilecek gücü olduğunu düşünüyorum. KBB'nin bunu kazandırmasının çok daha kolay olacağını düşünüyorum. Bunu da bir ihtiyaç olarak görüyorum ve çok iyi olacağını düşünüyorum (A.2).

Tek çatı altında KBB'nin çatısı altında herkesin bildiği rahatça gidebileceği görebileceği bir yer olmalıdır. Bu şehrin gerçekten bir afet eğitim merkezine ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Her türlü afetle ilgili eğitim verebilecek insanlara ve hocalara da ihtiyaç olduğunu düşünüyorum (S.4).

Bu şehrin gerçekten bir afet eğitim merkezine ihtiyacı var. Kurumsal egolar bir kenara atılarak bir an önce bir afet eğitim merkezine dünyadaki örneklerine bakılarak bir afet eğitim merkezi kurulmalıdır. Bizim bile kendi çapımızda bir afet eğitim merkezimiz var burada eğitimler veriyoruz. Bu afet eğitim merkezlerinde gönüllere de yer verilmeli özellikle STK'ları ciddiye almaları gerekmekte kesinlikle (S.2).

Bence kapsamlı bir afet Eğitim Merkezi'ni KBB yapabilir. Bursa'da görmüş olduğumuz afet eğitim merkezi her türlü afet için simülasyon merkezi çok güzel çalışmalar yapmışlar. Kocaeli'nde de olması gerekir bence çok da güzel olur. KBB'nin her türlü imkânı var bence eğitmenleri de var bütçesi de var. Deprem simülasyon merkezinin teknolojisi eskimiş olabilir. Son teknoloji kullanılarak yine bir afet eğitim merkezi yapılabilir. Artık teknolojide kullanarak son teknoloji kullanılarak yapılabilir olumlu olacağını katkı sağlayacağını düşünüyorum (A.3).

Düşünün Afet Eğitim Merkezinin oluşturulması KBB'yi gerçekten taçlandıracaktır. Üniversite ve KBB işbirliği ile ve STK'ların da işbirliği ile sadece Türkiye'de değil dünyada da örnek olacak öne çıkacak bir uygulama olacak diye düşünüyorum. Büyük bir afet Eğitim merkezinin gerçekten Kocaeli'nin hem ihtiyacı hem de görünen yüzü olacaktır diye düşünüyorum (S.3).

Bursa'daki örnek gibi hem bir müze hem bir eğitim merkezi hem simülasyonu içinde olan birden fazla afeti kapsayan bir eğitim merkezi olmalıdır (Ü.1).

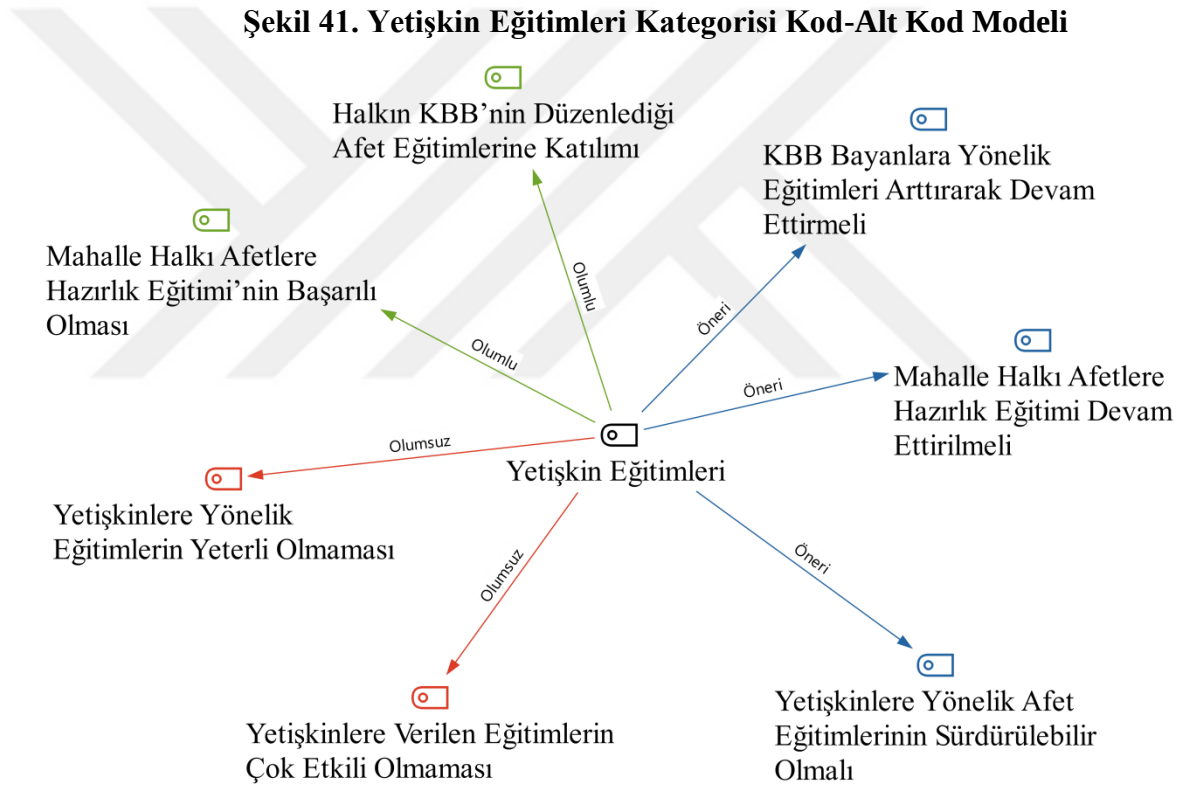
Bir afet eğitim merkezi KBB bunu gerçekleştirebilir ve tatbikat merkezi yapılabilir. AFAD'la ortak bir şekilde Kızılay'la ortak bir şekilde eğitim ve tatbikat merkezleri yapılabilir. Kızılay ve AFAD'ın eğitim yönünü üstlendiği ve uygulama yönünde KBB tarafından üstlenildiği bir eğitim merkezi de yapılabilir (S.5).

Afet eğitim merkezi yapılabilir. Yani şöyle bir şey ilkyardım, yangın ve diğer birimlerin hepsinin bir arada olduğu bir şey kurmak lazım. Enerjinin

parçalanması şeklinde değil de bir merkez kurup orada hepsini toplamak daha görünür kılar. Öbür türlü tek tek bir etkisi olmuyor. Hepsini bir araya toplamak çok önemli görünür olmak çok önemli birlikte proje üretmek çok önemli. Bunlarla ne güzel işler yapılabilir, bir araya geldiğinde nasıl bir merkez olacağını tasarlamak çok önemli. İlimizin önemli sorunlarından bir tanesi afet eğitim merkezinin olmamasıdır. Afet eğitimi için bir afet eğitim merkezinin yapılması çok güzel olur bu ile de yakışır (Ü.2).

4.5.3. Yetişkin Eğitimleri Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Yetişkin Eğitimleri” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 41).



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların olumlu görüşlere ilişkin vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

Ü.3 bu konuda “mahalle afet gönüllüleri projesi bence güzel bir projeydi. Genel itibarıyla halkın gelmesi açısından çok önemli bir projeydi onun devam ettirilmesi gerektiğini düşünüyorum” İfadesiyle yetişkinlere yönelik olarak gerçekleştirilen mahalle afet gönüllüleri projesinin güzel bir proje olduğunu, halkın katılımı açısından

önemli olduğunu devam ettirilmesinin gerekli olduğu ifade etmiştir. A.4 “KBB’nin AFAD ve Kocaeli Üniversitesi ile gerçekleştirdiği Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitimi çok başarılı bulduğum bir eğitim projesiydi. Halkın katılımı çok yüksek olmuştu. Eğitim iki gün sürmüş ve eğitime katılanlar çok memnun ayrılmıştı” İfadesiyle Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitiminin çok faydalı olduğunu, halkın eğitimden memnun kaldığını ifade etmiştir.

Öneriler:

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar içerisindeki öneriler şu şekildedir:

Ü.1 bu konuda KBB ile ortaklaşa gerçekleştirilen yetişkinlere yönelik Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesinin başarılı bir eğitim projesi olduğunu ve sürdürülebilir bir görev gibi yaygınlaştırılması gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir:

Hani ben bu anlamda bizim KBB ile ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesini bir standart dil birliğini oluşturmada yapılan güzel bir iş olarak görüyorum. Yalnız bu her dönem için sürdürülebilir olmalıydı bir proje yaptık bitti olmamalıydı. Yeni kuşaklar geliyor yeni insanlar geliyor. İlde bir hareket var insanlar tayin oluyor yenileri geliyor. Öyle bir şey olmalı ki sanki deprem haftasında okullara gidip eğitimler veriliyor. Bu iş bir görev paketi gibi belirli periyotlarla yeni teknolojiyi de içine alarak tekrarlanmalıdır. Bu ilk daha iyisini yapabilir diye düşünüyorum.

Benzer şekilde görüş bildiren katılımcıların ifadeleri aşağıdaki gibidir:

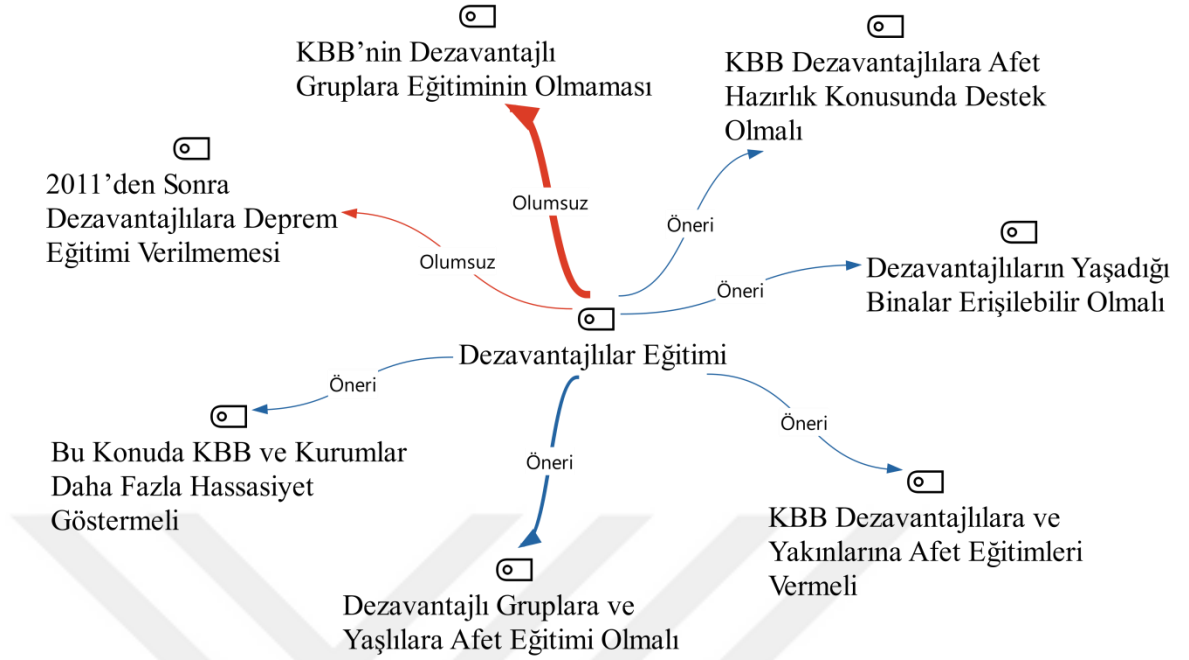
KBB ile birlikte yürüttüğümüz Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi gerçekten çok başarılı olmuştu. Diğer kurumlarında bunu örnek alarak ortaklaşa halk için afet eğitim projeleri gerçekleştirmelidir. KBB’nin böyle başarılı afet eğitimlerini devam ettirmesi gerekmektedir (A.3).

KBB Afete Hazır Anneler isimli bayanlara yönelik bir eğitim gerçekleştiriyordu. Pandemi öncesi basından takip ediyordum. Gerçek unutulmuş bir grup bayanlar, onlara yönelik bir eğitim gerçekleştirilmesinin bir aile için hayati önem taşıdığını düşünüyorum. Ailenin yapı taşı olan anne eğitilirse bütün aile afet konusunda bilinçlenebilir. KBB bayanlara ve annelere yönelik eğitimlerini arttırarak devam ettirmelidir (A.4)

4.5.4. Dezavantajlılar Eğitimi Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Dezavantajlılar Eğitimi” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 42).

Şekil 42. Dezavantajlılar Eğitimi Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında dezavantajlı gruplara yönelik bir eğitimin KBB’de olmadığını sadece 2011 yılında bir çalışma olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Maalesef KBB tarafından yine aynı şekilde engellilere ve yaşlılara yönelik bir eğitim verildiğini düşünmüyorum (S.2).

Engelli yaşlı bireylere yönelik eğitim KBB’de duymadım (S.4).

Dezavantajlı gruplarla ilgili KBB’nin bildiğim kadarıyla bir eğitim faaliyeti yok (A.3)

Dezavantajlı gruplar için KBB’de bir eğitim açıkçası ben duymadım. Varsa da bilmiyorum (A.4).

Dezavantajlı gruplarla ilgili KBB’nin bir çalışması olduğunu duymadım (S.3).

KBB’de engellilere yönelik olarak 2011’de yapılan bir çalışma var, ondan sonra yapılan bir çalışma bilmiyorum. Kocaeli’nde ihmal edilmiş bir grup zaman zaman ben de bu gruplar ile ilgili çalışmalar yapmaya çalışıyorum. İlçelere de sordum ilçe belediyelerine de sordum maalesef bu konuyla ilgili ilimizde hiçbir böyle bir çalışma yok. (Ü.2)

Bu tür çalışmaların çevre illerde olduğunu duydum. Bazı illerde bu tür çalışmalar güzel çalışmalar olduğunu biliyorum. Fakat Kocaeli’nde böyle bir çalışma ne KBB’ye de ne başka bir kurumda bunu görmedim (S.3).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında şehrimizin büyük eksikliklerinden biri olduğunu, dezavantajlı grupların bu alanda ihmal edildiğini ve bu konuda KBB diğer kurumlarında yardımını alarak çalışmalar yapması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Bu da büyük bir eksiklik olarak duruyor. Buna da hem KBB'nin ve diğer kurumların daha fazla hassasiyet göstermesi gerektiğini düşünüyorum (S.4).

Kesinlikle yaşlılara ve engellilere huzurevleri bunların tamamının da eğitimler verilmeli diye düşünüyorum. Biz kendimiz Down sendromlulara senede bir kere deprem eğitimleri veriyoruz (S.2).

Fakat bizlerin de çok göz ardı ettiği bir eğitim konusu dezavantajlılara yönelik afet eğitimleri. Bu konuyu sunumlarımız da dezavantajlı gruplarla ilgili olarak da planlar yapılmalı hassas olunmalı diyoruz. Ama doğrudan kendilerine yönelik bir eğitim çalışmasının ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. KBB bu konuda da çalışmalar yapabilir faydası olur diyorum. Ayrıca yakınlarına da eğitim verilmesi çok yerinde olur diye düşünüyorum (A.3).

Yaşlılar ve engelliler yönelik çalışmalar olması gerekiyor. Dezavantajlı grupların oturdukları binalardaki fiziki durumlarında geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. İşte bizim eğitim verdiğimiz çocuklar mimar olduklarında ileride engellilerin yaşadığı binaları depremler ile afetler konusunda kullanışlı ve dayanıklı binalar erişilebilir binalar tasarlayacağını düşünüyorum (A.4).

... KBB'nin dezavantajlı gruplarla ilgili yapmış oldukları birçok sosyal projeler var ve iletişimleri olduğunu görüyoruz. Bununla ilgili olarak da AFAD'la işbirliği içerisinde ilgili çalışmaları yapabilirler (Ü.1).

KBB'nin ildeki engellilerle ilgili birçok vakıf ve derneklerle irtibata geçebilir. KBB koordinasyon yaparak onları toplayıp destek alabilir. Onların ihtiyaçlarını belirleyebilir afetlerle ilgili hazırlıklarını kontrol edebilir bir çalışma yaptırabilir (Ü.2).

Şekil 43. Eğitim Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
☐ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
☐ Eğitim													0
☐ Deprem Eğitim Merkezi			●	●	●	●	●			●	●	●	16
☐ Afet Eğitim Merkezi		●	●	●		●	●	●	●	●	●		11
☐ Yetişkin Eğitimleri			●	●						●		●	5
☐ Dezavantajlılar Eğitimi			●	●		●	●	●		●	●		13
Σ TOPLAM	0	1	6	9	1	4	4	3	1	6	7	3	45

Eğitim Teması altında 45 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 43). Bu temada en fazla kodlamanın deprem eğitim merkezi kategorisinde, en az kodlamanın ise yetişkin eğitimleri kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın A.4 belgesi, en az kodlamanın ise A.1 belgeleri üzerinde yapıldığı görülmüştür.

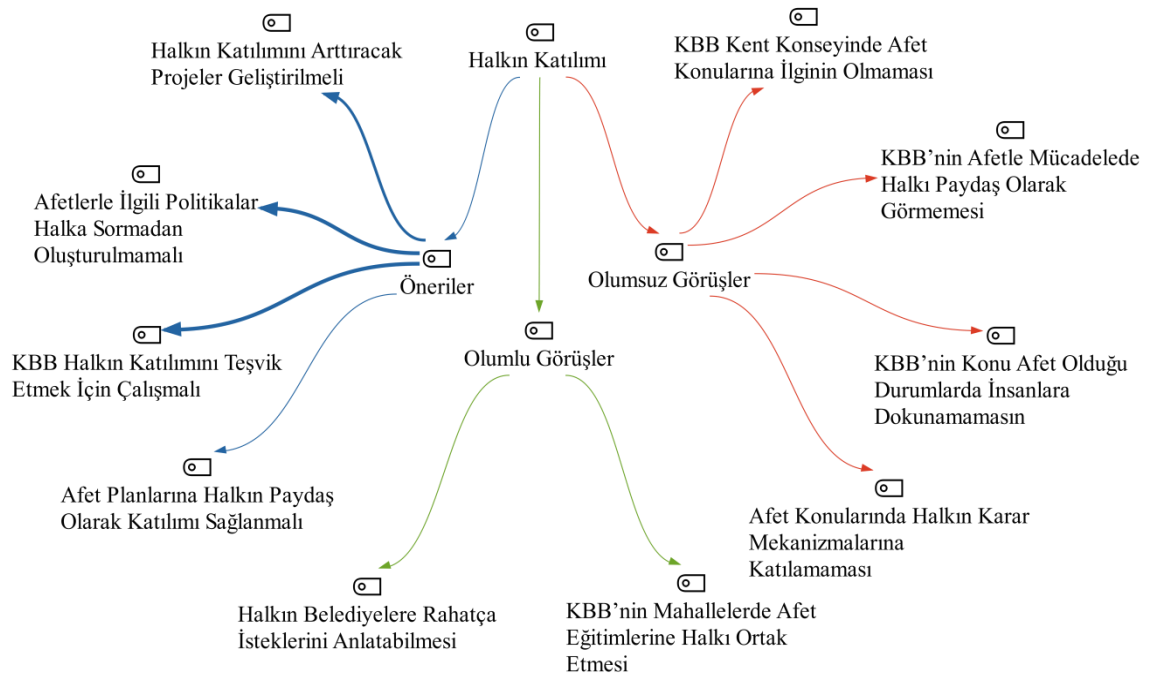
4.6. Halkın Katılımı ve Güveni Teması

Halkın katılımı ve güveni değerlendirildiğinde KBB'nin afet ilgili politikalar ve strateji geliştirirken halkın katılımı, afetlere yönelik hizmetlere güven belirlenmeye çalışılmıştır. Halkın Katılımı ve Güveni teması altında ise “Halkın Katılımı, Gönüllü Organizasyonu, Bilim İnsanlarına Önem ve Halk Güveni” olmak üzere 4 adet kategori oluşturulmuştur.

4.6.1. Halkın Katılımı Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Halkın Katılımı” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 44).

Şekil 44. Halkın Katılımı Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların olumlu görüşlere ilişkin vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

A.4 bu konuda “*Vatandaşa sorsanız belediyeyi bilir çok rahat bir şekilde girip çıkabilir derdini anlatabilir. Belediye başkanıyla veya yetkili ile görüşmek isteyebilir. Fakat diğer kamu kurumlarına bu kadar rahat giremez*” ifadesiyle vatandaşın çok rahat bir şekilde belediyelere girip yetkililer görüşebileceğini vurgulamıştır.

S.4 ise KBB’nin mahallelerinde düzenlediği afet eğitimlerinde mahalleliye dokunduğunu gördüğünü böyle eğitimlerle vatandaşlarla iletişim halinde başarıya ulaşılacağını şu cümlelerle ifade etmiştir:

Halkın katılımının kesinlikle olumlu etki yapacağını düşünüyorum. Daha önce KBB’nin mahallemizde yapmış olduğu afetle ilgili bir eğitim yaşadık. Mahallede mahalleli ile birlikte gezdik eksikleri gördük olması gerekenleri gördük. Temelden bu eğitimin vereceksin öğretip gösterecek ve sonra bu gönüllüleri de eğitim alacaksın çok daha başarılı olacağını düşünüyorum. Biz buyuz şuyuz reklamı yapılacağına halka dokunarak karşılıklı iletişim içerisinde bulunulmalı eğitimler doğru verilmelidir. İletişim sağlanmalı vatandaşlarla ve ortaklaşa ortak akılla çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB’ye halk katılımını sağlayan araçlardan biri olan kent konseyinde afet konularına ilgi olmadığını, KBB’nin başka konularda halk katılımını önemseydiğini afetle ilgi faaliyetlerde aynı hassasiyetin olmadığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB’nin Kent konseyinde de ben görevliyim. Orada da birkaç kere ben bunları dile getirdim. 15 yıldır orada görevliyim, afet konuları ile ilgilenmediklerini den dolayı artık toplantılara gitmiyorum (S.1).

KBB afetle ilgili faaliyetlerinde halkın katılımına önem vermiyor. Biraz önce söylediğim gibi anma günlerinde anma etkinliklerinde halka yaklaşıyorlar. Şu an halkla ilgili bir eylem planları olmadığını görüyorum sadece deprem olduğu anda yardım edebilecekleri afetzedede olarak görüyorlar vatandaşları maalesef, vatandaşları paydaş ve ortak olarak gözükmüyor (S.3).

...KBB böyle bir şey yapıyor mu hayır halkı ortak etmiyor. Çeşitli STK’larla onlarla yaptıkları toplantılara bakıyorum. Onların afetle ilgili bağlamında yapılan bir çalışma görmüyorum. KBB’nin konu afet olmadığı durumda insanlara dokunduğunu yüzlerce kere duyuyorum (A.1).

Bunun halkın ne kadar yararına olduğu ortadadır. İşte o zaman bu oyada dönüşür desteğe de dönüşür bunun için çalıştığınız da her anlamda size katkı sağlar. Bu konuda gerçekten ne hakikaten eksikler var Afet konuları halkın hiç katılmadığını karar mekanizmalarını katılmadığını düşünüyorum. Bu

çok zor bir konu hiçbir belediyede ben aslında vatandaşların karar mekanizmasına katıldığını düşünmüyorum. (Ü.2).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB tarafından afetlerle ilgili faaliyetlerinde halkın katılımının daha fazla önemsenmesi, ilk başta bir plan yaparken bu plan içerisine halkın konulmasını, ben yaptım oldu şeklinde değil ortak akılla halkın içinde olduğu faaliyetler gerçekleştirilmesini, KBB, İl AFAD ve Kocaeli Üniversitesi tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitimi Projesi gibi halkın katılımının olduğu projelerin sürdürülebilir olması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Eğer siz bir plan yapar ve bu plan içerisine halkı koyarsanız, o zaman ancak onlarla çalışmaya başlarsınız. Bunların planlamalarının önceden yapılması gerekiyor. Mahalle ilçe olarak vatandaş anlatılması planlaması organizasyon yapılması gerekiyor (S.3).

Bence siz halkın katılımını sağlayabilerseniz bugün kentsel dönüşümü gerçekleştirirken çok fazla zorlanmazsınız yollar açılır. İnsanların direnci kırılır afeti anlatırsanız herhangi bir binanın dönüşümünde bu kadar zorlanmazsınız. Ben yaptım oldudan maalesef insanlarımız pek hoşlanmıyor (A.2).

Halkın katılımının yapılması gerekiyor halka sormadan yapılması yanlış sormadan etmeden ben yaptım oldu politikası çok yanlış... (S.2).

Halk katılsa çok daha fazla fayda sağlar diye düşünüyorum. Fakat halkında bu konuda pek fazla ilgisi olduğunu düşünmüyorum. Tabi idarenin yönetimin bunu renklendirmesi gerekiyor halkıda içine alacağı projeler faaliyetler hayata geçirilmelidir. Afet deprem konusu zaten sıkıcı ürkütücü bir konu olduğu için çoğu insan bunları dinlemek dahi istemiyor. Bu nedenle halkın katılımının sağlanması gerekiyor halkın içine alıp kavrayacak eğitimler yapılması gerektiğini düşünüyorum (A.3).

Biz masa başında bazı kararları alıyoruz. Fakat uygulanabilirlik açısından halkın düşüncesinin alınmasının da önemli olduğunu düşünüyorum. Bunu da vatandaş mahallesini bölgesini bölgesindeki sorunları çok iyi bildiği için planlama aşamasında vatandaş katılımının çok önemli olduğunu sorunların çözümüne katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bence vatandaşın mutlaka olması gerektiğini düşünüyorum (A.4).

AFAD, KBB ve Üniversite olarak gerçekleştirdiğimiz projede halkın istekli olduğunu ve zaman ayıracağını gördük. Kanaat önderlerinin toplum temsilcilerinin çok ilgili olduğunu gördük. Derince ilçesinde eğitime katılan imamlar çok ilgililerdi. Bu konuda aslında çok da eksik olduklarını farkındalar ve kapasiteyi geliştirmek istiyorlardı. Özellikle bu kanaat önderleri muhtarlar öğretmenler kullanılabilir sivil toplum kuruluşları da kullanılabilir (Ü.1)

Halkın katılımı, KBB işte bizim ortaklaşa yaptığımız gibi halka yönelik projeler yapmalı ve bu projeler sürdürülebilir olmalıdır. Burada şimdi biraz önce söylediğimiz gibi bir afet koordinasyon merkezi ile birlikte bir eğitim kampüsü olmalıdır. İtfaiye eğitimlerinin, ilk yardım eğitimlerinin olduğu, basit ev

yangınlarına müdahale anlatıldığı, depremlerdeki doğru davranış şekillerinin anlatıldığı bir merkez olsa hem eğitim hem de koordinasyon merkezinin olduğu gibi bir yer hayal edelim. Bunun içerisinde halkı buraya çekecek bir çok proje yapılabilir (Ü.1).

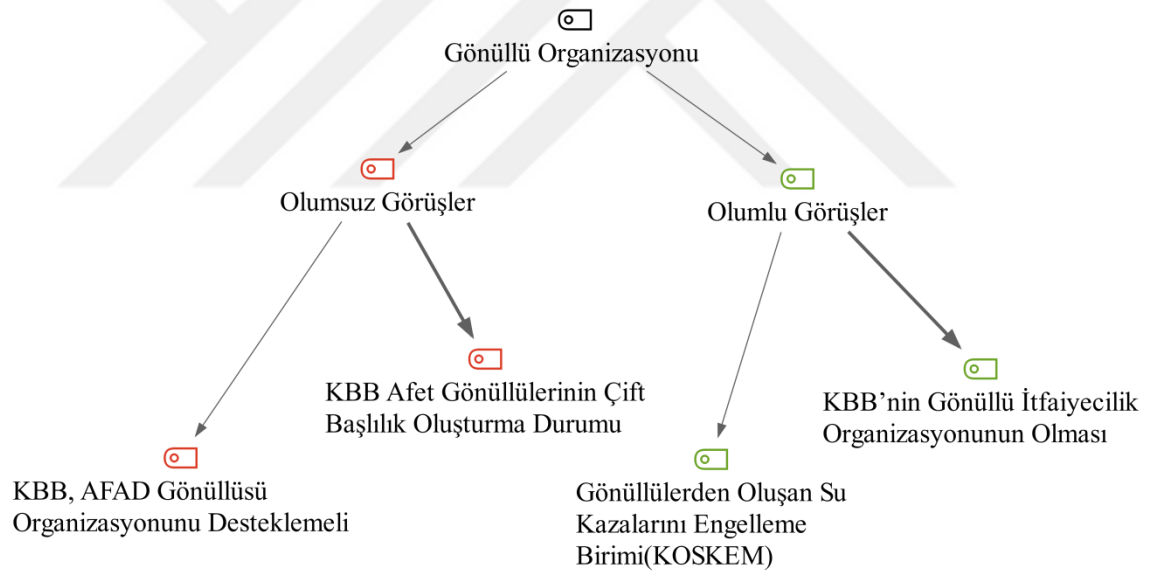
Eğer halkı almazsanız yaptığınız işin sonucu verimli olmaz. Halkın beklentisi yönünde halkı dikkate alarak ona göre bir program hazırlamak zorundasınız (Ü.3).

Halka nasıl ulaşabiliyorsunuz ancak birkaç yıl önce başlatıp da devam ettirdiğimiz mahalle halkı afetlere hazırlık eğitim projesi var ya asıl öyle etkinliklerle ancak halka ulaşabiliriz ve onun çok daha fazla yaygınlaşması gerekiyor (Ü.2).

4.6.2. Gönüllü Organizasyonu Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Gönüllü Organizasyonu” kategorisi altında “Olumlu Görüşler ve Olumsuz Görüşler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 45).

Şekil 45. Gönüllü Organizasyonu Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB'nin doğrudan afetlerle ilgili bir gönüllü organizasyonunu duymadıklarını, Gönüllü İtfaiyecilik organizasyonunu ve sahillerde cankurtaranlık hizmeti veren KOSGEM organizasyonlarını gayet başarılı bulduklarından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Afetlerle ilgili bir gönüllü organizasyon belediye tarafından organize edildiğini duymadım. Sadece gönüllü itfaiyeciliği biliyorum. Çalışmak isteyen gençlerin, bu noktada katkı sağlamak isteyen gençlerin itfaiye gönülleri çalışmalarına katıldığını biliyorum. Faydalı bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Arama kurtarmaya ilgili gönüllü organizasyonlarının olmasının da faydalı olacağını düşünüyorum (A.4).

İtfaiyede gönüllü itfaiyecilik ile alakalı çalışmalar olduğunu biliyorum. Gayet de gerçekten bunu güzel buluyorum. KOSKEM katılan gönüllülerin yazın sahilde cankurtaranlık yaptıklarını görüyorum. Gayet başarılı bir çalışma olarak da görüyorum (A.3).

Gönüllü İtfaiyecilik uygulamasını çok faydalı buluyorum. KBB gerçekten başarılı bir gönüllü organizasyonu oluşturdu (S.1).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında belediyeler politik bir kurum olduğundan gönüllü organizasyon kurmasının sıkıntı oluşturabileceğinden, gönüllü organizasyon olarak zaten AFAD'ın organize ettiği AFAD Gönüllüsü organizasyonun olduğunu bu nedenle KBB'nin benzer bir organizasyon yapmasının çift başlılık oluşturacağını faydalı olmayacağından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İtfaiye ile alakalı bir gönül organizasyonları var çok çalışıyorlar. Bu konuda epeyce gönüllü yaptılar. Fakat diğer afetler ile alakalı çok aktif olduklarını sanmıyorum. AFAD Başkanlığı zaten AFAD Gönüllüleri var bunlarla alakalı eğitimler yaparak devam ediyor. Tekrar KBB'de böyle bir çalışma olursa burada iki başlılığa yol açabilir. Ben yaptım sen yaptın diye rekabet oluşabilir ve bu konuda sıkıntı oluşabileceğini düşünüyorum. O yüzden bence "AFAD Başkanlığının yaptığı çalışmalara destek olabilirse daha iyi olacağını düşünüyorum ama tek başına bir afet gönüllüsü ya da böyle bir çalışma yapmasına pek sıcak bakmıyorum açıkçası (A.2).

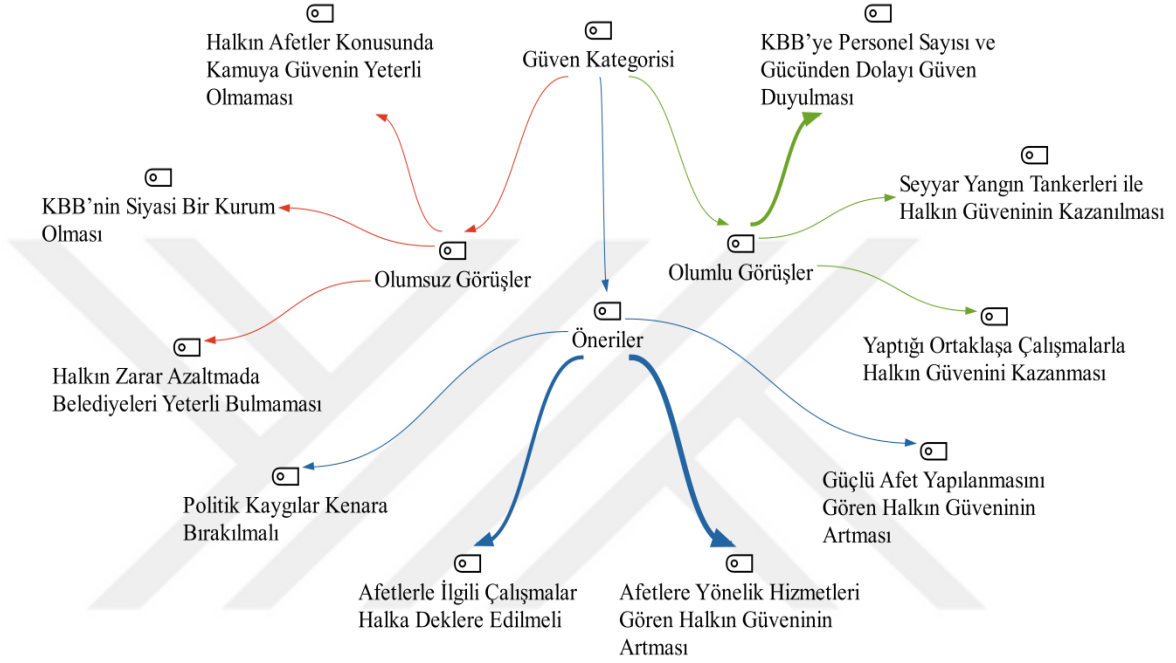
AFAD gönüllüsü diye AFAD'ın bir uygulaması var bunu biliyoruz. Şimdi belediyede ayrı bir afet gönüllüsü oluşum oluştursa AFAD'a rakip olacak bu ne kadar doğru olacak bunu da tartışmak gerekir. Fayda sağlayacağını düşünmüyorum. Burada nedir KBB çalışanları içerisinde AFAD gönüllüsü yapılabilir. Belki KBB çalışanları içerisinde kendi içinde çalışanlardan yapılabilir. Kurum içerisindeki afetle ilgili yapılacak şeylerin oluşturulmasına katkı sağlayacağını düşünüyorum. KBB'nin afet gönüllüsü buna gerek yok afetin afet gönüllüsü zaten var (Ü.1).

Afetlerle mücadele için şimdi politik bir örgüt olduğu için belediyelerin gönüllü bir organizasyon kurmasını olumlu bulmam. Yani neden Türkiye burası böyle Türkiye'de böyle şeyler farklı amaçlarla da kullanılabilir. Bu yüzden bunun sadece AFAD tarafından yapılması gerektiğini düşünüyorum KBB oraya destek verebilir ama ayrıyeten bir organizasyon kurmasını yanlış bulurum. AFAD gönüllüsü desteklemeli bence bir çalışma yapacaksa oraya destek aktarmalı diye düşünüyorum (Ü.2).

4.6.3. Güven Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Güven” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 46).

Şekil 46. Güven Kategorisi Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında KBB'ye personel sayısının fazla olması sebebiyle güvendiklerini, afet anında etkin destek sağlayabileceğini, ekiplerinin fazla olması sebebiyle güvendiklerini, köylere yangına erken müdahale için bıraktığı su tankerleriyle güven kazandığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB herhangi bir afet olduğunda etkin destek sağlayacağını düşünüyorum. Bir tanker projesi vardı. KBB tanker projesi yangın tankeri inanın bizim köyde bir fırtına olmuştu. Fırtınada bir amcamız vardı. Akıl sağlığı iyi değildi, fırın yakmış fırına dolduruyor odunu, rüzgarda fırın dışındaki odunlar tutuşuyor. Üç tane ev tam yapmak üzereyken bizim birader KBB'nin bırakmış olduğu tankerdeki suyu kullanarak yangını köylülerle birlikte söndürüyorlar. Ayrıca KBB köylere kepçe verdi kar küreme işleri de bu şekilde aynı yangında benzer bir şekilde çözülüyor. Yapılan bu hizmetlerle ilgili olarak halkın köylünün çok memnun olduğunu biliyorum. Daha eskiden arayacaksınız ki

itfaiye kaç saatte gelecek, mükemmel bir iş ve halkın güvenini arttıran bir çalışma (A.2).

KBB çözüm ortaklarından biri, personel konusunda ben KBB'ye daha fazla güvenirim 9 bine yakın elemanı var. KBB'nin bana ulaşması çok daha kolay bir iş. 50-60 kadar personeli olan bir AFAD'ın bana ulaşmasıyla KBB'nin ulaşması arasında büyük fark var. Ekmek verecekse bana KBB verecek, çadır verecekse KBB verecek. AFAD aldığı şeyi bile dağıtabilecek kapasiteye yok. Çadır gelse çadırı dağıtabilecek durumda dahi değil ama yerel yönetimler belediyeler öyle değil. Belediyeler bir para basamaz bir de adam asamaz geri kalan birçok şeyi belediyeler isterlerse gerçekleştirebilirler (S.1).

Bizim KBB, Kocaeli Üniversitesi ve İl AFAD'ın ortaklaşa gerçekleştirdiği afet eğitim projesinde insanların en çok hoşuna giden şey neydi biliyor musunuz, sonradan dönüşlere baktığımızda ilk defa üniversite, KBB ve AFAD'ı bir arada gördük dediler. Bu çok hoşlarına gitmiş işte bu üçlü dörtlü beşli birlikteliklerin bu kapsamda halkın gözünde bir güven oluşturunuyordu (Ü.2).

KBB iyi ki kuruldu eğer kurulmamış olsaydı diğer belediyelerin birçoğu perişan vaziyette olurdu. Şehrin baktığınızda en güçlü kurumu olarak KBB gözükmektedir. KBB olmasaydı afetlerle ilgili hizmetlerde bu kadar yol alınmaya bilirdi (S.2).

KBB sağlayacağını düşünüyorum, ekipleri fazla belediye olması sebebiyle imkânları olduğunu düşünüyorum En azından dışarıdan görünüşü bu şekilde. Hatta daha da ileriye gidelim. Ben KBB'nin olası Marmara depreminde tüm Marmara'ya hizmet vereceğini düşünüyorum, yardım edeceğini düşünüyorum (Ü.3).

Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında kamunun afet hazırlığına karşı bir güvensizlik olduğunu, İl AFAD'ın ve KBB'de bu durumda payı olduğunu, KBB siyasi bir kurum olduğundan dolayı halkın bir kesimi tarafından afetlerle ilgili hizmetlerde önyargı olabileceğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

İnsanlara hazır mısınız diye sorduğunuzda ben hazırım ama toplanma alanları yapılar hazır değil devlete kamuya karşı bir güvensizlik var. Bunları eğitimlerde söylüyorlar. KBB veya AFAD'ın ya da kamu kurumlarının bu konuda büyük payı olduğunu düşünüyorum (A.3).

Ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitimlerinde vatandaşlarla mahallede risk analizleri yapmıştık. Orada sorunların muhatabı olarak en çok belediyeleri ve KBB'yi gördüler. (Ü.1).

Bir belediye personeline gösterilen ilk tepki AFAD personeline gösterilmez. KBB'ye ve ilçe belediyelerine bakışta öncelikli siyasi görüş daha önde durmaktadır. Mevcut KBB yönetimine oy verdilerse eğer afetle ilgili yapılanları beğenebilirler. Onlar dikkate alabilirler ama diğerleri mutlaka arkasında bir şey arayabilir siyasi bir önyargı olabilir (Ü.3).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB'nin afet ile ilgili faaliyetlerinde en başından planlamadan başlayarak sonuna kadar halkın katılımını sağlamasından, afetlerle ilgili yapılacak her türlü düzgün başarılı çalışmanın KBB'ye karşı halkın güvenini arttıracığından, yapılanların halka deklare edilmesinin halkta güven duygusu oluşturacağından, siyasi önyargıların kenara bırakılması gerektiğinden, AKOM ve Afet Eğitim Merkezlerinin kurulmasının halkın güvenini arttıracığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin afetler konusundaki yaptığı başarılı çalışmaları gören insanların güven duygusunun artmasına ve daha az korkmasına sebep olur. Afetlere psikolojik olarak daha rahat hazırlanırlar. Kendi yapacaklarını daha rahat odaklanabilirler. KBB hazır kamu kurumları hazır bende bilgi olarak kişisel olarak hazır olmalıyım diyerek, düşünerek daha rahat hazırlık yapabilirler. Güçlü bir afet yapılanmasını gören vatandaşın da belediyede karşı güven duygusu artar ve farklı şekilde de geri dönüşte olumlu geri dönüşler olabileceğini düşünüyorum (A.3).

KBB'nin yaptığı çalışmalar yaptığı hizmetler her zaman göz önündedir. Bindiğimiz otobüsün adı da KBB, birçok hizmet KBB tarafından yapılıyor. Görünürlüğü çok fazla, eğer KBB afetlere yönelik başarılı hizmetler gerçekleştirerek vatandaşın güvenini kazanabilir (A.4).

Örneğin diyoruz ki tesislerde acil durum planlarında deklare edilmesi o tesis çalışanlarına güven sağlar. Deklare edilmesi açıklanması kurum çalışanları güven sağlar. Aynı şey halk içinde aynı yapılan planlar ve alınan önlemler deklare edilse onlarda da güven sağlayabilir. Vatandaşlara ben bu işleri yapıyorum bu yolları köprüleri yaparken bu kentsel dönüşümleri yapmalıyız, bir deprem olursa çok hasar görürsünüz denmelidir. Toplanma alanları yapması ve bu eğitimleri veriyorum. Şunu yapıyorum bunu yapıyorum diyerek halka söylediğiniz zaman, şunu demez mi insanlar gerçekten bu şehirde bir deprem gerçeği var ve bu KBB bunun farkında hareket etmeye çalışıyor. Tabii ki bu konuda bir güven oluşur ve olumlu olarak oy olarak da geri dönebilir (Ü.1).

Yaptıklarını halka bilgilendirmek KBB için çok kolaydır. Böyle bir şeyin halkın güveninin arttırılması konusunda çok olumlu etki yapacağını düşünüyorum (A.1).

Afet konusu bütün bu sorunları dikine kesen bir konu dolayısıyla bu politik bir konu değil. Yani burada herkesin kendi kimliğini arkaya koyup afeti önceleyen bir tutum içinde olması en doğru davranıştır... (Ü.2).

...Bunun halkın ne kadar yararına olduğu ortadadır. İşte o zaman bu oyada dönüşür desteğe de dönüşür bunun için çalıştığınız da her anlamda size katkı sağlar (Ü.2).

AKOM kurulması, bir afet eğitim merkezi kurulması halkın güvenini olumlu yönde etkiler zaten, AKOM olmuş olsa bu tip projeleri ben biraz önce anlattığım projelerin birçoğunu AKOM da ortaya koyabilir. Üst yönetimi de bu tip konularda doğru yönlendirebilir (A.2).

Kocaeli halkı olarak bu konuda çok duyarlı olunması gerekiyor. Bana damdan düşeni getirin derler böyle bir söz var. Kocaeli bunu bu konuda

yaşamış birisi olarak, depremi yaşamış bir halk olarak, o çaresizliği o acıyı tekrar yaşamamak için önceden alınacak depreme yönelik çalışmaları gerçekten halk çok pozitif olarak görecektir (S.3).

Afetler ile ilgili yapılan çalışmaları halk bir görse, yapılan eserleri görse, çalışmaları görse, kıyafeti görse, araçları görse, o motivasyonu görse kesinlikle güven duygusu artacağını görüyorum (S.2).

KBB istediğiniz zaman nereye baksanız KBB'yi görüyorsunuz. Ana arterleri KBB temizliyor. Birçok yerde KBB'nin eserlerini hizmetlerini görüyorsunuz. Tabii ki afetle ilgili yapılan çalışmalarda halkın güvenini etkiler güzel olur bence (S.1).

Afete yönelik çalışmalarla en azından halkın bilinç düzeyi yükselir. KBB'nin yaptığı hizmetlerin arttırması ile daha mutlu bir şehir oluşur. KBB Başkanının söylediği gibi mutlu bir şehir olur. Siz toplumu eğitirseniz toplumun afet bilincini yükseltirseniz, işte risksiz binalar yapıldığını bilgilendirirseniz çok güzel bir şekilde mutluluk seviyesi yükselir. Halkı bu şekilde bilgilendirirseniz halkın KBB'ye olan bakış açısı da değişebilir (S.5).

Şekil 47. Halkın Katılımı ve Güveni Teması Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
☑ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
☑ Halkın Katılımı ve Güveni													0
☑ Halkın Katılımı	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	15
☑ Gönüllü Organizasyonu		●	●	●	●					●	●		6
☑ Güven	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	19
Σ TOPLAM	2	4	4	4	4	3	3	1	1	5	6	3	40

Halkın Katılımı ve Güveni Teması altında 40 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 47). Bu temada en fazla kodlamanın güven kategorisinde, en az kodlamanın ise gönüllü organizasyonu kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın Ü.2 belgesi, en az kodlamanın ise S.4 ve S.5 belgeleri üzerinde yapıldığı görülmüştür.

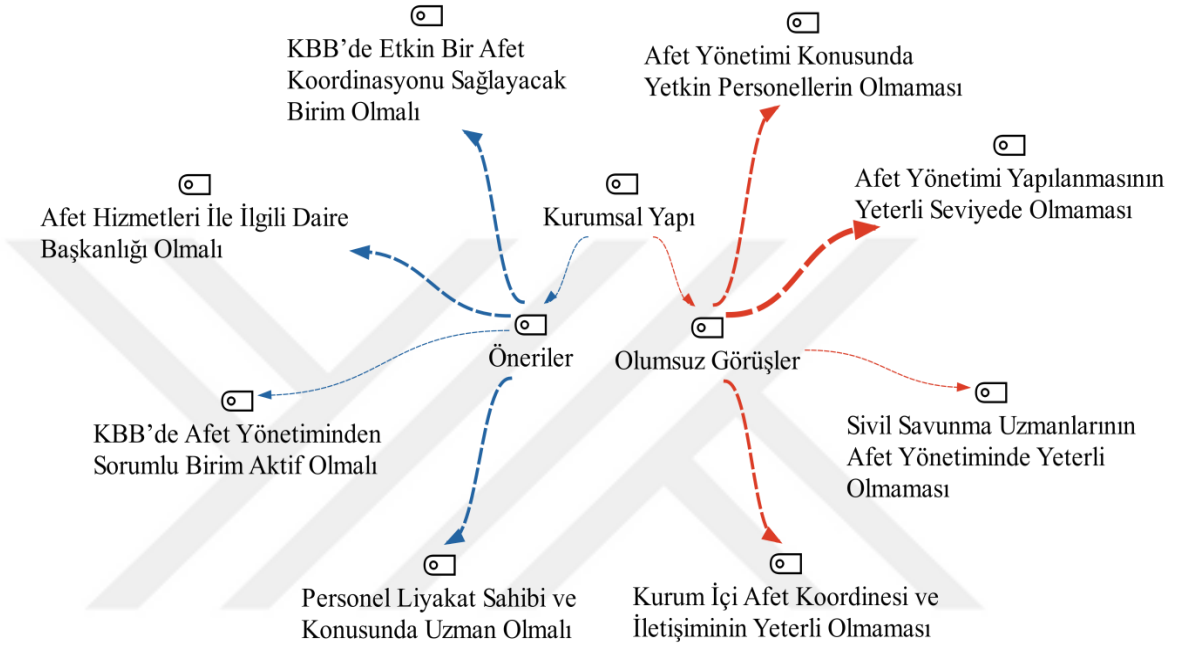
4.7. Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal Yapılanma Teması

Afete Yönelik Kurumsal Yapılanma Teması değerlendirildiğinde KBB'nin afete yönelik kurumsal yapılanması ve üstlenmesi gereken roller belirlenmeye çalışılmıştır. Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal Yapılanma teması altında ise “Kurumsal Yapı, İrtibat-Koordinatör ve KBB'nin Rolü” olmak üzere 3 adet kategori oluşturulmuştur.

4.7.1. Kurumsal Yapı Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Kurumsal Yapı” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 48).

Şekil 48. Kurumsal Yapı Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Katılımcıların verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB'nin afet yönetimi ile ilgili kurumsal yapılanmasının yeterli seviyede olmadığından, afet yönetimi ile ilgili yetkin personele sahip olunmadığından, afet yönelik işlerin sivil savunma uzmanı üzerinden yürütüldüğünden, teknik ve mali imkânların yeterli fakat koordinasyon kısmının yetersiz olduğundan, kendi içindeki kurumsal afet yönetimi açısından iletişimin çok verimli olmadığından, sorunun yasalardan yönetmeliklerden değil kurumun bakış açısından kaynaklandığından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'nin kurumsal yapılaşmasının yeterli seviyede olduğunu düşünmüyorum. Yapılan şeyler kurumsal kimlik üzerinden yapılmalı yapılan işler maalesef kurumsal değil (S.1).

Başkanımız ile biz her platformda razıyız fakat alt kadrosunu ben yeterli görmüyorum. Bu boyutta afet konusunda alt kadrosunu yeterli görmüyorum (S.2).

Bu konularda afet yönetimi konusunda yetkin insanların olmadığını düşünüyorum. Kurum içinde yetki verilen kişilerin afet yönetimi konusunda liyakat sahibi olduğunu düşünmüyorum (S.1).

Genelde sivil savunmacılar geçmişten gelen alışkanlıkla görevlendiriliyor. Sivil Savunma uzmanlarının üst yönetime konuyu aktarma noktasında hem de kendi personellerine planı aktarma noktasında çok yeterli olmadıklarını düşünüyorum. Bu konuda bir yetersizlik var (A.2).

KBB'nin afetlerle ilgili kurumsal yapılanması yeterli olmadığını görüyorum. Çünkü kurumsal yapılaşması için önceden bunu dizayn edilmesi gerekmektedir. KBB'nin şu an maalesef afete bakış açıları sadece itfaiye personeli gönderme ve yardım malzemesi gönderme olarak düşünüyorlar (S.3).

Dışarıdan bakıldığında bir kurumsal afet yönetim sistemini olduğu gözüküyor. KBB'de itfaiyedeki birkaç personelinin öngörüsü ile hazırlanmış afet planları olduğunu biliyorum. Sadece orada birkaç kişinin elinde bırakılan iş olduğunu düşünüyorum. Bu konuda bir takım çalışması olması gerekiyor. AKOM gibi etkin çalışan bir birimleri olmadığı için sanki kağıt üzerinde yapılmış gibi gözüküyor... (A.3).

KBB değil Kocaeli'nde hiçbir belediyenin bu konuda hazır olduğunu düşünmüyorum. (S.4).

Afet yönetimi açısından bir kurumsal yapılaşma KBB'de maalesef görmüyorum. İşin başına getirdiğimiz kişilerde çok önemli. Bu organizasyonu kurarken o yukarıya doğru haberleşmenin yapılacağı hat çok iyi kurulmalıdır. En altta çalışan memur ya da mühendisin sözünün belediye başkanına rahatlıkla ulaşabilmesi çok önemlidir. Bu konuda ben KBB'yi kurum içi koordinasyon ve iletişimi için zayıf buluyorum. KBB ile birlikte yaptığımız işlerde bazen kurumsal iletişim ve işbirliğinde aksaklıklar olduğunu hissettiğim anlar oldu. Alt kısımdakiler ile üst kısımdakiler arasındaki iletişim veya doğru bir koordinasyonunun olmadığını gözlemledim (Ü.2).

KBB'nin kendi içindeki kurumsal afet yönetimi açısından iletişimin çok olmadığını düşünüyorum çok verimli olmadığını görüyorum. (A.2).

Hem bütçe hem de yeterli personele sahip olduklarını düşünüyorum. Mali imkanı da yeterli personel de yeterli onların koordine edilip işin içine dahil edilmesi eksik bence (A.2).

Kesinlikle bir afet yönetimi açısından kurumsal yapılaşması KBB'de yok. Ben şöyle değerlendireyim kurumsal yapılanma şimdi kağıt üzerindeki organizasyon planlamasından ibaret değildir (A.1).

KBB'nin afete yönelik bir yapılanması olduğunu ben bilmiyorum (S.5).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB'nin afetler konusunda politikalar geliştirecek ve afetleri yönetebilecek liyakat sahibi bir ekibe ihtiyacı olduğundan, afet yönetimi ile ilgili bir daire başkanlığının kurulması gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Afet yönetimi ile ilgili bir yapılanma olması için onunla ilgili bir daire başkanlığı ya da bir şube müdürlüğü olması gerekmez mi gerekir. Eğer varsa böyle bir birimleri ben duymadım. Varsa böyle bir birim o da aktif hale getirilebilir. Fiilen olan ve koordinasyonla ilgili bir müdürlük ya da birim varsa

bu birimde güçlendirilebilir. Bu birim üzerinden mesela AFAD ile ve vatandaşlar afetle ilgili işleri, KBB'nin kendi birimler arasında koordinasyonu sağlayabilir. KBB'deki afet eğitimlerini o yönlendirebilir ve AFAD'la olan iletişimleri koordinasyonu o sağlayabilir. Böyle bir birim sağlıklı çalışırsa sorun yok. Planlamada yardımcı olursa kurumun mevcut kapasitesinin ve verebileceği hizmetlerin adını doğru tanımlamalıdır. Varsa böyle birim onu ergonomik olarak verimli, etkili ve efektif kullanmak gerekli (Ü.1).

Başkanı bir kenara alıyorum onu ayırt ediyorum. Fakat bu konuda altındaki çalışan kadronun afet konusunda liyakat sahibi konusunda uzman ve yetkili kişilerin olması gerekir. Bir doktorun ihtiyacı olduğu yerde nasıl ki hemşire gönderilemiyor ise bu konuda çalışacak kişilerin kesinlikle liyakat sahibi insanlar olması gerekmektedir (S.2).

KBB'de doğrudan afet bir birimin olması gerekir. Her şeyi bölük pörçük farklı şeylerin altında farklı birimlerin altında çalışma yürütülüyor. Afet hizmetleri ile ilgili farklı daire başkanlıkları altında birimler dağınık bir şekilde duruyor. Bunların toplandığı bir daire başkanlığı olması gerekli. Her belediye için ihtiyaç olmayabilir ama KBB'de bence her zaman böyle bir daire başkanlığı olması lazım (Ü.3).

Aslında şu olmalı afet koordinasyon için bir daire başkanı olmasa bile en azından bir şube müdürü olmalı veya afet Koordinasyon Daire Başkanlığının KBB'de mutlaka olması gerekir. Çünkü afet anında ve sonrasında şehirde mücadele KBB üzerinden yürüyecek (A.2).

KBB'ye gerçekten Kocaeli'ndeki afetleri yönetebilecek anlayabilecek bir yapının gelmesi önemli ve bunu da liyakat sahibi konusunda bilinçli kişilerin bunu yapması gerektiğini düşünüyorum. Kocaeli'nde çok ciddi tecrübeye sahip bu alanda eğitimli insanlar var bunlar değerlendirilebilir (S.3).

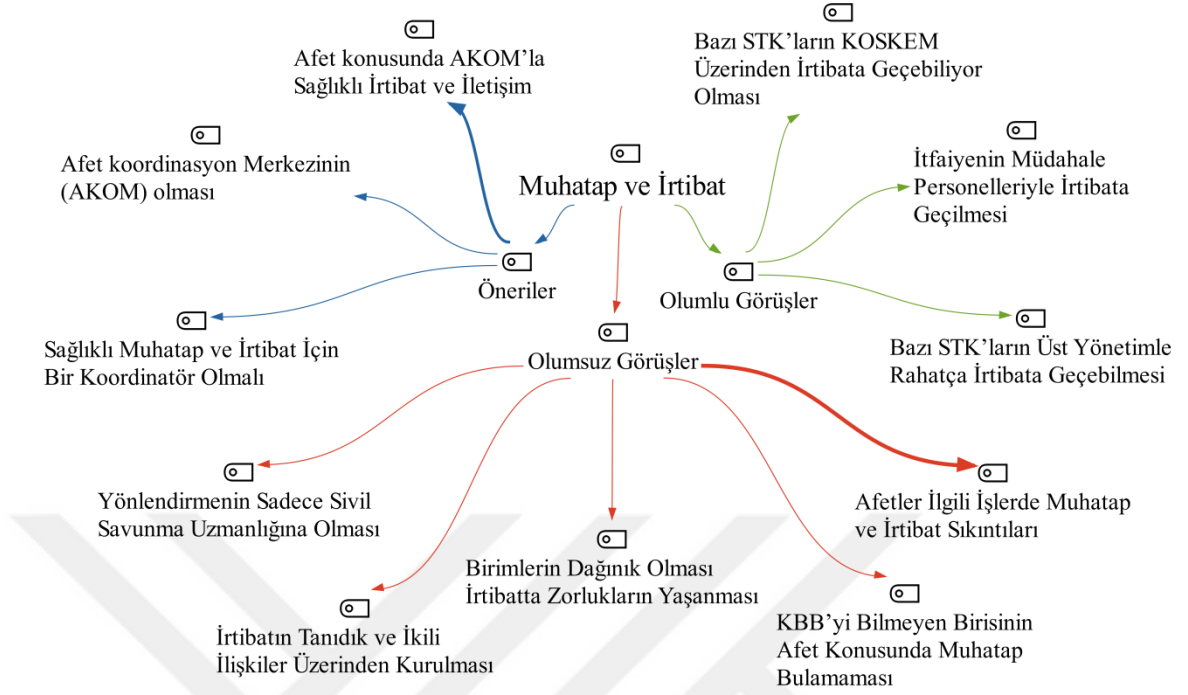
KBB'nin az önce söylediğim gibi çözüm burası bir afetle alakalı bütün işleri koordine edecek ve yönetecek bir birime ihtiyacı var. KBB'nin mevcut AFKOM Şube Müdürlüğü'nü kastetmiyorum. Zaten o yapının işlevsiz olduğunu biraz önce belirtmiştim onun kenarda durduğunu söyledim. Benim söylediğim şey şu afeti gerçekten yönetmek üzere işi sadece bu olan insanlardan oluşmuş bir birim gerekiyor. Politikaları takip edecek, planları takip edecek her sene birkaç tane proje çıkartacak, olmamış şeyleri getirecek örnekleri uygulamaya çalışacak, yaygınlaştırılacak alttaki belediyeleri destekleyecek hem şehir gücüyle kamu kurumlarını destekleyecek böyle de yapı KBB'ye gerekiyor (A.1).

KBB'nin yapılanması altında afetten sorumlu bir birimi olması şart, eğitim laboratuvarı ve akıllı şehirleşme bazında bir merkezler kurulabilir. KBB'nin afet konusunda politikalarını geliştirecek yönetecek bir ekibe ihtiyacı var (S.5).

4.7.2. Muhatap ve İrtibat Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “Muhatap” kategorisi altında “Olumlu Görüşler, Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 3 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 49).

Şekil 49. Muhatap ve İrtibat Kod-Alt Kod Modeli



Olumlu Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumlu cevaplara bakıldığında normal zamanlarda KBB ile iletişimi güçlü olan kurum personelleri afetlerle ilgili işleri için devamlı iletişimde oldukları itfaiye ve KOSKEM birimleri üzerinden irtibatları gerçekleştirdiklerinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

Afet ile ilgili bir işimiz olduğunda biz genelde itfaiye ile irtibata geçiyoruz. İtfaiyede KOSKEM biri mi var onlarla ünsiyetimiz var onlarla irtibata rahatlıkla geçiyoruz. Biz daha çok irtibatımızı KOSKEM üzerinden devam ettiriyoruz. Oradaki müdür iyi olursa KOSKEM müdürü iyi olursa ilişkilerde iyi oluyor yönlendirmede iyi oluyor (S.1).

Ben müdahale kısmında görev yaptığım için müdahale kısmındaki arkadaşlarla irtibata geçebiliyorum. İrtibat noktasında ulaşmanız gereken arkadaşların telefonları var biz de onlarla irtibata geçebiliyoruz. Daha üst seviyedeki kişilerle nasıl irtibata geçileceği konusunda bir bilgim yok (A.4).

Şimdi doğruyu söylemek gerekirse KBB ile afetle alakalı bir şey bir merkez yok biz başkana WhatsApp üzerinden iletiyoruz durumu anlatmaya çalışıyoruz oda ilgili genel sekreter yardımcısına gönderiyor bizi onunla irtibata geçiyorum. Biz ilişkimiz güçlü olduğu için doğrudan başkanla iletişime geçebiliyoruz (S.2).

Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB’de afet ilgili işlerde irtibat kurulacak bir koordinatör bir muhatap bulamadıklarından, iletişim kurmakta sorun yaşadıklarını sonunda itfaiyeye yönlendirildiklerinden, tanıdık üzerinden iletişim kurmak zorunda kaldıklarından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB ile muhatap ve irtibat konusunda biraz sıkıntı yaşıyoruz. Sadece bir sivil savunma amiri diye bir personel var onunla görüşüyoruz. Aslında bizim muhatabımız onun olmaması gerekirken bu konuda üst düzey yöneticinin kim olduğunu KBB’de bilmiyoruz. Çok daha iletişimimizin güçlü olması gerekir diye düşünüyoruz. Afet anında ve öncesinde bütün hizmet gruplarında ana çözüm ortağı veya destek çözüm ortağı olan KBB’ye çok fazla iş düşüyor. Kendisi çok büyük bir kurum zaten çok sayıda personel ile görevli planda. Bütün muhasebe ve satın alma ana çözüm ortağının yöneticisiyim. Belediyenin satın alınmasından faydalanacağım belediyenin muhasebesinden faydalanacağım bunlar için tek tek birimlerle görüşmek zorunda kalıyoruz (A.2).

Dışarıdan gelen bir STK görüşecek kişi bulana kadar dünya kadar zaman geçer. Afet ile alakalı sorumlu budur diyecek birileri yok. Ama AKOM olsaydı insanlar irtibata sağlık bir şekilde geçebilirdi diye düşünüyorum (S.2).

İtfaiye Daire Başkanlığı altında bir afet Koordinasyon Merkezi KAFKOM 2006-2007 yıllarında vardı. Bu afet koordinasyon şube müdürü gibi bir şey oldu. Böylece o dönemde KBB’de bir hareketlenme bir muhatap olacak gibiydi. Ama sonra 2009’da AFAD’ın kurulması ve sahneye çıkmasıyla bu aktif bir birim olmadı. KBB’de afetle ilgili meslek grupları var. Depremle ilgili ya da farklı konularla ilgili kişiler üzerinden iletişim kuruyoruz. Deprem üzerine zemin deprem müdürlüğü var bunlarla ilgili bir şey olduğunda buraya gidiyoruz. Farklı bir işimiz varsa o birimle irtibata geçmeye çalışıyoruz (Ü.1).

İl AFAD’ın KBB’de en çok karşısına çıkan kişi sivil savunma uzmanıdır. Bir sivil savunma uzmanı var, kendisi ile iletişimimiz yeterli seviyede değil maalesef... (A.1).

Afetle ilgili bir işiniz olduğunda KBB’de bir muhatabımız yok. Maalesef bir muhatap olması lazım ve koordinatör bir birim olması gerekir. Afet konusunda kimle görüşeceğim imar dairesi ile başkanıyla mı görüşeceğim, genel sekreter yardımcısıyla mı görüşeceğim, böyle bir afet koordinasyon merkezi olması lazım. Genelde ikili ilişkilerle bunu yürütmeye çalışıyoruz. Tabii ki ilk aklımıza gelen Zemin Deprem İnceleme Şube müdürlüğü geliyor. Ama onlar sadece depremle ilgili çalışıyorlar (S.5).

KBB’de afet hizmetleri ile ilgili bir koordinatörlüğün olduğunu bilmiyorum. Böyle bir afet yönetim sistemleri olduğunu da bilmiyorum. Eğer ben bilmiyorsam bu alanda gerçekten ciddi bir zafiyet vardır diye düşünüyorum. Afetle ilgili işlerde iletişim kurmada sorun yaşıyoruz direkt itfaiyeye yönlendiriliyoruz. Oysaki itfaiye şu an yangınlara müdahale birimi olarak gözüküyor. Eğer yetkileri artırarak afeti yönetecek bir yetki onlara vererek güçlendirirseniz tabii ki bunu yapabilir. Ama şuan sadece müdahaleci bir ekip olarak gözüküyor (S.3).

KBB’de bir afet koordinasyon birimi olup olmadığını bilmiyorum ama vatandaş olarak herhalde danışmaya gider oradan sorarım diye düşünüyorum. Böyle birim bilmiyorum (S.4).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB ile afetlerle ilgili konularda tam olarak sağlıklı bir şekilde irtibata iletişime geçilebilmesi için bir koordinatör olması gerektiğinden veya Afet Koordinasyon Merkezinin kurulmasıyla afetle ilgili irtibatın ve iletişim bu birim üzerinden sağlanabileceğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB’nin bir afet koordinasyon birimi olmuş olsa dışarıdan afet ilgili olarak gelen kişiler koordinasyon merkezine geçerek sorunlarını çözebilir veya iletebilirler. Afet ile ilgili bir durum olduğunda koordinasyon noktası olsa da biz de gidip işlerimizi o bölgede o birimde hallediyor olsak çok iyi olurdu (S.2).

Ama tam olarak bir iletişime geçtiğimiz bir koordinatör yok, olsa daha sağlıklı olacağını düşünüyorum (S.1).

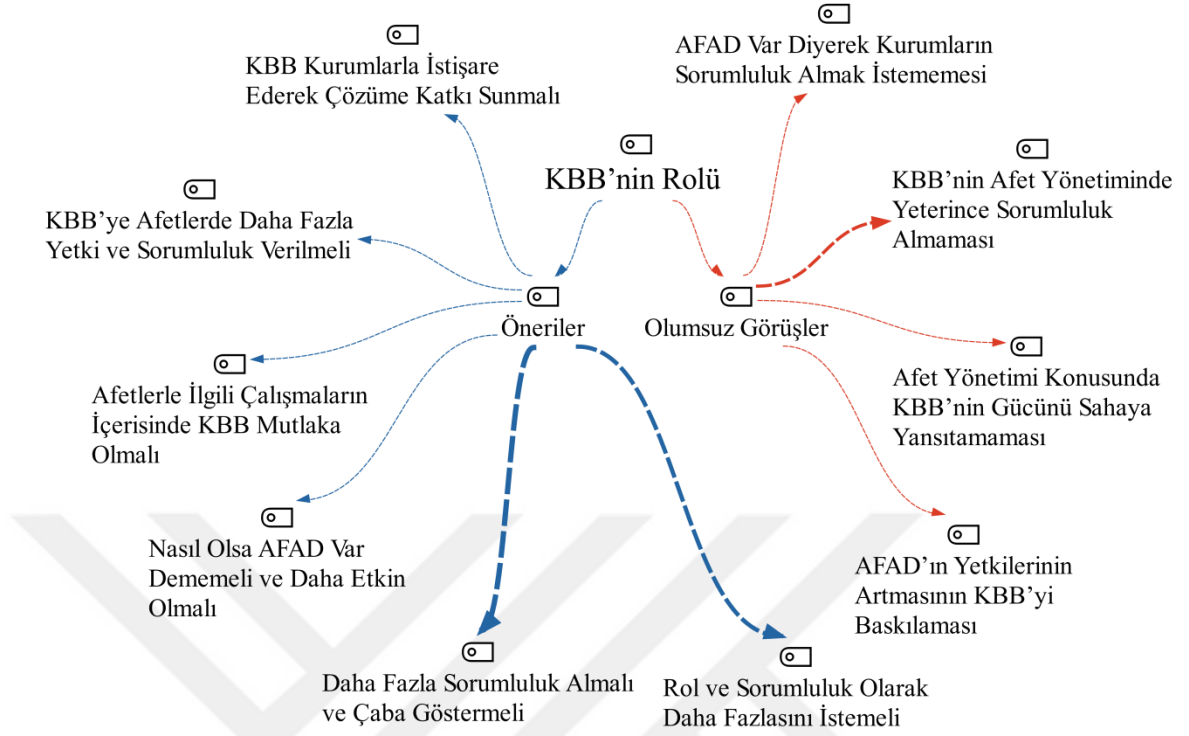
Kentin izlenmesi kentin sorunlarını aleni bir şekilde ortaya koyan bir birim olmalıydı. Bu birimin başında birisi olsaydı ve oralarda tıkanan şu noktalar var diyebilir. Birileri ile işbirliği içerisine girerek projeler üretebilir, üst yönetimine gerekli doneleri bilgileri sunabilirdi (Ü.1).

KBB’de afetle ilgili işler için tam olarak nereye gideceğimi bilmiyorum. Herhalde açarım interneti bakarım kim bu işle ilgili diye bakmaya çalışırım. KBB’nin kurumsal bir AKOM’u olsaydı, kurumsal bir yapılanma olsaydı daha rahat olabilirdi (Ü.2).

4.7.3. KBB’nin Rolü Kategorisi

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiş ve “KBB’nin Rolü” kategorisi altında “Olumsuz Görüşler ve Öneriler” başlıklı 2 adet destekleyici alt kategori oluşturulmuştur (Şekil 50).

Şekil 50. KBB'nin Rolü Kod-Alt Kod Modeli



Olumsuz Görüşler:

Görüşmecilerin verdikleri olumsuz cevaplara bakıldığında KBB’de afet yönetimi açısından yeterli bir yapılanmanın olmadığından, AFAD var artık diyerek belediyelerin ve diğer kurumlarında sorumluluk almayarak kenara çekilmesinden, gücünü sahaya yansıtmakta bir koordinasyon eksikliği olduğundan, AFAD’ın KBB’yi baskılamasından bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB bugün hasbelkader gücünden sebep kısmen de olsa destek sunuyor. KBB mevcut konumunda afetlerle alakalı yeterince sorumluk almamaktadır.(A.2).

Biz de şimdi 26 tane çalışma grubu planı var. İnanın çok samimiyetle söylüyorum güvenlik, trafik, barınma, beslenmeden ayini başışa aklınıza gelecek bütün planlarım her yerinde KBB var. Bu konularda yükün %50 sini kalan kurumların sırtından alabilecek bir güç var. Ama yeterince gayret göremiyoruz (A.1).

Devlet ne dedi, tek kurum var, biricik kurum var o da AFAD bütün koordinasyonu onlar sağlayacak dedi. Dolayısıyla kimse kafasına göre bir şey yapmasın. Afet olduğunda zaman kaos ortamlarını hatırlarsak AFAD’ın olması çok önemlidir. AFAD var artık diyerek diğer kurumlarında sorumluluk almayarak kenara çekilmesi ise hiç hoş bir şey değil (Ü.2).

KBB'nin çok mali, teknik ve personel olarak çok büyük gücü var. Fakat afetlere mücadele konusunda bu gücü sahaya yansıtmakta bir koordinasyon eksikliği olduğunu düşünüyorum (S.2).

KBB'yi afetle ilgili konularda çalışmalarda AFAD'ın çok gerisinde kalmış gibi gözüküyor. Son zamanlarda AFAD'ın yetkilerinin artması KBB ve diğer belediyeleri baskılamış durumda gibi... (S.1).

Öneriler:

Katılımcıların verdikleri cevaplar içerisinde önerilere bakıldığında KBB'nin artık daha fazla sorumluluk alarak elini taşın altına sokması ve daha fazla çaba göstermesi gerektiğinden, çözüm ortaklığı yaptığı hizmetlerde onunla birlikte çalışan paydaşları desteklemesi gerektiğinden, halkın bu konularda yerel yönetimden beklentisi olduğundan, afet anında nerede bu devlet denildiği zaman ilk akla gelen KBB ve AFAD olacağından dolayı KBB kendi gücünü yaptıklarıyla ispatlamak zorunda olduğundan, nasıl olsa AFAD var ben hiçbir şey yapmayacağım dememesi gerektiğinden, diğer kurumlarla istişare ederek onları da bu işin içine alarak ederek bir fikir birliğinde istişare ile çalışmalara başlaması gerektiğinden, KBB gücünü bilerek bu afet işinde nerede olması gerektiğini de gerçekten ne rol üstlenmesi gerektiğini de çok güzel net bir şekilde belirleyerek daha fazla yetki ve sorumluluk istemesi gerektiğinden bahsettikleri görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini belirttikleri ifadelerinden alıntılar aşağıdaki gibidir:

KBB'ye çok büyük roller düştüğünü düşünüyorum. Para onlarda ve güç onlarda, personel sayısı yeterli ve çok fazla bu konuda çok güzel işler ortaya çıkarması gerektiğini düşünüyorum (A.3).

Türkiye'de kanunlar çok güzel var doğrusu bence uygulamalar yok. Büyükşehir Belediye kanununda da Belediye kanununda da bu konularla ilgili açıkça maddeler olduğunu ben de biliyorum. Sadece kendilerine biçilmiş olan sorumluluk ve rolleri yerine getirseler yeter. Ama ben KBB'nin artık daha fazla sorumluluk alarak elini taşın altına sokması gerektiğini ve daha fazla çaba göstermesi gerektiğini düşünüyorum. (A.3).

Bunların da ötesinde halka hangi kurum ve kuruluşun destek sağlayacağı konusunda kendilerine yakın gördükleri belediyelerden beklentili olacaktır. KBB bunu belki sağlayabilir. Fakat o anlarda her şeyi çok güzel hazırladım ben yapacağım diyemez. Şu an KBB'nin buna yetkisi yok. TAMP kapsamında yapması gereken rol belli yapması gereken hizmet belli, yapmak istese de bunu yapamaz konumu itibarıyla. Ama halkın beklentisi ise bu yönde olacaktır (Ü.1).

KBB çözüm ortaklığında yaptığı hizmetlerde onunla birlikte çalışan paydaşları desteklemelidir. Afet akademisinin oluşturulmasını sağlamalıdır. KBB bu planlara dahil olmalı ve önyak olmalı bunları tüm kontrolü AFAD'a bırakmamalıdır. Afetle mücadele alanını sadece AFAD'a bırakmamalı kenara çekilmemeli. KBB nasıl olsa AFAD var ben hiçbir şey yapmayacağım dememeli (S.1).

Afet konusunda KBB ipi eline almak zorundadır. Bu konuda en güçlü kurum bence KBB kendi gücünü yaptıklarıyla ispatlamak zorundadır (S.4).

KBB risk azaltma konusunda daha fazla taşın altına elini koymalı daha fazla sorumluluk alması gerektiğini düşünüyorum TAMP kapsamında kendi kapasitesini arttırmaya çalışmalıdır. KBB'nin bütçesi biraz önce saydığım kurumların hepsinin kat kat üzerinde büyüklüğe sahiptir. Bu nedenle Kocaeli'nde bir yerde Afetlerle ciddi bir yatırım ve proje yaparsanız orada KBB muhakkak işin içerisinde olmalı diye düşünüyorum (A.4).

KBB imkanları ve kapasitesi fazla olduğundan dolayı kesinlikle çok daha fazla sorumluluk almalı. KBB personeli AFAD'ın Türkiye'deki personeline daha fazla personele sahip olduğunu biliyoruz. Kocaeli İl AFAD ile KBB'yi nasıl kıyaslayacaksınız mümkün değil. KBB ilde yapılacak herhangi bir iş ve işlem de birçok kuruma göre aktör kurum olması gerekir diye düşünüyorum hem de olmalı (A.4).

KBB afet zararlarını azaltılmasında kesinlikle çok daha fazla sorumluluk alması gerekiyor. Bu sorumlulukla ilgili olarak yetkinin de verilmesi gerekiyor yetki ve sorumluluk eşit olursa ancak o zaman bir başarı elde edilebilir. Ama bizde genelde Türkiye'de yetki istenir sorumluluk pek istenmez. Oysaki KBB sadece Kocaeli'nde değil çevre illerde de tecrübesi ile bu sorumluluğunu üstlenmesi gerekiyor. Çünkü büyük bir afet olduğu zaman Türkiye'nin neresinde olursa olsun KBB ciddi destek veriyor. Altyapı desteği, organizasyon desteği ve lojistik desteği veriyor. Bunun içinde bu alanda da hazırlıkların hızlandırması gerektiğini düşünüyorum (S.3).

Diğer kurumlarla istişare ederek, onları da bu işin içine alarak, ortak bir fikir birliğinde istişare ile çalışmalara başlamalı. Ama bunu yapmak için biraz bilgi birikim ve tecrübe gerekiyor. Kocaeli'nde tecrübeye bilgide çok fazla ama bunları koordine edecek biraz altta durup insanları yönlendirebilecek birilerine ihtiyaç var. Yetki bende kısmından çıkıp bu işi nasıl yaparız kısmına girilmesi gerekiyor (S.3).

KBB afetler konusunda çok daha fazla sorumluluk almalı diye düşünüyorum. Bence AFAD'dan çok daha büyük işin içine daha çok girmesi lazım. Daha çok Büyükşehir belediyelerinin girmesi beni daha çok sevindirir. Ben onu umut ediyorum (S.2).

Halkla iletişimi en güçlü olan kurum olarak KBB'nin, halkın bu konudaki duyarlılıklarını artırmak ve afet zararın azaltılması konusunda halkın bilinçlendirilmesi de dahil olmak üzere bu konuda çok büyük bir işler yapmasını bekliyorum. AFAD var ama AFAD sadece kurumlar arası koordinasyonu yapabilir. Ama asıl olan oradaki özne yerel idareler yerel yönetimlerdir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin bu konularda sorumluluk alması şart yerel yönetimlere daha büyük görev düştüğünü düşünüyorum. KBB'nin sadece koordinasyona destek olmak değil o koordinasyonda ki yerel halkla iletişimden, müdahaleden, zarar azaltmaya kadar bütün kısımda başrolde olmasını beklerim (Ü.2).

Halk daha rahat ulaşabileceği bir yer olarak Büyükşehir ve belediyeleri görüyor. Bir afet anında da muhtemelen KBB'nin beklentileri yüksek olacaktır. İş öyle bir noktaya geldi ki sokakta köpekler çoğalıyor belediye yürüyoruz, kamelya istiyoruz, belediyeye arıyoruz bu alışkanlık afet anında da geçerli olacak. Nerede bu devlet denildiği zaman ilk akla gelen belediye ve AFAD olacaktır. O anda halkın karşısına birinin çıkması devleti temsil edecek herhangi birinin çıkması önemli. Burada aslında KBB gücünü bilerek bu afet işinde nerede olması gerektiğini de gerçekten ne rol üstlenmesi gerektiğini de çok güzel net bir şekilde belirleyerek, ben burada olmalıyım diyerek daha fazla yetki ve sorumluluk isteyebilir (Ü.1).

Kategorileri ve Kodlama Dağılımları

Kod Sistemi	A.1	A.2	A.3	A.4	S.1	S.2	S.3	S.4	S.5	Ü.1	Ü.2	Ü.3	TOPLAM
☐ KBB'nin Afetlere Yönelik Hizmetleri													0
☐ Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal													0
☐ Kurumsal Yapı	●	●●	●		●	●	●	●	●	●	●		18
☐ Muhatap ve İrtibat	●	●		●	●●	●●	●	●	●	●●	●		14
☐ KBB'nin Rolü	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	18
Σ TOPLAM	4	6	3	3	6	7	5	3	3	5	4	1	50

Afet Hizmetlerine Yönelik Kurumsal Yapılanma Teması altında 50 adet kodlama yapılmıştır (Şekil 51). Bu temada en fazla kodlamanın KBB'nin rolü ve kurumsal yapı kategorilerinde, en az kodlamanın ise muhatap ve irtibat kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Belgeler arasında en fazla kodlamanın S.2 belgesi, en az kodlamanın ise Ü.3 belgesi üzerinde yapıldığı görülmüştür.

Şekil 52. Sık Tekrarlanan Kelimeler Bulutu



Araştırma kapsamında elde edilen görüşme kayıtlarının kodlanması sonucu sık tekrarlanan kelimelerin olduğu görülmüştür. KBB, Kocaeli, afet, deprem, belediye, eğitim ve AFAD gibi kelimelerin sık kodlandığı saptanmış olup, araştırmaya ilişkin kelime bulutu Şekil 52’de verilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

5.1. Tartışma

Bu bölümde araştırmada edilen bulgular literatür ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir:

Afetlere Yönelik Kurumsal Önem

İl genelinde afet zararlarını azaltmaya yönelik faaliyetlere kurumların verdiği önemle ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; Kocaeli'nin Marmara depremini yaşamış bir şehir olması nedeniyle kurumların konuyu önemsedğini ve zarar azaltmaya yönelik çalışmaların yapıldığını söylenebilir. STK'ların ve diğer kurumların yaptığı çalışmaları gördüklerini saptanmıştır. İl afet müdahale planının hazırlanmasından sonra kurumların görevlerini eskiye göre daha iyi kavradığı ve zarar azaltma konusunda il afet risk azaltma planı (İRAP) hazırlık çalışmalarının da kurumlar üzerinde olumlu etki yaptığı görülmektedir. Bazı kurum yöneticilerinin bakışının kurumun bakışına dönüştüğü ve bu durumun bazen zarar azaltma çalışmalarına olumsuz etki yaptığı söylenebilir. Üniversitelerin sadece eğitim bağlamında kaldığı ve uygulama çok yapamadıkları saptanmıştır. Sanayi kuruluşlarının konuya gerekli önemi vermediği ve yangın hazırlığından öteye geçemedikleri söylenebilir. Pandemi nedeniyle tüm kurumlarda yoğunluk olduğu ve pandeminin tüm kurumların afete bakışını, motivasyonunu olumsuz etkilediği şeklinde değerlendirilebilir. Yerel kurumlar, sel gibi doğal afetlerin etkilerinin ve savunmasızlığının azaltılmasında topluma ilk elden kurtarma ve destek sağlamada önemli bir rol oynayabilir (Shah vd., 2019: 165-166). İstanbul ilinde kurumlar üzerinde yapılan bir çalışmada; yapılan analizler sonucunda kurumların afet kavramını yeteri kadar kavrayamamış olduğu ve çalışmalarını da bu yönde geliştiremedikleri tespit edilmiştir (Berber, 2016: 94). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. AFAD'ın kurulması ve gerçekleştirdiği koordinasyon etkisinin olumlu olduğu görülmektedir. TAMP ve İRAP kapsamında

kurumlarla yapılan çalışmalar sonucunda kurumlar tarafından afete verilen önemin eskiye nazaran daha iyi olduğu fakat yeterli seviyede olmadığı söylenebilir.

Afetlere Yönelik Kurumsal Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

Çeşitli kurumlar afet zararlarını azaltılması ile ilgili halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik olarak çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu konuda çalışmada; İl AFAD'ın ve KBB'nin bilgilendirmeye yönelik materyal dağıttığı ve konuyu sahiplendiği, afet konusunda hazırlanan kitap ve broşürlerin yeterli olduğu görülmektedir. Yayınların yeterince yapıldığı fakat okunmadığından dolayı hedefine ulaşamadığı söylenebilir. Toplumun okuma alışkanlığının zayıf olmasından dolayı kitaplarla ve broşürlerle sonuç alınmasının zor olduğu değerlendirilmektedir. KBB'nin toplu taşıma araçlarında afetlerle ilgili kamu spotları ile bilgilendirme yaptığı görülmüştür. İnternet aracılığıyla yapılan bilgilendirmelerin yeterli olmadığı ve pandemi hakkında yapılan bilgilendirme kadar etkili olmadığı yorumu yapılabilir. Afetlerin sürekli olarak gündemde tutulmadığı ve afetlerle ilgili yapılan bilgilendirme faaliyetlerinin çoğunda kurumların kendi reklamlarını yapma eğiliminde olduğu söylenebilir. Balıkesir'de mahalle muhtarları, belediye yöneticileri, AFAD ve Kızılay temsilcileri ile gerçekleştirilen bir çalışmada; afete yönelik bağlı oldukları il/ilçe kapsamında bilgilendirme ve bilinçlendirme ile ilgili bir takım çalışmalar yapıldığı ancak bu çalışmaların sistematik ve yeterli düzeyde olmadığı tespiti yapılmıştır (Özbayram, 2018: 112). 30 Ekim 2020 İzmir Depremi'nde afet kriz yönetiminde sosyal medyanın rolünü inceleyen bir çalışmada; İzmir Depremi sonrasında 30 Ekim-6 Kasım arasında bir haftalık süreçte halkın bilgi almak için sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullandığı vurgulanmıştır (Mavi, 2020:48). İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin doğal afetlere dayalı kriz yönetimi ve İstanbul halkının bakış açısının değerlendirildiği bir çalışmada; İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait İstanbul Web TV'de doğal afetlerle ilgili programların yayınlanması durumunda bu programlara daha fazla ilgi gösterileceği ve daha geniş kitlelere ulaşılacağı sonucuna ulaşılmıştır (Bayram, 2015: 290-291). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. AFAD İl Müdürlüğünün ve Büyükşehirin afetlere hazırlık ve zarar azaltmaya yönelik vatandaşa çok sayıda afiş, broşür ve kitapçık dağıttıkları saptanmış olup, fakat halkın bu yayınlara yeterince ilgi göstermediği ve beklenen etkinin oluşmadığı söylenebilir. İnternet, sosyal

medya ve televizyon üzerinden yapılacak bilgilendirmelerin daha etkili olacağı sonucuna ulaşılabilir.

Afetlere Yönelik Kurumsal Etkinlikler

Kurumların afet zararlarını azaltma ile ilgili halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi yönelik düzenledikleri etkinlikler konusunda katılımcıların görüşlerine bakıldığında; KBB'nin son yıllarda uluslararası deprem çalıştayları düzenlediği ve konuya önem verdiği söylenebilir. Fakat düzenlenen bu çalıştaylarda ve diğer kurumların düzenlediği panellerde halkın katılımın sağlanamadığı ve akademik düzeyde kaldığı görülmektedir. Bu nedenle düzenlenen etkinliklerin yeterince etkili olmadığı ve daha çok kurumların reklamının yapıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca halkın bu etkinliklere katılma konusunda isteksiz olduğu söylenebilir. Doğal afetlerle mücadelede en önemli unsur eğitimidir. İnsanlara doğal afetler konusunda eğitim verilerek doğal afet zararları ve can kayıpları en alt düzeye düşürülebilmektedir. Vatandaşların tamamında duyarlılık farkındalığının ve bilinç düzeyinin artırmak için seminerler ve tatbikatlar yaparak vatandaşları eğitmek çok önemli hale gelmiştir (Öztürk ve Tekin, 2019: 38). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Kocaeli'nde Panel, Seminer, çalıştay ve sempozyumların yapıldığı, özellikle KBB'nin bu konuda önemli çalışmaları olduğu söylenebilir. Düzenlenen bu faaliyetlere halk katılımının yeterli seviyede olmadığı, halkı bu tip organizasyonların merkezine alarak daha planlı ve etkin organizasyonlar gerçekleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Afetlerde Halka Destek Sağlanması

Olası bir afet durumunda kurumların halka etkin destek sağlaması çok önemlidir. Çalışmada bazı katılımcıların ilde gerçekleşecek bir afet durumunda halka destek sağlama konusunda AFAD'ı temel aktör olarak gördükleri, KBB'yi ise güçlü bir destek çözüm ortağı olarak gördükleri sonucuna varılmıştır. Asıl işleri afet hizmetlerine benzer işler olan kurumların halka desteğe daha hazır oldukları belirtilmiştir. Kızılay'dan bir beklentinin olacağı söylenebilir. Bazı katılımcılar halkın KBB'den afet anında beklentisi olduğunu, fakat il afet müdahale planı kapsamındaki rollerinin dışına çıkamayacak olmasını olumsuzluk olarak değerlendirmişlerdir. Van ile Bitlis illerinde

gerçekleştirilen bir alan araştırmasında; afet politikasını yürüten aktörlerin başında AFAD, valilik ve belediyenin geldiği vurgulanmıştır (Uğur ve Işık, 2020: 106). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. AFAD'ın temel aktör olduğu söylenebilir. Halkın KBB'den beklentisi olacağı ve KBB'nin ise halka en güçlü destek verecek kurumlardan birisi olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Afet Risk Yönetimi

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afet risk yönetimi ile ilgili olumlu görüş belirten bazı katılımcılar risk yönetimi açısından KBB'nin çalışmalar yaptığı, bu konuda duyarsız olmadığını ve şehirde yaptığı her türlü kentsel dönüşümün hizmetlerinin risk azaltma çalışması olduğu şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu konuda olumsuz görüşü bulunan bazı katılımcılar Türkiye genelinde risk yönetimine ne kadar önem veriliyorsa KBB'nin de o kadar verdiğini, çalışmaların genelde deprem ağırlıklı olduğu diğer afetlere karşı çok az çalışma yapıldığı şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Afet konusundaki yerel aktörlerin sorumluluklarının araştırıldığı bir çalışmada; yerel yönetimlerin afet yönetimine ilişkin rol ve sorumluluklarını yerine getirmede başarısız olduğunu ve yerel yönetimlerin verdiği izinlerin ve yaptığı planların afet risklerini artırdığını düşünüldüğünü vurgulamıştır (Özer, 2017: 29). Kamerun'da gerçekleştirilen bir çalışmada; elde edilen bulgulara dayanarak, yerel yönetimlerin afet risklerini yeterince yönetme becerisinden yoksun olduğunu, afet riskini azaltma stratejilerine yerel yönetimlerin dahil edilmesi gerektiğini belirlemiştir (Bang, 2013: 1). İzmir'de gerçekleştirilen bir çalışmada; İzmir Büyükşehir Belediyesi çağdaş afet yönetimi kapsamında afete dirençli bir toplum oluşumuna katkı sağlamak için afet öncesi risk azaltma çalışmalarına daha çok önem vermesi gerektiğini belirtilmiştir. (Şahin, 2016: 949). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Büyükşehirin risk azaltma ve yönetimi ile ilgili çalışmalar yaptığı ve özellikle kentsel dönüşüm çalışmalarının bu kapsamda değerlendirilebileceği söylenebilir. Bu çalışmaların daha fazla olması ve risk yönetimi konusuna daha fazla önem verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Afet Tehlike ve Risk Analizleri

Tehlike ve risk analizleri yapılmadan afetlere dayanıklı bir şehir oluşturulamayacağı bir gerçektir. KBB'nin afet tehlike ve risk analizleri ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; KBB'nin zemin sınıflama haritası hazırlamış olduğu görülmektedir. KBB tarafından depremle ilgi analizlerin yapıldığı ve deprem risk haritalarının hazırladığı vurgulanmıştır. Depremsellik ve afete maruz bölge teknik çalışmalarının yeterli olduğu söylenebilir. KBB'nin yerel sismolojik izleme merkezi kurduğu ve çalışmalar gerçekleştirdiği söylenebilir. KBB'de depremle ilgili dairenin gerekli analizleri yaptığı ve teknolojiyi de kullandığı sonucuna ulaşılabilir. Bazı katılımcılara göre ise risk analizi konusunda KBB'nin çok büyük çalışmalar yapmadığı ve riskten çok tehlikeye yakın bir bakış açısına sahip olunduğu söylenebilir. KBB tarafından çok sayıda dere ıslahı gerçekleştirildiği saptanmıştır. Afete maruz bölge çalışmalarında KBB'nin vatandaş baskısına maruz kaldığı vurgulanmıştır. Yerel yönetimlerin doğal tehlike ve risk bilgilerinin etkin kullanımını sağlayan araçlara sahip olması önemlidir (Crawford, 2018: 610). Sri Lanka'da yerel yönetimler üzerinde gerçekleştirilen nitel bir çalışmada; yerel yönetimlerin tehlike ve risk haritalarının olmadığı tespit edilmiştir. Tehlike ve risk haritaları olmadan, belediyeler şehirlerinde dayanıklı yapılar ve çevreyi oluşturmayı teşvik edemeyeceği, tehlike ve risk haritalarının düzenlenmesinin büyük önem taşımakta olduğu vurgulanmıştır (Malalgoda vd., 2016: 636). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin afet risk analizlerinin en önemli parçası olan zemin sınıflama haritasını hazırlamış olmasının çok önemli olduğu söylenebilir. KBB'nin tehlike ve risk analizleri konusunda önemli çalışmalar yaptığı görülmekte olup, bu çalışmaları daha fazla gerçekleştirmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Kentsel Dönüşüm

KBB'nin kentsel dönüşüm hizmetleri ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; kentsel dönüşüm konusunda KBB'nin 1999 depreminden sonra 2000'li yıllarda güzel çalışmalar gerçekleştirdiğini fakat son yıllarda durma noktasına geldiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı katılımcılar vatandaşların mahallelerinden, komşularından ayrılmak ve evlerini terk etmek istemediklerini vurgulamışlardır. Bazı katılımcılar göre ise üç buçuk kat bina yüksekliği sınırlamasının kentsel dönüşümün önünde bir engel

olarak görülmektedir. Kentsel dönüşüm iyi bir şekilde anlatılarak devlet, belediye ve vatandaş güveninin oluşturulmasına vurgu yapılmıştır. Kentsel dönüşümde sorumluluğun sadece KBB'ye yıklınmaması gerektiği söylenebilir. Afet konusundaki yerel aktörlerin sorumluluklarının araştırıldığı bir çalışmada; Türkiye'deki kentsel dönüşüm süreci başarılıdır sorusuna cevap verenlerin %35,3'ü katılmıyorum ve %31,1'i de kesinlikle katılmıyorum diyerek %66,4 oranında kentsel dönüşümü başarısız bulunduğu tespit edilmiştir (Özer, 2017: 18). Belediye Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu, belediyelerin şirket kurabilmesi için yetki tanır ve bu yetkilerini düzenler. Özellikle Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin bir alt kuruluşu olan Kent Konut, Kocaeli'nin kentsel dönüşümünde etkili olan örneklerden birisi olarak gösterilebilir (Yıldız, 2017: 48). Kentsel dönüşüm alanında Kocaeli'nde gerçekleştirilen en önemli kentsel yenileme projesi 28 Haziran Mahallesiinde gerçekleştirilen projedir. Bu alandaki birçok sağlıksız konut yıkılarak yerine depreme dayanıklı ve yüksek katlı apartmanlar KBB tarafından inşa edildi (Yıldız, 2017: 97). Erenler Cedit Konutları Kocaeli ili açısından ilk kentsel dönüşüm uygulamaları arasındadır. Bölgede gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre; şu an ikamet eden mülkiyet sahipleri açısından bakıldığında, bu çalışma sosyal donatıları, ulaşım kolaylığı, afetlere karşı dayanıklılığı gibi çeşitli yaklaşımlarla değerlendirildiğinde oldukça başarılı bir uygulama olarak görülmektedir. Ayrıca Erenler Cedit Konutlarındaki daire sahiplerinin yatırım açısından oldukça kazançlı çıktıkları da Kocaeli ilindeki diğer kentsel dönüşüm uygulamalarına göre rahatlıkla söylenebilir (Aslan vd., 2016: 508). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. 1999 Depremi sonrası başarılı kentsel dönüşüm çalışmaları gerçekleştirdiği, son dönemde yavaşlama olduğu söylenebilir. Bu konuda sorumluluğun ve yetkilerin tek başına KBB'de olmadığı, ilgili kurumların vatandaşlarla istişare ederek ortak akılla politikalar ve stratejiler gerçekleştirerek kentsel dönüşümün başarılı bir şekilde hayata geçirebileceği sonucuna ulaşılabilir.

Sanayi ve Yerleşim Alanları Yakınlığı

Kocaeli ilinde sanayi ve yerleşim alanlarının iç içe olması çok ciddi bir afet riski oluşturmaktadır. Bu konuda katılımcıların ifadelerine bakıldığında; ilimizde tehlikeli maddelerle üretim yapan sanayi kuruluşlarının yerleşim alanlarına yakın olmasının çok büyük bir risk taşıdığını vurgulanmıştır. Sanayi ve yerleşim alanlarının yakınlığının

oluşturduğu risk konusunda belediyelerin çözüm üretebilmesinin zor gözüktüğü değerlendirilmektedir. Bu bölgelerde bulunan sanayi kuruluşlarının hem de evi bulunan vatandaşların bölgeden ayrılma konusunda direnç gösterdiği söylenebilir. Bazı katılımcılara göre ise ilk yapım aşamasındayken bu alanları doğru planlamak gerektiğini belirtmektedirler. Bütün fabrikaların kaldırılamayacağı fakat yeni yapılacak sanayi alanlarına izin verilmemesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu sorun ile ilgili şu andakinden daha kötüye gidilmemesi için KBB'nin çalışmalar yapması gerektiği görülmektedir. Dünya rafinerilerde sızıntı, yangın ve patlamalar yoluyla birçok olay görülmüştür. Kazaların sonuçları bazen mülkün sınırlarının ötesine geçerek komşu bölgelerdeki sakinlere ulaşır (Shaluf vd., 2003: 297). Solway (2004: 309), Endüstriyel komplekslerde çoğu zaman yangınlar gerçekleşebileceğini, doğal bir tehlike durumunda önemli ikincil riskler taşıyan tehlikeli atıkların serbest kalabileceğini, sıvı ve buhar salınımı ile yakınlardaki kişilerin toksik, yanıcı ve radyoaktif maddelerden ciddi şekilde etkilenebileceğini vurgulamıştır. Körfez şehri, büyük sanayi kuruluşlarının oluşumundan sonra kent geneline ekonomik seviyeyi yükseltmek amacıyla diğer illerden göçler almıştır. Sanayi alanında çalışacak insanlar gerek Kabakoz bölgesine, gerekse sanayi alanının yakınlara konut yapmaya başlamıştır. Yani kent için ilerleyen yıllarda önemli bir sorun teşkil edecek sanayi ve yerleşim alanları iç içe geçmeye başlamıştır. Ayrıca deprem kuşağı sıralamasında Kocaeli ili birinci derece deprem bölgesi kabul edilen iller içerisinde olmasından dolayı da, mevkiinin riskli alan ilan edilmesine sebep olmuştur (Sontay, ve Selim, 2021: 240-241). Körfez ilçesinde bulunan Tüpraş, İGSAŞ gibi patlayıcı ve parlayıcı madde üretim tesislerinin hemen yanında olan Barbaros Mahallesi ve Kabakoz mevkiinin taşınması için KBB iki alanın dönüşüm modelini belirlemek için yaptığı ihalenin ardından, her iki alanda kentsel dönüşüm yapmak için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yetki başvurusunda bulundu. Her iki alan için dönüşüm yetkisi alındıktan sonra çalışmalara başlanacaktır (Çatak Tek, 2021a). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Sanayi alanları ve yakınındaki yerleşim alanlarının arsa değerleri çok yüksek olduğundan dolayı sanayi kuruluşlarının da vatandaşlar da bu konuda defans gösterdiği görülmektedir. İlk yapım aşamasındayken alanların doğru planlanması gerektiği, KBB'ye en azından bundan sonra durumun daha kötüye gitmemesi için çok iş düştüğü sonucuna ulaşılabilir.

Erken Uyarı Sistemleri

Afet risk yönetiminin en önemli bileşenlerinden biri erken uyarı sistemidir (Khankeh vd., 2019: 1) Erken uyarı sistemleri, yaygın olarak, tehlikeli doğa olaylarının toplumlar üzerinde yarattığı etki ve sonuçları azaltmanın en önemli yönlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Aguirre-Ayerbe vd., 2020: 1) Erken uyarı sistemlerine yapılan yatırımlar, son yıllarda yaklaşan aşırı doğa olaylarının tespitini önemli ölçüde iyileştirmiştir (Neußner, 2021: 1). Erken uyarı sistemleri ilgili katılımcıların görüşlerine bakıldığında; KBB, AFAD başkanlık ve Gebze Teknik Üniversitesi'nin deprem erken uyarı sistemi ile ilgili ortak bir projesi çalışması olduğu vurgulanmıştır. KBB'de yabancı bir hibe ile deprem erken uyarı çalışmasının devam ettiğini anlaşılmaktadır. Kocaeli ilinde erken uyarı ile alakalı KBB'nin bir sisteminin olmadığı görülmektedir. Deprem için erken uyarı sistemlerinin çok fazla işe yaramayacağını onların yerine farklı sistemler ile uğraşılması vurgulanmıştır. Kocaeli ilinde gerçekleştirilen bir çalışmada; Kocaeli Büyükşehir Belediyesi bilgi teknolojileri altyapısının afet yönetimi açısından değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda KBB'nin, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) altyapısının ilgili kurumlar ile veri alışverişi yapabilecek bir altyapıya sahip olduğu, ancak bina stokları ve endüstriyel kuruluşlara ait bilgilerin eksikliğinden dolayı hasar tahmini çalışmalarının yapılmamış ve karar destek sisteminin oluşturulmamış olduğu vurgulanmıştır (Akbulut ve Gerdan, 2016: 30). Erken uyarı bilgilerini risk altındaki halka iletmek ve uyarıları yorumlamak için yerel yönetimler çok zayıf kalmaktadır (Kafle, 2017: 10). Artvin ilinde Hopa sel afetinin afet yönetimi açısından değerlendirildiği bir çalışmada; İdarenin erken uyarı sistemleri ile elde ettiği veriler ve tahminler tehdittin geleceği haberinin bilinmesinin ötesine geçmesi gerektiği, alarm ikaz ve sinyalizasyon sistemlerinin geliştirilmesi ve halkın bu konuda eğitiminin sağlanması önem arz ettiği vurgulanmıştır (Yılmaz ve Usta, 2019:1130). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin afetlerle ilgili erken uyarı sistemlerinin olmadığı tespit edilmiş olup, deprem erken uyarı sistemleri kurma yönünde çalışmalar gerçekleştirdiği görülmektedir.

Afet Riskleri Açısından Kentsel Altyapı

Afet riskleri açısından kentsel altyapı ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; su ve kanalizasyon sistemlerinin eskiye nazaran çok daha iyi vaziyette

olduğu, özellikle doğalgaz, elektrik, su gibi alanlarda gerçekten artık oldukça güçlü bir alt yapı olduğu söylenebilir. Altyapıda kullanılan malzemelerin eskiye oranla daha dayanıklı olduğu ve altyapı çalışmalarının koordineli bir şekilde yapıldığı vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar göre ise genelde şehrin üstünün tasarlandığı seviyede altyapısının tasarlanamadığı, daha çok lokal çalışmalar yapıldığını belirtmişlerdir. Tayland ve Endonezya'da 26 Aralık 2004 Güneydoğu Asya depreminden ve tsunamiden etkilenen bölgelerde gerçekleştirilen bir saha araştırmasında; deprem ve tsunaminin yapılar ve altyapı üzerinde etkili olduğu, köprüler, limanlar, hastaneler ve iletişim sistemleri gibi kritik altyapının arızalandığı, arama kurtarma operasyonları ve yardım çalışmalarında gecikme olduğu, bu nedenle tsunaminin etkilerinden kurtulmak için kritik yapıların ve önemli altyapıların dayanıklı tasarlanmasının gerekli olduğu vurgulanmıştır (Ghobarah vd., 2006: 312-313). Sri Lanka'da 2004 tsunamisi sonrası altyapının yeniden inşası ile ilgili gerçekleştirilen bir çalışmada; altyapının hem doğal afetlerden kaynaklanan kayıpları azaltabileceğini hem de afet sonrası kolay kurtarmayı kolaylaştırabileceğini ve bu nedenle altyapı yeniden inşasına daha fazla yatırım yapılması gerektiği tespit edilmiştir (Palliyaguru vd., 2007: 234). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin gerçekleştirdiği altyapı hizmetlerinin eskiye nazaran çok daha iyi olduğu söylenebilir. Fakat afetlere karşı altyapı kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların arttırılması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Kriz Yönetimi

KBB'nin kriz yönetimi ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; KBB'nin müdahale aşamasında da afetten sonra da yaraları çok çabuk sarabilecek durumda olduğu, hem bütçesi hem de personel ve ekipmanının bu konuda yeterli olduğu söylenebilir. İl afet müdahale planı kapsamında verilen görevlere hazır olduğu vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar ise İl AFAD var diyerek KBB'nin çok fazla sorumluluk almadığını ve verilen görevler haricinde çok fazla çaba göstermediğini belirtmişlerdir. Hasarlı binalardan yıkılması gerekenlerin çoğunun yıkılamadığı vurgulanmıştır. Belediyelerde henüz afet iyileştirme algısının oturtamadığı söylenebilir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin afet kriz yönetiminin değerlendirildiği saha çalışmasında; İstanbul halkının büyük bir bölümünün İstanbul Büyükşehir

Belediyesi'nin doğal afetlere dayalı kriz yönetimi stratejisini başarılı bulmadığı, afet koordinasyon merkezi ve çalışmaları hakkında çok fazla bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Bayram, 2015: 290-291). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Son dönemlerde gerçekleşen afetlerde AFAD koordinasyonunda kamu kurumları hem müdahale hem de iyileştirme çalışmalarında başarılı gözükmemektedirler. KBB'nin ekonomik gücü ve teknik kapasitesiyle ilde gerçekleşecek bir afette kriz yönetiminin önemli aktörü olacağı söylenebilir. Fakat kriz yönetimi konusunda daha fazla sorumluluk alması gerektiği görülmektedir.

Afet Müdahale Planları

KBB'nin afet müdahale planları ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; KBB'nin afet müdahale planının olduğu, il afet müdahale planı kapsamında da görev ve sorumlulukları yerine getirebilecek durumda olduğu söylenebilir. Bazı katılımcılar ise KBB'nin bir afet müdahale planı olmadığını belirtmişlerdir. KBB'nin il afet müdahale planı ile uyumlu afet müdahale planı bulunmakta olduğu (KBB, 2020b: 169), fakat KBB'nin bu planı kamuoyuna duyurma konusunda zayıf kaldığı söylenebilir. Bolu Belediyesi'nin afet ve acil durum yönetiminin incelendiği bir çalışmada; 5393 sayılı kanun gereği olması gereken Bolu Belediyesi'nin afet ve acil durum planının mevcut olmadığı tespit edilmiştir (Çakır, 2007: 136). Balıkesir ilinde muhtarla görüşülerek gerçekleştirilen afet yönetimi ile ilgili nitel bir çalışmada; belediyelerin afet öncesine yönelik önlem planları oluşturmadıkları, genellikle sonuç odaklı ve afet sonrası duruma yönelik çalışmalar yaptıkları tespit edilmiştir. (Özbayram, 2018: 112). Hollanda'da gerçekleştirilen bir çalışmada; Hollanda'daki her belediyenin kendi afet planı olduğu belirtilmiştir (Hoogendoorn, 2005: 97). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Bir afet planı, afetlere etkin bir şekilde müdahale amacıyla belediyedeki olayların nasıl ele alınacağını planını içerir. Bazı belediyelerin afet müdahale planının olmadığı görülmektedir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afet müdahale planının hazırlandığı fakat bunun kamuoyuna duyurulması gerektiği söylenebilir.

Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM)

Afetler ve diğer krizlerin yönetimi açısından afet koordinasyon merkezleri (AKOM) çok büyük önem taşımaktadır. AKOM ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; Kocaeli ilinde KBB’de veya diğer kurumlarda AKOM olmadığı vurgulanmıştır. KBB bünyesinde AKOM’da çalışacak yetkinlikte personelin bulunmadığı görülmektedir. Şehirde bir AKOM olmaması nedeniyle her kurumun kendi başına hareket etme eğiliminde olduğu söylenebilir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu KBB’nin bir afet koordinasyon merkezi kurması gerektiğini belirtmektedirler. AKOM’un afetlerin etkin bir şekilde yönetilebilmesi için hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. AKOM’ların kurulmasının büyükşehir belediyelerinin asli görevlerinden olması gerektiği söylenebilir. 12.12.2000 tarih ve 686 sayılı İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile AKOM, her türlü doğal afetin öncesinden bitimine kadar geçen sürede, afetin en az zararla atlatılmasını sağlamak amacıyla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına bağlı kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu ve iş birliğinin sağlanması amacıyla kurulmuştur (İBB, 2021). 2016 yılında Sakarya Büyükşehir Belediyesi tarafından doğal afet karşısında kriz merkezi olarak kullanılmak üzere AKOM binası hizmete geçirildi (haberler.com, 2016). 2020 yılında depremlerle sarsılan Marmara Bölgesi’nde bulunan Balıkesir’de Büyükşehir Belediyesi Afet ve Acil Durum Koordinasyon Merkezi’ni (BAKOM) hizmete açtı (haberturk.com, 2020). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Birçok büyükşehir belediyesi afet koordinasyonunu etkili bir şekilde gerçekleştirmek için afet koordinasyon merkezlerini açmakta olduğu söylenebilir. Büyükşehirle bağlı kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu ve iş birliğinin sağlanması amacıyla AKOM kurulması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Arama Kurtarma Ekipleri

Arama kurtarma ekipleri erken müdahale için çok önemlidir. KBB’nin arama kurtarma ekipleri hakkında katılımcıların ifadelerine bakıldığında; il afet müdahale planında arama kurtarma konusunda KBB itfaiye personellerinin görevli olduğu görülmektedir. İtfaiye personellerinin doğal olarak arama kurtarma personeli olduğu değerlendirilmektedir. KBB’nin sivil toplum desteğiyle arama kurtarma kapasitesi oluşturduğu vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar ise itfaiyecilerin tek başına arama

kurtarma konularında AFAD ya da STK'lardaki arama kurtarma ekipleri kadar etkili olamadıklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar KBB'nin bir kentsel arama kurtarma ekibinin olmadığı belirtmişlerdir. Oysaki KBB'nin Ankara'da AFAD tarafından düzenlenen Arama Kurtarma Eğitimi'ne katılan ve 20 kişiden oluşan Kocaeli İtfaiyesi Arama Kurtarma ekibi olduğu saptanmıştır (KBB, 2018). Bu konuda KBB'nin kamuoyunu bilgilendirmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Sivrice ilçesinde meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki depremin ardından KBB kendi personelinden ve STK personelinden oluşan 20 kişilik ekibi bölgeye intikal ettirerek arama kurtarma ve destek hizmetlerinde katkı sağladığı görülmüştür (KBB, 2020c). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Büyükşehirin itfaiye personelinden oluşan arama kurtarma ekibinin olduğu ve STK'lar birlik afet bölgelerinde organize olarak faaliyet gösterdiği sonucuna ulaşılabilir.

Mobil Araçlar

Mobil araç hizmetlerinin afet ve krizlerde kullanımı hayati önem taşımaktadır. KBB'nin mobil araç hizmetleri ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; KBB'nin en başarılı olduğu alanlardan bir tanesi hasta nakil araçları ve hizmetleri olduğu vurgulanmıştır. Cenaze nakil araçları ile başarılı hizmetler yürütüldüğü söylenebilir. KBB'nin afetlerde kullanılmak üzere mobil aşevinin olmadığı görülmektedir. Afet koordinasyonuna yönelik herhangi bir araca sahip olmadığı saptanmıştır. Jansen Van Rensburg ve arkadaşlarının gerçekleştirdiği çalışmada; saha ekipleri için web tabanlı bir bilgi yönetim sistemi ile birlikte mobil cihazların kullanılmasının faydalı olacağına vurgulamışlardır (Jansen van Rensburg vd., 2015: 285). KBB Afetlerde lojistik ve beslenme sorununun çözümü için yapılan seyyar ekmek ve yemek yapma tırlarını tanıtımını gerçekleştirdi. Seyyar yemek tırında 24 saatte 12 bin kişilik 3 çeşit yemeği verecek şekilde hale gelebiliyor. Seyyar fırında ise 2 saat içinde 4 bin küçük ekmek ve 2 saatte 1500 kişilik büyük ekmek yapılabiliyor (Çatak Tek, 2021b). Sakarya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı bünyesinde oluşturulan Mobil Kriz Merkezinde mutfak, banyo ve 12 adet yatak mevcuttur. Ayrıca bu merkez, kriz yönetim merkezi olarak da kullanılabilir. Herhangi bir afet sonrası telefon şebekelerinin çökmesi halinde, haberleşmede uydu telefonları kullanılacak, diğer ilçeler ve illerle kesintisiz iletişim sağlanacaktır. Herhangi bir afet sonrasında, bölgedeki

personelin daha hızlı ve koordinasyonlu hizmet vermesi için mobil merkez faaliyet gösterecektir (SBB, 2019). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin hasta nakil ve cenaze nakil hizmetlerinde mobil araçlarının başarılı olduğu ve afetlerle etkin bir şekilde hizmet verebileceği değerlendirilmektedir. Afetlerde Kocaeli'nde ve diğer destek için gidilen illerde personelin iaşesi, barınması ve koordinasyonun sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için mobil aşı ve koordinasyon araçlarına sahip olması gerektiği sonucuna ulaşılabılır.

Toplanma alanları

Toplanma alanları afetlerle mücadelede halkın bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (Mengi ve Erdin, 2018: 610). Bu alanların afet öncesi tespiti ve vatandaşlara bildirilmesi son derece önemlidir. Ancak afet ve acil durum toplanma alanlarının sadece tespit edilmesi yeterli olmayıp, buralara insanların günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecek geçici tesislerin de inşası yapılmalıdır (Şirin ve Ocak, 2020: 87). Çalışmada toplanma alanları ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; toplanma alanlarının Kocaeli'nde AFAD tarafından belirlendiği, toplanma alanlarının sayısının ve altyapısının yeterli olmadığı söylenebilir. Bazı katılımcılar ise mevcut toplanma alanlarının yer seçiminin gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle millet bahçelerinin toplanma alanı olarak tasarlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Toplanma alanlarının şehir planları yapılırken tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır. Toplanma alanlarının altyapı sorunlarının çözülmesi ve kapasitesinin güçlendirilmesi için KBB'nin destek sağlayabileceğini ifade etmişlerdir. Kocaeli ili Başiskele ilçesi için toplanma alanlarının yeterlilik değerlendirmesi ile ilgili bir çalışmada; Başiskele ilçesi için belirlenmiş toplanma alanlarının uluslararası kriterlere oldukça uygun olarak belirlendiği, ancak kentsel alanlara artan ilgi nedeniyle bu alanların zamanla azalacağı unutulmaması ve yüksek binalara yakın toplanma alanları için yeni alternatifler üretilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Gerdan ve Şen, 2020: 497). Kocaeli ili İzmit ilçesinde yapılan bir çalışmada; İzmit ilçesi için olası afet sonrası kullanılmak üzere belirlenmiş toplanma alanlarının ilgili kriterlere uygun olarak yeniden düzenlenmesi, ilçenin öz niteliklerine bağlı olarak sağlanamayan durumlar için alternatiflerin üretilmesi ve ilgili kurumlarla koordinasyonun sağlanması önem arz ettiği belirtilmiştir (Gerdan ve Şen, 2019: 977-

978). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Toplanma alanlarının hem sayısında hem de altyapılarında yetersizlikler olduğu görülmektedir. KBB'nin toplanma alanlarının altyapı sorunlarının çözülmesi noktasında destek sağlaması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

İl Genelinde Kurumlar Arası İletişim ve İş Birliği

Afetlerle mücadelede kurumlar arası iletişim ve işbirliği hayati önem taşımaktadır. İl genelinde afet işleri ile ilgili kurumlar arası iletişim ve işbirliği faaliyetleri hakkında katılımcıların ifadelerine bakıldığında; şehirde afetlerle ilgili iletişim ve işbirliğinin zayıf olduğu ve Ankara'dan gelen direktifler sonucu zorunluluktan gerçekleştirildiği söylenebilir. Genelde kurumların afet konusunda kendi başlarına iş yapma eğiliminde olduğu ve kurumların kendilerini ön plana çıkarama çabaları içinde oldukları vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar ise acil durumlarda işbirliğinin sağlanabildiğini belirtmişlerdir. Bazı kurumların birlikte afetlerle ilgili ortak projeler gerçekleştirdiği görülmektedir. İRAP kapsamında kurumlar arasında iletişimin arttığı ve TAMP ile birlikte çalışmalarda işbirliğinin güçlendiği söylenebilir. Kapsamlı bir afet yönetim mekanizmasında en önemli faktörlerden birinin kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon olduğu görülmüştür (Kaynak ve Erel, 2016: 1). Karaman (2018: 513) gerçekleştirdiği çalışmada; Halka, afetlerde paydaşların ortak çalışmalardaki başarısı sorulmuş. Afetlerde kamu, özel ve sivil ortaklıklarla (yönetişim) işbirliğinin başarılı olabileceğine “evet” diyerek olumlu yanıt verenlerin oranı %88,7 olarak tespit etmiştir. İran'ın Bam kentinde meydana gelen deprem sonrasında gerçekleştirilen çalışmada; afetle başa çıkmanın yanı sıra aktörler arasındaki yetersiz güven ve karşılıklı anlayış eksikliği işbirliğindeki başarısızlığın ana nedeni olduğu, ortak anlayış eksikliğinin birlikte çalışma sürecindeki gerilimi daha da şiddetlendirdiği vurgulanmıştır (Hosseinpourtehrani vd., 2020: 822-823). Bangladeş'te afet yönetimi için yerel kurumsal ağların incelenmesine yönelik bir çalışmada; afet yönetimi faaliyetleri için zarar azaltma aşamasında yerel aktörler arasındaki işbirliğinin çok zayıf olduğu tespit edilmiştir (Mohibullah vd., 2021: 433-434). Yurtdışındaki örneklerin aksine çalışmada eskiye nazaran özellikle İRAP VE TAMP kapsamında yürütülen çalışmaların etkisiyle afetler konusunda il genelinde kurumlar arası iletişim ve işbirliğinde olumlu yönde gelişme olduğu söylenebilir.

KBB ile İl AFAD Müdürlüğü Arasındaki İletişim ve İş Birliği

KBB ile İl AFAD Müdürlüğü arasındaki iletişim ve işbirliği ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; İki kurum arasındaki iletişim ve işbirliğinin zorunluluk halinde gerçekleştiği vurgulanmıştır. İki kurum arasında rekabet olduğu ve yöneticiler arasında eskiden sıkıntıların yaşandığı söylenebilir. Bazı katılımcılar ise KBB ile İl AFAD Müdürlüğü arasında iletişim ve işbirliğinin iyi olduğu ve aralarında işbirliği protokollerinin olduğu şeklinde değerlendirmişlerdir. İki kurum arasında son dönemde sıkıntı yaşanmadığı söylenebilir. Yerel sosyal ağlar, toplum direncine ve afetlerden kurtulmaya hayati katkı sağlar (Mohibbullah vd., 2021: 433-434). Kocaeli ilinde afet yönetiminde işbirliği yapan kurumların afet yönetimiyle ilgili işbirliklerinin ağının tespiti ile ilgili bir çalışmada; Genel işbirliği ağındaki kurumlar arasında işbirliğinin en yüksek olan kurumlar İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olduğu tespit edilmiştir (Yavuz, 2020: 188). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Bazı dönemlerde sıkıntılar yaşanmış olduğu, fakat son dönemlerde ortaklaşa çalışmaların yapıldığı ve iletişim konusunda sorun yaşanmadığı, afet yönetimi açısından il genelinde en fazla iletişim ve işbirliğinin gerçekleştiği kurumların Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olduğu sonucuna ulaşılabilir.

KBB ile STK'lar arasındaki İletişim ve İş Birliği

KBB ile afet konusunda hizmet veren STK'lar arasındaki iletişim ve İş birliği ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; STK'larla KBB arasında karşılıklı kazan kazan işbirliği olduğu ve bazı STK'larla iletişim güçlü olduğu söylenebilir. KBB'nin STK'lara aynı yardım ve lojistik destek sağladığı vurgulanmıştır. STK'lara kamu kurumlarında üstten bir bakış olduğunu ve STK'ların afetler konusunda paydaş olarak kendilerine bir elde edemedikleri görülmüştür. KBB ve STK'lar arasındaki ilişkinin genelde KOSKEM üzerinden sağlandığı söylenebilir. Türk afet yönetimi mantığında STK ve gönüllü kuruluşlarla yeteri kadar bağ kurulamamıştır (Deniz, 2012: 97). Sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve ulusal Kızılhaç veya Kızılay toplumu gibi diğer organlar planlama faaliyetlerine katılmalıdır (Burnham ve Gospodinov, 2008: 21). Çin'de Afetler sırasında hükümet ve STK'lar arasındaki işbirliğini analizinin gerçekleştirildiği bir çalışmada; hükümet ve STK'lar arasındaki resmi işbirliğinin hala

sınırlı olduğu ve etkileşimlere dayanmadığı, ayrıca STK'ların afetlere ortaklaşa müdahale etmek için yerel yönetimle işbirliği yapmasının henüz yeni bir olgu olduğu vurgulanmıştır (Lu ve Li, 2019: 1). Afet yönetiminde sivil toplum ve güven algılarını inceleyen bir çalışmada; yerel yönetimlerin ve merkezi devlet kurumlarının kendini kanıtlamış, siyaset üstü STK'larla daha fazla iletişim ve iş birliği geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır (Çakı, 2020: 1). Balıkesir'de gerçekleştirilen bir örnek olay incelemesinde; gerek belediyelerin, gerek ise sivil toplum örgütlerinin karşılıklı olarak birtakım eksiklikleri bulunmakta olduğu tespit edilmiştir (Özbayram, 2018: 112). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Afet konusunda hizmet veren STK'larla KBB arasında iletişim ve işbirliğinin olduğu görülmüş olup, fakat bu ilişkinin istenilen seviyede olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İş Birliği

KBB ve Bilim İnsanları Arasındaki İletişim ve İşbirliği ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; Afetlerle ilgili çalışmalarda bilimsel desteğin zayıf olduğu ve bilim insanları ile iletişim ve işbirliğinin yeterli seviyede olmadığı söylenebilir. Ayrıca akademisyenlerin afet konusunda uygulama alanından, sahadan uzak olduğu vurgulanmıştır. KBB başkanının akademisyen olmasından dolayı bilime genel olarak önem verildiği ve KBB'nin afetlerle ilgili üniversitelerin düzenlediği sempozyumlara destek olduğu vurgulanmıştır. Bilim adamları ve yöneticiler arasında işbirliği ve anlayış gereklidir. Kentin idari otoritesinin rolü, öncelikle bilgi gereksinimlerini tanımlamak, ilgili verilere sahip olan kurumları belirlemek ve bilgileri erişilebilir bir biçimde elde etmektir (Solway, 2004: 311). Afetlerle ilgili çalışmalarda bilimsel desteğin kısmen alındığı ve üniversitelere afetlerle ilgili sempozyumlarda destek olunduğu görülmüş olup, afetlere yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda daha fazla bilimsel destek alınması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Deprem Eğitim Merkezi

KBB Deprem Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri ile ilgili katılımcıların ifadelerine bakıldığında; çoğu insanın şehirde deprem eğitim merkezi olduğundan haberi olmadığı vurgulanmıştır. Deprem eğitim merkezinin fiziki şartlarının yeterli olmadığı söylenebilir. Bazı katılımcılar ise Deprem Eğitim Merkezi'ndeki

Çalışmaların yeterli olduğunu ve verilen eğitimin sonuca ulaştığını okullarda görmüş olduklarını ifade etmişlerdir. Deprem simülasyon eğitimini çok güzel bir eğitim olduğunu, özellikle çocukların bundan yararlandığı ifade etmişlerdir. ğrenme sürecinde doğru araç gereçlerin kullanımının yararları, afet farkındalık eğitimlerinde somut olarak ortaya çıkmıştır. Soyutu somuta dönüştüren, görme ve dinlemenin yanı sıra deneyime dayalı öğrenme fırsatları sunan "Yer Kabuğu Katmanı" ve "zerinde Yapı İna Edilebilen Deprem Sarsma Tablası" modellerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığı, unutmayı azalttığı ve hatırlama sağladığı görülmüştür (Sonkaya vd., 2019: 67). Bursa Afet Eğitim Merkezi'nde simülasyon ğretim yöntemi kullanılarak verilen afet ve deprem eğitimlerinin incelendiği bir çalışmada; simülasyon tekniğinin geleneksel yönteme göre, öğrencilerin afetlere hazırlık düzeylerine, bilgi başarı düzeylerine ve bilgilerin kalıcılığına daha fazla etkisi olduğu saptanmıştır (şahan, 2019: 106; şahan ve Din, 2021: 32-33). Büyükşehir bünyesinde Sekapark'ta bulunan Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi, deprem bilincini aşılamak, depremde yapılması gerekenleri hatırlatmak üzere Kocaeli halkına hizmet vermektedir. Bu kapsamda 2018 yılında da merkezde; ğrenciler, STK ve kamu kurumları olmak üzere yaklaşık 10 bin kişiye uygulamalı deprem eğitimi verilmiştir. 2018 yılını başarıyla geçiren merkez, bugüne kadar 80 bin 500 kişiye depremde nasıl davranacağını öğretilmiştir (KBB, 2019b). Kocaeli'nde ortaokul ğrencilerinin bir okul dışı öğrenme ortamı olan deprem eğitim merkezine yaptıkları gezi sonrasında depreme yönelik tutumlarının incelendiği bir çalışmada; KBB Deprem Eğitim Merkezi gezisinin ortaokul ğrencilerinin depreme yönelik tutumlarını geliştirmede etkili olması ve bu gezinin öğrencilere deneyim ve bilgi kazandırması sonuçlarından yola çıkılarak okul dışı öğrenme ortamlarının önemi belirtilmiştir (avuş ve Balçın, 2020: 67). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Deprem Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirilen eğitimlerin başarılı olduğu ve verilen eğitimin sonuca ulaştığı söylenebilir. Deprem Eğitim Merkezi'nin fiziki şartlarının iyileştirilerek daha fazla katılımın sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Afet Eğitim Merkezi

KBB tarafından gerçekleştirilen afet eğitimleri ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; 17 Ağustos depremini geçirmiş bir il olan Kocaeli'nde afet

eğitim merkezi olmadığı söylenebilir. Kocaeli'nin gerçekten bir afet eğitim merkezine ihtiyacı olduğu ve yapılırsa şehrin görünen yüzü olacağını vurgulanmıştır. KBB afet eğitim merkezi yapabilecek gücünün olduğu ve bir an önce dünyadaki örneklerine bakılarak bir afet eğitim merkezi kurulması gerektiği söylenebilir. KBB'nin yangın eğitim merkezi, ilkyardım eğitim merkezi ve deprem eğitim merkezi olduğu, bu merkezleri birleştirerek son teknolojiyi kullanarak modern bir afet eğitim merkezi kurabileceği sonucuna ulaşılabilir. Toplumun afet bilgi düzeyi ile afet dirençliliği arasındaki doğru orantı düşünüldüğünde bireyden topluma her kesimin, devletlerin ve hatta dünyamızın geleceği için afet eğitimleri kaçınılmaz bir ihtiyaçtır (Gerdan, 2019: 108). Eğitim her alanda olduğu gibi afetler söz konusu olduğunda da önemli bir faktördür. Afet yönetiminin bütün aşamalarında afet eğitimleri yapılması gerekenlerin en başında yer almaktadır. Farklı şekillerde uygulanan afet eğitimleri bireylere ve toplumlara olumlu katkılar sağlamaktadır ve toplumun afetlere karşı dirençliliğini olumlu etkilemektedir (Mızrak, 2018: 62). Bazı kanıtlara dayanarak, savunmasız insanların afetler hakkında bilgi edinmesi önemlidir. Savunmasız insanları eğitmek için farklı yöntemler vardır, ancak hiçbir yöntem diğerlerinden daha iyi değildir. Eğitimli insanlar kendilerini ve başkalarını daha iyi koruyabilir. Bu bağlamda insanların afetlerle karşı karşıya kalabilmeleri için kapsamlı eğitim programlarının planlanması ve tasarlanması gerekmektedir (Torani vd., 2019: 1). Samsun'da ilkokul 2. sınıf öğrencilerinin doğal afetler konusunun okul dışı öğrenme ortamı olan Afet ve Acil Durum (AFAD) gezisi sürecinde gerçekleştirilen öğretimin incelendiği bir çalışmada; verilere dayalı olarak öğrencilerin okul dışında gerçekleştirilen bu derse ilişkin memnun kaldıkları ve ders etkinliklerinin öğrenciler üzerinde olumlu etki bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır (Nalkıran ve Karamustafaoğlu, 2020: 91). Bursa Afet Eğitim Merkezi'nde ortaokul öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin incelendiği çalışmada; etkisi olduğu ortaya konulmuştur. Bundan dolayı çeşitli illerde simülasyon tekniğinin kullanıldığı Afet Eğitim Merkezlerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır (Şahan ve Dinç, 2021: 494). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Büyükşehirin deprem eğitim merkezine sahip olduğu, fakat farklı afetlerinde simülasyonlarının olduğu son teknolojinin kullanıldığı kapsamlı bir afet eğitim merkezine ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Halkın Katılımı

Afetler ilgili politikalar ve stratejiler geliştirirken halkın katılımı önemlidir. Afetlere yönelik gerçekleştirilen uygulamalarda halka paydaş olarak yer verilmelidir. KBB'nin afetlere yönelik hizmetlerine halkın katılımı ile ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; Kocaeli'nde kent konseylerinde afetlerle ilgili konularda herhangi bir çalışma gerçekleştirilmediği söylenebilir. Afetlerle ilgili çalışmalara halkın ortak edilmediği ve KBB'de de çoğu belediyede de halkın karar mekanizmasına katılmadığı vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar ise vatandaşların belediyeye çok rahat bir şekilde girip çıkabildiği ve derdini anlatabildiğini belirtmişlerdir. KBB'nin mahallelerde yapmış olduğu afetle ilgili bir eğitime katıldıklarını, mahallede mahalleli ile birlikte gezdiklerini eksikleri ve olması gerekenleri birlikte tespit ettiklerini ifade etmişlerdir. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda, sel afet yönetimi faaliyetleri hükümet tarafından yürütülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün katılımı çok sınırlıdır. Proaktif afet yönetimi, hükümetlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel kuruluşların daha fazla katılımını ve halkın katılımını gerektirir (Tingsanchali, 2012: 25). Vatandaşlar, acil durum yönetimi önlemlerinin hazırlanması ve uygulanmasının tüm aşamalarına katılmalıdır (Col, 2007: 122). İran'da gerçekleştirilen bir çalışmada; elde edilen sonuçlar başarılı bir afet yönetimine ulaşmak için toplumun çeşitli afet yönetimi yaşam döngülerine katılımına ihtiyaç olduğunu göstermektedir (Jahangiri vd., 2011: 82). Halkın yönetim faaliyetlerine katılımının sağlanmasının sadece halkın teşebbüsleriyle değil, belediyelerin de tazyikiyle mümkün olabileceği düşünülmektedir (Zeren ve Özmen, 2010: 166). Batı Bengal'deki "Aila" kasırgasından etkilenen bölgelerde gerçekleştirilen bir çalışmada; yerel yönetimin afet yönetiminde üstlendiği rollerin orta düzeyde olduğunu ve halk temsilcilerinin katılımının yeterli seviyede sağlanamadığı tespit edilmiştir (Mondal, 2020: 33). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin afetlerle ilgili olarak halkın katılımının sağladığı bazı projeler gerçekleştirdiği görülmüş olup, KBB'nin afetlerle ilgili hizmetlere halkın katılımını daha fazla sağlaması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Gönüllü Organizasyonu

Afetlerde görev alarak destek sağlayabilecek gönüllü organizasyonları ile ilgili katılımcıların görüşlerine bakıldığında; KBB'nin doğrudan afetlerle mücadele

konusunda bir gönüllü organizasyon çalışmasını olmadığı görülmüştür. Gönüllü İtfaiyecilik organizasyonunu ve sahillerde cankurtaranlık hizmeti veren KOSKEM organizasyonlarını gayet başarılı olduğu söylenebilir. Bazı katılımcılar göre ise belediyeler politik bir kurum olduğundan gönüllü organizasyon kurmalarının sıkıntı oluşturabileceğini ifade etmişlerdir. Gönüllü organizasyon olarak zaten AFAD'ın organize ettiği AFAD Gönüllüsü organizasyonun olduğunu bu nedenle KBB'nin benzer bir organizasyon yapmasının çift başlılık oluşturacağı sonucuna ulaşılabilir. Dünyadaki birçok ülke örneğinde öne çıkan gönüllülük uygulamalarıyla ilgili Türkiye'de belirsizlik hali devam etmektedir. Doğal afetlerin sonuçları nedeniyle tehlike altındaki 19 yerel bölgede 2500 vatandaşla anket yapılmış, ankete katılanların %29'unun korunmasız kişilere para, %18,2'sinin yiyecek ve su, %21,6'sının giyim ve ayakkabı, %23,3'ünün gönüllü olarak yardım sağlayacağını gösteriyor (Cvetković vd., 2018: 35). Kanada'da gerçekleştirdikleri bir çalışmada; Kanada belediyelerinin, acil durumlar için önceden tanımlanmış çeşitli vatandaş gruplarını acil durum yönetimi işlevlerinde gönüllü olarak entegre ettiğini, bu sayede acil durumlarda kendiliğinden gönüllülüğün öngörülemezliğinin daha iyi yönetildiğini belirtilmiştir (Waldman vd., 2018: 394). Bu konu, toplumda öne çıkarılarak özendirilmek istenmekte ancak, mevzuatı oluşturulmadığından düzgün bir zemine oturması şu andaki şartlar gereğince biraz daha zaman alacak gibi gözükmektedir (Müftüoğlu, 2019: 143). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Büyükşehirin Gönüllü İtfaiyecilik organizasyonunu ve sahillerde cankurtaranlık hizmeti veren KOSKEM organizasyonlarının başarılı olduğu söylenebilir. Fakat AFAD Gönüllüsü organizasyonu varken Büyükşehirin afetle ilgili farklı bir gönüllü organizasyon oluşturmasının çift başlılık ve koordinasyon sıkıntısı yaratacağı sonucuna ulaşılabilir.

Halkın Güveni

Büyükşehirin afetlere yönelik gerçekleştirdiği hizmetlere güven konusunda katılımcıların ifadelerine bakıldığında; KBB'ye personel sayısı ve gücünden dolayı güven duyulduğu görülmektedir. Yangınlara erken müdahale için köylere bırakılan su tankerlerinin güven oluşturduğu söylenebilir. KBB'nin afetlere hazırlık konusunda diğer kurumlarla gerçekleştirdiği ortak projelerin güveni arttırdığı şeklinde değerlendirilebilir. Bazı katılımcılar ise halkın afetlere hazırlık konusunda kamuya güveninin yeterli

seviyede olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı ise KBB siyasi bir kurum olduğundan dolayı halkın bir kesimi tarafından KBB'nin afetlerle ilgili hizmetlerine önyargı olabileceğini ifade etmişlerdir. Balıkesir'de gerçekleştirilen bir örnek olay incelemesinde; ana bulgular, sivil topluma güvenin devlet kurumlarına güvenin gerisinde olduğu, AFAD'ın yönetim ilkelerine daha açık olmasına karşın toplumsal tabanın güvenliğini en çok belediyelerin kazandığı olmuştur (Çakı, 2020: 1). Balıkesir'de muhtarlarla gerçekleştirilen bir çalışmada; muhtemel afet durumunda en çok belediyelerin halka destek ve yardım sunacağını belirttikleri, belediyelerin afetlere yönelik çalışmaları yeterli düzeyde olmasa da halkın gözünde "belediye" tabirinin ilk yardıma koşacak kurum olarak nitelenebilir olduğu tespit edilmiştir (Özbyram, 2018: 113). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Afet durumlarında belediyelere bir güvenin olduğu, fakat büyükşehrin afetlere yönelik yapacağı çalışmalarla halkın güvenliğini daha fazla artırması gerektiği söylenebilir.

KBB'nin Afet Yönetimi Açısından Kurumsal Yapısı

KBB'nin afet yönetimi açısından kurumsal yapılanması ile ilgili katılımcı görüşlerine bakıldığında; KBB'nin afet yönetimi ile ilgili kurumsal yapılanmasının yeterli seviyede olmadığı söylenebilir. KBB'nin afet yönetimi ile ilgili yetkin personele sahip olmadığı görülmektedir. Afet yönelik işlerin sivil savunma uzmanı üzerinden yürütüldüğüne vurgu yapılmıştır. KBB içindeki kurumsal afet yönetimi açısından iletişimin çok verimli olmadığı tespit edilmiştir. KBB'nin afetler konusunda politikalar geliştirecek ve afetleri yönetebilecek liyakat sahibi bir ekibe ihtiyacı olduğu söylenebilir. Afet yönetimi açısından koordinasyonu sağlayacak kurumsal bir yapılanmanın olması ve bu konuda ilgili bir daire başkanlığının kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Sri Lanka'da yerel yönetimlerde afet yönetimi ile ilgili bir çalışmada; afet yönetimi açısından yerel yönetimlerin beceri, yetkinlik ve insan gücü açısından ciddi anlamda kaynak yetersizliği olduğu ortaya çıktığı vurgulanmıştır (Malalgoda vd., 2016: 637). Isparta ilinde afet yönetim yapılanması üzerine gerçekleştirilen bir çalışmada; Isparta Belediyesi'nde afet yönetimi ya da koordinasyonu alanında çalışma yapan özel bir örgütlenme henüz oluşturulmamış olduğu, İtfaiye Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü bünyesinde bir takım yapılanmalar mevcuttur ancak bu yapılanma bir kriz yönetim merkezi ya da bürosu şeklinde değildir (Aktel ve Çağlar, 2007: 157). Doğal

afetlerle mücadelede İstanbul ili Sarıyer ilçesinde doğal afetlerle mücadelenin incelendiği bir çalışmada; Sarıyer Belediyesi genelde doğal afetler konusunda etkin planları olmasına karşın uygulamada bazı eksiklikler mevcuttur. Sarıyer doğal afet birimi kâğıt üzerinde oluşturulmuş olmasına rağmen personel ve teçhizat anlamında eksiklikler çok fazla görülmektedir (Öztürk ve Tekin, 2019: 38). Bolu Belediyesi'nin afet ve acil durum yönetiminin incelendiği bir çalışmada; Bolu Belediye Başkanlığının afet ve acil durumlara yönelik olarak tek yapılanması Sivil Savunma Amirliği olduğu, itfaiye Müdürlüğü bünyesinde afetlere yönelik olarak arama-kurtarma konularında eğitim alan personel bulunsa da Bolu Belediyesi'nde afetler konusunda planlama işlemleriyle bu birim ilgilenmektedir (Çakır, 2007: 136). Bangladeş'te yerel yönetimlerin afet yönetimini inceleyen bir çalışmada; yerel yönetimlerin ulusal afet yönetimi ve dirençlilik geliştirme politikalarını etkin bir şekilde uygulamadaki başarısızlığı, büyük ölçüde finansal ve insan kaynakları eksikliğine bağlanabileceği tespit edilmiştir (Uddin vd., 2021: 94). Pakistan'ın Hayber Pakhtunkhwa eyaletindeki yerel kurumların afet yönetimi açısından mevcut kapasitelerini değerlendiren bir çalışmada; yerel kurumların çoğunluğunun farkındalık ve eğitim, insan kaynakları, finansal kaynaklar, altyapı ve ekipman ve koordinasyon açısından hazırlıksız olduğu tespit edilmiştir (Shah vd., 2019: 165-166). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. KBB'nin afet yönetimi ile ilgili kurumsal yapılanmasının yeterli seviyede olmadığı söylenebilir. Afet yönetimi konusunda kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

KBB'nin Rolü

KBB'nin afetlerle ilgili sorumlulukları ve üstlenmesi gereken rollerle ilgili olarak katılımcıların ifadelerine bakıldığında; AFAD'ın yetkilerinin artmasının KBB'yi baskıladığı vurgulanmıştır. Nasıl olsa AFAD var diyerek fazla sorumluluk alınmak istenmediği saptanmıştır. Afet yönetimi konusunda KBB'nin gücünü sahaya yansıtamadığı görülmüştür. Afetlerle ilgili çalışmaların içerisinde KBB'nin mutlaka olması gerektiği vurgulanmıştır. Halkın afetler konusunda belediyelerden beklentisi olduğu söylenebilir. KBB'nin artık daha fazla sorumluluk alarak elini taşın altına sokması ve daha fazla çaba göstermesi gerektiği görülmektedir. Belediyeler, farklı paydaşlar arasındaki ortaklıklar ve hükümetin tüm birimleri arasındaki işbirliğine dayalı

ilişkiler yoluyla entegre ve koordineli afet yönetimini önemsemelidir (Ngcamu ve Dorasamy, 2011: 24). Malezya'da gerçekleştirilen bir çalışmada; yerel yönetimler tarafından kullanılan afetlerle başa çıkma stratejilerinin sürdürülemez olduğu ve tehlikelerin artan olumsuz etkilerinin üstesinden gelmek için kalıcı bir çözüm oluşturmadığını tespit edilmiş olup, proaktif afet yönetimi faaliyetlerinin ve yerel kurumların rolünün daha iyi anlaşılması gerektiğini belirtilmiştir (Veloo vd., 2020: 25-26). Doğal afetlerle mücadelede İstanbul ili Sarıyer ilçesinde doğal afetlerle mücadelenin incelendiği bir çalışmada; Yerel yönetimlerden biri olarak Sarıyer Belediyesi doğal afetlerle ilgili sorumluluk alanlarında etkin olarak sorumluluk alması gerektiği vurgulanmıştır (Öztürk ve Tekin, 2019: 39). Çalışmanın verileri genel olarak literatür ile benzerlik göstermektedir. Halkın KBB'den afetlerle mücadele konusunda beklentisi olduğu görülmekte olup, KBB'nin daha fazla rol üstlenmesi, daha fazla yetki ve sorumluluk istemesi gerektiğini sonucuna ulaşılabilir.

5.2. Sonuç

Türkiye'de afet yönetimi konusunda politika ve strateji geliştirme yetkisi Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) verilmiştir. Afet yönetiminde koordinasyonunu gerçekleştiren AFAD'ın illerde müdürlükleri bulunmaktadır. İl AFAD Müdürlüklerinin hazırladığı il afet müdahale planlarında çok sayıda kurum ve kuruluş görev yapmaktadır. Bu kurumlar içerisinde sorumluluk ve görevleri en fazla olan kurum büyükşehir belediyeleridir. Dünyada son dönemde afet yönetiminin yerel aktörler tarafından gerçekleştirildiği ve başarıya giden yolun yerel yönetimlere daha fazla sorumluluk ve yetki vermekten geçtiği anlaşılmıştır. Çalışmamızda Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afetlere yönelik gerçekleştirmiş olduğu hizmetler katılımcı görüşleri üzerinden değerlendirilmeye çalışılmış olup, çalışmamızın sonuçları ve önerileri bu bölümde ele alınmıştır.

Araştırmamızda elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- İl genelinde TAMP ve İRAP kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda kurumlar tarafından afete verilen önemin eskiye nazaran arttığı fakat yeterli seviyede olmadığı anlaşılmıştır.

- İl genelinde kurumların afet zararlarının azaltmasına yönelik halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik olarak hazırladığı broşür, kitapçık ve yazılı yayınların AFAD İl Müdürlüğü ve Büyükşehir tarafından yeterince yapıldığı söylenebilir. Fakat bu yayınların okunmadığı hedefine ulaşmadığı tespit edilmiştir. Halkın ilgisinin çekilemediği, sosyal medya ve internet üzerinden yapılan bilgilendirmelerin yeterli seviyede olmadığı tespit edilmiştir.
- Afet zararlarını azaltma ile ilgili halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik olarak panel, seminer, çalıştay ve sempozyum gibi gerçekleştirilen faaliyetlerin il genelinde yapıldığı söylenebilir. Fakat bu toplantı ve konferanslarla halka inilemediği ve zorunlu olarak gelenlerin dışında katılım olmadığı, sempozyum ve çalıştayların akademik düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.
- İlimizde bir afet olması durumunda etkin destek sağlayacak kurum olarak AFAD'ı temel aktör, KBB'nin ise güçlü bir destek çözüm ortağı olarak görüldüğü tespit edilmiştir.
- Afet risk yönetimi açısından KBB'nin çalışmalar yaptığı, bu konuda duyarsız olmadığı ve risk azaltmaya yönelik kentsel dönüşüm çalışmaları yaptığı tespit edilmiştir.
- KBB tarafından gerçekleştirilen çalışmaların genelde deprem ağırlıklı olduğu ve afet master planının olmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin afet tehlike ve risk analizleri ile ilgili çalışmalar yaptığı, afet risk analizlerinin en önemli parçası olan Kocaeli ili zemin sınıflama haritasını hazırladığı, depremsellik ve afete maruz bölge teknik çalışmalarının yeterli olduğu tespit edilmiştir.
- KBB'nin başarılı kentsel dönüşüm çalışmaları gerçekleştirdiği, son dönemde bu çalışmalarda yavaşlama olduğu tespit edilmiştir.
- Kentsel dönüşüm konusunda devlet, yerel yönetim ve vatandaş güveninin güçlü olmadığı ve kentsel dönüşüme karşı vatandaş direnci olduğu tespit edilmiştir.
- Kocaeli ilinde sanayi ve yerleşim alanlarının iç içe olmasının çok ciddi bir afet riski oluşturduğu, yerleşim alanlarının yakınlığı konusunda tek başına KBB'nin çözüm üretebilmesinin güç olacağı tespit edilmiştir.

- KBB'nin erken uyarı sistemleri ilgili olarak AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı ve Gebze Teknik Üniversitesi ile ortaklaşa gerçekleştirilmeye çalışılan bir projesi olduğu, bunun dışında afetlerle ilgili herhangi bir erken uyarı sisteminin olmadığı tespit edilmiştir.
- Kentsel altyapı ile ilgili olarak su kanalizasyon sistemlerinin eskiye nazaran çok daha iyi vaziyette olduğu, özellikle doğalgaz, elektrik ve su gibi alanlarda artık oldukça güçlü bir alt yapı olduğu, kullanılan malzemeler de eskiye oranla daha iyi olduğu söylenebilir. Fakat afetlere dayanıklılık açısından kentsel altyapı ile ilgili bazı eksiklerin olduğu tespit edilmiştir.
- Son dönemlerde gerçekleşen afetlerde AFAD koordinasyonunda kamu kurumları hem müdahale hem de iyileştirme çalışmalarında başarılı gözükmektedirler. Büyükşehir Belediyesinin ekonomik gücü ve teknik kapasitesiyle ilde gerçekleşecek bir afette kriz yönetiminin önemli aktörü olacağı tespit edilmiştir.
- İyileştirme algısının belediyelerde gelişmediği ve iyileştirme alanında beklenen aksiyonların görülmediği tespit edilmiştir.
- KBB'nin afet müdahale planının olduğu, fakat kamuoyu tarafından bilinmediği tespit edilmiştir.
- KBB'nin afetler ve diğer krizlerin yönetimi için afet koordinasyon merkezinin (AKOM) olmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin itfaiye personelinden oluşan arama kurtarma ekibinin olduğu ve STK'larla birlikte afet bölgelerinde organize olarak faaliyet gösterdiği anlaşılmıştır. Büyükşehirin arama kurtarma ekibi olduğu kamuoyuna sağlıklı bir şekilde duyurulamadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin başarılı bir itfaiye teşkilatı olduğu ve afetlere müdahale konusunda çalışabilecek tecrübe ve kapasiteye sahip olduğu tespit edilmiştir.
- KBB'nin hasta nakil ve cenaze nakil hizmetlerinde mobil araçlarının olduğu ve başarılı bir şekilde hizmet verdiği anlaşılmıştır. Afetlerde kullanılmak üzere mobil fırın ve mutfağının olduğu, fakat personelin iiaşesi, barınması ve koordinasyonun sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için mobil koordinasyon araçlarının olmadığı tespit edilmiştir.

- İl genelinde afetlerle ilgili olarak kurumlar arasındaki iletişim ve iş birliğinin çok iyi seviyede olmadığı, İRAP ve TAMP çalışmalarının etkisiyle il genelinde afet ile ilgili konularda iletişiminin ve iş birliğinin geliştiği tespit edilmiştir.
- İl AFAD Müdürlüğü ile KBB arasında son dönemlerde ortaklaşa çalışmaların yapıldığı ve iletişim konusunda sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.
- STK'larla KBB arasında afetlerle ilgili iletişim ve iş birliği konusunda bazı sıkıntıların yaşandığı görülmüş olup, genel itibariyle STK'larla Büyükşehir arasında karşılıklı kazan kazan işbirliği olduğu, son dönemde STK'larla çeşitli alanlarda işbirliği içinde olduğu tespit edilmiştir.
- Deprem Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirilen simülasyon eğitimlerinin başarılı olduğu ve verilen eğitimin sonuca ulaştığı söylenebilir. Fakat Deprem Eğitim Merkezi'nin fiziki şartlarının yetersiz olduğu, vatandaşların bir kısmının bu eğitimden ve merkezden haberinin olmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin deprem eğitim merkezine sahip olduğu, fakat farklı afetlerin simülasyonlarının olduğu, son teknolojinin kullanıldığı modern kapsamlı bir afet eğitim merkezinin olmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin mahalle halkına yönelik olarak afete hazırlık eğitimleri verdiği, simülasyon eğitimine gelen öğrencilerin annelerine afet hazırlık eğitimi verdiği tespit edilmiştir.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi'nde afet konularına ilginin olmadığı, KBB tarafından halkın afetlerle ilgili çalışmalara katılımının yeterince sağlanamadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin gönüllü itfaiyecilik ve sahillerde cankurtaranlık hizmeti veren KOSKEM organizasyonlarının başarılı olduğu, bu organizasyonların haricinde afetlerle mücadeleye yönelik bir gönüllü organizasyonu olmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin üniversitelerin düzenlediği afetlerle ilgili sempozyumlara destek olduğu, kendi gerçekleştirdiği bazı çalışmalarda bilimsel destek aldığı tespit edilmiştir.
- KBB'nin afetlere yönelik gerçekleştirdiği hizmetlere halkın güveninin olduğu ve halkın KBB'den afetlerle ilgili hizmetlere katılabilme beklentisi olduğu tespit edilmiştir.

- KBB'nin afet yönetimi ile ilgili kurumsal yapılanmasının yeterli seviyede olmadığı ve afet yönetimi ile ilgili yetkin personele sahip olunmadığı tespit edilmiştir.
- KBB'de afet ilgili işlerde irtibat kurulacak bir koordinatör veya bir muhatap bulma konusunda zorlanıldığı tespit edilmiştir.
- Sonuç olarak araştırmamız kapsamında KBB'nin afetlere yönelik gerçekleştirmiş olduğu hizmetler değerlendirilmiş olup, kısmen başarılı olduğu, fakat bazı konularda yetersizliklerin olduğu görülmüş olup, bu konuları düzelterek çalışmalarını geliştirmesi gerektiği tespit edilmiştir.

5.3. Öneriler

Sonuçlara bakarak araştırmamız kapsamında şu öneriler sunulabilir:

- Afet zararlarının azaltılması kapsamında vatandaşın bilgilendirilmesine yönelik kullanılan afiş, broşür ve kitapçıkların yerine internet, sosyal medyanın kullanılması sağlanmalıdır.
- Afetlerle ilgili düzenlenen panel, seminer ve çalıştaylara halkın katılımı sağlanmalıdır.
- Afet risk yönetimi konusuna daha fazla önem verilmelidir.
- Afet master planın hazırlanmalıdır.
- Kentsel Dönüşüm konusunda ilgili olarak kurumlarla ve vatandaşlarla istişare ederek ortak akılla politikalar ve stratejiler gerçekleştirerek kentsel dönüşüm çalışmalarına daha fazla önem verilmelidir.
- Sanayi kuruluşları ve yerleşim alanlarının çok yakın olmasından kaynaklanan riskleri azaltmaya yönelik olarak KBB ciddi önlemler ve yaptırımlar uygulamalıdır.
- Şehirde afetlere yönelik mevcut erken uyarı sistemi bulunmamaktadır. Afetlere yönelik erken uyarı sistemlerinin şehre kazandırılması gerekmektedir.
- Kentsel altyapı konusunda afet zararlarının azaltılmasına yönelik olarak KBB'nin sorumluluk alanlarında bulunan altyapıları gözden geçirmesi ve gerekirse güçlendirilmesi gerekmektedir.

- Şehrin en büyük ekonomik gücüne ve teknik kapasitesine sahip olan aynı zamanda afetlerde kriz yönetiminin önemli bir aktörü olan KBB'nin kriz yönetimine daha fazla yatırım yapması gerekmektedir.
- KBB'nin kapsamlı bir afet müdahale planının olduğu anlaşılmış olup, bunun kamuoyuna sağlıklı bir şekilde paylaşılması sağlanmalıdır.
- Birçok belediyenin afet koordinasyonunu etkili bir şekilde gerçekleştirmek için afet koordinasyon merkezi (AKOM) açmakta oldukları bilinmektedir. Büyükşehir hem şehri yönetmek hem de afetleri yönetmek amacıyla ve kendi birimleri arasındaki koordinasyonu ve iş birliğinin sağlanmak için Afet Koordinasyon Merkezini (AKOM) hayata geçirmelidir.
- KBB'nin itfaiye personelinden oluşan arama kurtarma ekibinin olduğu anlaşılmış olup, daha fazla güçlendirilerek kamuoyunda görünürlüğünün artırılması sağlanmalıdır.
- Afetlerde kullanılmak üzere Kocaeli'nde ve diğer destek için gidilen illerde personelin işesi, barınması ve koordinasyonun sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için mobil koordinasyon araçlarına sahip olması gerekmektedir.
- Toplanma alanları İl AFAD Müdürlüğü tarafından belirlenmiş olup, KBB bu alanları gözden geçirerek gerekli alt yapının iyileştirilmesi için katkı sağlamalıdır. Ayrıca son dönemlerde hayata geçirilen millet bahçelerinin afet sonrası nitelikli toplanma alanlarına dönüşebilen alanlar olarak tasarlanması için destek sağlanmalıdır.
- Afet yönetimi açısından il genelinde başta Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü ile sonra diğer paydaş kurumlarla iletişim ve iş birliğinin artırılarak devam ettirilmesi gerekmektedir.
- Afet konusunda hizmet veren STK'larla öncelikle protokoller yapılarak kurumsal olarak ilişkiler geliştirilmelidir. Sivil toplum kuruluşları ortak projeler ile desteklenmeli ve mevcut iletişim ve iş birliği artırılarak devam etmelidir.
- Deprem Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirilen eğitimlerin başarılı olduğu ve verilen eğitimin amacına ulaştığı anlaşılmış olup, Deprem Eğitim Merkezi'nin fiziki şartlarının iyileştirilerek daha fazla katılımın sağlanması gereklidir.

- KBB'nin yangın eğitim merkezi, ilkyardım eğitim merkezi ve deprem eğitim merkezi olduğu, bu merkezleri birleştirerek, içerisinde bütün afetlere karşı eğitimlerin simülasyonların olduğu modern bir afet eğitim merkezinin şehirdeki diğer paydaşların da desteğiyle kurulması gerekmektedir.
- KBB tarafından gerçekleştirilen afetlerle ilgili faaliyetlerde halkın katılımının daha fazla önemsenmesi, ilk başta bir plan yaparken bu plan içerisine halkın konulması, ortak akılla halkın içinde olduğu faaliyetler gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Afet yönetimine halkın katılabilmesi için gerekli kanalların oluşturulması gerekmektedir.
- KBB'nin Gönüllü İtfaiyecilik organizasyonunu ve sahillerde cankurtaranlık hizmeti veren KOSKEM organizasyonlarının güçlendirilerek devam ettirilmesi gerekmektedir.
- Afetlerle ilgili çalışmalarda bilimsel desteğin kısmen alındığı bilinmekte olup, KBB'nin afetlerle ilgili çalışmalarda bilimsel desteği daha fazla alması gerekmektedir.
- Afet durumlarında belediyelere bir güvenin olduğu, fakat KBB'nin afetlere yönelik yaptığı çalışmalarla halkın güvenini daha fazla kazanabileceği anlaşılmış olup, bu nedenle afetlerle ilgili gerçekleştirilen çalışmaların halka düzenli bir şekilde deklare edilmesi gerekmektedir.
- KBB bünyesinde afet işleri ile ilgili bir daire başkanlığının kurulması veya İtfaiye Daire Başkanlığında bulunan Afet Koordinasyon Şube Müdürlüğü'nün daha etkin çalıştırılması ve afet yönetimi açısından koordinasyonun güçlendirilmesi gerekmektedir.
- İnsan kaynakları açısından afet koordinasyonunda görev alacak liyakat sahibi yetkin personeller görevlendirilmelidir.
- KBB ile afetlerle ilgili konularda sağlıklı bir şekilde iletişime geçilebilmesi için bir koordinatör olması gerektiği veya afet koordinasyon merkezinin kurulmasıyla afetle ilgili irtibatın ve iletişim bu birim üzerinden sağlanması gerekmektedir.
- Afet anında KBB'nin en güçlü destek verecek kurumlardan birisi olduğu ve halkın büyükşehirden bu konuda beklentisi olacağı anlaşılmıştır. Afetlerin

yerelden yönetilme eğiliminin yaygınlaştığı bu dönemde KBB'nin daha fazla yetki ve sorumluluk istemesi gerekmektedir.



KAYNAKÇA

- Adhabi, E., ve Anozie, C. B. (2017). Literature review for the type of interview in qualitative research. *International Journal of Education*, 9(3), 86-97.
- AFAD, (2009), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Teşkilat Şeması. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. 05.02.2021 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/teskilat-semasi> adresinden erişildi.
- AFAD. (2014a). Açıklamalı Afet Terimleri Sözlüğü. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Ankara.
- AFAD. (2014b). Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP). Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. 04.05.2021 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı> adresinden erişildi.
- AFAD. (2020). Afet ve Acil Durum Danışma Kurulu 2020 Yılı I. Toplantısı. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. 02.03.2021 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/afet-ve-acil-durum-danisma-kurulu-2020-yili-i-toplantisi> adresinden erişildi.
- Akbulut, F. ve Gerdan S. (2016). Evaluation of Infrastructure of Kocaeli Metropolitan Municipality Information Technology In Terms of Disaster Management. *Online Academic Journal of Information Technology*, 74 (22), 29-42. doi: 10.5824/1309-1581.2016.1.002.x
- Aktel, M. ve Çağlar, N. (2007). Isparta İli Afet (Kriz) Yönetim Yapılanması Üzerine Bir Çalışma. *Süleyman Demirel İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 12(3), 147-162.
- Akyel, R. (2005). Türkiye Kamu Yönetiminde Afet Yönetimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1) , 15-29 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4371/59786>

- Akyıldız, F. (2012). Belediye Hizmetleri ve Vatandaş Memnuniyeti: Uşak Belediyesi Örneği. *Journal of Yasar University*, 26(7), 4415 - 4436
- Alase, A. (2017). The interpretative phenomenological analysis (IPA): A guide to a good qualitative research approach. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 5(2), 9-19.
- Albrito, P. (2012). Making cities resilient: Increasing resilience to disasters at the local level. *Journal of business continuity and emergency planning*, 5(4), 291-297.
- Anadolu Ajansı. (2020). Afete Hazır Anneler Projesi. 03.06.2021 tarihinde <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/kocaelide-anneler-afetlere-hazirlikli-olmak-icin-egitim-aliyor-/1751411> adresinden erişildi.
- Arastaman, G., Fidan, İ.Ö. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Aslan, B., İnce, C.D., ve Bostan, S. (2016). Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Mülkiyet Değişiminin Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi Kocaeli Erenler Örneği. 6. Uzaktan Algılama-CBS Sempozyumu, 5-7 Ekim 2016, Adana
- Azimli Çilingir, G. (2019). Türkiye’de Afet Yönetimi ve İdarenin Sorumluluğu (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (592348).
- Azimli Çilingir, G. ve Örçen Güler, İ. (2020). Afet Politikalarında Risk Unsuru ve Afet Mevzuatında Risk Yönetimi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 152-165
- Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4. Resmî Gazete Tarihi: 15 Temmuz 2018. Resmi Gazete Sayısı: 30479
- Bang, H. N. (2013). Governance of disaster risk reduction in Cameroon: The need to empower local government. *Jàmbá: Journal of Disaster Risk Studies*, 5(2), 1-10.

- Baradan, B. (2015). İzmir Afet Müdahale Planı (İZAMP) Çalışmaları. 3.Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı, 14-16 Ekim 2015, İzmir.
- Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğü. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1), 23-28
- Bayram, A. (2015). İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Doğal Afetlere Dayalı Kriz Yönetimi ve İstanbul Halkının Bakış Açısı (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (418088).
- BCC, (2018). Brisbane City Council Local Disaster Management Plan. 23.05.2021 tarihinde <https://www.brisbane.qld.gov.au/community-and-safety/community-safety/disasters-and-emergencies/disaster-management-plans>. adresinden erişildi.
- Benssam, A., Nouali-Taboudjemat, N. ve Nouali, O. (2014). Requirements for an IT based platform for disaster management. 1st International Conference on Information and Communication Technologies for Disaster Management (ICT-DM) (pp. 1-4), 23-24 March 2014, Algeria.
- Berber, İ. (2016). İşletmelerin Sosyal Sorumluluk Çerçevesinde Toplumun Afetlere Hazırlanmasında Farkındalık Düzeylerinin Oluşturulmasındaki Rolü Ve Önemi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (443129).
- Berg, B.L. ve Lune, H. (2019). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Çev: Arı, A., 9. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya.
- Burnham, G. ve Gospodinov, E. (2008). Public Health Guide in Emergencies. The Johns Hopkins and Red Crescent. 03.12.2020 tarihinde <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Forward.pdf> adresinden erişildi.
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. Ve Demirel F. (2016). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 21.Baskı, Pegem Akademi Yayını, Ankara.

- Carminati, L. (2018). Generalizability in qualitative research: A tale of two traditions. *Qualitative health research*, 28(13), 2094-2101. doi.org/10.1177/1049732318788379
- Carter, W. N. (2008). *Disaster Management: A Disaster Manager's Handbook*. Mandaluyong City: Asian Development Bank.
- Choksi, M., Gamit, H. ve Zaveri, M. A. (2018). Data Sensing and Resource Scheduling in Clustered Environment for Post Disaster Management Using Internet of Things. 3rd International Conference for Convergence in Technology, 6-8 April Pune, India. doi: 10.1109/I2CT.2018.8529730
- Col, J.M. (2007). Managing Disasters: The Rol of Local Goverment. *Public Administration Review*, 67(1), 114-124. doi:10.1111/j.1540-6210.2007.00820.x
- Creswell, J.W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Çev: Sözbilir, M., Pegem Akademi Yayıncılık, 1. Basım, Ankara
- Cvetković, V. M., Milašinović, S., ve Lazić, Ž. (2018). Examination Of Citizens'attitudes Towards Providing Support To Vulnerable People And Volunteering During Disasters. *Teme*, 2018(1), 35-56. adresinden <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=668797> 02.06.2021 tarihinde erişildi.
- Çakı, F. (2020). Afet Yönetişiminde Sivil Toplum ve Güven Algıları. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(12), 1-45.
- Çakır, B. (2007). *Afet ve Acil Durum Yönetimi: Bolu Belediyesi Örneği* (Yüksek lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (214429).
- Çatak Tek, S. (2021a, 26 Temmuz). Barbaros ve Kabakoz'a dönüşüm yetkisi istendi. *Özgür Kocaeli*. 27.07.2021 tarihinde <https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/7520263/barbaros-ve-kabakoza-donusum-yetkisi-istendi> adresinden erişildi.
- Çatak Tek, S. (2021b, 17 Ağustos). Büyükakın: “Afetlere müdahale araç ve personellerini çoğaltacağız”. *Özgür Kocaeli*. 18.08.2021 tarihinde

<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/7623147/buyukakin-afetlere-mudahale-arac-ve-personellerini-cogaltacagiz> adresinden erişildi.

- Çavuş, R. ve Balçın, M.D. (2020). Deprem Eğitim Merkezi Gezisinin Ortaokul Öğrencilerinin Depreme Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(2), 55-72.
- Deniz, Ş. E. (2012). Antalya İli Afet Riskleri Ve Afet Yönetimi Konusu Üzerine Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (316221).
- DiCicco-Bloom B, Crabtree BF. The qualitative research interview. Med Educ. 2006;40:314–21.
- Erençin, A. ve Çakır, B. (2009). Türkiye'de Belediyelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 18(1). 23 - 43
- Escaleras, M. ve Register, C. A. (2010). Fiscal decentralization and natural hazard risks. Public Choice, 151(1-2), 165–183. doi:10.1007/s11127-010-9740-4
- Fereiduni, M. ve Shahanaghi, K. (2016). A robust optimization model for distribution and evacuation in the disaster response phase. Journal of Industrial Engineering International, 13(1), 117–141. doi:10.1007/s40092-016-0173-7
- Fuster Guillen, D. E. (2019). Qualitative Research: Hermeneutical Phenomenological Method. Journal of Educational Psychology-Propositos y Representaciones, 7(1), 217-229.
- Gerdan, S. (2019). Bir Sosyal Sorumluluk Alanı Olarak Afet Eğitimleri. International Journal Management and Administration, 3(5), 101-110. Doi:10.29064/ijma.523265
- Gerdan, S. Buluş Kırıkkaya, E. ve Özdemir, A. (2018). Disaster Training Project Of Kocaeli Neighborhood, 2nd International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management 04-06 May 2018, 445-453

- Gerdan, S. ve Özdemir, A. (2017). Afet Zararlarının Azaltmasında Toplum Tabanlı Gözlemsel Mahalle Tehlike Analizi Eğitimi: Kocaeli Örneği. *Dirençlilik Dergisi*, 1(1), 11-19.
- Gerdan, S. ve Şen, A. (2019). Afet ve Acil Durumlar İçin Belirlenmiş Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi: İzmit Örneği. *İdealkent Kent Araştırmaları Dergisi*, 28(10), 962-983
- Gerdan, S. ve Şen, A. (2020). Kocaeli / Başiskele İlçesi Afet Ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 8(2), 489 – 500. doi: 10.21923/jesd.683679
- Ghaljaie, F., Naderifar, M. ve Goli, H. (2017). Snowball Sampling: A Purposeful Method of Sampling in Qualitative Research. *Strides in Development of Medical Education*, 14(3):e67670. doi: 10.5812/sdme.67670
- Ghobarah, A., Saatcioglu, M. ve Nistor, I. (2006). The impact of the 26 December 2004 earthquake and tsunami on structures and infrastructure. *Engineering Structures*, 28(2), 312–326. doi:10.1016/j.engstruct.2005.09.028
- Guest, G., Namey, E., ve Chen, M. (2020). A simple method to assess and report thematic saturation in qualitative research. *PLoS One*, 15(5), e0232076. doi.org/10.1371/journal.pone.0232076
- Haberler.com. (2015, 17 Aralık). Sakarya Afet Koordinasyon Merkezi 2016'da Hizmete Girecek. Haberler.com. 03.04.2021 tarihinde <https://www.haberler.com/sakarya-afet-koordinasyon-merkezi-2016-da-hizmete-7978571-haberi/> adresinden erişildi.
- Haberturk. (2020, 28 Eylül). BAKOM afetlerde koordinasyonu sağlayacak. Habertürk. 02.01. 2021 tarihinde <https://www.haberturk.com/balikesir-haberleri/81176947-bakom-afetlerde-koordinasyonu-saglayacak> adresinden erişildi.
- Henstra, D. (2010). Evaluating Local Government Emergency Management Programs: What Framework Should Public Managers Adopt?. *Public Administration Review*, 70(2), 236–246. doi:10.1111/j.1540-6210.2010.02130.x

- Herrmann, J. (2007). Disaster Response Planning & Preparedness: Phases of Disaster. Spiritual Care and Mental Health for Disaster Response and Recovery, New York Disaster Interfaith Services (NYDIS), 11-14. 23.04.2021 tarihinde http://www.science.earthjay.com/instruction/HSU/2017_spring/GEOL_308/text/NYDIS_Disaster_SC-MH_Manual_SectionI-Chapter1.pdf adresinden erişildi.
- Hoogendoorn, M., Jonker, C.M., Popova, V., Sharpanskykh, A. ve Xu, L. Formal Modelling and Comparing of Disaster Plans, Formal Modelling and Comparing of Disaster Plans. Proceedings of the 2nd International ISCRAM Conference (B. Van de Walle and B. Carlé, eds.), April 2005, Brussels.
- Hosseinpourtehrani, M., Ahmed, I. ve Maund, K. (2020). Post-Disaster Collaboration between Governmental and Non-Governmental Stakeholders: The Case of Bam Earthquake, Iran. Academic Perspective Procedia, 3 (2), 822-833. doi: 10.33793/acperpro.03.02.7
- IFRC. (2020). World Disasters Report. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. 03.04.2021 tarihinde https://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/2020/11/IFRC_wdr2020/20201113_WorldDisasters_1.pdf adresinden erişildi.
- İBB. (2003). İstanbul İçin Deprem Master Planı, (2003), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama Ve İmar Dairesi Zemin Ve Deprem İnceleme Müdürlüğü, 02.02.2021 tarihinde https://tr.search.yahoo.com/search?fr=mcafee_uninternational&type=E210TR91105G0&p=İBB_Deprem-Master-Plani.pdf adresinden erişildi.
- İBB. (2021). AKOM görev tanımı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi. 02.0.2021 tarihinde http://ibb.gov.tr/sites/akom/documents/gorev_tanimi.html adresinden erişildi.
- İçişleri Bakanlığı. (2021). Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri. İçişleri Bakanlığı. 02.06.2021 tarihinde <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> adresinden erişildi.
- İslamoğlu, A.H. ve Alınacı, Ü. (2016). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. 5. Baskı, Beta, İstanbul.

- Jahangiri, K., Izadkhah, Y.O. ve Jamaledin Tabibi, S. (2011). A comparative study on community-based disaster management in selected countries and designing a model for Iran. *Disaster Prevention and Management*, 20(1), 82-94. doi:10.1108/096535611111111108
- Jamshed, S. (2014). Qualitative research method-interviewing and observation. *Journal of basic and clinical pharmacy*, 5(4), 87-88. doi: 10.4103/0976-0105.141942
- Jansen van Rensburg, S., Pearson, R., ve Meyer, Y. (2015). Potential for Local Government Entities to Use Mobile Devices to Record, Assess, Maintain. Utilize and Protect Their Municipal Infrastructure and Improve Their Disaster Management Capacity. 9th WCEAM Research Papers, 285–297. doi:10.1007/978-3-319-15536-4_24
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014), Eğitim Araştırmaları Nicel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar, Çev: Selçuk Beşir Demir, 4. Baskı, Eğiten Kitap Yayınevi. Ankara.
- Kafle, S.K. (2017). Disaster early warning systems in Nepal: Institutional and operational frameworks. *J Geogr Nat Disast*, 7(196), 2167-0587. 1-11
- Karaman, Z. T. (2018), Afetlerde Erken Uyarı ve Toplumsal Farkındalık Yaratmada Etkili Kamu Politikaları. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(2). 493-517.
- Karatop, B., Taşkan, B. ve Kubat, C. (2020). Strategic Model Proposal Related to IoT Applications in Disaster Management. *Digital Conversion on the Way to Industry 4.0*, Numan M. Durakbasa ve M. Güneş Gençyılmaz (Editör), Türkiye, 383-388 doi: 10.1007/978-3-030-62784-3_32
- Kaynak, R. ve Erel M. (2016). Türkiye’de Faaliyet Gösteren İnsani Yardım Örgütlerinin Kurumsal Yetenek, Afet Odaklılık ve Afet Yönetim Performansı Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(15), 1-19.
- KBB. (2011). İtfaiye Dairesi Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 12.04.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/pages/itfaiye-dairesi-baskanligi-gorev-ve-calisma-y/303> adresinden erişildi.

- KBB. (2016). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, Zemin Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü, Faaliyetler, 03.03.2021 tarihinde https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/birimler/imar-ve-sehircilik-dairesi-baskanligi/zemin-deprem-inceleme-subemudurlugu/Zemin_depremFaaliyetler_2016.pdf adresinden erişildi.
- KBB. (2018). AFKOM Şube Müdürlüğü. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 02.12.2020 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/birimler/afkom-subemudurlugu/75/31217> adresinden erişildi.
- KBB. (2019a). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı. 03.06.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/Kocaeli%20B%C3%BCy%C3%BCk%C5%9Fehir%20Belediyesi%2020-2024%20Stratejik%20Planı.pdf> adresinden erişilmiştir.
- KBB. (2019b). Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 02.04.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/birimler/zemin-deprem-inceleme-subemudurlugu/41/33019> adresinden erişildi.
- KBB. (2019c). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Gönüllü İtfaiyecilik Hizmetleri. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 02.04.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/news/haberler/3/gonullu-itfaiyecilerin-sayisi-artiyor/33879> adresinden erişildi.
- KBB. (2020a). AFKOM Şube Müdürlüğü. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 02.12.2020 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/birimler/afkom-subemudurlugu/75/35666> adresinden erişildi.
- KBB. (2020b). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2020 yılı faaliyet raporu. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 04.06.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2020%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Rapor.pdf.pdf> adresinden erişildi.

- KBB. (2020c). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı. 04.04.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/birimler/itfaiye-dairesi-baskanligi/67/35494> adresinden erişildi.
- KBB. (2021). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Birimleri. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. 04.05.2021 tarihinde <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/birimler/> adresinden erişildi.
- KENTGES,(2010). Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi Ve Eylem Planı 2010-2023, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı. 03.06.2021 tarihinde https://www.kuzka.gov.tr/Icerik/Dosya/www.kuzka.gov.tr_7_SF3K52CO_butunlesik_kentesel_gelisme_stratejisi_ve_eylem_plani_2010-2023.pdf adresinden erişildi.
- Khankeh, H.R., Hosseini, S.H., Farrokhi, M., Hosseini, M.A., ve Amanat, N. (2019). Early warning system models and components in emergency and disaster: a systematic literature review protocol. Systematic reviews, 8(1), 1-4.
- Kocaeli İl AFAD. (2020). Kocaeli İl Afet Müdahale Planı. Kocaeli İl Afet ve Acil durum Müdürlüğü. 03.05.2021 tarihinde https://kocaeli.afad.gov.tr/kurumlar/kocaeli.afad/Hizmet-Standartlari/2020-TAMP_Kocaeli-Afet-Mudahale-Plani.pdf adresinden erişildi.
- Korkut, Y. (2019). Afet Yönetiminde Kritik Başarı Faktörlerini Belirlemek İçin Analitik Hiyerarşi Prosesi ve Metin Madenciliği Destekli Bir Model Önerisi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (554502).
- Korstjens, I. ve Moser, A. (2017). Series: Practical guidance to qualitative research. Part 2: Context, research questions and designs. European Journal of General Practice, 23(1), 274-279. doi.org/10.1080/13814788.2017.1375090
- Kusumasari, B., Alam, Q. ve Siddiqui, K. (2010). Resource capability for local government in managing disaster. Disaster Prevention and Management, 19(4), 438-451. doi:10.1108/09653561011070367

- Lin Moe, T. ve Pathranarakul, P. (2006). An integrated approach to natural disaster management: Public project management and its critical success factors. *Disaster Prevention and Management*, 15(3), 396-413. <https://doi.org/10.1108/09653560610669882>
- Lin Moe, T., Gehbauer, F., Senitz, S., & Mueller, M. (2007). Balanced scorecard for natural disaster management projects. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 16(5), 785–806. doi:10.1108/09653560710837073
- Lu, Y. ve Li, Y. (2019). Cross-sector collaboration in times of crisis: findings from a study of the Funing tornado in China. *Local Government Studies*, 1–24. doi:10.1080/03003930.2019.1677626
- Mack, N. (2005). Qualitative research methods: A data collector's field guide. 05.06.2021 tarihinde http://repository.umpwr.ac.id:8080/bitstream/handle/123456789/3721/Qualitative%20Research%20Methods_Mack%20et%20al_05.pdf?sequence=1 adresinden erişildi.
- Malalgoda, C., Amaratunga, D. ve Haigh, R. (2016). Overcoming challenges faced by local governments in creating a resilient built environment in cities. *Disaster Prevention and Management*, 25(5), 628-648. <https://doi.org/10.1108/DPM-11-2015-0260>
- Mavi, E.E. (2020). Afet Kriz Yönetiminde Sosyal Medya: 30 Ekim 2020 İzmir Depremi. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 31-53.
- MBB. (2020). Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitim Projesi. Marmara Belediyeler Birliği Altın Karınca Ödülleri. 02.02.2021 tarihinde <https://marmara.gov.tr/belediyelerin-projeleri-altin-karinca-ile-taclandi/> adresinden erişildi.
- Mızrak, S. (2018). Eğitim, Afet Eğitimi ve Afete Dirençli Toplum. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56-67

- Mkhwanazi, N. ve Mpanza, S., (2020). Examining the nature of disaster risk reduction strategies in local municipalities: a case study of Ndwedwe Local Municipality. Journal article published at The 5th Annual International Conference on Public Administration and Development Alternatives 07 -09 October 2020, Virtual Conference 03.11.2020 tarihinde <http://ulspace.ul.ac.za/handle/10386/3212> adresinden erişildi.
- Mohibbullah, M., Gain, A. K., ve Ahsan, M. N. (2021). Examining local institutional networks for sustainable disaster management: Empirical evidence from the South-West coastal areas in Bangladesh. *Environmental Science & Policy*, 124, 433-440. doi.org/10.1016/j.envsci.2021.07.016
- Mondal, D., Chowdhury, S., ve Basu, D. (2020). Disaster management services by panchayati raj institutions. *Indian J. Ext. Educ*, 56(2), 33-37
- Morgan, A. K. ve Drury, V. B. (2003). Legitimising the subjectivity of human reality through qualitative research method. *The qualitative report*, 8(1), 70-80.
- Müftüoğlu, F. (2019). Türkiye’de Afet Yönetiminde Akreditasyon ve Standardizasyon Sorunları (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (535202).
- Nalkıran, T. ve Karamustafaoğlu, O. (2020). Doğal Afetler Konusunun Okul Dışı Öğrenme Ortamında Öğretimi: AFAD Gezisi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 9(2), 91-113.
- Neuman, W.L. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 1. Cilt. Çev: Özge, S., 6. Baskı, Yayınodası, Ankara.*
- Neußner, O. (2021). Early warning alerts for extreme natural hazard events: a review of worldwide practices. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 102295. doi:10.1016/j.ijdr.2021.102295
- Ngcamu, B.S. ve Dorasamy, N. (2011). Disaster Preparedness By Local Government: A Case Study Of Foreman And Kennedy Road Informal Settlements In The Ethekwini Municipality. *Corp Ownership Control*, 2011 - disaster.co.za 02.04.2021 tarihinde

http://disaster.co.za/pics/PrBethuelNgcamu_NDorasamyDMISA2011DisPrepLo cGovt.pdf adresinden erişildi.

Norio, O., Ye, T., Kajitani, Y., Shi, P. ve Tatano, H. (2011). The 2011 eastern Japan great earthquake disaster: Overview and comments. *International Journal of Disaster Risk Science*, 2(1), 34–42. doi:10.1007/s13753-011-0004-9

OECD. (2010). Evaluation Of Undp Contribution To Disaster Prevention And Recovery, Evaluation Office, December 2010, United Nations Development Programme. 03.02.2021 Tarihinde <https://www.oecd.org/derec/undp/47871337.pdf> adresinden erişildi.

Olgun, H. (2006). Afet Kaynaklı Krizlerin Yönetimi: 1999 Sonrası İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (185981).

Oun, M. A., & Bach, C. (2014). Qualitative research method summary. *Qualitative Research*, 1(5), 252-258.

Özbayram, G. (2018). Doğal Afetler Ve Yerel Topluluk Liderleri: Balıkesir Örnek Olay İncelemesi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (497940).

Özdemir A., Gerdan S., Buluş Kırıkkaya, E. ve Şahinöz, T. (2017). Depreme Karşı Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması: Güvenli Yaşam Odası Örneği. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı, Eskişehir, 11 - 13 Ekim 2017.

Özdemir, A., Şen, A. ve Gerdan, S. (2018). Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitimi Projesi (ss. 36-42). AFAD (Der). Afete Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri. Ankara 03.05.2021 tarihinde https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35435/xfiles/Afete_Direncli_Toplum_Uygulama_Ornekleri.pdf adresinden erişildi.

Özden Işık, Ö., Aydınlioğlu, H.M., Koç, S., Gündoğdu, O., Korkmaz G. ve Ay. A. (2012). Afet Yönetimi ve Afet Odaklı Sağlık Hizmetleri. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(Ek sayı 2):82-123. doi:10.5222/otd.supp2.2012.082

- Özer, Y.E. (2017). Afet Konusundaki Algı ve Yerel Aktörlerin Sorumluluklar. Sayıştay Dergisi, 106, 1-34
- Özgür, H. ve Yavuzçehre, P.S. (2016). Türkiye'nin büyükşehir belediyesi sistemi: 1982-2015. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 903-926.
- Özler, M. (2019). Kamu Yönetimi Paradigmasında Afet Riski Yönetiminden Yönetişimine. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16 (1), 139-150.
- Özmen, B. ve Özden, T. (2014). Türkiye'nin Afet Yönetim Sistemine İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 0(49), 1-28 <https://dergipark.org.tr/en/pub/iusiyasal/issue/631/6426>
- Özmen, B., Nurlu, M., Kuterden, K. ve Temiz, A. (2005). Afet Yönetimi Ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Deprem Sepozyumu, 23-25 Mart 2005, Kocaeli
- Öztürk, Y ve Tekin, U . (2019). Doğal afetlerle mücadelede İstanbul ili Sarıyer ilçesi örneği. Journal of Politics Economy and Management, 2(1), 29-41. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jopem/issue/46420/537115>
- Palliyaguru, R., Amaratunga, D. ve Haigh, R. (2007). Effects Of Post Disaster Infrastructure Reconstruction On Disaster Management Cycle And Challenges Confronted: The Case Of Indian Ocean Tsunami In Sri Lanka. 234-241. 05.05.2021 tarihinde http://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/22627/1/160_Palliyaguru_RS_et_al_EFFECTS_OF_POST_DISASTER_INFRASTRUCTURE_RECONSTRUCTION_ON_DISASTER_MANAGEMENT_CYCLE_AND_CHALLENGES_CONFRONTED_IPRC_2007.pdf adresinden erişildi.
- Panesir, M. S. (2018). Blockchain Applications for Disaster Management and National Security (Doctoral dissertation, State University of New York at Buffalo).

- Parameswaran, U. D., Ozawa-Kirk, J. L., ve Latendresse, G. (2020). To live (code) or to not: A new method for coding in qualitative research. *Qualitative social work*, 19(4), 630-644.
- Patton, M.Q. (2018). Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri. Çeviri: Bütün, M. ve Demir, S.B., 2. Baskı, Ankara
- Pektaş, E.K. (2017). Gönüllü İtfaiyecilik Örneğinde Türkiye’de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. , 22(Kayfor 15 Özel Sayısı), 2095-2107.
- Resmi Gazete. (2009). 5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. 02 Şubat 2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5902-20090529.pdf> adresinden erişildi. Sayı: 27261
- Resmi Gazete. (2013). Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği. 03.05.2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20135703.pdf> adresinden erişildi
- Rifat, S. A. A ve Liu, W. (2020). Measuring Community Disaster Resilience in the Conterminous Coastal United States. *ISPRS International Journal of Geo-Information*, 9(8), 469. doi:10.3390/ijgi9080469
- Sancılı, M., Öztörün, M.Z., Kavaklı, T., Cantürk, H., Aytugan, N., Mutman, G., Cevher, M., Mengüç, G., Zor, E. ve Özalaybey, S. (2007). Kocaeli İli İçin Zemin Sınıflama ve Sismik Tehlike Değerlendirme Çalışmaları ve Zemin Etütlerinde Dikkat Edilmesi Gerekli Parametreler, Uluslararası Deprem Sempozyumu, 22-26 Ekim, Kocaeli, 15-19
- SBB. (2019). Mobil Kriz Merkezi. Sakarya Büyükşehir Belediyesi. 03.02.2021 tarihinde <https://www.sakarya.bel.tr/tr/Haber/mobil-kriz-merkezi/1391> adresinden erişildi.
- Shah, A.A., Shaw, R., Ye, J., Abid, M., Amir, S.M., Pervez, A. K., ve Naz, S. (2019). Current capacities, preparedness and needs of local institutions in dealing with

- disaster risk reduction in Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. *International journal of disaster risk reduction*, 34, 165-172.
- Shaluf, I.M. (2007a). An overview on disaster. *Disaster Prevention and Management*, 16(5), 687-703. doi:10.1108/09653560710837000
- Shaluf, I.M.(2008). Technological disaster stages and management. *Disaster Prevention and Management*, 17(1), 114-126. <https://doi.org/10.1108/09653560810855928>
- Shaluf, I.M., Ahmadun, F.R. ve Said, A. M. (2003). Fire incident at a refinery in West Malaysia: the causes and lessons learned. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 16(4), 297–303. doi:10.1016/s0950-4230(03)00021-4
- Shen, G., ve Hwang, S. N. (2016). Revealing global hot spots of technological disasters: 1900–2013. *Journal of Risk Research*, 21(3), 361–393. doi:10.1080/13669877.2016.1179214
- Solway, L. (2004). Reducing the Effect of Natural Hazards on Urban Areas. *Natural Disasters and Sustainable Development*, 303–338. doi:10.1007/978-3-662-08905-7_19
- Sonkaya, E., Gültekin, G. G., ve Ulutaş, B. (2019). Afet Farkındalık Eğitimlerinde Verimliliği Arttıran Modeller. *Resilience*, 3(1), 55-69.
- Sontay, E. ve Selim, H.H. (2021). Kentsel Dönüşüm Uygulama Modeli Üzerine Bir Örnek Tartışma (Kabakoz Mevki, Körfez/Kocaeli). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 3(2), 235-245.
- Srinivas, H. ve Nakagawa, Y. (2008). Environmental implications for disaster preparedness: Lessons Learnt from the Indian Ocean Tsunami. *Journal of Environmental Management*, 89(1), 4–13. doi:10.1016/j.jenvman.2007.01.054
- Şahan, C. (2019). Afet Eğitim Merkezinde Simülasyon Yöntemi Kullanılarak Verilen Afet ve Deprem Eğitimlerinin Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (490333).

- Şahan, C. ve Dinç, A. (2021). Afet Eğitim Merkezlerinde Yapılan Afet Eğitimlerinin Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (58), 478-500.
- Şahin, G. (2016). Yerel Yönetimlerde Afetlere Hazırlık ve Zarar Azaltma Sorumlulukları: İzmir Büyükşehir Belediyesi Örneği. KAYSEM 10. Kamu Yönetimi Sempozyumu, 5-7 Mayıs 2016, İzmir.
- Şener, S., Bahçeci, V., Doğru, H., Sel, Z. G., Ertaş, M., Songür, S., ve Tütüncü, Ö. (2017). Turizm alanındaki nitel araştırmaların güvenilirlik ve geçerlik ölçütleri kapsamında değerlendirilmesi. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 28(1), 7-26.
- Şengün, H. ve Küçükşen, M. (2019). Afet yönetimi eğitimi niçin gerekli? . Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33 (46) , 193-211. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/46591/532928>
- Şirin, M. ve Ocak, F. (2020). Gümüşhane Şehri'nde Afet Ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri Ortamında Değerlendirilmesi. Doğu Coğrafya Dergisi, 25(44), 85-106. doi:10.17295/ataunidcd.790893
- Tekin, H.H. ve Tekin, H. (2006). Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme. İstanbul University Journal of Sociology, 3(13), 101-116.
- Tercan, B. (2018). Türkiye’de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 102-120.
- Tingsanchali, T. (2012). Urban flood disaster management. Procedia Engineering, 32(2012), 25–37. doi:10.1016/j.proeng.2012.01.1233
- Torani, S., Majd, P. M., Maroufi, S. S., Dowlati, M., ve Sheikhi, R. A. (2019). The importance of education on disasters and emergencies: A review article. Journal of education and health promotion, 8. doi: 10.4103/jehp.jehp 262_18 02.05.2021 tarihinde <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6512217/> adresinden erişildi.

- Tselios, V. ve Tompkins, E. L. (2019). What causes nations to recover from disasters? An inquiry into the role of wealth, income inequality, and social welfare provisioning. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 33(October 2018), 162–180. doi:10.1016/j.ijdr.2018.10.003
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Uddin, M.S., Haque, C.E. ve Khan, M.N. (2021), "Good governance and local level policy implementation for disaster-risk-reduction: actual, perceptual and contested perspectives in coastal communities in Bangladesh", *Disaster Prevention and Management*, 30(2), 94-111. doi:10.1108/DPM-03-2020-0069
- Uğur, A. ve Işık, M. (2020). Türkiye'nin Afetlere Hazırlık Politikalarının Toplum Algısı Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi: Van-Bitlis İlleri Örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 6(1). 98-118. doi: 10.21324/dacd.542528
- UNISDR. (2007). United Nations Office for Disaster Risk Reduction. 04.02.2021 tarihinde <https://www.undrr.org/terminology/preparedness> adresinden erişildi.
- UNISDR. (2009). UNISDR Terminology on Disaster Risk Reduction. Geneva: United Nations Office for Disaster Reduction 28.05.2021 tarihinde https://www.unisdr.org/files/7817_UNISDRTerminologyEnglish.pdf adresinden erişildi.
- UNISDR. (2010). Making Cities Resilient, My City is Getting Ready, 2010-2011 World Disaster Reduction Campaign. 02.04.2021 <http://web.cm-pvarzim.pt/lanchapoveira/images/documentos/unworldredisastercampaign-kit.pdf> tarihinde erişildi.
- UNOOSA, (2021). Disaster Management, United Nations Office for Outer Space Affairs. 02.06.2021 tarihinde <http://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/topics/disaster-management.html> adresinden erişildi.

- Urhan, V.F. (2008). Türkiye’de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması. Sayıştay Dergisi, (70), 85-102.
- Ünsal, Ö., Yakaryılmaz, F. ve Masca, Y. (2017). KBS Entegrasyonu ile Vatandaş Odaklı Afet Yönetim Sistemi: Üsküdar Örneği
https://www.academia.edu/37077562/KBS_Entegrasyonu_ile_Vatanda%C5%9F_Odakl%C4%B1_Afet_Y%C3%B6netim_Sistemi_%C3%9Csk%C3%BCdar_%C3%96rne%C4%9Fi_Urban_Information_System_Integrated_with_Citizen_Focused_Disaster_Management_System_Example_of_%C3%9Csk%C3%BCdar_
- Veloo, P., Jayabalan, J., ve Nair, M. N. N. (2020). Public Awareness And Preparedness On Local Institutions Coping Strategies Towards Natural Disaster Management. Asia Proceedings of Social Sciences, 6(1), 25-30.
- Waldman, S., Yumagulova, L., Mackwani, Z., Benson, C., ve Stone, J.T. (2018). Canadian citizens volunteering in disasters: From emergence to networked governance. Journal of Contingencies and Crisis Management, 26(3), 394-402. doi:10.1111/1468-5973.12206
- Warfield, C. (2004). The disaster management cycle.[Online] Kobe, The Global Development Research Centre.
- Whittaker, S., Khalfan, M.A. ve Ulhaq, I. (2020). Developing community disaster resilience through preparedness. Int. J. Critical Infrastructures, 16(1), 53-75 doi:10.1504/IJCIS.2020.105411
- Wilkinson, E. (2012). Why “small is beautiful” in municipal disaster risk reduction: Evidence from the Yucatán peninsula, Mexico. Environmental Hazards, 11(2), 155-171. doi:10.1080/17477891.2011.609878
- Williams, M. ve Moser, T. (2019). The art of coding and thematic exploration in qualitative research. International Management Review, 15(1), 45-55.
- Yavaş, H. Ve Yavuz, Ö. (2015). Türk Afet Yönetiminde Merkezileşme Sorunu ve Yerelleşme Çabaları. Yerelleşme/Merkezileşme Tartışmaları 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu, 7-9 Mayıs 2015, Ankara

- Yavuz, Ö. (2020). Afet Yönetişiminde İşbirliği Ağlarının Önemi: Kocaeli Örneği (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (626546).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldız, E. (2017). Türkiye’de Kentsel Dönüşüm: Kocaeli Örneğinde Sosyo-Mekansal Bir Analiz (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (466056).
- Yılmaz, G. ve Usta G. (2019). Artvin İli Hopa Sel Afetinin Afet Yönetimi Açısından Etkinliğinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(67), 1124-1132
- Yılmaz, O.K. (2018). Türkiye’de Yerel Yönetim Birlikleri: Coğrafi Bölge Belediye Birlikleri Üzerine Bir Araştırma Ve Model Önerisi . Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi , 6 (15) , 731-752 . DOI: 10.33692/avrasyad.510215
- Zeren, H.E. ve Özmen A. (2010). Halkın Belediye Faaliyetlerine Katılma Duyarlılığı ve Hizmet Memnuniyeti: Karaman Belediyesi Örneği. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 12(19), 165-173.



EKLER

EK 1.



T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü



Sayı : E-82175785-806.01.03-

29.03.2021

Konu : Tez Çalışması

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Ahmet ÖZDEMİR'in 12.03.2021 tarihli dilekçesi.

Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Afet Yönetimi Anabilim Dalında "Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirmesi: Nitel Bir Çalışma" konulu doktora tezi hazırlamakta olan [REDACTED] T.C. kimlik numaralı Ahmet Özdemir, ekte yer alan ilgi dilekçesi ile afet alanında çalışan kişilerle; Kocaeli AFAD İl Müdürlüğü personeli, STK temsilcileri, Sivil Savunma Uzmanları ve muhtarlar ile bilimsel açıdan kullanılmak üzere kurumsal, kişisel ve diğer tüm haklar gözetilmek koşuluyla online/ yüz yüze mülakat yapmak istediğini beyan etmektedir.

Doktora Öğrencisi Ahmet Özdemir' e tez çalışmasında kullanılmak üzere afet alanında görevli kişilerle mülakat yapma izni verilmesi hususunda olurlarınızı arz ederim.

Mehmet Emin KOÇAN
İl Afet ve Acil Durum Müdürü

OLUR
Dursun BALABAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

- 1 - Kimlik Belgesi (1 Sayfa)
- 2 - Öğrenci Kimliği (1 Sayfa)
- 3 - Öğrenci Belgesi (1 Sayfa)
- 4 - Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü' nün Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onay Formu (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 3B08DF64-3229-4E4E-A659-E464705186C3

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/afad-ebys>

EK 2.

**T.C. GÜMÜŞHANE
ÜNİVERSİTESİ
Rektörlüğü**



**GÜMÜŞHANE
UNIVERSITY
Rector's Office**

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

(Proje Onay Formu)

TARİH	:	
YER	:	
ÜYELER	:	Prof.Dr. GÜNAY ÇAKIR (Başkan) Prof.Dr. HASAN AYAYDIN (Üye) Prof.Dr. MÜGE YILMAZ (Üye) Prof.Dr. BAYRAM NAZIR (Üye) Prof.Dr. EKREM CENGİZ (Üye) Prof.Dr. HURİ İLYASOĞLU (Üye) Prof.Dr. FERKAN SİPAHI (Üye)
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU PROJE ONAY FORMU		
Projenin Adı:	Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma	
Projenin Niteliği:	Doktora Tez Çalışması	
Proje Araştırmacıları:	Doktora Öğrencisi: Ahmet ÖZDEMİR Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Turgut ŞAHİNÖZ	
Proje Yürütücüsünün Haberleşme Bilgileri:		
Araştırmanın Amacı:	Bu çalışmada, afet alanında çalışan ve paydaş olarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ile çalışma fırsatı olan profesyonellerin Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin afetlere yönelik hizmetlerine bakış açılarını değerlendirilerek bu konuda ki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne afetlere yönelik hizmetlerle ilgili geri bildirim sağlayarak, profesyoneller açısından hizmetlerde olumsuz olarak değerlendirilen konuların tespit edilerek çözüm yolları üretilmesi konusunda önemli katkı sağlaması ve ayrıca konuyla ilgili literatüre katkı sağlayarak ve bu alanda yapılacak olan araştırmalara rehberlik edecek öneriler sunması amaçlanmaktadır.	

Araştırmanın Gerekçesi:	Ülkemizde büyükşehir belediyelerinin afetlere yönelik hizmetlerini bütünsel açıdan değerlendiren herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Türkiye’de afet yönetimi hiyerarşisi yukarıdan aşağı yönlü olup, İl bazında afet yönetimi yapılanmasında belediyelere il afet müdahale planı kapsamında verilen roller var. Fakat belediyelerin Kocaeli Büyükşehir Belediyesi özelinde bu roller ne kadar hazır olduğu, afetlere yönelik hizmetlerde yaşanan organizasyon eksikliği, sunulan hizmetin vatandaşlara yeteri kadar ulaşmış olup ulaşmadığı, hizmetin planlanmasından sunum aşamasına kadar halk katılımının sağlanıp sağlanmadığı, güçlü ve zayıf yönler belirlenerek ve tüm süreç boyunca yaşanan sorunları tespit ederek, katılımcıların görüşleri doğrultusunda afetlere yönelik Kocaeli büyükşehir belediyesinin hizmetleri değerlendirilecektir. Çalışma sonucunda, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afetlere yönelik hizmetleri konusunda uzman kişiler tarafından değerlendirilerek, eksiklerin giderilmesi yönünde önerilerde bulunularak büyükşehir belediyesine yönelik uygulanabilir ve geliştirilebilir afet yönetim modeli oluşturulması öngörülmektedir.
Araştırmanın Yöntemi:	Bu çalışmada Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin yürüttüğü afetlere yönelik hizmetlerinden nitel bir çalışma yöntemiyle değerlendirilmesi planlanmaktadır. Araştırma Nitel Araştırma deseninde tasarlanmış olup, Nitel araştırma yöntemlerinden Fenomenoloji (Olgubilim)yöntemi benimsenmiştir. Amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılacaktır.
Kullanılacak biyolojik, psikolojik ve teknik vb. tüm yöntemleri açıklayan etik ile ilgili özet:	Çalışmada örnekleme afet alanında tecrübeye sahip ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin afetlere yönelik gerçekleştirdiği hizmetler konusunda bilgi sahibi olan kişiler olacaktır. Veri toplama yöntemi olarak “Derinlemesine Mülakat Tekniği” kullanılacaktır. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Soru formu 7 adet demografik ve 9 adet büyükşehir belediyesinin afetlere yönelik hizmetlerin değerlendirildiği yarı yapılandırılmış sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler röportaj şeklinde gerçekleştirilerek elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılacaktır. Elde edilen verilerin içerik analizi uygulanarak değerlendirilecektir. Görüşme yapılacak her bir bireyden aydınlatılmış onam alınacaktır. Çalışmanın pandeminin seyrine göre yüz yüze veya online görüşme şeklinde yapılması planlanmaktadır.

Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi Sayın Ahmet OZDEMİR’in “Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma” adlı projesi değerlendirilmiştir.

Proje etik açısından uygun bulunmuştur.



Projenin etik açısından geliştirilmesi gerekmektedir.



Proje etik açısından uygun bulunmamıştır.



EK 3.

Katılımcılara Yönelik Görüşme Formu

Sayın Katılımcı;

Bu çalışma Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi Ana Bilim Dalında yürütülmekte olan “*Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma*” başlıklı doktora tez araştırmasıdır. Vermiş olduğunuz cevaplar bu alana katkı yapmaya yönelik olarak sadece bilimsel maksatlı kullanılacaktır. Çalışmada katılımcıların isim bilgileri kullanılmayacak olup kodlama sistemi yapılacaktır (Örn: Katılımcı Ahmet ÖZDEMİR yerine K1 şeklinde). Yürütülecek olan bu bilimsel araştırmaya açık ve gerçekçi cevaplarınızla yapacak olduğunuz katkılar için şimdiden çok teşekkür ederiz.

Ahmet ÖZDEMİR

Doktora Öğrencisi

Dr. Öğr. Üyesi Turgut ŞAHİNÖZ

Danışman

Görüşmeye İlişkin Bilgiler :

Görüşme Yeri

.....

Görüşme Tarihi ve Saati

.....

Görüşme Yöntemi : Yüz Yüze..... Online.....

Katılımcılara İlişkin Sosyo-demografik Bilgiler:

İsim (İsteğe Bağlı) :.....

Cinsiyet : Erkek..... Kadın.....

Medeni Durum :.....

Yaş :.....

Öğrenim Durumu :.....

Meslek :.....

Çalışılan Kurum :.....

Görüşme Soruları

- 1- İlimizde kurum ve kuruluşların afetlere yönelik hazırlık ve zarar azaltma çalışmaları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 2- İlimizde bir afet meydana gelmesi durumunda, halka en çok hangi kurum ve kuruluşların destek ve yardım sağlayacağı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 3- Büyükşehir belediyesinin afet risklerine karşı aldığı önlemler ve yaptığı hazırlıklar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- Büyükşehir belediyesinin afetlere müdahale konusundaki görev ve sorumluluklarını yerine getirebilme kapasitesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 5- Büyükşehir belediyesinin deprem sonrası iyileştirme hizmetlerindeki görev ve sorumluluklarını yerine getirebilme kapasitesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 6- Afetlerle ilgili olarak büyükşehir belediyesi ile diğer kurumlar arasındaki iletişim ve işbirliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 7- Büyükşehir belediyesinin afetlere yönelik gerçekleştirdiği bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 8- Büyükşehir belediyesinin yürüttüğü afet yönetimi hizmetlerine halkın katılımı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? STK'lar ve gönüllülerle olan ilişkileri ve işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 9- Belirtmek istediğiniz başka görüş ve düşünceleriniz varsa açıklayınız?

EK 4.

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Değerli Katılımcı,

“Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin Afetlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma” isimli bu araştırma, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Afet Yönetimi Anabilim Dalı’nda Dr. Öğretim Üyesi Turgut ŞAHİNÖZ tarafından yönetilen doktora tezi kapsamında yapılmaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulu izini alınmıştır.

Bu araştırmada sizlerden kimlik bilgileriniz istenmemektedir. Araştırmada gerçek isimleriniz kullanılmayacaktır. Araştırmaya katılım gönüllülüğe dayanmaktadır. Çalışmaya katıldıktan sonra, çalışmanın herhangi bir aşamasında çalışmadan çekilebilirsiniz. Verdiğiniz bilgiler sizlerin onay verdiği ölçüde çalışmaya aktarılacaktır. Sizlerden alınan bilgiler, sizlerin bilgisi ve onayı olmadığı sürece üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Çalışmaya katkılarınızdan ötürü sizden herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Katkılarınız için sizlere herhangi bir ödeme de yapılmayacaktır. Bu çalışma sizlere herhangi bir sorumluluk getirmeyecektir. Görüşme sırasında izniniz olursa **ses kayıt cihazı (online video kaydı)** kullanılacaktır.

Araştırma ile ilgili her türlü soru için aşağıda iletişim bilgileri bulunan Ahmet ÖZDEMİR ile bağlantıya geçebilirsiniz. Talebinizin olması durumunda araştırma sonuçları sizlerle paylaşılacaktır. Tüm bu bilgiler doğrultusunda çalışmaya kendinizi baskı altında hissetmeden gönüllü olarak katkı vermek istiyorsanız aşağıda geçen ilgili yerleri doldurunuz ve imzalayınız.

Aydınlatılmış onam formunu okudum ve çalışmaya kendi rızamla tamamen gönüllü olarak katılıyorum.

.....
.....
.....

Araştırmacı: Ahmet ÖZDEMİR

Katılımcı Ad-Soyadı

İmza/Tarih

Tarih:

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ahmet ÖZDEMİR

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : İstanbul Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi ABD.

Doktora Öğrenimi : Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi ABD.

İş Deneyimleri

Çalıştığı Kurum : İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Emniyet Şube Müdürlüğü (2007-2013)
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi,
Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi.(2013-.....)

Yayınlar

: Mızrak, S., **Özdemir, A.** & Aslan R. (2021). Adaptation of hurricane risk perception scale to earthquake risk perception and determining the factors affecting women's earthquake risk perception. Natural Hazards, <https://doi.org/10.1007/s11069-021-04918-z>